RELATARE DESPRE
REGELE DAVID



STEFAN HEYM

STEFAN HEYM

RELATARE DESPRE REGELE DAVID

Traducere de:
MIHAI ISBĂȘESCU



EDITURA: MAST
Chișinău 1995



Stefan Heym

DER KÖNIG DAVID BERICHT

Berlin, 1973

1

Lăudat fie numele DOmnului, DUmnezeului nostru, care dăruieşte unuia înţelepciune, altuia avuţii, iar celui de-al treilea virtuţi de oştean.

Eu, Etan, feciorul lui Hosaia, din oraşul Ezrah, am fost chemat azi să mă înfăţişez regelui Solomon. Grămaticii Elihoref şi Ahia, feciorii lui Şişa, m-au condus înaintea lui; şi am aflat acolo pe Iosafat ben Ahilud, marele-grămatic, pe preotul Ţadoc, pe proorocul Natan şi pe Benaia ben Iehoiada, căpetenia peste oaste.

Şi m-am aruncat la picioarele regelui, iar el mi-a poruncit să mă ridic. Aşa s-a întîmplat, că l-am privit pe regele Solomon cum se uită un om la altul, ochi în ochi; şi, cu toate că şedea pe tronul său, între heruvimi, mi-a părut mai mic de stat decît îl crezusem, mai mic chiar şi decît răposatul său părinte regele David; pielea lui era însă gălbuie la culoare. Iar regele m-a iscodit cu privire străpungătoare şi a grăit:

"Aşadar tu eşti Etan ben Hosaia, din oraşul Ezrah?"

"Eu sunt, stăpîne şi rege. Şi sunt slujitorul tău".

"Aud că, de la Dan şi pînă către Bersabee, se spune că ai fi unul dintre cei mai înţelepţi oameni din Israel?"

Dar eu i-am răspuns:

"Cine poate spune despre sine că e mai înţelept decît Solomon, cel mai înţelept dintre regi?"

La care şi-a răsfrînt posac buzele delicat croite şi a zis:

"Vreau să-ţi povestesc, Etan, visul pe care l-am visat de curînd, într-o noapte, după ce am adus jertfe şi am ars tămîie pe înălţimile Ghibeonului".

Şi, întorcîndu-se către grămăticii Elihoref şi Ahia, feciorii lui Şişa:

"Luaţi aminte la vis, căci va fi trecut în anale".

Atunci fraţii Elihoref şi Ahia au scos stiluri şi tăblite cerate din veşmintele lor şi au aşteptat cuvintele regeşti, pentru a le aşterne în scris. Acesta este, însă, visul regelui Solomon.

"La Ghibeon, noaptea, mi-a apărut DUmnezeu şi Iahve a grăit: Cere ce vrei să-ţi dau. Iar eu am zis: Tu ai făcut cu părintele meu David, robul tău, mare milă, pentru că el s-a

purtat cu vrednicie și cu dreptate și cu inimă curată înaintea ta; și nu ți-ai luat această milă de la el și i-ai dăruit un fiu, care să șadă pe tronul său, precum este acesta astăzi".

Regele, care se jucase cu nasurile heruvimilor, și-a luat mîna de pe ele și și-a întins înainte picioarele, ce erau vîrîte în sandale roșii din cea mai aleasă piele de capră.

"Și acum, DOamne, DUmnezeul meu, i-am zis eu lui Iahve, ai pus pe robul tău rege în locul părintelui meu; dar eu sunt încă foarte tînăr și nu-mi știu calea vieții mele. Și robul tău trebuie să stăpînească peste poporul ales de tine, un popor atît de mare încît nimeni nu-l poate nici număra, nici socoti".

Regele și-a îndreptat spinarea, în jilț; și o rază de soare dinspre fereastră a luminat puternic tichia brodată cu aur de pe părul ce începuse a se rări.

"De aceea, DOamne DUmnezeul meu, i-am zis eu lui Iahve, dăruiește-i robului tău inimă înțelegătoare ca să poată judeca pre poporul tău și deosebi ce e bine și ce e rău. Căci cine poate să cîrmuiască acest popor al tău? Și DUmnezeu mi-a zis: Deoarece tu ai cerut aceasta și n-ai cerut viață lungă, nici bogăție, nici nimicirea dușmanilor tăi, iată ți-am dat o inimă înțeleaptă și înțelegătoare, așa cum nici unul n-a fost înaintea ta și nici nu se va ridica altul asemenea după tine".

Regele s-a ridicat, a aruncat o privire iscoditoare miniștrilor săi și a constatat că mutrele lor vădeau seriozitate și supunere. Satisfăcut, a încheiat:

"Și îți voi da și ceea ce tu n-ai cerut, a mai zis Iahve, adică bogăție și slavă, așa încît nici unul dintre regi nu va fi asemenea ție, în toate zilele tale. Și, dacă vei umbla pe drumul meu, cum a umblat părintele tău David, și vei păzi legile și poruncile mele, îți voi înmulți și zilele tale".

Atunci preotul Țadoc și profetul Natan au bătut din palme, cuprinși de extaz, în timp ce grămăticii Elihoref și Ahia, feciorii lui Șișa, își dădeau ochii peste cap de admirație. Iar marele-grămătic Iosafat ben Ahilud a strigat, că niciodată, în viața lui, n-a întîlnit un vis mai însemnat, un vis care să fie mai potrivit pentru a mișca inima și mintea norodului. Benaia ben Iehoiada a păstrat, totuși, tăcere, iar fălcile lui puternice măcinau, de parcă rumegau un dumicat de amărăciune. Regele Solomon a coborît de pe tron, a venit

spre mine, mi-a pus pe umăr mîna lui scurtă și grasă și a întrebat:

"Ei?"

I-am răspuns că visul regesc era, în felul lui, un adevărat odor de preț, de o frumusețe neasemuită, bogat în formulări și idei poetice și o dovadă a adîncului simțămînt personal, pe care regele îl nutrește față de DOmnul nostru Iahve și de nepătrunsele țeluri și gînduri ale lui Iahve.

"Așa grăiește poetul", a întors vorba regele. "Dar ce spune istoricul? Aud de la ispravnicii mei din Ezrah, că lucrezi la o istorie a poporului Israel".

"Un vis, o, cel mai înțelept dintre regi", m-am plecat eu adînc, "poate ajunge, tot atît de bine, să fie o forță istorică precum un potop sau o oaste sau un blestem al lui DUmnezeu — mai ales un vis care este povestit și documentat atît de strălucit ca al măriei-tale".

Oarecum nesigur, regele a cătat din nou spre mine; apoi și-a schimonosit gura într-o hlizeală lăbărțată și a spus:

"Am văzut înghițitori de cuțite și mîncători de foc, dar încă niciodată un om care să danseze cu atîta îndemînare pe tăișul sabiei. Ce părere ai Benaia ben Iehoiada?"

"Vorbe", a mîrîit Benaia. "Cîte vorbe n-am auzit în zilele părintelui vostru, regele David, vorbe înțelepte și cuvioase, rugătoare, amenințătoare, fanfaroane, lingușitoare — și unde sunt azi toți cei care le-au rostit?"

Chipul regelui Solomon s-a întunecat. Poate că se gîndea la soarta fratelui său Amnon, sau a fratelui său Absalom, sau a căpeteniei de oaste Urie, primul bărbat al mamei sale, sau a altor diferite fețe înalte, la a căror săvîrșire din viață dăduse o mînă de ajutor Benaia ben Iehoiada.

Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, a replicat că, tocmai pentru cunoscuta mea îndemînare în folosirea cuvintelor, fusesem chemat înaintea măreței fețe a regelui; iar profetul Natan l-a îndemnat pe Benaia să ia în seamă că unii trăiesc prin sabie, ceilalți însă prin vorbă, după cum DOmnul nostru Iahve, în nemărginita sa înțelepciune, a creat mai multe neamuri de animale, pești ca și zburătoare, animalele pustiului și oaia cea blîndă, dar peste toate l-a pus pe leu, care este deopotrivă de puternic și înțelept. Totodată a făcut o plecăciune înaintea regelui Solomon, în timp ce preotul Țadoc a adăugat că, fără a sminti cele spuse, șarpele a fost cel care a arătat

omului calca spre iad; pentru care fapt e bine sa ne ferim de limba alunecoasa și de vorba ce sună dulce. Din toate acestea am deslușit că existau anumite deosebiri de pareri intre atotputernicii din preajma regelui Solomon și ca, pentru unul din afara, era nimerit sa umble cu cea mai mare luare-aminte în acest cerc.

Iar regele Solomon s-a reîntors la tronul său și s-a așezat intre heruvimi. Mîngîindu-le nasurile, mi-a vorbit precum urmeaza:

"De bună seama, Etan ben Hosaia, trebuie să-ți fie cunoscut faptul că părintele meu, regele David, m-a desemnat chiar el, în persoana, pe mine, fiul sau iubit, să-i fiu urmaș si a poruncit să încalec pe catîrul regelui și să merg la Ghihon, pentru a fi uns rege acolo, și că, aflîndu-se pe patul morții, s-a închinat adînc înaintea mea și s-a rugat DOmnului nostru Iahve, pentru ca DUmnezeu să duca tronul meu la marire și mai multă decît tronul său".

L-am asigurat pe rege că aceste fapte îmi sunt cunoscute si ca sunt convins, precum că DOmnul nostru Iahve a auzit ultima ruga a regelui David și va face întocmai.

"Vei recunoaște așadar, Etan", a continuat regele, "că am fost ales de trei ori. Mai întîi a ales DOmnul Iahve poporul Israel dintre toate popoarele celelalte; apoi l-a ales pe părintele meu, regele David, ca stăpînitor peste poporul astfel ales; și, în sfîrșit, parintele meu m-a ales pe mine, pentru a domni în locul sau".

L-am asigurat pe regele Solomon că logica sa este fără greș și că DOmnul Iahve, ca și regele David, n-ar fi putut face o alegere mai bună.

"Fără îndoială", a răspuns regele cu una din privirile sale care puteau însemna orice. "Dar ai să fii, totuși, de părerea mea, Etan ben Hosaia, că alegerea numărului trei nu este în ființa decît atunci cînd alegerea numărului doi a fost dovedită fara putință de tăgadă".

"Un bărbat care s-a înălțat de la o stînă de oi din Betleem pîna la a fi stăpînitor în Ierusalim", a observat Benaia ben Iehoiada cu înverșunare, "care i-a bătut pe toți vrăjmașii săi și a supus orașele lor, care a plecat voinței sale nu numai pe regele din Moab și pe regii filistenilor, dar și îndărătnicele seminții ale lui Israel, un asemenea bărbat n-are nevoie nici de preot, nici de profet, nici de grămătic pentru a dovedi că l-a ales DUmnezeu".

"Dar bàrbatul ăsta e mort!" Mînia clocotitoare a făcut chipul regelui să pălească. "Și umblă prin Israel tot felul de povești pe seama lui, nefolositoare și chiar vătamatoare. Și, așa cum îi zidesc DOmnului nostru Iahve un templu,.pentru ca să se pună capăt rugăciunilor și jertfelor făcute pe orice deal de lîngă oricare sat și pentru ca legăturile dintre om și DUmnezeu să ajungă sub un singur acoperiș, tot așa avem nevoie de o relatare hotărîtoare care să înlăture toate abaterile de la adevărul cu privire la viața, făptuirile mărețe și isprăvile de vitejie ale părintelui meu, regele David, care m-a ales pe mine să șed pe tronul său".

Chiar și Benaia ben Iehoiada s-a cam speriat față de izbucnirea firii iuți a regelui, cu toate că fusese o figură-cheie la alegerea lui Solomon ca urmaș al tatălui său. Dar regele i-a poruncit marelui-grămătic Iosafat ben Ahilud să vorbească.

Iosafat ben Ahilud a ieșit mai în față, a scos o tăbliță de lut din cuta mînecii și a dat citire: "Membrii comisiunii regești pentru întocmirea *unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare, la viața cu frica lui DUmnezeu, precum și la isprăvile de vitejie și la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de șapte ani și peste amîndouă semințiile, Iuda și Israel, vreme de treizeci și trei de ani, alesul DOmnului și părintele regelui Solomon*: Iosafat, fiul lui Ahilud, marele-grămătic; Țadoc, preot; Nathan, profet; Elihoref și Ahia, feciorii lui Șișa, grămătici, Benaia, fiul lui Iehoiada, care este prepus peste oaste; izvoditor, dar fără drept de vot: Etan, fiul lui Hosaia, din orașul Ezrah, autor și istoric. *Relatarea privitoare la uimitoarea înălțare* și așa mai departe poarta titlul de lucru *Relatare despre regele David;* și trebuie alcatuita prin alegerea cu grijă și folosirea corespunzătoare a întregului material ce se află cu privire la uimitoarea înălțare și așa mai departe a răposatului rege David, în măsura în care se gasesc în el acte regești, corespondență și anale, precum și legende și tradiții, cîntece, psalmi, sentințe și profeții, mai ales dintre cele referitoare la marea iubire și preferință, pe care regele David a vădit-o față de iubitul său fiu și urmaș, regele Solomon; iar amintita relatare să stabilească pentru noi și pentru vremile viitoare *un singur adevăr* și să pună capăt prin asta *tuturor contrazicerilor și disputelor*, să înlăture orice neîncredere în *alegerea lui David ben Iesei de către DOmnul*

nostru Iahve, precum și să spulbere *orice îndoială* în *făgăduielile pline de slavă* pe care le-a făcut DOmnul Iahve cu privire la *sămînța și urmașii lui David"*.

Ioșafat ben Ahilud, marele-grămătic, a făcut o plecăciune. Regele Solomon părea satisfăcut. Mi-a făcut semn să mă apropii și mi-a spus:

"Firește că am să te ajut, Etan ben Hosaia, de-ar fi să te împleticești ori să fii nesigur, unde se află greșeala și unde adevărul. Cînd poți să începi?"

Dar eu m-am aruncat la picioarele regelui Solomon și i-am mulțumit pentru marea încredere cu care mă cinstise. Nimeni dintre cei de la Dan și pînă către Bersabee n-ar fi putut fi mai uimit decît mine, am ziș eu, și dacă mi-ar fi apărut un înger al DOmnului în vis, pentru a-mi vesti această numire, i-aș fi rîs în față, precum a făcut odinioară Sara, nevasta lui Avram. Și am deslușit mai departe că sunt mult prea neînsemnat pentru asemenea sarcină grea și plină de răspundere; dacă ar fi vorba de cîțiva psalmi sau de o scurta înfățișare a istoriei unuia din triburile mai mărunte ori de o nouă versiune a istorisirii despre Moise în stuf, aș sta, firește, cu plăcere la dispoziție; asta ar corespunde oarecum însemnătații mele ca autor; la urma urmei nu se cere nici de la umila furnică să zidească piramide.

La asta regele Solomon a rîs din inimă și a grăit către cei de față:

"Este cu adevărat un înțelept cel care, cunoscînd primejdiile drumului, cată să rămînă în coliba sa".

Dar mie regele Solomon mi-a zis:

"Pot să-i iau pe feciorii tăi la carele mele de luptă sau la călăreții mei sau printre pedestrașii care aleargă înaintea carelor. Pot să le iau pe fiicele tale ca să fie brutărese de dulciuri sau bucătărese ori slujitoare. Sau pot să-ți iau ogorul și via și livada de măslini. Sau pot să te iau pe tine ca sa rîncești grajdurile mele sau să-mi faci vînt cu coada de păun. Dar vreau mai curînd să te folosesc ca istoric, sub îndrumarea comisiunii mele, căci fiecare om aflat sub voia lui DUmnezeu își are locul său, păstorul oilor la turma sa, iar grămaticul la tăblițele sale de lut".

Așa că m-am plecat mai adînc în țărînă și am atras apoi atenția că sunt un om bolnav, cu inima slăbănoaga și cu mersul stomacului anapoda și că se prea poate să fiu rînduit

la odihnă alături de părinții mei, în Ezrah, mai înainte ca *relatarea despre Regele David* să fi fost împlinită pe jumătate; dar pot să recomand mai mulți colegi mai tineri, toți cu o sănătate mai bună ca a mea și cu un fel de-a gîndi mai mlădios, adică tocmai ce trebuie pentru întocmirea de cărți care să cuprindă *un singur adevăr* și să pună capăt *oricărei contraziceri și dispute*.

La asta, Regele Solomon a răspuns:

"Mie mi se pare că arăți foarte sănătos, Etan ben Hosaia. Pielea ta este minunat pîrlită de soare, carnea ta nu vădește nimic din fleșcăiala bătrîneții, părul din capul tău este bogat și vîrtos, ai toți dinții în gură, iar ochii îți strălucesc de plăcerile vinului și ale femeilor. Mai departe: am aici cei mai buni medici din tot Israelul și din regatele învecinate, pînă către Sidon și Tir, și am o înțelegere, întărită prin învoială scrisă, cu regina din Saba pentru trimiterea unui specialist, care scoate pietrele aflate în rărunchi. De asemenea vei mînca uneori la masa mea și te vei împărtăși din bucatele gustoase de dincolo de Neghev; și vei fi plătit ca un profet mai mărunt, ceea ce îți va da putință să-ți aduci amîndouă nevestele și tînăra ta țiitoare la Ierusalim și să locuiești aici într-o frumoasă casă de cărămidă, cu acoperiș zdravăn și cu o grădină umbroasă în spate".

Atunci mi s-a deslușit limpede că regele Solomon se gîndise la toate și că nu era cu putință să mă îndepărtez de sub îndurarea sa. Tot astfel mi-am dat seama că treaba asta putea să se sfîrșească rău pentru mine, cum mai pătiseră unii învățați ai scrisului, cărora li se tăiase capul și li se țintuise trupul la zidul orașului, dar că, pe de altă parte, puteam să mă și îngraș din asta și să prosper, dacă îmi înfrînam limba și îmi foloseam condeiul cu înțelepciune. Cu puțin noroc și cu ajutorul DOmnului nostru Iahve, puteam chiar izbuti să strecor în relatarea despre regele David ici un cuvințel, dincolo un rînd, din care generațiile de mai tîrziu să-și dea seama ce s-a întîmplat cu adevărat în acești ani și ce fel de om a fost David, fiul lui Iesei: cel care slujea în același timp și unui rege și ca tîrfă a feciorului regelui și a fiicei regelui, cel care a luptat ca lefegiu împotriva însuși poporului său, care și-a ucis propriul fecior și a pus să-l omoare pe cel mai credincios slujitor al său, dar a jelit tare moartea lor, și care a

contopit într-o națiune o gloată de țărani nenorociți și de nomazi îndărătnici.

Astfel m-am ridicat de jos și i-am deslușit regelui că vorbele lui pline de nesfîrșită înțelepciune mă convinseseră și că primeam slujba, deși tremurînd și șovăind; socotind timpul de care aveam nevoie pentru rugăciunile și jertfele trebuitoare și pentru mutarea de la Ezrah la Ierusalim, împreună cu două neveste și cu o țiitoare tînără și cu tot calabalîcul lor și arhivele mele, eram gata să-mi încep munca în a doua zi după sărbătoarea paștelui. Dar — am spus eu mai departe, întrucît socoteam că e bine să bați fierul cît e cald — mai trebuia lămurită neînsemnata problemă a educației celor doi fii ai mei, de care mă ocupasem pînă acum și pentru care n-aveam să mai găsesc nici răgazul, nici prilejul, de-acum înainte. N-ar putea cel mai înțelept dintre regi, Solomon, să fie atît de îndurător...

"Țadoc!" a strigat regele.

Țadoc a făcut o plecăciune.

"Ai grijă, ca amîndoi feciorii lui Etan ben Hosaia, să fie băgați într-o școală levitică bună".

Și, întrucît Țadoc a ridicat din sprîncene, regele a mai spus, cu un gest măreț:

"Cheltuielile de școală și întreținere le plătește vistieria regească".

Căci regele Solomon cheltuia cu adevărată dărnicie birurile ridicate de la norod.

2

GÎNDURI DE NOAPTE ALE LUI ETAN BEN HOSAIA DUPĂ ÎNTOARCEREA SA DE LA IERUSALIM, PE ACOPERIŞUL CASEI SALE DIN EZRAH ŞI ÎN PREZENŢA ŢIITOAREI SALE LILIT, CARE ERA GATA SĂ SE STRĂDUIASCĂ CU GINGĂŞIE PENTRU EL

Nici o istorie nu se porneşte cu începutul ei; rădăcinile copacului sunt ascunse privirii, dar merg în adînc pînă dau de apă.

Alte noroade au avut regi care pretindeau a fi zei; poporul lui Israel, însă, avea pe DUmnezeu ca rege — un rege nevăzut, căci Iahve este un DUmnezeu nevăzut. Nu se află pe lume nici un chip al lui, fie din piatră, fie din spijă; el a oprit cu străşnicie să se făurească chipuri cioplite. Nevăzut, regele Iahve şedea între heruvimi, pe tronul său, care este chivotul legii, şi se lăsa purtat din loc în loc; unde se ducea norodul, acolo mergea şi el, sălăşluia în cort şi în colibe de frunziş, precum norodul. Pe înălţimi sau sub vreun sicomor îşi primea jertfele aduse: un pietroi de pe ogor îi ajungea ca jertfelnic. Cînd se hotăra să grăiască, grăia printre tunetele norilor sau sub murmurul adierii vîntului, prin dezlănţuirea unui profet sau prin visul unui copil, prin gura unui înger sau prin zuruitul oracolului Urim şi Tumim. El vestea legile, dar era adesea, el însuşi, nedrept; la răstimpuri era iute la mînie sau îngăduitor; îşi avea protejaţii săi; şi adesea se contrazicea singur: semăna cu unul din patriarhii triburilor, pe care îi mai putem întîlni şi azi prin văile singuratice ale munţilor.

"Lilit, draga mea, adu-mi ulciorul cu vin pe care il vei afla la răcoare în chiler, vin roşu din viile regeşti de la Baal-Hamon, un dar al regelui. Lilit, draga mea, ai cărei sîni sunt ca două tinere căprioare gemene, vom pleca la Ierusalim şi îţi voi cumpăra o rochie pestriţă, cum poartă fiicele regelui, şi mirosne dulci, şi o să te pierd. Adu-mi vinul..."

Atunci de ce a fost înlocuit regele Iahve de către Saul, feciorul lui Chiş?

Un rege care poate fi văzut, oricît de arătos ar fi în anii tinereții și în floarea vîrstei, îmbătrînește și devine slăbănog; însă DOmnul Iahve, regele lui Israel, rămîne veșnic înveșmîntat în măreție și slavă. Totuși voința lui nu se putea arăta decît în tălmăcirile altora, iar cei ce-l tălmăceau erau oameni. Se puteau înșela. Puteau să citească în semnele dumnezeești propria lor voință și se zvonise că nu numai unul dintre bărbații sfinți potrivise cuvîntul lui Iahve după interese tare lumești.

Firește că Samuel, preotul, proorocul și judecătorul, nu putea fi socotit printre aceștia. Am cercetat cartea pe care ne-a lăsat-o moștenire și sunt convins că era un om cu dreptate, plin de cele mai înalte principii. Doar un om foarte cinstit putea să pășească înaintea unei adunări a norodului, cum a făcut el la Mițpa, și să zică: 'Iată-mă, aici sunt; mărturisiți împotriva mea în fața DOmnului și a unsului său, de am luat cuiva boul sau asinul, de am asuprit sau apăsat pe cineva; de am luat de la cineva mită și am închis ochii asupra lui...' Dar tocmai unul ca el poate să facă mai mult rău, cu felul lui de a fi drept, decît vreun fiu al lui Belial cu ticăloșiile lui.

"Bea, Etan, prietene al meu. Noaptea e plină de mireasmă atît de dulce. De ce, oare, să mă pierzi? Eu n-am să te părăsesc, afară doar de m-ai alunga. Vreau să-ți cînt așa cum m-ai învățat

Sunt trandafirul din Șaron și floarea din vîlcele sunt
Precum e floarea între spini, așa e între fete draga mea
Cum e măru-ntre copaci, așa-i dragul meu printre flăcăi
Dar nu mă asculți..."

Preoții din Rama, ai căror părinți slujiseră sub el, profeții colindători care se trăgeau din școala sa, toți aceștia îl descriau pe Samuel astfel: un om înalt, costeliv, cu coama sură și pletoasă și cu barba rară, neatinse de briciul bărbierului, cu o privire de fanatic, cu gura lipsită de bunătate, — un bărbat care vedea un dușman în oricine nu era îndată gata să se plece înaintea voinței lui precumpănitoare și înaintea puterii lui DUmnezeu, căci DUmnezeu era rege în Israel, iar Samuel era împuternicitul său față de norod.

Samuel s-a certat cu norodul, cînd acesta a cerut un rege care să dea răspuns cu propriul său glas și să lovească cu propria lui sabie. În cuvinte aspre, le-a deslușit firea stăpînitorilor care vor veni apoi și le-a prezis cum puterea nestrunită a unui om îi schimbă firea. Dar poporul Israel a rămas surd la toate.

Nu cred că Samuel va fi priceput vreodată de ce norodul stăruia în a cere un rege din carne și sînge și de ce tocmai el, nu cel mai neînsemnat din lungul șir al judecătorilor din Israel, trebuia să-și lase slujba și să ungă rege un om.

"Lilit, draga mea, gustă din vinul regelui. Și mîngîie-mi tîmplele, căci mă doare capul. Au de unde vin furtunile care prefac lumea și ce anume le pricinuiește? Dacă va trăi cîndva un om care să ne cunoască dinainte cursul, acela va trece drept mai înțelept decît însuși cel mai înțelept dintre regi, decît Solomon..."

Și Samuel s-a certat cu DOmnul Iahve; și, în cartea pe care a scris-o, a spus toate cuvintele pe care DUmnezeu le-a rostit către el: 'Ascultă glasul poporului în toate cîte îți grăiește; căci nu pe tine te-au lepădat, ci pe mine, ca să nu mai domnesc eu peste ei'.

Ce ton de renunțare din gura unuia care a despărțit lumina de întuneric și apele de uscat.

Poate că Iahve a grăit astfel pentru a-l mîngîia pe Samuel; dar, după toate relatările, Samuel încă mai avea destulă tărie, pentru a supraviețui și fără îmbărbătarea dumnezeiască. Mie mi se pare, mai curînd, că aici tălmăcitorul vorbelor DOmnului a dat glas propriilor sale simțăminte: este Samuel care simte că a fost lepădat și care strămută propriul Eu în pieptul lui DUmnezeu.

Și, totuși, cuvintele pe care le aude Samuel cuprind un răspuns. Să ascultăm tonurile care răsună în el. Nu este, oare, ca și cum am auzi glasul lui bătrîn? El este căpetenia unui trib mai mic; are slăbiciunile lui, ca și laturile sale bune; a încercat să facă să domnească dreptatea cît s-a priceput mai bine, a încercat să-i ajute pe ai săi: dar acum au mijit zorile unei vremi noi... O vreme nouă.

"Glasul tău, Lilit, draga mea, este ca un pîrîiaș primăvara; cuvintele, care te-am învățat, sunt pline de armonie pe buzele tale:

Căci, iată, iarna a trecut, ploile au contenit și nu mai sunt.
Florile se-arată iar pe plai;
vremea, cînd păsările cîntă, a sosit, iar
turtureaua dă zvon pe meleagurile noastre.

Dar cînd a început, oare, această vreme nouă cu noua ei harababură, care cerea o putere nouă în Israel? Cînd s-a atribuit o bucată de ogor ultimei familii nomade a ultimului trib nomad? Cînd a înlocuit fierul bronzul? Cînd, pe piața unuia, lîna n-a mai fost schimbată pe grînele celuilalt, ci a fost vîndută pe mici monede de argint? Cînd păstorul cinstit a devenit șarlatan, negutător, zaraf ce dă bani cu împrumut? Vremea cea nouă a venit buzna peste Samuel și, cu toate că era un prooroc, el n-a văzut-o. A colindat prin țară, în fiece an pe același drum peste Betel spre Ghilgal și Mițpa, și a ținut giudeț peste Israel în toate locurile acestea, și s-a reîntors apoi la Rama, căci acolo se afla casa lui, și acolo a ținut giudeț tot restul anului și acolo a înălțat DOmnului un jertfelnic și a crezut că toate vor rămîne la fel pînă la sfîrșitul zilelor sale. S-a întîmplat, totuși, ca glasul norodului să nu mai poată fi trecut cu vederea, și i-a vorbit chiar DUmnezeu lui Samuel; și Samuel a pornit și l-a ales pe Saul ben Chiș, din tribul Veniamin, care era cu un cap mai înalt decît tot norodul și care pornise să caute asinele părintelui său și a aflat un regat.

Sau astfel ne relatează Samuel în cartea sa, iar tîlcul vorbelor e limpede: Saul e rege peste Israel din mila lui Samuel, marele preot, judecătorul și profetul, este omul lui Samuel, îndatorat lui Samuel. Dar mai este și o altă versiune cu privire la înscăunarea lui Saul. Multe rămîn acolo în întuneric, contemporanii au murit, hrisoavele au fost nimicite de către regele David: un bărbat, care pune să-i spînzure și pe ultimii urmași în linie bărbătească ai înaintașului său ce mai sunt în viață, trebuie să șteargă și amintirea lui.

Povestitorii de istorii din piețe și de sub porțile orașelor relatează că Saul se întorcea de pe ogor, în urma vitelor, și a auzit tînguielile norodului: Nahaș, a aflat el, principele Amoniților, împresura orașul Iabeș din Galaad și amenința să scoată ochiul drept tuturor celor din oraș, spre rușinea întregului Israel. În acea clipă, așa se spune, s-a pogorît duhul lui DUmnezeu peste Saul. Acesta a luat o pereche de boi și i-a

tăiat bucăţi şi a trimis bucăţile, prin soli, la toate hotarele lui Israel. Oricum, i s-au alăturat destui oameni pentru ca să-i poată împărţi în trei cete; cu aceştia a purces el spre Iabeş şi a năvălit peste Amoniţi în vremea strajei din faptul zilei; pînă ce ziua a prins să se înfierbînte, el îi bătuse pe duşmani şi despresurase Iabeşul.

Acolo se ridicase, din porunca lui Iahve, o nouă căpetenie peste Israel, precum Ghideon, precum Iefta, precum Samson cel cu plete lungi. Dar acum norodul avea nevoie de un rege. Şi au pornit toţi cu Saul la jertfelnicul din Ghilgal şi, după ce s-au adus jetfele trebuitoare, Saul a fost uns acolo rege.

De către norod, nu de către Samuel.

"Tremuri de frig, prietene al meu".

"Furtunile, care prefac lumea, suflă rece".

"Coapsele mele sunt pline de căldură pentru tine, Etan; am să mă deschid iubitului meu".

"Miere şi lapte curg de pe limba ta, Lilit, draga mea, iar mireasma straielor tale e ca mireasma Libanului. Cît de frumoasă e dragostea ta, cu mult mai bună decît vinul..."

3

De cînd Avram, străbunul nostru, a pornit din cetatea Ur a Caldeilor spre Țara Canaanului, poporul nostru a colindat adesea. Încercările ne-au învățat să pornim la drum cu poveri ușoare și să avem încredere în DUmnezeu.

Dar arhivele și însemnările mele se alcătuiau din numeroase tăblițe de lut și suluri de piele care trebuiau luate, toate, cu mine. Și, ținînd seama de mulțimea asinilor ce duceau lăzile cu arhivele mele, cum puteam s-o opresc pe Estera, nevasta mea, să-și ia cu ea sipetele și covoarele, pe Hulda, mama feciorilor mei, să-și ia toate vasele și oalele, dar pe țiitoarea mea Lilit, să ia toate cutiuțele și băuturicile și săculeții cu pudră? Dar calabalîcul puiește alt calabalîc, căci la doi asini cu poveri de folos se adăuga un al treilea, care duce merinde pentru animale și pentru cei ce le mînă. Mi-am blestemat ușurința, căci uitasem să lămuresc cu regele Solomon și problema cheltuielilor de călătorie.

Zilele treceau. De cîte ori priveam în urmă și vedeam caravana pe drumul nisipos — patruzeci de asini împreună cu cei ce-i mînau și cu familia! — mă gîndeam la lungul drum prin pustiul Sinaiului. De bună seamă că, socotit pe cap de om, copiii lui Israel vor fi cărat cu ei din Egipt mai puține bunuri decît căram noi de la Ezrah; dar oare nu ne aștepta și pe noi la Ierusalim, tot atîta nesiguranță, cît îi așteptase și pe ei în Țara Făgăduinței?

Estera ședea pe asinul ei de călărie, clătinîndu-se sub soarele nemilos, cu pete întunecate sub ochi; se sprijinea de Sem și Șelef, feciorii mei cu Hulda, care mergeau alături de ea. Inima mea s-a întors spre Estera și am poruncit să facem popas la umbra unei stînci mari, în vîrful căreia se înălța o tufă de terebint.

Dar Estera a zis:

"Știu ce zor ți-e să ajungi la Ierusalim, Etan".

Am văzut chipul ei istovit și am auzit cum horcăia cînd își trăgea răsuflarea și mi-am adus aminte cum fusese odinioară: cu toane și plină de viață, cu duh scăpărător și senină și dè o mare frumusețe lăuntrică. Și i-am grăit:

"Țin mai curînd să ajung acolo împreună cu tine, Estera, draga mea".

Ea a răspuns:
"Dacă DOmnul vrea, o să trăiesc. Dar dacă DOmnul nu vrea, o să vină un înger al DOmnului și o să-mi cuprindă inima cu mîinile, așa încît să se oprească".
Și Iahve i-a hărăzit Esteriei somn acolo la umbră, pînă ce a venit vîntul înserării și s-a făcut vremea să pornim mai departe. Calea a început să ne pară lungă și nu înaintam decît anevoie, căci făceam popas ori de cîte ori o cuprindea slăbiciunea pe Estera. Totuși în ziua a șaptea am ajuns pe culmea de deasupra pîrîului Chedron, de unde se zărește Ierusalimul, meterezele și porțile și turnurile de deasupra porților, coperișurile lui scînteietoare, tabernacolul, un punct de culoare purpurie alături de albul palatului și al cetății.
Atunci m-am aruncat în genunchi înaintea DOmnului și i-am mulțumit că m-a condus pe mine și pe ai mei pînă am ajuns să vedem Ierusalimul și am făgăduit să jertfesc un miel gras și un ied fraged pe jertfelnicul, pe care îl înălțase regele David în aria de treierat a lui Ornan Iebuseul: mielul ca semn de mulțumită pentru împlinirea călătoriei, iar iedutul ca ajutor la rugăciunea pentru ocrotirea Dumnezeiască în orașul lui David și la curtea regelui Solomon.

Acolo, însă, stăteau la creneluri și în turnuri străji care ne iscodeau de departe și nu-și luau ochii de la noi, în timp ce ne apropiam de poarta cea mare. Străjerul cheretian ne-a oprit și, cînd i-am arătat zapisul, l-a strigat pe căpitan.
"Istoric, ai?"
Căpetenia porții știa să citească.
"Avem nevoie în Ierusalim de pietrari, de zidari, de salahori la căratul tencuielii; chiar și un cizmar ar fi de folos; da, ia te uită, ne vine un istoric".
I-am arătat pecetea regească.
"Norodul ăsta are nevoie de un letopiseț", a continuat vorba căpitanul, așa cum eu am nevoie de un buboi pe mădularul bărbăției mele. Ei se nasc tîmpiți și mor la fel, se împreunează cu mamele lor și cu oile, și tu vrei să le dai o istorie. N-o duc ei destul de greu și așa, fără istorie?" A pus degetul butucănos și murdar pe una din lăzi: "Ce e aici înăuntru?"
"O parte din arhivele mele", am zis eu.
"Deschide".

"Dar or să cadă tăblițele afară, totul o să se zăpăcească".
"Deschide, am zis".

Nodul nu voia să se dezlege. Am tras de curea. Deodată lada s-a deschis și prețioasele mele tăblițe au căzut în colbul drumului. Norodul de la poartă a prins să chicotească. Mi s-a urcat sîngele la cap; am vrut să ridic glasul împotriva căpitanului, dar am dat cu ochii de gloată. Era o gloată ciudată, cu totul alta decît într-un orășel ca Ezrah. Ăștia de-aici erau furi, leneși, milogi, sclavi fugiți; niște ucigași cu toții, și îmbrăcați în zdrențe; de asemenea și schilozi care țineau la vedere cioturile pline de scrisori, părul încleiat, ochii betegi. Asta era mocirla pe care fusese zidit noul Ierusalim, fața cealaltă a strălucirii ce-o întruchipa Solomon: scursoare a vremii celei noi, prea înceată, prea leneșă sau, pur și simplu, prea slabă pentru a pricepe duhul cel nou, căile cele noi. Și m-au batjocorit și m-au amenințat, poate din pricina celor 40 de asini încărcați cu avutul meu sau din pricină că eram istoric, și nu așteptau decît un semn din cap al căpitanului ca să năvălească peste noi, precum hienele asupra unei ciosvîrte de hoit.

Dar căpitanul a smuls un gîrbaci de la brîu și a pocnit cu el pe deasupra capetelor. Șem și Șelef adunau de sîrg tăblițele. Le-am pus îndărăt în ladă și am legat-o, cît am putut mai bine.

Astfel am pășit în oraș.

Ah, vara asta! Vara asta în Ierusalim!

Fiece zi cu soare orbitor se contopește cu următoarea. Estera bolește. Hulda moțăie și între timp sudoarea îi curge pe chipul buhăit. Pînă și Lilit este istovită și fără chef.

Ar fi trebuit să mă gîndesc la arșița de aici, la muște, la duhoarea orașului, mai înainte de-a mă arăta gata să încep lucrul la *Relatarea despre uimitoarea înălțare* a doua zi după sărbătoarea Paștelui și de-a sta numaidecît la dispoziție.

Toți cei cărora le e cu putință au fugit din oraș. Regele și curtea, împreună cu haremul, s-au mutat în casele regești de la țară, pe malul lacului Chineret, pentru a se bucura acolo de apa răcoritoare; doar cele zece țiitoare ale lui David, pe care feciorul său răsculat Absalom le-a luat în stăpînire sub ochii norodului și care de-atunci trebuie să rămînă părăginite și neroditoare, n-au voie să meargă și ele, bietele făpturi. Și încă am noroc: Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic al regelui, a

fost reținut la Ierusalim cu treburi ale slujbei; de-aceea pot să-i dau lui de veste. El mă trimite la administratorul bunurilor regești. Această prea-cinstită fată, care nu urmărește și ea decît să părăsească orașul cît mai curînd cu putință, mă primește pe fugă și îmi repartizează singura locuință pe care o are la îndemînă, după cît pretinde, nr. 54 de pe ulița Reginei din Saba, o casă cu trei încăperi într-o mahala pentru slujbași ai domniei și pentru leviți de cinul al doilea și al treilea. Cu toate că meșterii zidari abia au plecat de acolo, tencuiala a și crăpat, din tavanele cămărilor atîrnă paie, acoperișul s-a povîrnit îngrijorător. Afară de asta, casa e mult prea mică; ar trebui să pun să-mi mai zidească o încăpere pentru lucru. În temeiul slujbei mele de redactor al relatării despre regele David, un cămătar se arată gata să-mi dea înainte banii trebuitori pentru construcție, dar cu camătă mare; de unde să iei, însă, zidari și dulgheri în Ierusalim? Toți meșteșugarii care se află, muncesc din zori și pînă la apusul soarelui, în afara zilelor de Sabat, la zidirea templului, a palatului regesc, a grajdurilor și magazinelor pentru noile care de luptă ale regelui, locurile de mas pentru toată adunătura lui, a clădirilor pentru dregătoriile ce se înmulțesc întruna. Șem și Șelef, a căror școală e închisă din pricina verii, hoinăresc pe ulițe ca niște cîini fără stăpîn; ei povestesc că în Ierusalim poți avea orice, numai să cunoști oamenii potriviți și să ungi mîinile potrivite. N-am nimic împotrivă să folosesc legăturile lor și să pun la bătaie cîțiva arginți, dar sunt încă străin în oraș, slujba mea e prea nouă și prea nesigură, situația generală e încă prea cețoasă; nu-mi pot îngădui nici un pas greșit.

Așa că sunt nevoit să renunț la modestele mele planuri de construcție. În plus și banii amenință să mi se isprăvească. În vistieria regească, spre soare-amează de locul unde se zidește templul, abia dacă mai sunt cîțiva slujbași, iar acei puțini o șterg și ei din cămările dregătoriei, cît pot mai des; după așteptare de ore întregi, izbutesc să găsesc pe un anume Penuel ben Muși, revizor de cinul al treilea, care mă ascultă răbdător. Apoi, după ce a răscolit printr-o grămadă de tăblițe de lut și suluri de pietre prăfuite, îmi împărtășește că n-a sosit nici o poruncă de plată pentru mine, și nici vreo altă îndreptare sau vreun alt zapis; înainte de sărbătoarea tabernacolelor, pe care regele Solomon și atotputernicii săi o vor petrece din nou la Ierusalim, nici nu prea e de așteptat ceva.

Izbucnesc în tînguieli și întreb dacă nu se află nimeni în Ierusalim, care să aibă împuternicirea de-a încuviința o plată înainte și care să fie înduplecat s-o facă?

La care, Penuel răspunde, alungînd muștele de pe chipul său încrețit: chiar de s-ar afla în Ierusalim un asemenea atotputernic, oare ar fi de-ajuns iscălitura lui? Azi iscălește unul, mîine poate că acesta nu mai e acolo, iar iscălitura e fără valoare. Au știe cineva, ce anume se mai află pe lista pe care regele David i-a înmînat-o pe patul de moarte feciorului său Solomon? De-aceea, vezi bine, e nevoie neapărat de o a doua iscălitură și de pecetea regească pe orice poruncă de plată.

La aceasta, adulmecînd informații de preț, am zis: am auzit și eu de listă, dar a văzut-o oare cineva? Poate că faimoasa listă nu e decît un zvon, răspîndit ca să justifice măsurile luate de Benaia ben Iehoiada?

La care, Penuel, temîndu-se ca discuția să nu meargă prea departe, a spus: au nu e vremea pentru un mic prînzișor, dat fiind că soarele s-a urcat pe cer și se apropie amiaza?

Atunci eu, fără a lua seama la punga mea sfrijită, l-am întrebat dacă n-ar vrea să-mi țină tovărășie la o masă modestă; poate că știe și vreun local liniștit, în afara zidurilor orașului, unde am putea găsi umbră și un vin care să nu fie prefăcut, și o halcă gustoasă de friptură de miel?

Căci cercetarea istoriei nu se alcătuiește doar din îndeletnicirea cu tăblițele de lut ars.

ISTORIA TABERELOR DIN ISRAEL ÎN VREMEA URCĂRII PE TRON A LUI SOLOMON, FECIORUL LUI DAVID, CU INCLUDEREA CELOR COMUNICATE DE PENUEL BEN MUȘI, REVIZOR DIN CINUL AL TREILEA AL VISTIERIEI REGEȘTI; CU UNELE DIN REFLECȚIILE SALE — DEOARECE DEVENISE GURALIV DATORITĂ FRIPTURII ȘI VINULUI — REDATE ÎNTOCMAI ȘI PUSE ÎN PARANTEZE.

Acum regele David era înaintat în vîrstă și ajuns la adînci bătrîneți și nu se putea încălzi, cu toate că Abișag Sunamiteanca, o fecioară frumoasă și bine făcută, era alături de el și se străduia cu gingășie să-l slujească. Și el știa că zilele îi erau

numărate; dar, chiar dacă avea vreo preferință pentru Adonia, sau pentru Solomon, sau pentru un altul dintre feciorii săi, tăcea chitic în privința asta.

(Acu' regele zăcea acolo și privea țintă în tavan și simțea cum îi alunecă puterea din mîini. Și vedea bine, cum toți îl pîndeau și așteptau un cuvînt al lui, spre a-l folosi în lupta pentru a-i urma la tron; acest cuvînt tot ce-i mai rămăsese din slava lui.)

Dar era Adonia, feciorul lui David de la nevasta sa Haghita, un flăcău voinic, iar tatăl său îl zămislise îndată după Absalom. Și Adonia a zis: eu am să fiu rege: și și-a gătit care de război și călăreți și cincizeci de oameni care să-i alerge înainte și să strige: La o parte, mișeilor! Drum liber pentru urmașul la tron, pentru alesul regelui David! Și, chiar cînd a auzit, el însuși, zarva, regele a tăcut și nu i-a cerut socoteală lui Adonia.

(Nici nu se mai sinchiseau de el. Iar lui nu-i rămînea altceva decît să aștepte pînă cînd DOmnul Iahve avea să aplece talgerul balanței într-o parte sau într-alta. Căci el nu mai avea decît cuvîntul său, cuvîntul unui om pe moarte; și, dacă, DOamne ferește, rostea cuvîntul în sprijinul celui greșit, iar acesta era răpus, ce s-ar fi ales atunci de el? Căci părerea oamenilor se află în mîna celor ce vor veni; iar de fecior atîrnă, dacă părintele va continua sau nu să trăiască în amintirea norodului.)

Și Adonia s-a sfătuit cu Ioab, căpetenia oastei lui David, pentru a-și asigura ajutorul oștilor, și cu Abiatar, marele preot, îndărătul căruia stăteau preoții din cuprinsul țării, ce năzuiau să-și păstreze micile lor altare și jertfelnice de pe înălțimi, precum și veniturile ce le aveau de la ele; și amîndoi l-au sprijinit pe Adonia. Atunci Adonia a înjunghiat oi și boi și viței grași la piatra Zohelet, cea de lîngă En-Roghel, și a chemat pe toți frații săi, fiii regelui, dimpreună cu toți bărbații seminției Iuda, care erau în slujbă la rege. Numai pe fratele său Solomon nu l-a poftit.

(Micuțul, al doilea născut de Batșeba, se va fi gîndit regele pe moarte: micuțul vestit încă de la vîrstă fragedă pentru hotărîrile lui înțelepte, DUmnezeu l-a părtinit vădit pe Solomon, numai că nu prea se știa bine ce-avea în inimă. Adonia avea oastea; dar oastea trebuia mai întîi adunată laolaltă; iar preoții de la sate ai lui Abiatar erau împrăștiați

prin țară și se mișcau greu, căci numai la înfulecat și bețivit și preacurvit îi aflai fără zăbavă la îndemînă. Hotărîtor era cum ar avea să răspundă Benaia, pe care regele îl pusese mai mare peste gloata de cheretieni și peletieni, care alcătuiau starja regească, întrucît aceasta era singura trupă ce se afla numaidecît la îndemînă.)

Dar profetul Natan și Țadoc, celălalt mare-preot care lupta pentru un mare sanctuar cu putere nesmintită asupra tuturor preoților și leviților, — aceștia doi nu făceau parte din tabăra lui Adonia și se temeau foarte. Și Natan a vorbit cu Batșeba ca să-și mîntuie viața ei, și pe a feciorului ei Solomon. A sfătuit-o să intre la rege și să-i spună: au nu tu, stăpînul și regele meu, te-ai jurat către roaba ta zicînd că fiul meu Solomon va fi rege după tine și va ședea pe tronul tău? Pentru ce se poartă, dar, Adonia ca și cum el ar fi rege? Și Natan i-a făgăduit Batșebei să vină în urma ei la rege și să-i întărească spusele. Iar Batșeba a mers la rege, în cămara unde odihnea, și i-a grăit, cum o învățase proorocul Natan, și mai spus pe deasupra: 'Stăpîne și rege al meu, ochii întregului Israel la tine cată, pentru ca tu să le arăți cine va ședea pe tron după tine; altfel cînd stăpînul și regele meu va răposa întru părinții săi, s-ar putea ca eu și feciorul meu Solomon să tragem ponosul'.

(Pe-atunci David sta culcat în patul său cu fecioara Abișag, care se străduia cu gingășie să-l slujească, iar femeia aceasta îi vorbea, încercînd să-l convingă. Făcuse într-adevăr asemenea făgăduială? Ultima pasiune a bărbatului e și cea mai puternică: ucisese pentru asta, iar Solomon era copilul ispășirii. Dar, după moartea sîngeroasă a lui Amnon și după Absalom, care a stat atîrnat în stejar de propriul său păr, Adonia era primul în șirul celor ce urmau la tron. Femeia vîrstnică din fața-i, care vorbea pentru fiul ei, și cea tînără care se lipea de el, erau cam prea mult pentru el; suntem călători în trecere pe pămînt, iar el era aproape de ținta călătoriei sale.)

Și iată, în timp ce Batșeba încă vorbea cu regele, a venit înăuntru și proorocul Natan și a zis: 'Stăpîne și rege al meu, au spus-ai tu oare: Adonia va fi rege după mine și va ședea pe tronul meu? Pentru că a poftit la el pe toți feciorii regelui și pe Ioab și căpeteniile oastei, și pe deasupra și pe preotul Abiatar; și, iată, ei mănîncă și beau dinaintea lui și strigă: Trăiască

regele Adonia! Dar pe fiul tău Solomon nu l-a poftit, nici pe mine, robul tău preasupus, și nici pe preotul Țadoc și nici pe Benaia ben Iehoiada.' Regele, însă, s-a întors către Abișag și a privit-o și a spus: 'Așa bine făcută și atît de plină de haruri și nu vrea să se clintească nimic.' Iar lui Natan: Am auzit bine — nici pe Benaia?' Și profetul i-a dat răspuns: 'E așa precum ți-am spus, stăpîne și rege al meu; Benaia ben Iehoiada și paza regească n-au fost poftiți de către Adonia la En-Roghel'. Atunci regele David s-a ridicat în capul oaselor și a zis către Batșeba: 'Așa vreau să fac azi, cum ți-am jurat pe DOmnul DUmnezeul lui Israel.' Și a grăit: 'Chemați la mine pe preotul Țadoc și pe Benaia fiul lui Iehoiada.' Și, cînd au pășit ei înaintea regelui, acesta le-a zis: "Să luați pe cheretieni și peletieni cu voi și să puneți pe fiul meu Solomon pe catîrul meu și să-l duceți pînă jos la Ghibon; și acolo să-l miruiască preotul Țadoc și proorocul Natan ca rege peste Israel; și apoi să sunați din trîmbițe și să strigați: Să trăiască regele Solomon!' Și a zis Benaia ben Iehoiada: 'Amin, să fie ca DOmnul DUmnezeul stăpînului și regelui meu să spună și el da și amin la asta'.

(Iar el s-a lăsat pe spate, pe perne. Talgerul balanței DOmnului Iahve se aplecase limpede, iar cuvîntul lui DUmnezeu venise la el. Dar fusese anevoios și trebuia să stăruie în hotărîrea sa pînă ce se întorcea micuțul de la Ghihon: mai era acolo și lista, pe care voia să i-o dea, pentru ca să lămurească tot ceea ce el nu avusese puterea să lămurească. Cîți nu umblaseră să afle această listă, în iatacurile lui și în cămara însemnărilor tainice. Nerozi, se va fi gîndit regele pe patul de moarte. Nu se află nici o listă pe care s-o fi putut găsi cineva. Avea numele în minte. Pe toate.)

Și Natan și Țadoc și Benaia au făcut cum le poruncise regele David și, de-ndată ce l-au miruit pe Solomon, au sunat din trîmbiță. Atunci tot norodul a strigat: 'Să trăiască regele Solomon!' și au cîntat din trîmbițe și au pornit îndărăt spre Ierusalim și era bucurie mare pe popor, cît și pămîntul se zguduia de strigătele lor. Iar Adonia și toți cei pe care îi poftise la ospăț au auzit zgomotul. Și Ioab a întrebat: Ce este acest zgomot și vuiet de care răsună cetatea? Și, iată, au și venit atunci soli alergînd, printre ei și feciorul preotului Abiatar, și au povestit ultimele întîmplări. Și toți cei care erau cu Adonia și-au dat seama că Ioab, care era pus mai mare peste oaste, nu avea nici o oaste cu el, iar căpeteniile

peste cete de-o sută și de-o mie nu aveau nici o ceată de-o sută sau de-o mie cu ei; dar Benaia ben Iehoiada avea cu el cheretienii și peletienii, paza regească. Atunci s-au înspăimîntat oaspeții și nici n-au mai apucat să se șteargă la gură după mîncare, ci s-au sculat și s-au dus fiecare în drumul său. Iar Adonia a fugit în tabernacol și s-a încleștat cu mîinile de coarnele jertfelnicului. Acum Solomon încă nu era sigur de noua lui putere; de-aceea a zis: 'Dacă el va fi om cinstit, nici un păr din capul lui nu se va clinti, iar dacă va fi om viclean va muri.' Astfel a venit Adonia și s-a înclinat regelui Solomon; și Solomon i-a zis: 'Du-te la casa ta!' Însă marele-grămătic Iosafat ben Ahilud, care zăcuse bolnav în casa sa de țară din Liban tot timpul frămîntărilor acestora, s-a întors la Ierusalim și s-a închinat noului rege și s-a bucurat de mila lui Solomon. Iar Benaia, feciorul lui Iehoiada, a fost pus peste oaste în locul lui Ioab. Dar cei nemulțumiți din Israel și cei ce se simt asupriți ridică ochii spre Adonia și așteaptă ca Ioab să sune din trîmbiță; iar regele Solomon i-a poruncit lui Benaia să aibă o mie de urechi; și glasul lui Israel s-a făcut abia auzit, ca o adiere într-un lan de grîne.

Către sfîrșitul istorisirii sale, Penuel ben Muși, omul meu de încredere, era într-o stare de ușoară chercheleală. M-a îmbrățișat și m-a încredințat că regii seamănă unul cu altul, Adonia sau Solomon; jecmănitori de oameni, niciodată sătui; și că întreaga casă a lui Iesei a fost blestemată de Iahve din pricina sîngelui ce mînjește din belșug mîinile lui David și din pricina celor ce le-a făcut poporului.

Pe cînd ne întorceam spre seară pe poarta orașului, iată că s-a auzit tropot de copite și huruit de roți și zarva alergătorilor ce strigau:

"La o parte, mișeilor! Faceți loc lui Benaia ben Iehoiada, care e mai mare peste oaste și peste cheretieni și peletieni, paza regelui!"

Și prietenul meu a pierit, de parcă îi înghițise Șeol; eu însă, stam locului singur și încremenit. Și un glas din înalt a zis:

"Prrr, bestiilor!"

Roțile au scîrțîit și de sub copite au țîșnit scîntei, iar glasul a grăit mai departe:

"Cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu, dacă

nu-l am în fața mea pe Etan, feciorul lui Hosaia și redactorul *Relatării privitoare la uimitoarea înălțare* și așa mai departe."

M-aș fi prosternat în praf, de n-ar fi fost mîna care mi-a poruncit să mă urc în car.

"Te duc cu carul acasă, Etan, dacă ăsta ți-e țelul", a spus Benaia: "Am auzit deja că ești în Ierusalim. De ce nu mi-ai făcut nici o vizită?"

M-am cățărat în carul lui.

"Eram încredințat că stăpînul meu se află deopotrivă într-una din casele de țară ale regelui", am zis eu, "sau pe țărmul mării sau pe povîrnișurile Libanului, unde zăpada cea veșnică udă cu apă cedrii foșnitori."

"Cedrii foșnitori". Benaia a pornit pe neașteptate și eu am trebuit să mă țin bine. "Cine o să apere mielul rătăcitor de leul care sfîrtecă sau și de șacal, dacă eu părăsesc Ierusalimul?"

În fața mea vedeam crupele netede ale iuților cai și toiegele albe ale nenumăraților alergători; în jurul meu răsuna necontenit numele Benaia ben Iehoiada. Atunci a coborît peste mine Duhul DOmnului și am înțeles ce simțăminte plăcute mijlocește omului puterea.

Dar mîna, cu care Benaia ținea hățurile, era lată și cu vine groase; iar el a rîs din adîncul pieptului și a zis:

"Taică-meu a fost șerb în Israel și a săpat după aramă în mine și și-a scuipat bojocii tușind și a murit. Dar eu Benaia, feciorul lui, am învățat să citesc, și tăblițele tale nu mai au nici o taină pentru mine. Vreau să te și ocrotesc, Etan, cîtă vreme scrii ceea ce e pe placul meu și pe acela al ochilor lui Solomon; dar, dacă nutrești gînduri potrivnice sau chiar le sapi într-una din tăblițele tale, am să-ți pun tigva la vedere într-un păr înalt, iar trupul am să poruncesc să-l țintuiască la zidul orașului ăstuia."

La care vorbe eu l-am asigurat pe Benaia că nimic nu e mai departe de mine decît a nutri gînduri potrivnice; apoi că sunt un tată de familie cu o putere întru totul în spijinul statului și a rînduielilor lui, fie ele de natură militară, administrativă sau religioasă.

Carul s-a oprit.

"De-aici trebuie să umbli pe jos, Etan".

Benaia a făcut un semn spre ulița care se strîmta și abia de mai îngăduia trecerea a doi asini unul pe lîngă altul.

"Orașul nu e zidit pentru mersul cu carul."

Am sàrit jos, i-am mulțumit lui Benaia și i-am urat ca Iahve să-i hàrăzească sănătate și bogății; părea că nu m-a auzit. A silit caii să se dea îndărăt și a izbutit, nu știu cum, să întoarcă în loc carul; apoi a urmat iarăși larma alergătorilor, tropotul cailor, zdroncănitul roților. În liniștea ce s-a lăsat mai apoi, mi-am adus aminte că uitasem să-i cer bani. Căci iscàlitura *lui* ar fi avut preț fără doar și poate.

4

Arșița a prins să se domolească. Sărbătoarea tabernacolelor a început și orașul parcă era îmbătat de vinul nou și de fumul cărnurilor ce sfîrîiau pe jertfelnice în timpul arderilor de tot.

În viile de la Baal-hamon ale regelui, în colibele de frunziș care erau înălțate în amintirea fugii din Egipet, zăceau pe jos, în îmbrățișare strînsă, perechi de îndrăgostiți, adesea de același sex. Era de parcă zeii Canaanului, Baalii și Astaroții, își sărbătoreau reînvierea. Pe un jilț împletit cu ghirlande, cu fruntea încununată de frunze de viță, trona marele eunuc regesc și se complăcea în rolul de mare-preot al întregii petreceri. Cu elegantele sale gesturi egiptene, îndrepta fecioarele cu sîni îmbelșugați și flăcăii înguști în șolduri spre unul sau altul din frunzare, ba chiar le trimitea și slujitori cu burdufuri proaspete de vin și cu talere pline de dulciuri.

M-am apropiat de el.

"Etan ben Hosaia?" a întrebat el cu glasul din gît al oamenilor de pe Nil; și, cînd am dat din cap a încuviințare, a zis:

"N-ai adus nici una din femeile tale?"

Amenhotef — așa mi se istorisise — era o nouă achiziție la curte, un dar al faraonului către regele Solomon: meșter mare în felul de a se purta cu femeile, era foarte prețuit în haremul regesc pentru alesele sale maniere străine care se deosebeau ca de la cer la pămînt, dar plăcut, de purtarea grosolană a vechilor supraveghetori.

"M-am simțit cît se poate de onorat de porunca regelui", am răspuns eu, "și am fost foarte uimit și am presupus că poftirea era numai pentru mine."

"E cu adevărat o poftire neobișnuită. O persoană de neam cît se poate de înalt dorește să te cunoască".

A zîmbit puțin, cu profilul întors spre lumina unei facle. Era o raritate printre cei de-o samă cu el, un eunuc slăbănog; doar carnea fleșcăită de sub bărbie și glasul uneori foarte subțire mărturiseau operația căreia îi fusese supus.

A făcut semn unui purtător de faclă să se apropie și eu l-am urmat pe acesta. Noaptea era plină de glasuri, mireasma strugurilor în pîrgă plutea pretutindeni. Cineva, însoțit de un

fluer, cînta fals, dar cu mult simțămînt; un altul a rîs, apoi rîsul a contenit.

M-am împiedicat; cît pe-aci să cad grămadă. Mă aflam într-una din colibele de frunziș. Înăuntru, rezemată de niște perne scunde, ședea o femeie, subțirică, cu veșmîntul întunecat strîns bine pe gît. Purtătorul de faclă dispăruse, dar o feștilă de oloiu răspîndea oarecare lumină, iar luna trimitea fîșii subțiri de argint printre frunzele coperișului. Femeia și-a întors chipul spre mine, un chip însemnat de ani, cu buze mari boite și cu ochii mari sulemeniți.

M-am aruncat la pămînt:

"Principesă Micol!"

Încă n-o întîlnisem niciodată, dar auzisem, ca toată lumea, multe despre ea: fiica lui Saul, care trebuise să vadă cum toate cimotiile ei fuseseră ucise, una după alta, în afară de schilodul Mefiboșet; de două ori nevasta lui David, femeia care și-a bătut joc de el și, de-aceea, a rămas fără copii.

"Sluga voastră supusă nu e decît un biet cîine ce se tîrăște la picoarele voastre, oo, lumină, soare !"

Vorbele îmi curgeau de pe buze; această femeie avea în firea ei ceva care te silea la umilință.

"Stăpîna mea a poruncit să mă cheme, la acest ceas și aici?"

S-a sprijinit într-un cot și s-a ridicat în capul oaselor. Era și mai bătrînă decît mă făcuseră zvonurile să cred; mîinile ei erau doar piele și oase, iar dinții, sau ce mai rămăsese din ei, lungi și spălăciți.

"Așadar tu urmează să scrii istoria lui David?"

Vocea ei păstrase ceva din răsunetul tineresc.

"În cel mai bun caz, principesă, voi aduna laolaltă ceea ce alții vor face să ajungă la urechea mea; și, chiar și asta, doar cu încuviințarea celui mai înțelept dintre regi, a lui Solomon."

Un gest de stăpînă.

"Ce știi tu despre David?"

"În afară de stăpînul de azi al tronului, de Solomon, David a fost, fără tăgadă, cel mai însemnat bărbat din Iuda și Israel, alesul DOmnului DUmnezeului nostru care a încheiat un legămînt cu David și care a bătut pe dușmanii lui David și a făcut de ocară pe toți cei ce-l urau și care, mai apoi, a făgăduit că sămînța lui David va dăinui veșnic."

"Cu alte cuvinte", din nou gestul din mînă, "nu știi absolut nimic".

Am tăcut.

"Cum de te poți sumeți să vrei a scrie despre el sau chiar doar a aduna laolaltă, ceea ce alții vor face să ajungă la urechea ta?"

"Omul e însăși legenda lui".

Chipul ei s-a schimonosit.

"Dorești să nimicești legenda, stăpînă?"

"Vreau ca cineva să știe totul despre el, cînd n-oi mai fi eu în viață."

Am așteptat.

"Era frumos la înfățișare", a zis ea, "nu înalt de stat, ca părintele meu sau ca Ionatan, mai curînd gingaș; apoi părul roșcat peste fața puternic pîrlită; și a venit la noi cu muzica lui și cu stihurile lui..."

MĂRTURIA PRINCIPESEI MICOL LA ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ÎN COLIBA DE FRUNZAR DIN VIILE DE LA BAAL-HAMON ALE REGELUI

Întrebare: Desigur, curtea părintelui nostru, regele Saul,nu era așezarea cuprinzătoare și făloasă pe care o avem azi. Totuși, la curte vine feciorul unui anume Iesei din Betleem. Chiar dacă presupunem că Iesei era un om avut și cu vază...

Răspuns: ...ceea ce nu era. Mai tîrziu s-a răspîndit zvonul, pentru a face o impresie bună, că Iesei ar fi stăpînit multe turme și o casă mare și că glasul său ar fi avut greutate în sfatul seminției Iuda și că spița lui mergea îndărăt pînă la întemeietorul tribului. În fapt Iesei era un țăran sărăntoc și neînsemnat, care avea mai mulți feciori decît putea hrăni. Trei dintre ei au mers la oaste, iar David ar fi păzit încă multă vreme cele cîteva amărîte de oi ale părintelui său, dacă preoții din Betleem n-ar fi descoperit farmecul trupului lui și felul deosebit al glasului său.

Întrebare: Preoții i-au dat învățătură?

Răspuns: Cînd a venit la noi știa cum să se poarte. Nu mai vorbea ca un păstor de la oi. Cînta din strune.

Știa cîntările cunoscute și alcătuia altele noi. Și se pricepea cum să se poarte cu părintele meu, regele Saul.

Întrebare: Mai știe stăpîna mea cine a fost cel care l-a recomandat, care l-a ales dintre alții, care l-a poftit să vină?

Răspuns: Asta n-a spus-o David niciodată. Erau întrebări la care se ferea să răspundă.

Întrebare: Și nici vreun altul nu v-a vorbit despre asta, pe- atunci?

Răspuns: Nu-mi amintesc. Pe vremea aceea n-aveam nici treisprezece ani și eram îndrăgostită de fratele meu Ionatan; flecăreala de la curte nu mă atingea.

Întrebare: Povestiți slujitorului vostru ceea ce vă mai aduceți aminte.

Răspuns: O boală grea de la DOmnul s-a abătut peste părintele meu Saul. Am chemat medicii și oamenii lui DUmnezeu și vracii descîntători. Am încercat cu buruieni de leac, cu lăsat sînge, cu arderi de tot pe jertfelnic, cu vrăji și descîntece. Apoi cineva ne-a îndemnat la muzică.

Întrebare: Dar la curte nu se aflau muzicanți?

Răspuns: În mare număr. Și au zdrăngănit, au suflat, au ciupit strunele, au sunat din trîmbițe, au bătut darabanele, pînă ce părintele meu regele Saul i-a alungat cu un blestem și cu o lovitură de picior. Muzica lui David era altcum. Muzica și cuvintele lui, și felul cum cînta, dezlănțuiau durerea și umpleau inima de dor. Pacea s-a reîntors în privirea părintelui meu, regele Saul, și s-a așternut pe chipul lui; mîinile lui s-au destins; și, după trei zile întregi de sminteală, a aflat somn.

Întrebare: Care anume era boala lui?

Răspuns: Duhul DOmnului s-a îndepărtat de la el și un duh rău trimis de DOmnul a prins să-l muncească.

Întrebare: Ați putea să zugrăviți lucrarea duhului rău?

Răspuns: Era înspăimîntătoare. Și astăzi încă, după atîția ani mă urmărește. Acel om uriaș, care sta neclintit în bătălii, ca un turn, se ascundea tîrîș într-un ungher al sortului său, bolborosea de spaimă și își mușca gleznele sau mocnea în sine ceasuri în șir, asculta glasuri pe

care nu le putea auzi decît el sau o lua la goană cu spume la gură.

Întrebare: Se putea băga de seamă vreo rînduială anume? Duhul rău se vădea la răstimpuri mai mult sau mai puțin deopotrivă de mari?

Răspuns: Cetitorii în stele au cercetat schimbările lunii și crugurile stelelor, dar n-am putut da de irma nici unei legături cu boala. La început se scurgeau luni întregi între două răbufniri ale bolii; mai tîrziu duhul se ivea tot mai des și părintele meu regele Saul nu mai afla decît puține zile de odihnă.

Întrebare: Vă aduceți aminte cînd l-a muncit duhul rău pentru prima oară?

Răspuns: Cred că a fost după biruința asupra lui Amalec. Prin Samuel, profetul, Iahve a pus să-i poruncească părintelui meu, regelui Saul, să ucidă bărbații și femeile, copiii și pruncii de sîn, boii și oile, cămilele și asinii din Amalec. Părintele meu a izbit întreg norodul cu tăișul sabiei; dar vitele le-a cruțat. Era țăran și nu putea îndura măcelărirea fără rost a vitelor; în afară de asta, oamenii lui își cereau partea de pradă, iar el era regele *lor*.

Întrebare: L-a cruțat și pe Agag, regele Amalecului?

Răspuns: Puterea ți-o poți arăta prin moarte, dar și prin îndurare.

Întrebare: Dar această putere sta în mîna lui Iahve.

Răspuns: Iahve nu mai era rege. Părintele meu era rege.

Întrebare: Iahve era DUmnezeu.

Răspuns: Iar Samuel era glasul lui. Samuel a venit la părintele meu, regele Saul, la Ghilgal, și l-a mustrat și i-a zis: 'Nesupunerea față de DUmnezeu e ca păcatul vrăjitoarei, iar împotrivirea e la fel cu închinarea la idoli'. Samuel a mai zis: 'Ai lepădat cuvîntul DOmnului și DOmnul te-a lepădat și el pe tine, ca să nu mai fii rege peste Israel'. Cînd Samuel s-a întors să plece, părintele meu regele Saul l-a apucat de poala hainei; și haina s-a rupt. Atunci Smuel i-a zis: 'Așa a rupt, dar, DOmnul regatul Israel de la tine și l-a dat aproapelui tău, care e mai bun decît tine'.

Întrebare: Și părintele vostru a crezut asta?

Răspuns: A căzut în genunchi înaintea lui Samuel și l-a

rugat să se reîntoarcă cu el înaintea bătrînilor poporului și înaintea lui Israel, pentru ca el să se închine DOmnului DUmnezeului lui. Dar Samuel a zis: 'Adu la mine pe Agag, regele amaleciților'. Agag s-a apropiat de părintele meu — am văzut-o chiar cu ochii ăștia —, a pășit liniștit înaintea lui și a zis: 'De bună seamă că amărăciunea morții a trecut'. Dar părintele meu, regele Saul, a stat locului și a privit cum Samuel, profetul, l-a tăiat bucăți pe Agag înaintea DOmnului la Ghilgal.

Întrebare: Și după aceea a început să-l bîntuie duhul rău?

Răspuns: Da.

Principesa s-a lăsat pe spate în perne. O vinișoară albastră se zbătea pe tîmpla ei. Întîmplarea pe care o zugrăvise, mă îngrijora; și mă treceau fiori, în ciuda aerului molcom al nopții.

"Ți-e sete, Etan"

Principesa a bătut din palme. Apoi către un slujitor:

"Vin. Fructe. Prăjituri".

Și iar către mine:

"Știu, sunt o femeie bătrînă, iar aducerea-aminte a mea e înțesată cu mii de amintiri, care se învălmășesc mai des decît îmi e pe plac. Dar chipul tînărului David mi-e întru totul limpede. Se istorisește că s-ar fi purtat înțelepțește pe toate căile sale. Eu aș spune mai curînd, că avea un farmec firesc. Cîștiga oamenii din cîteva cuvinte, dintr-o privire, cu o mișcare a mîinii. Părea să fie atît de prietenos, atît de fără răutate. Dacă toate acestea erau prefăcute, atunci a fost cel mai mare fățarnic după șarpele care a înduplecat-o pe Eva să mănînce rod din pomul cunoașterii binelui și răului.

Dintre noi toate eu sunt cea care i s-a împotrivit mai mult. Nu era nici o taină că, în chiar noaptea cînd muzica lui a alungat duhul rău, el a împărțit patul cu părintele meu regele Saul. Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste în vremea părintelui meu, pretinde că nu atît muzica lui David, cît mai curînd dosul său i-a adus ușurare regelui. Dar eu știu bine cît de drăgăstos putea fi David și că apropierea lui aducea alinare, precum ploaia ogorului uscat de secetă".

Principesa a luat un ciorchine de strugure.

"Și apoi Ionatan. Cunoști, doară, cîntecul de jale pe care l-a scris David la moartea lui·

Jale grea este în mine, după tine, frate-meu Ionatane!
Căci mult mi-ai fost tu drag.
Mai de preţ mi-era iubirea ta
Decît dragostea femeilor...

I-am privit adesea cu luare aminte pe amîndoi. Nu cred că au luat seama la mine sau la simţămintele mele. În orice caz Ionatan nu! El avea nevastă şi copii, avea ţiitoare; dar prin David părea să fi descoperit un nou cuprins al vieţii. Ionatan şi-a dat arcul, spada şi brîul de care era atîrnată, ba chiar şi haina de pe trup, pentru a-l împodobi pe David cu ele; i-ar fi dăruit jumătate din regat, dacă ar fi fost al lui. David a primit toate astea cu drăgălăşenia care îi era proprie; zîmbea, spunea stihurile sale şi cînta din lăută. Potolea pofta părintelui meu regele Saul, cînd dorea acesta; se culca cu fratele meu Ionatan şi îl lăsa să-i sărute picioarele, coapsele, mîinile, gîtul; iar în noapte mi-am pierdut cumpătul şi cînd am spus vorbe grele împotriva lui, a venit mai tîrziu la mine şi am fost a lui".

Principesa a împins ciorchinele de strugure într-o parte. Eu i-am umplut iar paharul.

"Am crezut atunci că era zeul Baal prefăcut în om, plăcerea cărnii întruchipată, şi totuşi înzestrat cu acea nepăsare pe care o au doar zeii. În restriştea mea, am strigat chemîndu-l pe Iahve. Dar Iahve n-a răspuns: însă David, de parcă auzise srigătul meu, mi-a deslușit în treacăt, a doua zi, că el era alesul lui Iahve şi că, în tot ceea ce spunea şi făcea, împlinea doar vrerea lui Iahve. Încă nu văzusem pe nimeni altul care să fi fost ales de Iahve, în afară de Samuel; şi Samuel era costeliv, doar oasele de el, veşnic cu buboaie pe ţeastă, cu urdori în colţurile ochilor şi cu o barbă rară, ce sta de obicei ţeapănă din pricina jegului. Dar oare de ce să nu fi turnat Iahve duhul său o dată şi într-un vas plăcut simţurilor? Şi alte întîmplări următoare au părut să întărească minunea.

Cine mai auzise vreodată ca un oarecine să fie scăpat de suliţa aruncată de părintele meu regele Saul? Suliţa părintelui meu era aducătoare de moarte, ţintuia victima lui de perete, în timp ce coada ei încă tremura de puterea aruncării. Totuşi, David a scăpat de trei ori. Parcă avea ochi la ceafă. Şi avea nevoie de ei. Fie că Ionatan şi-o fi dat în vileag fără ruşine simţămintele pentru David sau că Riţpa, ţiitoarea tatălui meu, i-o fi şoptit la ureche una sau alta ori că Abner ben

Ner, care era mai mare peste oaste, o fi amintit în darea lui de seamă din fiece lună despre noul cîntec, pe care leviții îl făceau să răsune de pe înălțimi: *Să nu fie nici o curvă printre fiicele lui Israel, și nici un curvar printre fiii săi,* — duhul cel rău trimis de DOmnul s-a înființat iar la părintele meu regele Saul, mai puternic ca înainte, și i-a îndrumat gîndul și mîna.

Uneori m-a cuprins bănuiala că David într-adevăr se juca cu duhul. Dar David tăgăduia una ca asta. Cînd pe tatăl meu îl năpădeau gîndurile negre, David se așeza la picioarele lui, nu chiar așa ca să-l atingă, dar destul de aproape pentru ca părintele meu să-i simtă prezența. Apoi scotea cîteva acorduri, lăsa capul pe spate și începea să cînte: melodii, care-ți purtau gîndul la caravanele ce se îndreaptă spre soare-apune sau la tristețea ce se-abate asupra omului, în ceasul de după clipa dragostei. Atunci deodată părintele meu răcnește — și apoi sulița aruncată, ce tremură înfiptă în perete. Și întrebarea lui David: Ce am făcut? cu ce am păcătuit? care e greșeala mea, de vrei să-mi răpui viața?"

Principesa a dat din cap, pe gînduri: aceasta fusese doar o părticică din toată grozăvia pe care o trăise; și a fost fiica unui rege și de două ori nevasta unui rege, și învățase să-și stăpînească simțămintele.

"Mai tîrziu, cîndva, l-am întrebat: David, dragul meu, de fapt nu ți-a fost frică niciodată? M-a privit, apoi a spus: inima mi-e plină de frică; sunt poet; am destulă fantezie pentru a-mi putea închipui sulița înfiptă în trup".

Prințesa mînca din boabele de strugure.

"Astfel, părintele meu regele Saul l-a făcut căpetenie peste o mie de oameni și l-a trimis contra filistenilor. Iar eu i-am spus fratelui meu Ionatan: ăsta e sfîrșitul lui David; și Ionatan se temea foarte pentru viața lui David și a zis: i-am dat arcul meu și spada mea și cingătoarea mea pentru spadă, de ce nu-i pot da ochiul meu și tăria pumnului meu. Dar de anul nou s-a întors David îndărăt, cu chipul mai pîrlit de soare ca oricînd și cu barba netăiată, și agonisise biruințe în lupte și pradă multă și ucisese nenumărați filisteni. Am auzit ce vorbeau oamenii lui despre el: la începutul campaniei stătuseră și ei întrucîtva pe gînduri; dar cînd l-au văzut pe David în luptă, părerea lor s-a schimbat; în bătălie, tînărul chipeș se prefăcea parcă într-un fel de om apucat de beția sîngelui. Era și iscusit la întocmirea planurilor, avea privirea ageră față de slăbiciunile dușmanului.

Și s-a răspîndit atunci vorba în norod, căci, oricînd femeile din orașele lui Israel ieșeau cîntînd și dansînd pentru a-l întîmpina pe regele Saul cu tamburine și clopoței și țimbale, aveau și un cîntec antifonic: *Saul a bătut mii, dar David zeci de mii*. Așa exagerate cum erau, cifrele au făcut ca voia-bună a părintelui meu să se întunece și mai mult. S-a dus cu gîndul la prezicerea lui Samuel, proorocul, și și-a pus întrebarea: Ar putea oare să fie acesta aproapele de care a vorbit și care e mai bun decît mine? Și și-a zis: lui David i-au recunoscut zeci de mii, iar mie numai mii; ce alta mai poate să vrea decît regatul?"

Prințesa a rămas cu privirea pierdută, de parcă ar fi cugetat la voința DOmnului, prin care tocmai atrăgătorul cîntăreț, care trebuia să alunge duhul rău, îl stîrnea să se ivească.

"Fratele meu Ionatan, care a auzit antifonul femeilor, l-a iubit pe David și mai mult din pricina asta; iar eu, care îl dorisem atîta, întrucît erau la război, m-am supus voinței lui. Însă părintele meu se tot frămînta cu gîndul, cum să se cotorosească de David. Din nefericire, era mai mult soldat decît meșter în uneltiri, iar DOmnul Iahve nu era cu el, astfel încît nu i-a venit altceva în minte decît repetarea vechiului său șiretlic, dar adăugîndu-i o răsplată. *Eu* trebuia să fiu răsplata. Cum o să plătesc oare zestrea miresei? a întrebat David și a amintit că era om sărac și de puțină însemnătate. La care regescul mijlocitor de căsătorie a întors vorba, cum că regele Saul ar fi gata să primească o sută de prepuțuri de filisteni drept plată pentru mireasă.

Astfel s-a ridicat David și s-a dus, el și bărbații săi, și a răspuns două sute de filisteni și s-a întors îndărăt la Ghibea, la părintele meu Saul. Și David călărea pe un catîr cenușiu-deschis, și avea pe șa un coș acoperit. Și a dus coșul la părintele meu; de față cu întreaga curte. Imaginea aceea o văd încă și acum aievea: David, care dă deoparte învelitoarea coșului și revarsă pe masă penisurile pline de sînge închegat. Și l-am auzit numărîndu-le pînă la două sute.

În noaptea aceea a venit la mine cu biciul, iar eu am adăstat lungită înaintea lui, și el m-a pedepsit și eu am îndurat".

Purpuriul zorilor a prins să se înalțe peste podgoriile din Baal-hamon ale regelui, astfel încît în coperișul umbrarului a

început să se deslușească marginile fiecărei frunze. Chipul prințesei era de culoarea cenușii.

"Omul e însăși legenda sa".

Privirea îi devenise din nou rătăcită.

"N-ai spus tu asta, Etan ben Hosaia?"

M-am plecat adînc.

"Asta a fost rodul amărît al priceperii slugii voastre, stăpînă".

"Acum poți pleca", a mai spus.

5

Binecuvîntat fie numele DOmnului DUmnezeului nostru al cărui adevăr este ca o pajiște smălțată de flori colorate, de unde fiecine o culege pe cea care-i place.

Eu, Etan ben Hosaia din orașul Ezrah, acum cu locuința la nr. 54 pe ulița Reginei din Saba, Ierusalim, am fost chemat azi, a doua zi după sărbătoarea tabernacolelor, în casa stăpînirii, pentru a lua parte acolo la prima ședință regulată a comisiunii regești pentru întocmirea *unei și singure relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare, la viața cu frica lui DUmnezeu, precum și la isprăvile de vitejie și la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de șapte ani și peste amîndouă semințiile, Iuda și Israel, vreme de treizeci de ani, alesul DOmnului și părintele regelui Solomon*, pe scurt *Relatare despre regele David*. Și am fost îndrumat de către un slujitor într-o tindă unde se aflau trei indivizi bărboși, nu tocmai curați, așa cum găsești în piață sau pe la porțile orașului. Aceștia m-au agrăit, cum că sunt Iorai, Iohan și Meșulam, povestitori de istorii și legende îngăduiți de ocîrmuire , și că fuseseră chemați din poruncă regească să se înfățișeze acolo; în ce scop anume nu știau, că doar își plătiseră totdeauna la timp birurile și dările, iar acum erau cuprinși de mare înfricoșare. De asemenea voiau să știe, dacă și eu eram povestitor de istorii și legende; și, cînd am confirmat asta cu anumite limite, au început să se tînguiască de faptul că nu mai merg treburile; dar și-au dat cu părerea că, judecînd după înfățișarea netedă a chipului meu, trebuia să fi avut succes mare; apoi au întrebat în ce anume mă specializasem: în tradiții din vremurile vechi, în istorii despre marele exod sau despre judecători, ori în întîmplările cele mai noi? Slujitorul m-a izbăvit de cei trei barzi și m-a dus într-o încăpere mare, rînduită cu nespusă fală. Iar acolo ședeau pe perine odihnitoare membrii comisiunii; la mijloc, între ei, adăsta pentru răcoreală și gustare un coș cu roade, alături de un ulcior cu apă plăcut mirositoare și de un taler plin cu gumă de mestecat îmbălsămată, ce era făcută din diferite rășini aromate. Dar Iosafat ben Ahilud mi-a poruncit să iau loc lîngă o masă scundă, ce trebuia să-mi fie de ajutor la scris; și a bătut din palme și a

deschis ședința, dînd expresie bucuriei sale că membrii comisiei sunt bine sănătoși și că s-au întors la Ierusalim, pare-se, minunat odihniți. Mai departe a spus că membrii vor fi citit sau pus să li se citescă, fără îndoială, o mulțime de cărți despre o mulțime de teme și vor fi știind că sunt multe feluri de-a povesti ceva; mergînd cu istorisirea înainte sau de-a-ndărătelea, ori începînd de la mijloc spre ambele capete, sau totul de-a valma, ceea ce se poate denumi harababură și este tocmai foarte la modă printre autorii mai noi. Oricum, a continuat el, pentru țelurile *Relatării despre uimitoarea înălțare* și așa mai departe i se pare a fi cel mai bun lucru să se înceapă cu începutul, adică de la ungerea tînărului David de către Samuel, profetul, și de la povestea cu Goliat. Oare membrii sunt de aceeași părere?

Membrii n-au avut nimic de obiectat.

Oare eu, Etan ben Hosaia, în calitatea mea de redactor, am cumva alte propuneri?

Am răspuns că n-am.

În legătură cu ungerea, a deslușit Iosafat ben Ahilud mai pe larg, stă la dispoziție, datorită bunăvoinței lui Țadoc, preotul, o relatare scrisă din arhiva propriului templu din Rama al lui Samuel. A făcut semn cu mîna spre un teanc de tăblițe de lut din stînga lui. L-am rugat să-mi arate o tăbliță. Mi s-a dat una și mi-am dat seama, după soiul literelor și după felul de prelucrare a lutului, că era de dată mai proaspătă și că, fără nici o îndoială, nu provenea din ținutul Rama. Țadoc a părut să observe îndoielile mele și a amintit că tăblițele din Rama cuprind în esență aceeași relatare, pe care a dat-o și Samuel în cartea sa. Firește, anumiți oameni pretind că ungerea tînărului David de către profetul Samuel n-ar fi decît o legendă, răspîndită pentru a întări pretenția lui David la tronul lui Saul; asemenea oameni sunt, în mod vădit, dușmanii regelui Solomon, ai adevăratei credințe și ai oricărei stăpîniri legiuite; dar rostul meu, ca redactor al relatării despre regele David, este să prelucrez materialul în asemenea fel, încît să nu mai ofere nici un fel de părți vulnerabile.

"Dacă stăpînii mei ar îngădui slujitorului lor cîteva observații cu privire la acest punct", am răspuns eu. "Am cercetat temeinic cartea lui Samuel și cunosc și ce s-a povestit din gură-n gură. De-aceea cred că îmi pot îngădui să spun, cum că aici avem înaintea noastră una dintre cele mai încîntătoare

și poetice istorisiri din tinerețea unui bărbat menit a ajunge mare. Să ni-l închipuim, numai, pe bătrînul prooroc, cum ajunge la Betleem cu sufletul plin de cuvîntul DOmnului DUmnezeu: Vreau să te trimit la Iesei, cel din Betleem, căci am ales de împărat pe unul dintre feciorii săi. Iată aievea păstorii de oi ce împresoară pe Samuel, fetele tinere, muierile bătrîne și știrbe; se roagă cu toții să le dea binecuvîntarea lui sau o mică proorocire la un preț mai la-ndemînă; dar Samuel, deșirat, costeliv și întunecat la chip, îndeamnă la drum mai departe, spre coliba lui Iesei. Sătenii din locul acela întind gîturile: ce caută oare marele profet sub coperișul acela umil? Iar marele profet pune în coliba lui Iesei să-i treacă pe dinainte toți feciorii acestuia, șase neghiobi neciopliți, în timp ce Iahve îi șoptește: nu te uita la înfățișarea lor și nici la statura uriașă; căci treaba nu merge după cum vede omul; omul se uită la ceea ce bate la ochi, dar DOmnul se uită la inimă'. Și Samuel i-a zis lui Iesei:

"Ăștia sunt toți feciorii tăi?"

Atunci este adus de la staulul oilor și tînărul David; își croiește drum prin mijlocul mulțimii ce cască gura și pășește înaintea feței lui Samuel; pîrlit de soare, cu ochi frumoși și bine croit la făptură — descrierea aceasta presupun că e cunoscută stăpînilor mei. Și, în cele din urmă, DOmnul DUmnezeu care îi poruncește lui Samuel:

"Scoală-te și unge-l, căci el este!"

Benaia ben Iehoiada bătea darabana cu degetele pe genunchiul său, iar Iosafat ben Ahilud înghițea de parcă îi rămăsese în gîtlej ceva cleios; doar Țadoc, preotul, radia de mulțumire cu tot chipul său unsuros.

"Ei", a întrebat profetul Natan oarecum nesigur, "are vreun cusur relatarea asta?"

Nădăjduiam că altul va da la iveală părțile ce nu se potriveau. Într-un tîrziu mi-am luat inima în dinți și am vorbit:

"Să zicem că Samuel a venit cu adevărat la Betleem și că s-a purtat așa cum se povestește; — dar oare n-ar fi ajuns atunci David flăcăul cel mai vestit din satul său și n-ar fi vorbit oamenii din Betleem luni în șir despre asta și oare cei șase frați mai vîrstnici ai săi n-ar fi mers degrabă la toți unchii și verii și cumnații lor, ce locuiau într-alte părți, pentru a-i încunoștința de noua lor mărire? Întreg neamul lui

Iuda ar fi aflat în cel mai scurt timp despre treaba asta și s-ar fi fudulit că unul dintre flăcăii săi plini de nădejdi va ajunge în curînd rege al lui Israel! Trebuie să ne punem întrebarea: oare cît ar fi trecut pînă ce ar fi aflat despre asta și regele Saul și pînă cînd ar fi pus să-l ridice pe tînărul David de-acasă și să-l tragă în fața judecății pentru însușire nedreaptă a unei demnități sau chiar pentru uneltire? Și, totuși, cînd David se înfățișează pentru prima oară la curte, ridică vreunul glasul să spună:'Uite colo, regele și stăpînul meu, oare tînărul chipeș cu lăuta și cu stihurile nu e același David ben Iesei, care a fost uns de curînd, de către Samuel, să fie rege în locul tău?' — Nici unul măcar!"

Țadoc m-a măsurat cu o privire furioasă.

"Mă bucur că Etan ben Hosaia a ridicat chestiunea asta", a spus el răgușit, "căci este o chestiune de principiu, pe care o putem rezolva tot atît de bine și acum. Există, după cît se pare, două feluri de adevăr: unul pe care prietenul nostru Etan dorește să-l afle, și altul care se întemeiază pe cuvîntul DOmnului Iahve, așa cum a fost mijlocit de către profeții săi și de către preoții săi".

"Întru slava învățăturii", a spus Benaia și a vîrît în gură o bucată de gumă de mestecat.

"Întru slava învățăturii, da, firește!" s-au umflat obrajii bucălați ai lui Țadoc. "Și, unde cele două feluri de adevăr nu se potrivesc între ele, eu trebuie să cer să urmăm învățătura. Căci unde am ajunge, dacă fiecare s-ar îndoi de orice și ar porni, el însuși, în căutarea adevărului? Marele și strălucitorul templu pe care îl înălțăm, s-ar prăbuși mai înainte ca zidirea lui să se fi încheiat; tronul pe care l-a făurit regele David și pe care șade feciorul său Solomon s-ar nărui!".

Iosafat ben Ahilud a ridicat, împăciuitor, mîinile.

"Domnul meu Țadoc este întru totul îndreptățit în cerera sa de-a fi luate în seamă tradițiile care au fost consfințite de-a lungul anilor și care au devenit o parte din moștenirea transmisă nouă, chiar și dacă ele par să contrazică realitatea. Pe de altă parte, Etan ben Hosaia trebuie să ne dea de veste despre orice capcane ce s-ar afla ascunse în materialul nostru: asta face parte din îndatoririle sale. Dar contrazicerile, Etan, există pentru a fi aplanate, nu pentru a fi scoase în evidență. Contrazicerile zăpăcesc și amărăsc sufletul; dar cel mai înțelept dintre regi, Solomon, dorește ca noi toți, și mai ales autorii,

să apăsăm pe aspectele mai înălțătoare ale vieții. Rostul nostru este de-a oglindi măreția vremurilor noastre, alegînd o cale de mijloc fericită între ceea ce este și ceea ce trebuie să creadă oamenii".

Elihoref ben Șișa, unul dintre grămătici, a cerut atunci ca istoria ungerii să fie cuprinsă în *Relatarea despre uimitoarea înălțare și așa mai departe*, iar frate-său Ahia a sprijinit propunerea. Propunerea a fost încuviințată în unanimitate, dar cu condiția suplimentară ca eu să redactez corespunzător hrisovul templului în părțile care nu ar suna destul de convingător. După care Iosafat ben Ahilud a propus o întrerupere pentru a putea gusta un prînzișor ca vai de el și anume: bucățele de carne de miel la frigare, ceea ce moabiții și copiii lui Edom numesc șașlic. Iar după prînzișor, la care mi-a fost îngăduit să iau parte și eu, profetul Natan i-a îmbiat pe ceilalți cu un răgaz de odihnă sub pomii umbroși ai palatului regesc, pînă ce va fi trecut arșița amiezii și simțămîntul de preasătul care îi apăsa pe toți.

Și, după ce au picotit o țîră de vreme s-au preumblat prin grădini, membrii s-au adunat din nou în sala de ședințe și Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, a arătat că punctul al doilea al ordinii de zi era povestea cu Goliat și, cum aceasta este în primul rînd o treabă războinică, ar fi de dorit ca Benaia, feciorul lui Iehoiada, să înfățișeze felul său de-a vedea lucrurile.

Benaia a ridicat privirea. Istoria cu Goliat, a spus el, deși e fără îndoială o chestiune a armatei, totuși nu cade întru totul în acest domeniu; alte elemente, în parte de natură personală, în parte de natură dinastică, sunt împletite în această tărășenie și nu pot fi privite separat de aspectele lor militare — precum sunt folosirea armelor ușoare împotriva trupelor împlătoșate sau efectul vorbelor de batjocură și de amenințare de dinaintea bătăliei asupra moralului trupelor. La solicitarea prietenului său Iosafat ben Ahilud, a pus să se facă unele cercetări în însemnările și depozitele de tăblițe ale lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste pe vremea regelui Saul și care a avut conducerea tactică la Efes-damin împotriva filistenilor; dar, oricît de temeinică a fost căutarea, oricît n-au lăsat necercetată nici o tăbliță de lut și nici un sul de piele, nu s-a putut afla nici o vorbă despre faptul că David

ar fi ucis un uriaș pre nume Goliat înainte de bătălie, în timpul ei sau după ea. Aceasta nu înseamnă, firește, că la Efes-damin n-a fost ucis un uriaș cu acest nume sau că David nu l-ar fi putut răpune; o bătălie e alcătuită din mii de amănunte și nu s-ar putea da cîte un scrib fiecărui soldat care a zdrobit țeasta dușmanului său. Totuși pare ciudat că o vulpe atît de șireată, cum era Abner — care, pe deasupra, mai era silit să fie și prevăzător din pricina drăgostelii lui cu Rițpa, țiitoarea căpeteniei sale supreme în război, regele Saul, — să fi scăpat prilejul de-a face o însemnare cu privire la o luptă în doi care, după cîte s-ar părea, a hotărît soarta companiei.

Profetul Natan a vrut să știe dacă nu se găsește nici altundeva ceva scris, precum în Analele regelui Saul.

Grămăticul Elihoref ben Șișa a clătinat din cap, iar fratele său Ahia a întărit că nu se afla nimic asemenea în Analele regelui Saul.

"Dar existau, sper, uriești printre Filisteni!", a strigat preotul Țadoc.

Benaia părea plictisit.

"Mai multe cete."

"Și cîțiva dintre uriești au fost răpuși de copiii lui Israel?"

"Știm că la Ghezer, un uriaș pre nume Sipai a fost ucis de Sibehai, husatitul", a spus Benaia, "iar într-o altă încăierare Elhanan ben Iair l-a răpus pe uriașul Lahmi; și, la Gat, un uriaș, al cărui nume n-a putut fi stabilit, dar care avea douăzeci și patru de degete la mîini și picioare, cîte șase la fiecare mînă și la fiecare picior, a fost omorît de Șimeon ben Simea; și, dacă mi-e îngăduit să amintesc, eu însumi am doborît oameni ca niște lei din Moab și un egiptean înspăimîntător, care avea o suliță în mînă; dar eu m-am năpustit asupra lui cu un par și i-am smuls egipteanului sulița din mînă și l-am prăvălit cu propria lui suliță."

"Atunci de ce David să nu-l fi putut ucide pe Goliat cu o piatră din rîu?" a spus Țadoc. "Sau dorești, domnia-ta, să tăgăduiești această ispravă?"

"Cetele de oaste", a întors vorba Benaia, "și mai cu seamă cheretienii și peletienii, au cel mai mare interes ca toți copiii lui Israel să fie pătrunși de duhul care l-a însuflețit pe tînărul David la fapta sa vitejească și să arate că părintele regelui Solomon nu era doar un mare poet și muzicant, filozof și teolog, administrator și organizator, strateg și diplomat, ci că

nici nu s-a dat îndărăt să se bată el însuși chiar cînd adversarul era de două sau trei ori mai mare decît el, ori, dacă vreți, de patru ori. Dar oștirea nu poate oferi documentația pentru asta. N-o avem și nici nu putem face rost de atestări. Asupra acestui fapt am vrut să atrag atenția".

Și-a împreunat mîinile uriașe. Cu toată lăudăroșenia și îngîmfarea sa, Benaia era totuși cel mai deștept dintre toți: dacă, într-o zi, cineva avea să dovedească lumii că povestea cu Goliat n-a putut avea loc aievea și că regeasca comisiune, DUmnezeu s-o binecuvînteze, s-a lăsat păcălită de un basm frumos și, astfel, avea să zdruncine credința în *Relatarea despre regele David* — el n-ar fi avut nici o vină în această privință.

La aceasta, Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, a declarat că, ținînd seama de lipsa de date scrise, comisiunea avea să se bizuie pe tradiția orală. A trimis slujitorul și slujitorul a adus înaintea comisiunii pe Iorai, pe Iahan și pe Meșulam, povestitori de legende și istorii încuviințați de dregătorie; s-au aruncat în praf și au lovit cu fruntea în podele și s-au rugat de îndurare în numele DOmnului. Iosafat le-a poruncit să se ridice și le-a deslușit că trebuie să povestească puternicilor domni aici de față istoria despre David și Goliat, fiecare cu cuvintele sale și așa cum a aflat-o de la învățătorul său. Atunci Iorai, Iahan și Meșulam au făgăduit s-o facă cu toată credința și clipeau din pleoapele înroșite și își mîngîiau bărbile lățoase și trăgeau cu ochiul, pofticioși, la coșul cu poame și la ulciorul cu apă bine-mirositoare și la talerul plin de gumă aromatica de mestecat, care este făcută din felurite rășini; dar asemenea desfătări nu erau pentru alde ei și mi-am adus aminte de zicala că pasărea flămîndă ciripește cel mai frumos.

Dintre cei trei barzi a fost ales să înceapă Iorai. Și Iorai a prins sa ciupească strunele harfei sale, care arăta destul de zgîriata și burdușită, de parcă ar fi luat parte la mai multe ciomăgeli pe uliță, și a început să cînte din ea și și-a înălțat glasul.

Eu, însa, am scris punctele cele mai de seamă ale povestirii sale și le-am numerotat în ordinea lor.

MAREA LUPTĂ A LUI DAVID ÎMPOTRIVA LUI GOLIAT, DUPĂ RELATAREA LUI IORAI, POVESTITOR DE ISTORII ȘI LEGENDE ÎNCUVIINȚAT DE DREGĂTORIE, ÎN REZUMAT

1) Rînduiala oștilor lui Israel și a Filistenilor la Efesdamin. Filistenii pe un deal dincolo, Israel pe deal dincoace de valea Elah; valea dintre ei cu rîul din ea este țara nimănui.
2) Goliat, un luptător înaintaș al Filistenilor. Înălțimea (șase coți și un lat de palmă); armura: coif de bronz, cămașe de solzi (cinci mii de sicli greutate), pulpare pornind de la șold, pavăză de bronz pe umeri; arme: sabie (lungimea necunoscută), suliță (ca un sul de urzeală de la războiul de țesut) cu vîrf de fier (greutate șase sute de sicli), scut (cărat de purtătorul de scut).
3) Goliat cheamă israelitenii la luptă din țara nimănui; vorbele lui de ocară și amenințare ca îndeobște înaintea bătăliei, de două ori pe zi, în mai multe zile la rînd.
4) David vine în tabăra lui Israel, pentru a aduce celor trei frați mai mari ai săi, care slujesc în oaste, pîine și dulciuri, precum și zece cașcavaluri pentru căpetenia cetei lor de-o mie, pentru ca să le fie binevoitor.
5) David aude zarva făcută de Goliat; observă lipsa de voluntari pentru lupta împotriva uriașului. Pune întrebări, află de încurcătura conducătorilor oastei, de răsplata pe care o făgăduiește Saul învingătorului lui Goliat: bogății, fiica regelui, casă scutită de biruri.
6) Fratele mai mare Eliab se mînie pe David pentru cutezanța și răutatea inimii lui (Nb.: Eliab pare să fi uitat respectul pe care îl datorează, conform tăblițelor de lut din Rama, mezinului ca unui uns al DOmnului).
7) Saul află despre tînărul din tabără, care e gata să se măsoare cu Goliat, și poruncește să vină David. Saul se îndoiește că flăcăiandrul prizărit poate da piept cu uriașul; David îl asigură că a ucis cu propria mînă un leu și un urs și să n-aibă grijă, căci, la nevoie, mai e

mai e încă și DOmnul DUmnezeu pe-aproape. (Nb.: Nici înaintea convorbirii, nici în timpul ei, Saul nu cere să afle numele tînărului sau numele părintelui său; și David uită să-și spună numele).

8) Saul se simte îndemnat să-i împrumute lui David spada și platoșa sa; David, nefiind în stare să se miște cu atîta fier pe trup, dă armura îndărăt, mulțumindu-i.

9) Armele lui David: toiag de păstor, cinci pietre lucioase din rîu, o praștie.

10) În țara nimănui: Goliat observă pe David care se apropie, îl disprețuiește și jură să arunce carnea fragedă a lui David păsărilor cerului și fiarelor de cîmp.

11) David se dovedește egalul lui Goliat în rostirea ocărilor și amenințărilor; se juruie să-l doboare pe Goliat și să-i taie capul, căci hotărîrea luptei vine de la DOmnul. (Nb.: Asta e întru totul în felul de-a fi al lui David; căci îi place să se fudulească cu legătura sa personală cu Iahve).

12) Goliat se apropie cu pas îndesat; David se ferește cu îndemînare de el, aruncă o piatră, nimerește în frunt ea filisteanului, piatra străpunge osul.

13) Uriașul cade la pămînt cu fața în jos; David îi sare în spinare, apucă sabia lui Goliat și îi retează capul. După înfrîngerea luptătorului lor înaintaș, fuga filistenilor și urmărirea de către oastea lui Israel.

14) Cu capul lui Goliat sub braț, David se întoarce din lupta în doi. Abner îl întîlnește din întîmplare și îl duce pe David la Saul, împreună cu capul tăiat. Abia acum, în sfîrșit, Saul cere să afle: al cui fecior ești tinere? La care David: Sunt feciorul slugii voastre Iesei din Betleem.

15) Saul hotărăște să-l păstreze la curte pe tînărul plin de merite.

Iorai a făcut o temenea și si-a pus harfa în traistă; iar Iahan a ieșit în față cu lăuta, care arăta la fel de rău ca și harfa lui Iorai, pentru a povesti acum, la rîndul său, istoria despre marea luptă a lui David împotriva lui Goliat; și după el a venit Meșulam, care avea două tobe mici, pe care bătea darabana cu degetele, uneori încetișor, iar uneori mai tare, și *furioso* în clipa cînd Goliat cade în nas. Și, după ce au

terminat toți trei, iar relatările lor au fost comparate, iata ca se potriveau întru totul, de la primul pînă la ultimul cuvînt, cu toate că Iorai își povestise relatarea sa cu multa pasiune, gesticulînd cu brațele în jur și schimonosindu-se, în timp ce Iahan grăise cu glas măsurat, asemenea unuia care descîntă să cheme duhurile, iar Meșulam urlase și dăduse ochii peste cap ca un preot al lui Baal, idolul canaaniților. Și, atunci, profetul Natan nu mai contenea să se mire de minunea relatărilor ce sunau la fel; uita, însă, că ascultătorii din piețe și de la porțile orașelor ai acestor povestitori de istorii sunt asemenea copiilor care pretind ca poveștile lor să fie spuse totdeauna cu aceleași cuvinte. Într-adevăr, a spus Natan, DOmnul DUmnezeu a vorbit prin gura acestor oameni, iar asta atîrna mai greu decît încă o dată pe-atîtea tablițe de lut. Și era limpede, cît de ușurați se simțeau membrii comisiunii, căci în privința minunilor nu se pot purta discuții contradictorii.

"Cînd să se fi petrecut toate astea?" m-am interesat eu cu umilință. "Înainte ca David sa fi fost chemat pentru a îmblînzi cu muzica sa duhul cel rău, care îl muncea pe regele Saul, sau după aceea?"

Mutrele domnilor s-au lungit: în bucuria lor asupra minunii întreitei versiuni asemănătoare a luptei cu Goliat, membrii comisiunii uitaseră de cealaltă relatare, după care tînărul David a fost chemat la curtea lui Saul din pricina duhului rău. Dar, în amîndouă relatările, David și Saul se întîlnesc pentru prima oară; deci David răpunatorul uriașului și David terapeutul muzical se excludeau reciproc; asta era marea dificultate.

"Înainte! După!" Țadoc, preotul, era mînios. "Care e deosebirea? Iahve avea de gînd ca David și Saul să se întîlnească și, pentru mai multă siguranță, a făcut să se întîmple asta de două ori".

"Frumos", a spus Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic. "Iahve este atotputernic, dar chiar și Iahve face lucrurile în ordine: la început a făcut cerul și pămîntul, apoi a despărțit lumina de întuneric, după aceea apele de sub firmament de cele de deasupra, și așa mai departe, o săptămînă în șir, pînă ce a creat, în cele din urmă, bărbatul și femeia după chipul si asemănarea sa".

"De ce nu-l lăsăm pe prietenul nostra Etan să hotarască ordinea?" a propus Benaia ben Iehoiada. "El e specialistul".

"Să binevoiască stăpînul meu Benaia să-l ierte pe sluji-

torul său", am răspuns eu mieros, "în calitatea mea de redactor, pot ajusta nițel istoria oamenilor, înfrumusețînd-o pe ici sau pe colo, dar împuternicirea mea nu e îndestulătoare pentru a o schimba".

Atunci grămăticul Elihoret ben Șișa s-a scărpinat în cap și a zis:

"Să presupunem că David l-a omorît pe Goliat înainte de a fi apărut la curte pentru a cînta în fața lui Saul. Ar fi asta o ieșire?"

"Una nu prea fericită", am răspuns eu. "De ce să mai caute în tot Israelul un muzicant cu însușirile necesare, de ce să mîne soli la bătrînul Iesei din Betleem, pentru ca să trimită la curte pe feciorul său, David, de la oi, dacă vestitul biruitor al lui Goliat șade încă de pe acum la masa regească? Sau, privind lucrurile din perspectiva lui David — oare nu s-ar fi ridicat acesta îndată, după ce a aflat de tratamentul necesar împotriva duhului rău, și n-ar fi spus: nu mai cheltuiți bani cu solii; sunt aici și sunt gata să slujesc; de-ndată ce domnul și regele meu va fi terminat de ospătat, începem cu muzica mea. Ori credeți că nu?"

Atunci s-a lăsat tăcere printre membrii comisiunii. Într-un tîrziu, celălalt grămătic, Ahia ben Șișa, întreabă cu glas nesigur:

"Și dacă presupunem că David vine mai întîi la curte, pentru a cînta înaintea lui Saul, și că abia după aceea pornește ca să-l omoare pe Goliat? Asta ne-ar ajuta?"

"Mai deloc", am întors eu vorba. "Dacă David se află deja la curte și cîntă înaintea regelui Saul pentru a izgoni duhul rău, cum îl ducem îndărăt la Betleem, unde trebuie să ajungă, pentru a lua pîinea și dulciurile pentru frații săi ce slujeau la oaste, precum și cele zece cașcavaluri pentru căpetenia lor? Iar regele Saul, cînd îl cheamă la el pe viteazul care-l înfruntase și chemase la luptă pe Goliat, n-ar băga de seamă că acesta este totuna cu tînărul bărbat care cînta atît de frumos și se însoțește singur din lăută? Știm de la Iorai, Iahan și Meșulam că Saul i-a pus lui David propria sa platoșă și i-a împrumutat spada sa — prilej îndestulător, așadar, ca să-l poată recunoaște. Iar după bătălie, cînd David mai vine o dată la Saul cu capul lui Goliat și cînd, la întrebarea regelui, spune numele părintelui său, oare regele nu bagă în sfîrșit nimic de seamă? Nicidecum. Mai curînd îl poftește cu însuflețire

pe David să trăiască la curte, unde proaspătul erou se bucura încă de mult, ca vraci-cîntăreț al regelui, de adăpost și de ospătare pe seama craiului. E drept că regele Saul era muncit de duhul cel rău trimis de DOmnul, dar nu stă nicăieri scris că era sărac cu duhul".

După aceasta s-a așternut din nou tăcere, mai lungă decît cea dinainte. Iar la urmă Elihoref și Ahia au ridicat, amîndoi, brațele și au spus:

"După cum se pare, trebuie să lăsăm la o parte una din istorii".

"Dar care?" am întrebat eu.

Atunci s-a pornit în comisiune un adevărat turn al lui Babel de voci, unul din membri spunea una, altul alta, și nu se mai înțelegeau între ei, de parcă DOmnul DUmnezeu le încurcase limbile. În cele din urmă marele-grămătic Iosafat a bătut din palme și a grăit:

"Dar nu putem lăsa nici una deoparte". Și, întrebat cum așa, el a deslușit: "Căci una din istorii e adevărată; și mai trăiesc încă oameni, care l-au cunoscut pe tînărul David la curtea lui Saul. Iar cealaltă este o legendă; dar o legendă în care poporul crede, prețuiește tot atît cît și adevărul, de fapt chiar mai mult, căci oamenii cred mai curînd o legendă decît faptele reale".

"Dacă stăpînii mei vor să-l ierte pe slujitorul lor..." am început eu.

Dar Benaia ben Iehoiada s-a încruntat, s-a sculat și a grăit:

"DUmnezeu să-mi facă cutare și cutare, dacă voi mai îngădui ca buchereala prea-învățată a bărbatului acesta Etan să-mi încîlcească mai departe o treabă întru totul limpede. Trebuie să preluăm amîndouă istoriile în relatarea noastră? Așadar să le preluăm. Trebuie să-l ducem pe David de la curtea lui Saul îndărăt la Betleem? Așadar să-l ducem îndărăt. O să scriem — lăsați-mă să mă gîndesc — o să scrie: *Dar David a plecat iarăși de la Saul, ca să păzească oile părintelui său la Betleem.* Și, dacă sunt aici unii, cărora vorbele astea le par neîndestulătoare și care despică firul de păr în patru și vor să pună la îndoială lucrarea unei comisiuni rînduite de cel mai înțelept dintre regi, de Solomon, și ăștia vor sta de vorbă cum se cuvine".

Și astfel stă scris în relatarea desre regele David și amîndouă istoriile sunt cuprinse în ea.

6

Acasă, Estera mi-a pus dinainte pîine și brînză și o bucată de carne de berbec rece. Și am întrebat-o dacă a avut o zi bună și dacă n-o chinuiseră durerile în piept și răsuflarea scurtă. A zîmbit și mi-a răspuns că asta n-are nici o însemnătate; dar oare pe mine nu mă apasă nimic pe suflet și n-aș dori să-mi descarc inima?

Acu , eu nu arătasem nici cu vorba, nici cu fapta că într-adevăr mi-era sufletul greu: Estera, însă, avea însușirea de-a citi pe chipul meu, de parcă ar fi fost o tăbliță de lut. Așa că am spus:

"Să ne ducă perine în grădină și o învelitoare călduroasă, de asemenea și o feștilă, căci aș vrea să șed cu Estera sub măslin".

Și amîndoi am purces într-acolo și am culcat-o pe Estera pe perne și am învelit-o și ne țineam de mînă unul pe altul.

După o vreme am vorbit:

"Orașul acesta, Ierusalim, e ca un blestem. E clădit pe stîncă, așa se spune, dar pămîntul lui se clatină și e alunecos. Iar fiece om e un lup pentru celălalt".

"Mi-e grijă de vremea cînd n-am să mai fiu aici", a spus Estera.

"Estera, draga mea," am încercat eu a rîde, "tu ai să trăiești mai mult decît noi toți".

M-a bătut ușor pe dosul mîinii, de parcă aș fi fost un copil. Dunga albicioasă ce-i tivea irisurile m-a surprins; era ceva nou, neliniștitor. Cît de tăcută sta culcată! În cele din urmă a spus:

"Nu e dorința mea să plec, Etan. Ca oricine, mă tem și eu de Șeol. Am să-mi silesc inima să bată cît va putea..."

Frunzele măslinului foșneau, feștila pîlpîia. M-am aplecat peste Estera și am sărutat-o.

"Nu orașul e ceea ce te muncește, Etan, bărbatul meu", a continuat ea. "Un oraș e din piatră și nu e nici bun, nici rău".

I-am istorisit atunci despre diferitele feluri de adevăr și despre părerile membrilor comisiunii și despre hotărîrile ce fuseseră luate.

"Sunt acolo tabere, și tabere înlăuntrul taberelor, și comi-

siunea însăși e împarțita, astfel încît un autor e ca o pasăre în timpul potopului celui mare, cînd nu știe unde să se lase jos din zbor."

Estera a cătat la mine.

"Ani mulți de-a rîndul, a spus ea, DOmnul Iahve ne-a hărăzit pace și un venit mijlociu, în veșnică creștere, de pe urma frumoaselor succese literare și a unor proprietăți statornice; cu toate astea, am urmat totdeauna legile DOmnului; DOmnul DUmnezeu, însă, e un DUmnezeu drept și nu va alunga de la el pe cei ce-au mers pe calea lui.

"DOmnul DUmnezeu", am răpuns, "l-a îndemnat pe Benaia ben Iehoiada să mă oprească după ședință. Benaia m-a cuprins cu brațul pe după umeri, de parcă aș fi fost cel mai bun prieten al lui, și mi-a împărtășit că este în posesia unor însemnări ale lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste în vremea regelui Saul; au fost date la iveală cînd a pus să fie cercetate arhivele cetelor de oaste pentru a afla dovezi despre marea luptă a lui David împotriva lui Goliat; o să mi le trimită, iar eu să-i dau de veste ce părere am despre însemnări."

"N-o fi oare pentru că Benaia prețuiește cunoștințele tale și părerea ta de om învățat?" a întrebat Estera.

Benaia prețuia cunoștințele și părerile savante cel mult în măsura în care erau prielnice țelurilor lui; dar, mai înainte de a-i fi putut răspunde asta s-a iscat zarvă mare la ușă. M-am sculat pentru a mă duce acolo; dar Șem și Șelef se grăbiseră să ajungă înaintea mea și se întorceau cu o căpetenie a cheretienilor și cu niște soldați, care aduceau în casă o traistă plină cu tăblițe de lut.

ACEASTA ESTE ÎNSĂ CEEA CE STĂ SCRIS PE TĂBLIȚELE DE LUT, PE CARE MI LE TRIMISESE BENAIA BEN IEHOIADA

Către regele Saul, căpetenia în batalie, unsul lui DUmnezeu, de la Abner ben Ner.

Iahve hărăzească-i stăpînului meu să trăiască această vreme a anului în deplină sănătate. În privința lui David ben Iesei din Betleem am procedat precum ai poruncit. Am pus să se facă o cercetare și l-am numit pe Doeg, edomitul, conducător al ei; mai departe, am

pus la treabă doi dintre cei mai buni oameni ai mei, adică pe Șuppim și Huppim, amîndoi leviți, care sunt în legături de prietenie cu preoții atît din templul lui Samuel de la Rama cît și din templul de la Nob. Doeg a făcut drumul pînă la Betleem, pentru a face cercetări în norod, și îmi dă de veste că David ben Iesei a fost la oi pînă la vîrsta de unsprezece ani; apoi, însă, n-a mai fost văzut în sat pînă ce s-a întors, acasă, în al șaisprezecelea an de viață, și a păzit din nou oile tatălui său. Unii din Betleem afirmă că niște călători străini l-ar fi cărat cu ei în Egipet, cum s-a întîmplat cu Iosif, căruia părintele său Iacob i-a dat strai bălțat; dar alții sunt de părere că David a stat la preoții din Nob. Pe David însuși nu l-a auzit nimeni vorbind despre lucrurile astea; cîntă din lăuta sa și dă glas din gură cîntecelor sale; iar cînd vreun miel se depărtează de turmă și se rătăcește, se duce după el și îl aduce îndărăt și îl slujește pe părintele său Iesei, betleemitul, și își așteaptă vremea.

Către regele Saul, mîndria lui Israel, stăpînitor ales peste douăsprezece seminții, de la Abner ben Ner.

Iahve să îndepărteze duhul cel rău pentru totdeauna și pentru vecii vecilor de la stăpînul meu. Am primit veste de la Șuprim, levitul, care s-a dus la Rama cu o gloată de oameni, pentru a aduce jertfă acolo și a trage cu urechea la Samuel, cum ține judecată, căci acum Saul nu mai colindă prin țară, ci se ocupă doar de pricinile ce sunt aduse înaintea lui și rostește hotărîri în schimbul unei mici răsplăți. Șuppim a vorbit cu preoții din tagma de jos și cu novicii și cu unii oameni din norodul adunat; și aceia spuneau că Samuel e plin de ură împotriva regelui și stăpînului meu, pentru că regele și stăpînul meu s-a împotrivit să asculte de porunca lui Samuel. De asemenea, Șuppim a dus un miel gras lui Samuel și i-a spus că aceasta este ultima ardere de tot ce-o poate aduce DOmnului, căci regele Saul se face stăpîn pe toate. Atunci s-a sculat Samuel și a întins brațele spre cer și i-a grăit lui Șuppim în fața întregului norod: așa cum vezi pierind norul de colo de sus, tot așa va pieri și Saul; eu l-am

făcut și eu îl voi sufla de pe fața pămîntului, așa grăiește DOmnul. Căci Saul n-a ținut porunca DOmnului DUmnezeului nostru, iar acum împărăția lui nu va dăinui; DOmnul și-a căutat un om după placul inimii sale. În felul acesta sapă Samuel pămîntul de sub picioarele regelui și stăpînului meu.

Către regele Saul, marele eliberator, pavăza poporului, de la Abner ben Ner.

Iahve să-i dăruiască stăpînului meu pace și bogății și sănătate. Azi am aflat veste de la Huppim, levitul, care a fost trimis la templul din Nob. Huppim, însă, s-a împrietenit cu Ahimelec, marele preot din Nob, și i-a spus că dorește să aibă un învățăcel al templului, pentru ca să-i învețe pe copiii săi cuvîntul DOmnului DUmnezeu și Alefbet-ghimel-ul; și i s-a îngăduit să cerceteze lista învățăceilor templului. Și, ce să vezi, a găsit acolo, pe listă, un David ben Iesei din Betleem, și sta scris despre el că e plin de grație și nespus de dornic de învățătură și plin de haruri, precum și cu minte ascuțită și cu o fire plăcută, atrăgătoare. Și Huppim i-a spus lui Ahimelec: poți să mi-l dai pe tînărul acesta David? Dar Ahimelec s-a veselit foarte pentru asta și a zis: doar nu-ți închipui că irosim atît timp și strădanie cu un copil, ca să ajungă apoi dascăl în casa lui Huppim? Nu, tînărul acesta a fost ales și școlit pentru un țel deosebit și se află acum la regele Saul și cîntă înaintea lui, însoțindu-se din lăută, și, cu toate că nu sunt un profet ca Samuel, cred că o să mai auzim de el.

Către regele Saul, cel puternic între oameni, sabia lui Veniamin, de la Abner ben Ner.

Să dea Iahve ca stăpînul meu să simtă bucurie cu privire la izbîndirea cercetării noastre: Huppim și Șuppim mi-au dat veste că dialogul cîntat *Saul a bătut mii, dar David zeci de mii* a fost scris și i s-a făcut muzica la Nob și că preoții au fost cei care au răspîndit cuvintele lui de la Dan pînă către Beerșeba, pentru ca să fie cîntate de femei oriunde s-o arăta stăpînul meu regele Saul.

Către regele Saul, biruitorul în războaie, spaima netăiaţilor împrejur, de la Abner ben Ner.

Să dea Iahve linişte sufletului stăpînului meu. L-am trimis pe Doeg, edomiteanul, la Ahimelec, marele-preot din Nob. Doeg i-a spus lui Ahimelec că legăturile lui cu profetul Samuel ne sunt cunoscute, aşijderea şi planurile lui în legătură cu David, feciorul lui Iesei, şi că îi vom reteza capul lui Ahimelec, iar trupul îl vom ţintui de zidurile propriului său templu, dacă nu vrea să mărturisească tot, dar dacă va mărturisi, îi vom arăta îndurare şi vom îndrepta mînia noastră împotriva adevăraţilor vinovaţi.

Ahimelec, însă, s-a înfricoşat foarte şi a recunoscut, că planul vine de la Samuel; că DOmnul Iahve i-a grăit lui Samuel, cînd acesta l-a hăcuit bucăţi pe regele Agag, şi i-a spus: aşa să tai bucăţi sufletul lui Saul; şi că Samuel a chemat din adîncuri duhul cel rău, care îl munceşte pe stăpînul meu Saul; şi că, pentru a veghea la venirea şi plecarea duhului, l-au adus încoace pe flăcăul David, ca să cînte din glas şi din harfă înaintea regelui; că, oricum, Iahve a fost prielnic planului lor, astfel încît David s-a ridicat pînă la a fi ginerele stăpînului şi regelui său. Şi povaţa mea este să trimitem zbiri la casa lui David să pună mîna pe el încă înainte de ziua de mîine.

De la regele Saul în persoană, către Abner ben Ner.

Fă cum crezi de cuviinţă.

Către regele Saul, stăpînul cetelor de oşti, păstrătorul dreptăţii, de la Abner ben Ner.

Să dea Iahve ca stăpînului meu să-i ajungă veşti bune. Am trimis zbiri la casa lui David, după porunca ta. Aceştia au fost primiţi de Micol, fiica ta, şi Micol i-a rugat să păşească uşor, căci bărbatul ei David zace bolnav în pat şi doarme. Întrucît mai-marele zbirilor a zis că treaba nu suferă amînare, Micol a dat perdeaua la o parte. Şi iată că David zăcea în pat, sub o velinţă, şi nu se clintea. Aşa că mai-marele zbirilor a lăsat acolo patru din oamenii săi, doi în faţa casei şi

doi îndărătul ei, și a venit la mine ca să-i spun mai departe ce să facă. I-am poruncit să-l aducă pe David de sîrg la mine, dacă e nevoie, cărîndu-l cu patul lui cu tot. Dar mai-marele zbirilor s-a întors iarăși fără David și a spus: am intrat în casă deodată prin față și prin spate și am împins-o de-o parte pe Micol, fiica regelui, și am dat perdeaua în lături și am găsit în patul lui David o păpușă acoperită cu straie, un chip cioplit din lemn cu blană de capră la cap. Și atunci am cercetat casa pe de-a rîndul, pînă sub acoperiș, și în curtea din fund și primprejurul zidului, dar David ben Iesei scăpase cu fuga. Am dat poruncă îndată ca mai-marele zbirilor sa capete cincizeci de bice, și fiecare din oamenii sai cîte douazeci și cinci.

"Etan!"

Glasul Esterei care ma readucea în prezent.

"Etan, arăți de parca ți-ar fi apărut un duh rău trimis de DOmnul."

Am dat din cap:

"Șeol s-a deschis și din haul lui au ieșit la iveală stafiile trecutului."

"Doar e meseria ta să ai a face cu stafiile."

Atunci am înțeles ca nu duhul lui David era cel care ma chinuia, nici cel al lui Samuel sau al lui Saul ori vreun altul, ci Benaia ben Iehoiada, care era întru totul viu și care, dupa cum îmi spusese singur, știa sa citeasca și de-aceea trebuia sa aibă știre despre relatarile lui Abner catre stapînul sau regele Saul. Cum se explica atunci faptul ca Benaia ascultase poveștile, îndrugate azi în timpul ședinței, și întreaga discuție, fara măcar să fi pomenit de faptele sale? Și ca apoi mi-a trimis mie tablițele de lut?

"Știe, doara, că nu pot folosi nimic din ele", am zis dupa ce i-am vorbit Esterei pe scurt despre cuprinsul tablițelor și despre gîndurile mele în legătură cu ele. "Cel puțin cîta vreme preotul Țadoc și profetul Natan sunt în comisiune."

"Benaia știe ca tu ai o slăbiciune pentru adevar", a zis Estera.

"Și pesemne ca nu i-a scapat neluat în seama cum mi-am dat drumul la gura", am marturisit eu. "Poate își zice ca am s-o fac iar."

"Nădăjduiesc că te vei stăpîni."

"Nu sunt din cei ce-și iau singuri viața. Sau crezi cumva că regele Solomon s-ar bucura, dacă i s-ar înfățișa dovada scrisă, că părintele său a fost în slujba preoților ca tîrfă bărbătească?"

"Asta nu prea e de crezut", a spus Estera.

"Pe de altă parte", am tors eu firul gîndului mai departe, "regele ar putea privi lucrurile și altcum. Care e punctul de căpătîi în relatările lui Abner către stăpînul său regele Saul?"

Estera a prins a zîmbi:

"Asta îi fi știind-o tu."

"Punctul de căpătîi", am zis eu, "este, pare-se, unirea unui profet și a unui preot în urzeala împotriva unui rege. Și asta, oare, să nu-l pună pe gînduri și pe Solomon, despre care se zice că e chiar mai înțelept decît însuși Etan din Ezrah?"

"De bună seamă", a vorbit Estera.

Dar eu am început să chibzuiesc asupra posibilităților mele. Existau fapte care nu puteau fi răsturnate, care erau cunoscute public și care se potriveau cu tăblițele de lut ale lui Abner. După ce David fugise din casa lui, se dusese la Samuel în Rama, și de-acolo la preoții din Nob. Dacă începeam de-aici, ca un țesător care vîră un fir nou în țesătură, nu puteam împleti în relatarea despre regele David una sau alta din cele scrise de Abner?

"Oare n-aș putea..."

"N-ai să faci nimic!" Gîndurile Esterei o luaseră înaintea alor mele. "Dacă s-ar ști sigur cum o să privească regele cuprinsul tăblițelor, Benaia i le-ar fi trimis totuși lui. Pentru Benaia, tu ești precum credinciosul regelui; numai că vinul ăsta s-ar putea să fie otrăvit. Și, acum, sunt obosită, Etan, și mă doare inima. Mai pune-mi, te rog, o pernă sub cap și stinge lumina."

Am făcut cum mă rugase și am vegheat lîngă ea pînă ce a adormit. Apoi m-am îndepărtat în vîrful picioarelor, m-am dus în cămara mea de lucru si i-am scris lui Benaia ben Iehoiada precum urmează:

> Copleșească-l Iahve pe stăpînul meu Benaia cu bine. Sluga voastră a luat cunoștință de relatările lui Abner ben Ner către regele Saul în privința profetului Samuel și a lui Ahimelec, marele preot din Nob, și a lui David, părintele regelui Solomon. Sluga voastră pro-

> pune, cu tot respectul, ca regele să fie informat de stăpînul meu despre cuprinsul tăbliţelor; apoi să hotărască regele dacă trebuie să intre ceva, şi cît, din ele în *Relatarea despre regele David.* Odată cu trimiterea îndărăt a tăbliţelor, sluga voastră făgăduieşte să păstreze taina cu privire la cuprinsul lor pînă cînd regele sau stăpînul meu va da încuviinţarea cu însăşi mîna sa, pentru publicare.

Şi de-atunci s-a aşternut tăcere în jurul trebii acesteia şi nici Benaia ben Iehoiada, nici altcineva n-a mai pomenit de ele. Eu ştiam, însă, de-acum a cui creatură era tînărul David, care venea de la ţarcul oilor; iar Benaia ştia că o ştiam.

7

În ziua aceea, cînd m-am întors din tîrg cu o spată de miel și cu flori pentru nevasta mea, ce să vezi: în fața casei mele adăsta o lectică verde cu stinghii de aur și cu un coperiș roșu cu ciucuri, ai cărui purtători leneveau la umbra intrării casei. O mulțime de norod se adunase și căsca gura, printre ei și milogi și furi, iar ștrengarii de pe uliță alergau în jurul ei, astfel încît cu greu am putut ajunge pînă la propria mea ușă.

În casă, însă, plutea o mirosnă dulceagă, iar din încăperea din mijloc răzbătea zvon de voci. Șem și Șelef, feciorii mei, mi-au ieșit degrabă înainte și mi-au dat binețe, chicotind și sărind în sus, cu care prilej Șem își legăna șoldurile, iar Șelef își răsucea mîinile; și mi-au spus că Amenhotef, marele eunuc al regelui, mă așteaptă înăuntru. La care i-am luat de urechi, pentru obrăznicia lor de-a maimuțări înalții slujbași, și le-am dat ciosvîrta de miel ca s-o ducă la bucătărie.

Amenhotef ședea pe pernele mele, avea sprîncenele încondeiate cu tuș, unghiile boite cu vopsea și bea din vinul meu și mînca plăcinte cu brînză. Între timp le povestea femeilor mele despre splendorile Egipetului: despre puterea zeilor lui, despre grația bărbaților, despre viața minunată a nobilelor lui doamne. Iar Estera îl asigura de compătimirea ei pentru faptul că fusese aruncat în mijlocul unui popor atît de necioplit, cum erau copiii lui Israel; iar el răspundea că e răsplătit din plin de slujba la niște femei atît de grațioase, cum erau nevestele și țiitoarele celui mai înțelept dintre regi. Eu, însă, am văzut cum o dezbrăca din ochi pe Lilit și inima mi-a fost cuprinsă de presimțiri rele.

Dar eunucul își lăsă mîna sărutată pe rînd de Estera, de Hulda și de Lilit; și privi în urma lor, cînd plecară, și vorbi:

"Cred că mai cunosc ogorul, chiar dacă nu-l mai ar eu însumi. Rareori găsești o femeie care să aibă în măsură satisfăcătoare cele trei virtuți de seamă ale sexului. De-aceea ai fost înțelept să-ți alegi o nevastă după sufletul tău, una pentru sămînța ta și una pentru plăcerea coapselor tale. Mă rog ca DUmnezeul tău Iahve să-ți păstreze pînă la sfîrșitul zilelor toate cele cu care ai fost binecuvîntat."

Își însoțea sunetele rostite din gît cu aceleași răsuciri ale mîinii, pe care fiul meu Șelef le imitase cu atîta îndemînare.

Pentru mine, însă, nu era nimic plăcut în asta; eleganța egipteană a gesturilor făcea ca prietenoasele lui cuvinte sa pară mai curînd a amenințare.

Așa că am spus:

"Cu siguranță că stăpînul meu nu și-a dat osteneala să cerceteze casa slugii sale de pe o uliță urît-mirositoare din mahalaua cea mai urît-mirositoare a Ierusalimului pentru a mă lăuda cu privire la alegerea tovarășelor mele de viață?"

La aceasta Amenhotef a scos dintr-o cută a veșmîntului său o sticluță.

"O mică încercare?" m-a îmbiat el. "O primesc de-a dreptul de la cel care o face, de la o casă foarte bună din orașul Zeului Soarelui Ra din Egipet."

L-am lăsat să-mi stropească dosul mîinii cu un pic din licoare. Nasul mi s-a umplut de mireasmă de levănțică și de esență de trandafir. M-am gîndit la cele zece plăgi cu care DOmnul Iahve i-a bătut pe egipteni și i-am dorit vizitatorului meu măcar una sau două din ele. Dar el urma să grăiască fără grijă și vorbea în chipul cel mai distractiv despre arta pregătirii sosurilor pentru salată, ca și despre intrecerile de bărci de pe rîul Nil, despre cele nouăzeci și nouă de poziții ale actului împerecherii și despre cine va fi fost mai din vechi, DOmnul Iahve sau zeul soarelui Ra.

Deodată a întrebat, cu o răsucire foarte neobișnuită a mîinilor:

"Etan, cum se face că prințesa Micol dorește să te mai vadă o dată?"

"Oo, dorește ea asta?"

"Sunt aici ca să te poftesc înaintea ei.".

"Nu pot decît să-mi dau cu presupusul", am zis și m-am întrebat pentru cine altul oare mai lucra marele-eunuc regesc în afară de regele Solomon."Dar eu sunt istoric. Mă îndeletnicesc cu fapte, nu cu presupuneri."

"Ai vorbit aproape o noapte întreagă cu prințesa, Etan. Ai mai mult decît presupuneri pentru a-ți forma o părere."

"A fost o noapte de basm, stăpîne. O dată pe an avem în Israel o asemenea noapte, cînd aerul e îmbălsămat de aroma vinului. Sa zicem că prințesa a visat, iar mie mi-a fost hărăzit să trag cu urechea la visele ei."

Eunucul mi-a oferit o priveliște a profilului său: frunte teșită, nas mare.

"Noi doi, Etan, suntem venetici în orașul ăsta. Ceea ce vrea să spună că amîndoi suntem vulnerabili și avem nevoie de un ajutor prietenesc. Totuși, întrucît ești în stare să iubești și să fii iubit, ești mai vulnerabil decît mine."

Aici era amenințarea: Lilit.

"Am să-ți deslușesc gîndurile mele, Etan. Se spune că DUmnezeul tău Iahve a creat omul după chipul și asemănarea sa. Dar s-a ferit cu grijă să-l facă întru totul aidoma: omul e muritor. Totuși este undeva în om imboldul de-a fi egal cu zeii, de-a trăi veșnic, fapt pentru care regii țării mele pun să fie îmbălsămați și să fie zidiți în cămările cele mai dinlăuntrul piramidelor, înconjurați de slujitori și cu tot ce e de trebuință pentru viața de veci. Însă tu, Etan, și toți cei ce se îndeletnicesc cu meșteșugul tău înălțați omul pînă la nemurire prin cuvintele voastre, astfel încît, peste mii de ani, norodul încă să mai cunoască numele celor despre care ați scris. În asta stă puterea voastră. De aceea oamenii își deșartă inimile față de voi. De aceea vrea femeia asta bătrînă să-i asculți basmele. Eu însă..."

N-a dus vorba pînă la capăt. S-a sculat și a rămas în picioare înaintea mea, zvelt, îngrijit, elegant pînă în vîrful sandalelor.

"De cînd mi-au fost nimicite podoabele bărbăției", a încheiat el discuția, "nu mai cred în nici un zeu, numească-se el Iahve sau Ra."

Și a plecat.

Haremul regesc era rînduit în cercuri, în jurul unei încăperi rotunde, în mijlocul căreia clipocea ușor un havuz cu izbuc. Clădirea era plănuită, pare-se, pentru ca să poată fi mărită mai tîrziu: cercuri noi, cu încăperile trebuincioase, puteau să fie adaugate, în măsura în care regele Solomon sporea numărul concubinelor sale. Firește că atunci și aerul abia de ar fi mai îngăduit să-ți tragi răsuflarea; încă în starea de acum, se așternea în gîtlej și în plămîni un amestec acrișor de tot felul de izuri de trupuri și de mirozne aromate scumpe.

Amenhotep se dusese să mă vestească principesei Micol, dar părea să nu se grăbească. Mă simțeam de parcă duzini întregi de ochi mustrători m-ar fi iscodit prin golurile ornamentelor sculptate ale pereților. M-am făcut că sunt adîncit în contemplarea mozaicurilor colorate: mai mult flori stilizate,

care păreau prea puțin voluptoase în sine. Deodată am auzit un lipăit mărunt și un foșnet și înaintea mea a apărut o fecioară cu sîni la fel de bine făcuți ca ai lui Lilit, dar mai plini, și cu bucile tari și miezoase ca pepenii din valea Israel. Își umezea senzualele buze roșii cu cel mai încîntător vîrf de limbă, ochii ei rotunzi vorbeau mai elocvent decît vorbitorii tocmiți în fața regelui Solomon în ziua de judecată, și mi-a făcut semn cu degetul ei trandafiriu.

Dar eu i-am șoptit: îți atragi numai neplăceri, micuță frumoasă; în afară de asta, sunt un învățat în scripturi și un părinte de familie.

Dar tocmai atunci s-a întors și Amenhotef.

"Șterge-o!" a țipat el cîrîit.

Și fecioara s-a înspăimîntat și a început să tremure și s-a făcut nevăzută la fel de neașteptat precum venise.

"Ce-a spus?" a întrebat Amenhotef degrabă.

"Nimic", i-am răspuns. "Mi-a făcut doar semn cu degetul ei trandafiriu".

Eunucul a răsuflat ușurat. M-a întrebat dacă știam cine era domnișoara. Și, cum nu știam, mi-a deslușit: "Asta, Etan, e de bună seamă muierea cea mai neroadă din Israel: Abișag Sunamiteanca, care a fost aleasă să se culce lîngă regele David, pentru ca să-l încălzească, atunci cînd era înaintat în vîrstă și ajuns la adînci bătrînețe. Acu' nu e nici o taină că n-a putut să treacă nimic din fierbințeala ei și asupra lui, și i-a rămas întreaga văpaie și arde în măruntaiele ei. Dar nu-i e îngăduit nimănui să-i stingă focul, căci a stat culcată alături de regele David și oricine ar pătrunde în ea ar ridica, prin asta, pretenții la regatul lui David și la tronul pe care îl stăpînește acum fiul său Solomon. Numai că domnișoara nu vrea să înțeleaga situația și și-a pogorît ochii asupra principelui Adonia, fratele mai mare al lui Solomon, care, și fără asta, e vîrît în destule buclucuri. Adonia s-a lăsat ispitit de farmecele ei; iar ea îi trimite necontenit vești, prin meșterii care-i fac sandalele sau prin cei ce coc prăjituri, prin cel ce spală pe jos sau curăță oalele de noapte, prin cei ce-o masează sau îi taie unghiile, nu alege, îi e totuna; eu, însă, trebuie să prind toate misivele, iar ea știe că eu le prind și că treaba asta o să sfîrșească urît; atunci de ce tot încearcă mereu?"

I-am spus că sufletul femeiesc nu poate fi cercetat în

adîncul lui; și el mi-a dat dreptate, amărît, și m-a condus într-un iatac mic, împodobit din belșug cu perne și măsuțe scunde și cu covoare, și m-a îndemnat să aștept.

AL DOILEA RÎND DE RĂSPUNSURI ALE PRINCIPESEI MICOL LA ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA, ÎNTR-UN IATAC AL HAREMULUI REGESC DIN IERUSALIM.

Întrebare: ...și a fost ideea voastră, stăpînă, să puneți chipul de lemn în patul soțului vostru?

Răspuns: Da. De fapt David nu se aștepta ca părintele meu, regele Saul, să acționeze.David avea încredere în DOmnul Iahve, cum că va netezi căile alesului său, ca totdeauna; acum, însă, întrucît Ionatan îi trimisese veste despre intențiile lui Abner...

Întrebare: Ascult.

Răspuns: Omul, care a omorît filistenii cu sutele și care mi-a adus preputurile lor ca dar în dimineața nunții, a părut deodată neajutorat. L-am luat în brațe, ca pe un copil și i-am zis: trebuie să pleci, bărbatul meu, dragul meu; dacă nu-ți scapi viața la noapte, mîine te vor ucide.

Întrebare: El, personal, nu făcuse nici un fel de pregătiri pentru fugă?

Răspuns: Catîrul lui se afla în grajdurile călăreților regelui; spada era la făurar și nu aveam nici pîine în casă. Întrucît zbirii regelui pîndeau deja lîngă poartă, i-am dat drumul pe fereastră și am pus chipul cioplit în pat și l-am învelit.

Întrebare: Nu v-ați temut că v-ar fi putut omorî în locul lui David?

Răspuns: Dimineața, cînd zbirii lui Abner m-au tîrît înaintea părintelui meu, regele Saul, am crezut că a sosit clipa. Acolo, Ionatan sta în fața părintelui meu, iar acesta striga: De ce i-ai trimis veste lui David, ca să-l previi? Ionatan a răspuns: Au de ce să moară? ce-a făcut? Atunci părintele meu s-a aprins de furie împotriva lui Ionatan și i-a zis: Fecior de tîrfă și iubitor de bărbați, oare nu știu eu că ți l-ai ales pe David întru rătăcirea ta și spre ocara mumei tale?

Căci, cîtă vreme va umbla pe pămînt feciorul lui Iesei, nu vei dăinui nici tu, nici regatul tău. Și părintele meu a aruncat cu sulița în Ionatan, dar a dat greș, iar Ionatan a plecat plin de ură ascunsă și de amărăciune. După aceea s-a întors părintele meu către mine și a grăit: De ce m-ai amăgit și ai lăsat pe dușmanul meu să fugă, astfel încît a putut scăpa? I-am răspuns ca David m-ar fi amenințat cu moartea, dacă nu-i dam ajutor. Dar părintele meu a strigat: Priviți la rușinarea regelui! Să vă legați voi cu toții împotriva mea si sa nu fie nici unul care să dezvăluie urechilor mele ca însuși fiul meu a făcut legămînt cu trădătorul și să nu fie nici unul printre voi pe care să-l doară sufletul de mine! Îmi simțeam gura plină de amărăciune din pricina privirii chinuite a părintelui meu, regele Saul. Și părintele meu își clătina capul într-o parte și într-alta, ca un urs căruia i s-a înfipt o săgeată în grumaz, și privirea lui s-a oprit asupra unui fecior de casă, care sta înfricoșat la intrarea sălii și i-a făcut semn să se apropie și l-a întrebat: Al cui fecior ești tu? Iar acela a răspuns: Sunt Paltiel, feciorul lui Laiș, din Galin, și sluga voastră. Dar un ochi al lui Paltiel era pieziș, flăcăul avea dinții strîmbi, iar un umăr era mai sus decît celălalt. Atunci părintele meu i-a zis: Cu aceasta ți-o dau de nevastă pe această femeie, Micol, fiica mea, ca să-ți slujească.

Și Paltiel s-a aruncat în genunchi înaintea mea și mi-a sărutat picioarele. Îmi amintesc de atingerea buzelor sale: erau fierbinți și tremurau.

Aici trebuie să adaog ciudata relatare cu privire la Saul cînd a mers la profeți, macar în măsura în care am izbutit sa dau de firul lucrurilor.

Sigur este faptul, și mi-a fost confirmat și de către principesa Micol, că David, în timpul fugii de Saul, s-a oprit la Samuel, în templul din Rama. Dar nu există nici o certitudine cu privire la ceea ce s-a petrecut în templu și nici asupra faptului, daca nu s-a dus acolo și regele Saul și dacă nu s-a pogorît acolo duhul lui DUmnezeu asupra lui, astfel încît să-și fi lepadat veșmintele și sa fi prorocit înaintea lui Samuel și să fi șezut toată ziua și toată noaptea despuiat în pulbere.

În speranța că Țadoc, preotul, va fi avînd în stăpînirea sa cîteva dovezi valabile, am mers la el. Dar Țadoc m-a întrebat, de unde vine interesul meu neobișnuit, că doar scriem istoria lui David și nu cea a lui Saul?

I-am întors vorba, că întreaga dihonie cu Saul face parte din istoria lui David. Că de trei ori a trimis Saul zbirii săi la Rama, ca să pună mîna pe David; că de trei ori i-a întîmpinat pe aceștia o ceată de profeți care proroceau și Samuel era în fruntea lor; și de trei ori a pogorît duhul lui DUmnezeu asupra zbirilor, astfel încît au căzut în extaz și au prorocit și ei. În cele din urmă, așa se spunea, s-a dus Saul însuși la Rama și a fost cuprins deopotrivă de delir; de unde vine și zicala: S-a dus și Saul printre profeți?

Țadoc a zîmbit a rîde și a grăit:

"De vreme ce știi atîtea, Etan, de ce mă mai întrebi pe mine?"

Eu, însă, i-am răspuns:

"Cu siguranță că stăpînul meu nu vrea să afirme că o hoardă de vizionari, care-și rostogolesc ochii în cap și își scălîmbăie brațele și fac spume la gură, a putut să-l înrîurească cu gîngăvelile lor în asemenea măsură pe regele Israelului? Ar fi o nebunie curată".

"Dar dacă însuși regele începe, însă, să înnebunească?" Din nou a zîmbit Țadoc.

"Au nu era nebunie, oare, să arunce cu sulița în însuși feciorul său? Nu era nebunie să-l alunge de la el pe David, singurul care se pricepea să izgonească duhul cel rău de la Domnul?"

M-am gîndit la relatările lui Abner către stăpînul său, regele Saul. Cît știa Țadoc despre participarea lui David la jocul cu suferințele regelui? Dar chipul lui Țadoc rămase de nepătruns.

"Și un om ca Samuel", am spus, "un profet ce poate fi luat în serios și un preot vestit pretutindeni, cîndva judecătorul cel mare al Ierusalimului și sfătuitorul norodului, să se fi pus el în fruntea unei gloate de posedați?"

Țadoc și-a împreunat mîinile puhave peste burtă.

"N-a fost și Samuel posedat de DOmnul, cînd l-a hăcuit în bucăți pe Agag?"

Dar eu am văzut că nebunia îi stăpînea pe amîndoi, pe Saul ca și pe Samuel, și m-am cutremurat din pricina forțelor întunecate care îl mînă pe om.

AL DOILEA RÎND DE RĂSPUNSURI ALE PRINCIPESEI MICOL, CONTINUARE

Întrebare: ...ați spus, stăpînă, că ați fost dată lui Paltiel, feciorul lui Laiș.

Răspuns: Aa, da, Paltiel! Paltiel avea grijă de mine, mă spăla cînd îmi era prea cald, mă încălzea cînd tremuram de frig, iar în pat se culca la picioarele mele. Stîngaci, cum era, m-a ajutat totuși să rămîn în legătură cu David: eu eram sub supraveghere; dar el era atît de nearătos.

Întrebare: Așadar, ați auzit de David?

Răspuns: Numai că era în viață și că se ținea ascuns.

Întrebare: Unde?

Răspuns: Mai întîi la preoții din Rama, apoi la cei din Nobe. De-acolo a fugit în pustiul din Iuda de miazăzi, în peșteri.

Întrebare: S-a întîmplat ca, în timpul urmăririi lui David, părintele vostru, regele Saul, să vină la Rama?

Răspuns: Nu.

Întrebare: E sigur asta?

Răspuns: Rama înseamnă Samuel; părintele meu nu s-ar fi dus niciodată acolo. Dar s-a folosit de dreptul lui regesc pentru a-i chema în fața sa pe preoții din Nobe; și aceștia au venit.

Întrebare: Ați fost de față la înfățișare?

Răspuns: Părintele meu ținea județ înaintea întregului norod. Îmi amintesc șirurile de călugări în straiele lor de pînză cenușie; în fruntea lor, în alb, marele-preot Ahimelec. Și părintele meu, regele Saul, a grăit către oamenii din alaiul său, care stăteau în picioare lîngă el: Ascultați, oare David ben Iesei vă va da ogoare și vii și vă va face căpetenii peste cete de-o mie și de-o sută? Nu e nimeni aici printre voi care vrea să iasă în față și să dea mărturie împotriva trădătorului?

Întrebare: Și a ieșit cineva în față?

Răspuns: Un om mărunt, care părea blajin ca o doică. A spus că era Doeg, edomitul, și conducătorul cercetării în pricina lui David ben Iesei. A mai spus că a făcut drumul pînă la Nobe și că a văzut cum David a venit la marele preot Ahimelec. Ahimelec, a spus el, a

întrebat oracolul în privința lui David și i-a dat merinde și, de asemenea, o sabie.

Întrebare: Nici un fel de alți martori?

Răspuns: Spusele lui Doeg i-au fost de-ajuns părintelui meu. S-a întors către Ahimelec și i-a grăit: Ascultă, de ce te-ai legat în uneltire împotriva mea, dînd feciorului lui Iesei pîine și sabie și întrebînd oracolul cu privire la el, astfel încît să se sumețească împotriva mea și să-mi caute moartea așa cum e limpede ca lumina zilei? Dar Arhimelec a ridicat mîna pentru jurămînt și a tăgăduit vina sa. A spus că David i-ar fi dezvăluit cum că regele l-a trimis cu solie de taină și că treaba fusese atît de grabnică, încît nu putuse să-și ia la el nici sabia sa, nici alte arme; după aceea i-ar fi cerut cinci pîini și o suliță și o spadă. Eu însă mi-am zis, așa a grăit Ahimelec mai departe, cine dintre slujitorii regelui e tot atît de credincios ca ginerele regelui și merge la drum din porunca regelui; de aceea am făcut așa cum a cerut David. Dar departe de mine gîndul de-a întreba oracolul cu privire la David; asta să n-o pună regele pe seama mea. Și toți preoții au ridicat mîna și au întărit cu jurămînt nevinovăția lor, în așa fel, încît larma s-a auzit pînă departe la zidurile orașului. Iar eu îmi ziceam: slavă DOmnului că David, bărbatul meu, n-a fost respins; dar îndată mi-am simțit inima apăsată din pricina părintelui meu, regele.

Întrebare: Și după aceea a urmat omorîrea lor?

Răspuns: Părintele meu s-a ridicat, sprijinindu-se în suliță, și a declarat: Ahimelec, trebuie să mori, tu și toată casa tatălui tău. Și a poruncit paznicilor care stăteau în preajma lui: Mergeți și omorîți-i pe netrebnicii de preoți căci și mîna lor e cu David; și, cînd au știut că e fugar, nu mi-au descoperit-o. Dar nici unul n-a voit să ridice mîna ca să-i ucidă pe preoți. Și părintele meu, regele, a grăit: De ce vă temeți? Aceștia nu sunt sfinți, nici nu sunt de folos cuiva. Sunt ca viermii din hoit și se îngrașă din ceea ce aduce prinos norodul lui Iahve. Și s-au pornit toți să șoptească în jur și fiecare aștepta ca duhul cel rău de la DOmnul să se abată asupra părintelui meu, regele, și să-l sugrume sau să-i sucească fața la spate; dar părintele meu stă

liniștit locului și i-a făcut un semn lui Doeg, edomitul. Și i-a zis lui Doeg: Mergi tu și lovește-i tu pe preoți. Atunci s-a ridicat Doeg, edomitul, și a ucis în ziua aceea optzeci și cinci de bărbați care purtau efod de in, și noi am fost de față.

Tăblițele de lut, pe care îmi făcusem însemnările, erau acoperite toate de scris. Aerul din rotondă părea să se fi făcut și mai apăsător. Dar principesa nu-mi da drumul să plec. Ședea pe perna ei, foarte dreaptă, cu mîinile scheletice întinse pe genunchi și privea țintă înaintea ei.

Deodată, ca prin vis, a grăit:

"Tu cum îl vezi, de fapt, pe David?"

Ciudată întrebare adresată redactorului care scrie *una și singura relatare adevărată și hotărîtoare, istoricește exactă și recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare* și așa mai departe. Am aruncat o privire spre ornamentele cu găuri ale tavanului sculptat și m-a prins bănuiala că, îndărătul lui, trebuie să fie deschideri ce duc la urechea lui Amenhotef.

"Stăpînă", am spus, "este părintele regelui Solomon."

A zîmbit cu dispreț.

"Iar regele Solomon va hotărî cum îl vezi tu pe omul care mi-a fost de două ori soț și care era ibovnica fratelui meu Ionatan și tîrfa părintelui meu, regele Saul?"

Am plecat capul.

Dar ea a trecut, cu un gest din mînă, peste regretul meu și a zis:

"Avea atît de multe chipuri. Admit că asta îngreunează încercarea de a-l înțelege. Fratele meu Ionatan și cu mine am vorbit deseori despre asta. Ne-am apropiat foarte mult unul de altul în zilele acelea. Adesea porneam călare de la casa regelui din Ghibea, mergeam pînă la stîncile roșii și ne urcam pe ele, pentru a iscodi largul zărilor, de parcă ne-ar fi putut ajunge vreun semn de la el, vreun semn de fum pe deasupra munților. Dar nu era nimic acolo, doar vulturii zburînd în cercuri. Și Ionatan îmi vorbea de legămîntul pe care îl făcuse cu David, întrucît îl iubea ca pe însuși sufletul său; și spunea că David era alesul DOmnului; și că David îi jurase să fie oricînd ocrotitorul și păzitorul copiilor lui, de dragul marii lor prietenii și a legămîntului lor. Dar cum stau lucrurile cu regatul, am întrebat eu; oare n-o să fii tu rege, frate Ionatan?"

Principesa s-a sculat și s-a pornit să umble de colo pînă colo. Picioarele ei, în sandalele deschise, erau de o frumusețe remarcabilă.

"Și Ionatan mi-a spus: Pentru a domni, trebuie să vezi doar un țel — puterea. N-ai voie să iubești decît doar un singur om — pe tine însuți. Pînă și Dumnezeul tău trebuie să fie exclusiv DUmnezeul tău, care să justifice fiecare din fărădelegile tale și să le acopere cu numele lui sfînt."

Principesa s-a oprit locului și a cătat spre mine.

"Ține seama, Etan: toate astea le știa Ionatan și, totuși, l-a iubit pe David. Vulturii pluteau în înalt. Apoi unul a țîșnit săgeată în jos. Am întrebat: Știi pe unde își face veacul David? Și Ionatan mi-a dat răspuns: E în peștera Adulam și au venit la el acolo frații lui și toate rubedeniile lui și tot felul de oameni, care sunt la ananghie și care sunt înglodați în datorii, și mulți nemulțumiți, laolaltă cam vreo patru sute de oameni, iar el e căpetenia lor. Și parcă l-am văzut pe David, bărbatul meu, cum ieșea la lumină din peștera Adulam în fruntea bandei sale, i-am văzut chipul pîrlit de soare și trupul mlădios, și am zis către fratele meu Ionatan: chiar de-ar fi fur de cai sau tîlhar de drumul mare, simt o dorință în mine și vreau să merg la el. Dar Ionatan a întors vorba: mai așteaptă; iscoadele regelui se ațin prin preajma ta, oameni de-ai lui Abner ben Ner; ar pune mîna pe tine și te-ar ucide. Și am așteptat, și au venit ploile, și apoi primăvara, iar Paltiel, feciorul lui Laiș, îmi ținea mîinile; și n-a mai venit nici o vorbă de la David, nici prin Paltiel, nici prin fratele meu Ionatan. Dar, cînd s-au întors ploile din nou, am auzit spunîndu-se că David a luat-o de femeie pe Abigail, văduva unui oarecare Nabal, pe care îl lovise damblaua. Atunci am urlat și am fost deznădăjduită și mi-am rupt hainele de pe mine și n-am pus nimic în gură, pînă cînd a venit Paltiel și mi-a adus vin, să beau, și oloi, ca să mă ung cu el, și și-a dat silința să fie drăguț și l-am lăsat să facă ce vrea, dar n-am simțit nimic cu acel prilej."

M-am ferit să privesc spre ea.

A rîs, de rîndul ăsta încetișor, și a spus cu glas schimbat: "E atît de mult de-atunci."

Și din nou s-a ivit Amenhotef, marele-eunuc regesc, și a făcut o plecăciune:

"Cina a fost pusă pe masă. Stăpîna e așteptată în sala de mîncare."

A plecat cu pasul ei ușor țeapăn, dar cu o ținută minunată, cînd te gîndeai la vîrsta ei. În pragul ușii s-a mai întors o dată și a dat din cap spre mine, de parcă am fi fost uniți prin jurămînt la vreo uneltire, și a grăit:

"Cu vremea o să-l vezi cum trebuie, așa cred."

8

Lăudat fie numele DOmnului DUmnezeului nostru, care își dezvăluie adevărul în visele vizionarilor și poeților, dar care de la alții cere atîta cercetare grijulie și atîtea trudnice investigații.

Căpetenia efemeră a unei bande de hoți și tîlhari mai curînd își va pierde urma, decît să lase în urmă tăblițe de lut cu înșirarea faptelor sale de vitejie și cu listele prăzilor luate. Se va feri de ciocniri cu apărătorii legii; de aceea relatările despre el, din această sursă, vor fi pe sponci și de puțină încredere. O baladă, cîteva cîntece, care proslăvesc faptele lui, pot să ne dea unele indicii; sau poate că mai e în viață vreun martor care a văzut cu ochii săi expedițiile lui tîlhărești, vreun mădular al bandei sale sau vreuna din victimele ei.

Abigail a murit. Întrebările, pe care tare aș fi vrut să i le pun, rămîn fără răspuns. A murit la Hebron, cînd regele David era plecat din Iuda, după ce îi născuse un fiu, Chileab, un biet copil sărac cu duhul, cu țeasta deformată de la naștere. Din tot ce știm despre ea, era o femeie remarcabilă; trebuie să fi avut mare înrîurire asupra lui David în vremea cînd era căpetenie de tîlhari, surghiunit și mic rege local în Hebron.

Am avut o convorbire despre ea cu o anume Debora. Această bătrînă vioaie ține în gazdă meșteri străini din Sidon și Tir, care au fost tocmiți pentru zidirea templului. Debora fusese una din cele cinci fecioare slujitoare de iatac, pe care le adusese Abigail cu ea în căsătoria cu David. În această slujbă a văzut și a auzit, firește, cîte ceva din cele petrecute între stăpîna ei și David. Apoi mi-a fost adus de către slujile lui Benaia ben Iehoiada un anume Mibsam ben Mișma, un milog bătrîn, cu un picior, de la poarta orașului; piciorul lipsă, a afirmat el, i-ar fi fost tăiat pe cînd se afla cu David în pustiu. După mărturia proprie, Mibsam se afla în fruntea celor zece flăcăi pe care David i-a trimis la Nabal, primul soț al lui Abigal, pentru a-l îmbia cu pace și a cere de la el o ofrandă plină de mărinimie.

Au mai fost și alții cu care am stat de vorbă, apoi cîteva documente; astfel mi-a fost cu putință să alcătuiesc, din diferitele pietricele, un mozaic, chiar și neîmplinit.

De la Madmana ben Ierahmeel, patriarhul ales al tribului Kaleb:
Prețuirea lui Nabal,
mădular al tribului nostru, locuind la
Maon, dar pașunile lui sunt în Carmel,
oi — trei mii la număr,
capre — o mie la număr.

Mibsam ben Mișma mi-a istorisit precum urmează:

David hoț de vite? Niciodată. Pentru asta era mult prea șiret. Oameni buni, ne-a zis el adesea, dacă prind pe vreunul că ia cu el fie și numai o singură coadă de miel, cutare și cutare, să-mi facă mie DOmnul dacă nu pun să-l bată cu gîrbaciul pînă i-o cădea pielea de pe trup. Căci ce ne aduce furtul de oi pînă la urmă? Încă după primele jafuri, păstorii vor fugi din calea noastră și își vor ascunde turmele; sau s-ar putea să se adune laolaltă și să ne țină piept cu praștiile lor, și un păstor bun cu o praștie bună poate veni de hac oricărui luptător, căci vreau să cred că ați auzit de povestea mea cu Goliat; sau ar putea să-i trimită veste regelui Saul, iar regele ar trimite vreo cîteva mii de oameni din cetele lui de oaste împotriva noastră, și atunci ce-am făcut? Nu, oameni buni, ne-a spus David adesea, nu asta e calea de-a ieși la liman în pustie. Dar bunul DOmn Iahve mi s-a ivit în vis și a grăit: David, dacă vei urma legea pe care am dat-o străbunilor tăi, vreau să-ți arăt calea cea bună, pentru ca să vă meargă bine și ție și alor tăi; și calea asta se cheamă calea înduplecării prietenești. Nu furați de la păstori și nici nu-i atacați; ci încheiați prietenie cu ei, a zis DOmnul, și apărați-i de furi și de nomazi și de cei care le iau vitele. Iar cînd va sosi vremea ca turmele să fie mînate la stăpînul lor pentru tunsul oilor, cu care prilej se ține sărbătoare și se bea și au loc tot felul de petreceri, atunci să vă înființați și voi pentru a vă cere partea voastră din darurile lui DUmnezeu, drept răsplată pentru apărarea păstorilor și a oilor. Astfel mi-a grăit DOmnul în vis și, în felul sta, avem asigurate veniturile noastre în bani sunători

și în bunuri, precum carne, grăunțe prăjite și vin și toate cele ce sunt bune și scumpe; și întreg Israelul ne va prețui și ne va fi prieten. Iar dacă vreun stăpîn de oi se va codi și va spune: cum așa, eu nu vă cunosc și nu v-am rugat să-mi apărați ce-i al meu! atunci o să-i spunem: Ascultă, fecior al lui Belial, cutare și cutare să ne facă nouă DOmnul, dacă David ben Iesei va mai lăsa în viață dintre ai tăi vreunul care se pișe pe zid.

Mibsam ben Mișma și-a frecat ciotul piciorului, care era roșu și inflamat și îl mînca, iar în ochii lui urduroși mijea ca o răsfrîngere a strălucirii, care fusese David. Și a urmat vorba astfel:

Acest Nabal, vezi bine, avea mii de oi, toate grase, și cu lîna cea mai aleasă, și capre de soiul cel mai bun, tot cu miile; astfel că ne lăsa gura apă cînd ne gîndeam la vremea tunsului oilor lui. Și David mi-a grăit așa: Mibsam, știu că ai un cap de ispravă pe umeri și o limbă meșteră. Așa că alege-ți nouă flăcăi, toți voinici la trup ca tine, și mergi călare la Nabal și poftește-i bună pace și adu-i aminte că el trăiește în îndestulare, în timp ce noi ne aflăm în șa prin pustiu, și apărăm ceea ce e al lui, și că am venit pentru o zi bună și că ne așteptăm să aflăm îndurare în ochii lui și că-l rugăm să-ți dea ce are la îndemînă pentru prietenul lui David ben Iesei. Dar Nabal era gras la trup, osînza îi atîrna pînă la genunchi, și sub bărbie avea o gușă puhavă; și s-a aprins de mînie și a cîrîit: Cine-i David ben Iesei? Prea s-au înmulțit slugile care fug de la stăpînii lor; și, pentru asta, eu să iau pîinea mea și vinul meu și carnea mea, ce le-am pregătit pentru tunzătorii mei, și siclii mei buni și tari și să dau toate astea la niște oameni pe care nu-i cunosc și nu-i știu de unde sunt? Și m-am temut să nu-l lovească pe Nabal damblaua, așa se schimbase la față și se făcuse purpuriu ca pruna; dar mi-am adus aminte că David spusese: să te păstrezi întruna cuviincios, Mibsam; și așa am grăit liniștit către Nabal: Nu te mînia, tu culme a dărniciei, o să mai auzi tu de feciorul lui Iesei.

Mibsam ben Mişma s-a scărpinat la subsuoară şi a prins ceea ce vînase şi l-a muşcat între dinţi şi l-a scuipat cît-colo. Apoi a continuat precum urmează:

Dar tot timpul a cătat la noi femeia aceea. Era trupeşă şi plăcută la privire şi avea straie alese şi inele pe degete şi brăţări la glezne. Am băgat de seamă că îşi pironise privirea asupra mea, căci eram lat în umeri şi strîmt la mijloc şi stam mîndru în şa; şi, cînd tocmai dam să plec călare de-acolo, după vorbele schimbate cu Nabal, mi-a ieşit înainte şi a zis: David ben Iesei ăsta, căpetenia ta, îţi seamănă? Iar eu i-am răspuns: Frumoasă femeie, dacă e adevărat că eu am aflat îndurare în ochii tăi, atunci pentru David o să ţi se aprindă inima în sîn ca focul în codru, căci el e de zece ori mai bărbat decît sunt eu; dar tu au cine eşti? La care ea mi-a zis: Sunt Abigail, nevasta lui Nabal; şi, după sunetul glasului ei, mi-am dat seama că îi era drag bărbatul cum ţi-e drag un buboi în fund. Şi un duh de la DOmnul mi-a şoptit: o s-o mai revedem pe nevasta lui Nabal şi i-am tras catîrului un pumn între urechi, de-a zburat din loc ca un vulture. Cînd am ajuns la locul de întîlnire pe care ni-l numise, David ne şi aştepta cu toţi oamenii lui; şi i-am dat seama despre vorbele lui Nabal. Atunci David a grăit: Fiecare să-şi încingă spada la brîu. David şi-a încins şi el spada şi a făcut jurămînt ca, în zori, să nu mai rămînă nimic din Nabal şi din toţi ai lui care se pişe pe zid; iar mie mi-a zis: Mibsam, tu şi cu două sute de oameni rămîneţi la boclucuri şi la căruţe şi le privegheaţi, căci am de gînd să călăresc de sîrg. Şi au pornit după el ca vreo patru sute de oameni; şi mai mult nu ştiu ce s-a mai întîmplat, afară doar că în zori a adus îndărăt o groază de lucruri şi părea mulţumit de sine, precum un brotac care a înghiţit musca.

Printre lucrurile pe care Abigail, nevasta lui David şi văduva lui Nabal, le-a lăsat la moartea ei şi care au fost puse la păstrare într-o magazie a haremului regesc, se aflau mai multe cioburi de lut; acestea mi-au fost aduse de un slujitor al lui Amenhotef, marele-eunuc al regelui. Pe unul din cioburi era o listă, scrisă de mînă nedeprinsă şi cu multe greşeli. Iată lista:

Pentru David fecior al lui Ieseiu
2 suce puini rutunde
2 purdufe di vin din şel mai bun
5 oaie gada fripde
5 mesure grounţe prejite
1 suce legature de strafide
2 suce legature de şmochini
8 azini puntru carat

Debora, slujnica lui Abigail, mi-a grăit precum urmează:

Gustă din vinul ăsta, stăpîne. Cutare şi cutare să-mi facă mie DUmnezeu, dacă e din amestecătura pe care o pun dinainte celor ce iau masa zilnic la mine, căci ăia nu ştiu să deosebească între oţet şi pişatul unei capre. E mai bun chiar decît vinul ce vine din viile regeşti, de la Baal-hamon şi a adăstat toţi anii lui în vasul ăsta. Este din cel mai bun al lui Nabal, primul bărbat al stăpînei mele, pe care l-a trăsnit damblaua. Stăpîna mea, îndura-s-ar DUmnezeu de sufletul ei, mi l-a dăruit şi a zis: Debora, pune-l bine şi păstrează-l pentru ziua cînd va veni bărbatul care te va înflăcăra cum m-a înflăcărat David pe mine; atunci deschide vasul şi bea cu bărbatul acela ceea ce afli în el. Dar a venit un bărbat, stăpîne, şi apoi altul, şi niciodată n-am ştiut întocmai dacă m-a înflăcărat oare aşa cum a înflăcărat-o David ben Iesei pe stăpîna mea; şi vasul a rămas pecetluit. Şi bărbaţii au tot venit şi s-au tot dus şi am ajuns bătrînă şi încreţită la faţă şi uneori îmi spuneam: Debora, poate că vasul ăsta cu pecete e ca viaţa ta — vinul cel mai dulce negustat.

Aşa că îl deschid acum, stăpîne, cu gîndul la Abigail, stăpîna mea. Să nu crezi că se deschidea aşa repede şi cu bunăvoinţă oricărui bărbat. Nu mai era o miluşea, cînd l-a întîlnit pe feciorul lui Iesei; avea vreo şase sau vreo opt ani mai mult ca el; dar carnea îi era încă tare şi sînii împingeau înainte ca berbecii de bătut ziduri. Ea ducea casa şi poruncea slujilor şi făcea socotelile, în timp ce Nabal, bărbatul ei, înfuleca şi se beţivea de nu mai putea, pînă ce a ajuns ca

un crîmpei de maț îndopat și la fel de atrăgător, pentru o femeie, ca și acesta. Se vorbea că stăpîna mea a luat la ea un măgărar și un olar călător și un argat de la grajd și un povestitor de istorii și legende, și un ridicător de biruri; dar ea era o femeie plină de virtuți și voia mai curînd tovărășia celor cinci fecioare ce-o slujeau, printre care eram și eu; și trebuia s-o alintăm și s-o dezmierdăm, s-o sărutăm și s-o giugiulim, s-o mîngîiem și s-o strîngem pînă cînd suspina, ușurată de plăcerea simțurilor ei, și da ochii peste cap.

DOmnul Iahve să binecuvînteze acest piculeț de raza-soarelui curgătoare. Acu', cînd Abigail, stăpîna mea, i-a vazut pe flăcăii ce-i trmisese David la Nabal, bărbatul ei, și cînd a auzit cum acesta i-a făcut de ocară, mi-a spus: Debora, draga mea, dacă acest David ben Iesei seamănă cu flăcăii lui, ne putem aștepta la multe. De-aceea ia ciobul ăsta și strînge laolaltă ce-am înșirat pe el și pune să încarce lucrurile pe asini; și grăbește, și mergi înainte cu cei ce mînă asinii; vezi că o să vin după tine. Dar nu vorbi de asta cu Nabal, bărbatul meu, a mai adăugat ea, căci știi ce fecior al lui Belial e, o să mă înțeleagă anapoda. Cînd ne-a prins apoi din urmă, călărind pe măgarul ei, avea ochii încondeiați și obrajii sulimeniți cu roșu; iar buzele parcă erau carnea rodiilor și mirosea îmbătător ca o întreagă grădină cu flori. Și, cînd am ajuns devale, în umbra muntelui, s-a iscat o zarvă mare și David cu oamenii lui veneau către noi; dar Abigail, stăpîna mea, a mers călare înaintea noastră și întru întîmpinarea lor.

Vinul e într-adevăr bun; încă un păhărel, stăpîne! Dacă vrei să scrii despre stăpîna mea, așa cum mi-ai spus, ascultă bine, căci acum vine întîlnirea cu David. Era acolo, drept în șa, cu păr roșu deasupra unui chip pîrlit de soare, iar în ochii lui era o lumină; dar Abigail, stăpîna mea, a lunecat jos de pe asin și s-a prosternat, cu fața în țărînă, înaintea lui David. David a întrebat: Cine-i femeiea din praful dinaintea mea? Așa că am socotit nimerit să-l deslușesc și am zis: Stăpîne, este stăpîna mea, Abigail, nevasta lui Nabal din Maon, care își are proprietățile în Carmel. Și

David a descălecat și a grăit așa ca să audă toți: Îmi pare rău, femeie frumoasă, dar eu am apărat tot ce a avut Nabal la pășune, iar el îmi plătește binele cu răul. Însă Abigail, stăpîna mea, și-a ridicat chipul spre David, astfel încît el a putut vedea cum îi stăteau sînii ca berbecii de bătut zidurile. Și ea a grăit: Mie, stăpîne, mie să-mi pui în seamă păcatul. Să nu întoarcă stăpînul meu luarea aminte asupra lui Nabal; căci nebunia se ține de el. Mai curînd privește cu milostivire la slujitoarea ta, căci inima slujitoarei tale bate mai tare înaintea feței tale, pentru că tu, stăpîne, lupți pentru cauza lui Iahve și pentru că nu s-a putut afla nici un rău pe seama ta în toată viața ta. Și acum, aceste binecuvîntări pe care ți le-a adus slujitoarea ta, adică două sute de pîini rotunde și două burdufe de vin și cinci oi fripte și cinci măsuri de grăunțe prăjite și o sută de legături de stafide și două sute de legături de smochine, pune să le împartă între flăcăii tăi. Și, cînd DOmnul se va fi milostivit de stăpînul meu, atunci adu-ți aminte de slujitoarea ta.

Vinul ăsta, stăpîne, are șartul lui. Aduce din nou la iveală amintiri vechi, despre Abigail, stăpîna mea, și despre David ben Iesei. Să fi văzut cum a ridicat-o de la pămînt și cum a sprijinit-o cu gingășie. Binecuvîntat fie DOmnul DUmnezeul Israelului, i-a spus el, care mi te-a trimis azi înainte. Și binecuvîntată fii și tu, care m-ai împiedicat azi să fac vărsare de sînge. Căci, pe cît e de adevărat că DOmnul DUmnezeul Israelului este viu, dacă nu te-ai fi grăbit și nu m-ai fi întîmpinat, nu i-ar mai fi rămas lui Nabal, pînă la ivirea zorilor, nici o făptură care se pișe pe zid. Și David s-a închinat înaintea ei și cei doi au mers o bucata de drum în pustiu și, cînd s-au înturnat, stăpîna mea își ținea capul de părea cu zece ani mai tînără. Iar David i-a spus: Mergi în pace acasă; căci ți-am ascultat vorbele și am avut grijă de tine.

N-ai golit paharul, stăpîne. N-avea nici o grijă în privința mea, te rog mult; pe gîtlejul ăsta bătrîn a curs mai mult vin decît ar putea cuprinde o mie de burdufe de capră. Astfel s-a întors Abigail, stăpîna mea, la Nabal, bărbatul ei; și el era beat și zăcea în borătura

lui proprie, întrucît petrecuse în tot acest răstimp, din care pricină ea nici nu i-a spus nimic, pînă ce nu s-a luminat de ziuă. Dar, cînd el s-a trezit gemînd și puțind ca o cocină de porci și cînd nu mai știa unde-i era capul și unde coatele, ea s-a dus înaintea lui, proaspătă ca roua de pe trandafir, și i-a grăit: Of, sac de osînză, bețivanule, munte de impotență, ți-am scăpat viața grăbindu-mă să-i ies înainte lui David ben Iesei și ducîndu-i, din bogățiile tale, pîine și vin și carne friptă și grăunțe prăjite și stafide și smochine, căci altfel la vremea asta David n-ar mai fi lăsat în viață pe nimeni dintre ai tăi care se pișe pe zid. Nabal a sărit în sus mai iute decît un purice și și-a ridicat mîinile spre cer și a strigat către Iahve: Ai auzit, DUmnezeule, ce-a vorbit drăcoaica asta, tîrfa lui Belial? Ea e pieirea mea, o să mă ducă de rîpă! Oi și grăunțe prăjite și smochine! Usca-i-s-ar sînii și veșteji-i-s-ar născătoarea, căci tu, DOamne DUmnezeule, ești un DUmnezeu drept, care-i pedepsește pe cei răi. Și a strigat să vină vătaful și argații și s-a mîniat și a urlat ca turbat, pînă ce i s-au învinețit buzele și apoi întreaga față și a căzut pe spate și a rămas acolo ca de piatră. Vătaful a spus că trebuie să-i lase sînge lui Nabal,iar slujitorii au dat fuga să-l caute pe băieș; dar Abigail, stăpîna mea, a zis: Rugați-vă cît vreți lui Iahve, dar nu vă atingeți de sîngele stăpînului vostru, căci de la Dumnezeu s-a îngroșat și s-a oprit să mai curgă și facă-se voia lui DUmnezeu. Zece zile în șir s-au rugat argații și a așteptat băieșul, iar stăpîna mea ședea lîngă Nabal, bărbatul ei, care zăcea ca de piatră; dar a zecea zi DOmnul l-a lovit pe Nabal de-a murit.

Abigail avea un suflet mare, stăpîne, să bem pentru el, oriunde s-o fi aflînd acum. Să stai zece zile acolo și să privești cum îți moare bărbatul și să te îngrijești să moară, asta vădește cu adevărat o fire tare. După ce l-au îngropat, stăpîna mi-a spus: Debora, să-ți pună șaua pe un asin și du-te la David și dă-i veste: slăvit fie DOmnul, care a răzbunat împotriva lui Nabal rușinarea ta și te-a ferit de fapta cea rea; căci DOmnul i-a plătit lui Nabal răutatea cu însuși capul lui. Și am întîlnit mai mulți flăcăi de-ai lui David, nu departe de pustiu, și ei m-au

dus la feciorul lui Iesei, iar eu i-am spus tot, așa cum îmi poruncise stăpîna mea. La care, David m-a răsplătit îmbelșugat cu o brățară de argint și cu zece palme din cea mai bună pînzătură de in, lată de trei palme, și a trimis cu mine cîțiva din slujitorii lui. Și, cînd am ajuns cu toții la stăpîna mea în Carmel, ei i-au grăit astfel: David ne trimite la tine, pentru ca să te ia de nevastă. În jurul buzelor stăpînei a mijit un surîs ca după o izbîndă; iar ea s-a plecat de sîrg cu fața spre pămînt și a spus: Uite, aici e slujitoarea voastră, pentru ca să-i slujească pe argații stăpînului meu și să le spele picioarele. Apoi s-a ridicat și a pornit degrabă călare pe asin, împreună cu noi, cele cinci slujitoare de iatac, drept alai; și am mers călare în urma solilor lui David și ea a ajuns nevasta lui.

SHIGGAION AL LUI DAVID, PE CARE L-A CÎNTAT DOMNULUI

Sfîrșească-se răutatea păcătoșilor și întărește pe cel drept, Cel ce încerci inimile și rărunchii, DUmnezeule drept;

Scutul meu este la DUmnezeu, Cel ce mîntuiește pe cei drepți la inimă.

DUmnezeu este judecător drept, tare și îndelung-răbdător; și în fiecare zi se mînie împotriva celor răi.

Dacă vreunul nu se întoarce la calea cea dreaptă, el își ascute sabia, întinde arcul său și ochește.

Și în el a gătit unealta ucigașă; săgețile le-a pregătit împotriva prigonitorilor.

Iată, nelegiuitul a urzit răutatea, a zămislit silnicia și a născut minciuna.

A săpat o groapă și a pregătit-o și cade în groapa pe care a făcut-o.

9

CUVINTELE LUI ETAN BEN HOSAIA, ADRESATE MEMBRILOR COMISIUNII REGALE PENTRU ÎNTOCMIREA UNEI ȘI SINGUREI RELATĂRI ADEVĂRATE ȘI HOTĂRÎTOARE, ISTORICEȘTE EXACTE ȘI RECUNOSCUTE OFICIAL, PRIVITOARE LA UIMITOAREA ÎNĂLȚARE, LA VIAȚA CU FRICA LUI DUMNEZEU, PRECUM ȘI LA ISPRĂVILE DE VITEJIE ȘI LA MINUNATELE ÎNFĂPTUIRI ALE LUI DAVID BEN IESEI, REGE PESTE IUDA TIMP DE ȘAPTE ANI ȘI PESTE AMÎNDOUĂ SEMINȚIILE, IUDA ȘI ISRAEL, VREME DE TREIZECI ȘI TREI DE ANI, ALESUL LUI DUMNEZEU ȘI PĂRINTELE REGELUI SOLOMON, PE SCURT RELATAREA DESPRE REGELE DAVID, LA ȘEDINȚA LOR CU PRIVIRE LA LATURA MILITARĂ A CONFLICTULUI DINTRE REGELE SAUL ȘI DAVID BEN IESEI.

Stăpînilor! Vă cer iertăciune, dacă mă restrîng la campania, sau campaniile, regelui Saul împotriva lui David ben Iesei. Tema întreprinderilor războinice ale lui David în slujba filistenilor îi apare prea încîlcită slujitorului vostru, pentru a putea fi tratată de un redactor. În rest, aș vrea să-i aduc mulțumirile mele adînc simțite stăpînului meu marele-grămatic Iosafat ben Ahilud pentru că mi-a dat pe seamă anumite însemnări despre vorbele schimbate cu regele David; stăpînului meu Benaia ben Iehoiada, căpetenia în luptă a oastei, pentru că mi-a pus la îndemînă unele lucruri din depozitele lui Abner ben Ner; iar stăpînilor grămătici Elihoref și Ahia b'nai Șișa pentru căutările lor dezinteresate, dar din păcate fără izbîndă, în arhivele regești.

Documentele și dovezile ce stau în fața noastră se bat cap în cap și de-aceea e greu să precizezi cîte campanii a purtat de fapt regele Saul împotriva lui David. Aflăm despre trei: una, în pustia din Zif și Maon, a trebuit să fie curmată, pentru că filistenii au năvălit iarăși în ținutul Israel; o a doua, în peșterile și văgăunile din locurile sălbatice de la Enghedi, precum și o a treia, din nou la Zif, s-au încheiat,

amîndouă cu întîlnirea față în față, nespus de memorabilă, a lui Saul și David. În amîndouă rîndurile David a izbutit să se furișeze pe nebăgate seama, cu cîțiva însoțitori, pînă lîngă regele Saul: la Enghedi lucrurile s-au petrecut într-o peșteră, unde regele Saul a intrat ca să-și deșerte mațele, iar la Zif în timp ce sta culcat și dormea în mijlocul întăriturilor făcute din care. De fiecare dată, însoțitorii au stăruit pe lîngă David să-l ucidă pe rege; o asemenea împrejurare prielnică nu trebuia scăpată, i-au deslușit ei, căci au n-a spus DOmnul totdeauna: Uite, vreau să ți-l dau în mîinile tale pe vràjmașul tău? În amîndouă rîndurile, David s-a împotrivit pe temeiul că: oare cine poate ridica mîna asupra Domnului și rămîne apoi nepedepsit? — o atitudine ușor de înțeles la un on, care se vede în chip de viitor rege. Dar, în timp ce în peștera din Enghedi David taie încetișor poala hainei de deasupra a lui Saul, care se ciucise liniștit, la Zif ia cu el sulița regelui și vasul cu apă. Atît la Enghedi, cît și în Zif, îl strigă pe Saul după ce ajunge departe, la loc sigur, și îi spune numele său și îi arată dovezile îndrăznelii sale; la care regele îi răspunde: UIte, nebunește m-am purtat și am greșit foarte mult, nu-ți voi mai face rău, pentru că sufletul meu a fost acum scump în ochii tăi, și acum știu că ai să ajungi rege și că regatul Israel va fi în mîna ta.

Stăpînii mei! Acestea sunt vorbe profetice, pline de simțăminte nobile, și, venind de pe buzele lui Saul, sunt de o însemnătate deosebită, pentru că întemeiază încă o dată dreptul lui David la tronul Israelului. De asemenea, aici nu e vorba de povești pe care norodul le-a născocit și le-a împodobit în fel și chip; nu, însuși regele David în persoană a istorisit amintitele întîmplări stăpînului meu Iosafat, iar acesta le-a însemnat pe tăblițe. Firește că este aici o nepotrivire; nici în arhivele regești, nici în depozitele lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oști în vremea regelui Saul, nu se găsește nici cea mai neînsemnată vorbuliță cu privire la o campanie în locurile sălbatice de la Enghedi sau la o a doua campanie în pustiul Zif.

Abner relatează doar despre o singură încercare: anume cea care a trebuit să fie curmată cînd a sosit veste despre încurcăturile cu filistenii. Aflăm de la Abner că David, după ce se limitase multă vreme la mici raite de jaf din ascunzătorile pustiului, s-a hotărît în cele din urmă să-și facă rost de un

loc statornic în orașul Cheila. Cheila avea deseori de suferit din pricina năvălitorilor filistenilor; David a izgonit aceste bande socotind că, prin asta, își va asigura prietenia locuitorilor orașului. Dar acum, după ce părăsise desișurile nepătrunse, nu-și mai putea tăinui venirile și plecările, și Saul a aflat unde își făcea David veacul. Saul jubila: DUmnezeu l-a dat în mîinile mele, căci s-a băgat singur în închisoarea zidurilor, de vreme ce s-a dus într-un oraș care are porți și zăvoare. Gîndul ăsta i-a venit și lui David și i-a pricinuit multe griji; de aceea, după ce a întrebat oracolul, s-a despărțit de Cheila și locuitorii săi, care erau prieteni nesiguri, și s-a dus în pustiul Zif. Dar tocmai atunci venea Saul împotrivă-i cu o ceată de oaste de trei mii de oameni aleși. David a părăsit pustiul Zif și s-a retras în cel de la Maon, iar Saul l-a urmărit într-acolo. Saul mergînd pe una din laturile muntelui, David și cu ai săi pe latura cealaltă. Printr-o operație măiestrit înfăptuită, trupele lui Saul l-au încercuit pe David și e îndoielnic dacă David ar fi putut scăpa, de n-ar fi sosit în tabăra lui Saul o ștafetă cu solia: grăbește și vino, căci filistenii au năvălit în țară.

Stăpînii mei! Nu m-am ocupat pe larg de problemele astea pentru a arunca îndoiala asupra uneia sau alteia dintre ele; căci cine ar fi atît de proclet, încît să pună spusele lui Abner mai presus de cele ale regelui David. Am încercat doar să fac oarecare lumină într-o vreme tare nestrăvezie din viața feciorului lui Iesei și să prefigurez greutățile de redactare ce decurg de-aici pentru noi. Țin încă foarte bine minte înțeleptele zicale cu privire la valoarea comparabilă a adevărului și legendei, pe care stăpînii mei le-au rostit în ultima reunire a comisiunii. În ciuda dovezilor ce se bat cap în cap, voi face tot ce pot pentru a îmbogăți nobila imagine a alesului DOmnului, pentru a pune temelie solidă pretențiilor sale la tron și a sprijini țelurile pentru care Solomon, cel mai înțelept dintre regi, a dat poruncă să se întocmească *Relatarea despre regele David.*

În ceea ce privește, însă, trecerea lui David de partea dușmanilor Israelului, filistenii: aceasta este: precum am lăsat să se înțeleagă la început, o împrejurare prea anevoioasă pentru a rămîne în seama slujitorului vostru, și aștept în legătură cu asta hotărîrea stăpînilor mei.

DISCUȚIA MEMBRILOR COMISIUNII REGALE PENTRU ÎNTOCMIREA RELATĂRII PRIVITOARE LA UIMITOAREA ÎNĂLȚARE ȘI AȘA MAI DEPARTE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA INCLUDERII DE FAPTE STÎNJENITOARE ÎN OPERA ISTORIEI ȘI CU CĂILE ÎNFĂȚIȘĂRII EI ÎN SCRIEREA LUI ETAN BEN HOSAIA.

Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic: Domnilor, ați ascultat cuvintele lui Etan, redactorul nostru. Sunt unele obiecții? completări? Domniile voastre sunteți așadar de acord ca diferitele istorisiri despre campaniile regelui Saul să fie incluse în relatarea despre regele David?

Ahia ben Șișa, grămătic: De acord.

Iosafat: În felul ăsta am ajunge la al doilea punct. Domnia-sa Țadoc?

Țadoc, preotul: Cum e cu cina?

Iosafat: Astă-seară are loc la palat o primire în cinstea soliei egiptene, cu băuturi și cu miel la frigare; au n-a fost poftit a fi de față și domnia sa Țadoc?

Țadoc: Tare mi-aș dori ca nevstă-mea să renunțe de-a mai face rînduială pe masa mea.

Iosafat: De fapt primirea ne mai lasă doar puțin timp. Pot presupune, de bună seamă, că domniile voastre cunoașteți în linii mari împrejurarea. David s-a dus cu cei șase sute de bărbați ai săi la Achiș, regele Gatului, care era unul din cele cinci regate aflate în uniunea filistenilor. David și ceata sa, împreună cu ai lor, au adăstat o vreme în Gat, pînă ce Achiș i-a colonizat în orașul său Țiclag. Primind Țiclagul în stăpînire, David și-a luat asupră-și să dea ajutor în război filistenilor și a făcut învoială cu dușmanul ce era urît de întregul norod.

Țadoc: Ținînd seama de caracterul gingaș al acestui pas, tare mi-ar fi plăcut să aud ce-a avut de spus David în legătură cu asta.

Benaia ben Iehoiada: Purtarea lui David era întru totul limpede: Într-o bună zi tot aș fi căzut în mîinile lui Saul, a spus el, de aceea nimic nu-mi părea mai prielnic decît să scap fugind în țara filistenilor.

Țadoc: Dar omul din piață și de la porțile orașului va spune: Vezi, uite un flăcău acătării, o căpetenie în Israel, un uns al DOmnului și ce se-apucă sa faca? — se leagă la bine și la rău cu netăiații împrejur, împotriva însuși norodului său. Și ce-am putea răspunde la asta?... Avem nevoie de o justificare, care să le închidă gura celor cu gînduri rele. Nu i-ar fi putut porunci DOmnul lui David? N-a lăsat regele niciodata să se înțeleagă asemenea lucru?

Iosafat: Regele David nu vorbea decît rareori despre treaba asta; și, cînd o făcea, nu părea că asemenea făptuire îi apăsa prea tare inima.

Natan, proorocul: Și de ce i-ar fi apăsat-o? Alesul DOmnului avea îndatorirea să scape cu viață; cum altfel s-ar fi împlinit voința lui Iahve și ar fi ajuns David rege peste Israel și părinte al regelui Solomon?

Țadoc: Tu știi asta și eu o știu, dar o știe și norodul?... N-ar fi mai deștept lucru să nu pomenim deloc întîmplarea asta? ...De fapt, cît a stat David la filisteni?

Iosafat: Un an și patru luni.

Țadoc: Și sunt nouă mii de ani de cînd Noe a rămas pe uscat cu corabia în vîrful muntelui. Ce înseamnă un an văzut din perspectiva istoriei?

Natan: Eu nu mă hrănesc din jertfele cu ardere de tot ale norodului, ca prietenul meu Țadoc. Am legatură nemijlocită cu DUmnezeu. De aceea eu zic să fim consecvenți: dacă suntem înțeleși că David este unsul DOmnului, atunci toate făptuirile sale sunt în folosul și spre binele lui Israel. Dar, cum cunoașterea faptelor îl poate ușor duce pe om la gînduri primejdioase, trebuie să relatăm lucrurile astfel, încît gîndirea lui să fie îndrumată pe calea cea adevărată.

Țadoc: Așa s-a încercat de cînd DOmnul DUmnezeu i-a împărtășit lui Adam, în grădina Edenului, anumite fapte. Cele mai bine intenționate cuvinte pot fi răstălmăcite de orice șarpe care trece pe drum.

Benaia: Tare aș vrea să știu cum domnul meu Natan întoarce asta în folosul și spre binele lui Israel. Dendată ce s-au stabilit în Țiclag, David și ai sai nu mai aveau decît o singură cale pentru a face rost de

merinde: jaful. Dar cei mai apropiați, de la care se putea jefui ceva, erau din însuși neamul lui David, din Iuda. Acta însemna să măcelărească pe toți din sat pînă la unul, bărbați, femei, copii, căci, de-ar fi rămas doar unul în viață, acesta ar fi strigat împotriva lui David. Ceea ce se potrivea întru totul cu intențiile regelui Achiș din Gat. Achiș spunea: Acesta a ajuns să fie urît de poporul său Israel și va fi pe veci sluga mea.

Natan: Dacă n-aș fi recunoscut glasul domnului Benaia, aș fi crezut că aud pe unul dintre bîrfitorii lui David, părintele regelui Solomon.

Benaia: Sunt doar consecvent, așa cum a cerut domnia-sa Natan. Drăguțul de DUmnezeu va fi știut el ce face, cînd l-a ales pe David ben Iesei să domnească preste Israel și să întocmească împărăția. Și, dacă așa stau lucrurile, atunci tot voința lui DUmnezeu a fost ca regele ce domnea, Saul, și feciorul lui Saul, Ionatan, să fie înlăturați. Atunci a fost drept și echitabil ca David să se vîndă lui Achiș, regele Gatului, și să pornească mai tîrziu spre miazănoapte, gata să-i sprijine pe filisteni în bătălia de la Afec, în care oastea lui Israel a fost nimicită, iar Saul și Ionatan și-au aflat moartea. Dacă însă calea, pe care Iahve l-a condus pe alesul său, pare prea întortocheată, prietenul nostru Etan n-are decît s-o mai îndrepteze pentru țelurile relatării despre regele David.

Țadoc: Căile, pe care a mers David, vor fi fost încîlcite, dar nu erau căile nelegiuitului.

Benaia: Căile nelegiuitului! Am luptat pentru David, cînd s-a ridicat împotriva-i însuși feciorul lui, și mai tîrziu de asemenea; și l-am văzut pe David la treabă, cînd era vorba să ia hotărîri. David știa ce înseamnă să cucerești puterea prin luptă și s-o păstrezi. Și cînd, cu prilejul ăsta, cuvîntul DOmnului nu voia să se potrivească cu ceea ce David socotea că e necesar, atunci David se îndrepta către DOmnul și vorbea cu el, și după aceea DUmnezeu își potrivea cuvîntul cu necesitățile.

Iosafat: Bag seamă că domniile-voastre tăceți. Ei, atunci să ne relateze Etan, redactorul nostru, ce concluzii a

tras din discuțiile noastre și cum plănuiește să dezvolte acest capitol din relatarea despre regele David.

Dar cînd am vrut să încep a vorbi membrilor comisiunii, s-a iscat larmă și s-au deschis ușile și un slujitor a vestit apropierea regelui Solomon. Și marele-grămătic Iosafat ben Ahilud a făcut o plecăciune adîncă și toți s-au aruncat pe jos, în timp ce regele intra purtat pe un tron, unde ședea între o pereche de heruvimi lucrați foarte măiestrit.

Regele ne-a spus să ne ridicăm. Părea mai gras decît ultima oară; era într-o dispoziție excelentă și a grăit:

"Azi e o zi cu adevărat mare pentru Israel, deoarece vă aflu străduindu-vă întru munca DOmnului și, în afară de asta, a sosit o solie egipteană să mă îmbie a lua pe fiica faraonului de nevastă, și o să fie băuturi și miel la frigare".

După aceasta a urmat una din liniștile care se lasă atunci cînd cineva din cei mai mari a rostit un gînd mare. Apoi a întrebat Iosafat, dacă regele dorește să afle despre consfătuirile comisiunii; și regele a răspuns că aceasta era într-adevăr dorința lui; iar Iosafat i-a înfățișat o scurtă recapitulare și a terminat cu constatarea:

"Și acum, o, tu cel mai înțelept dintre regi, tocmai eram gata să-l ascultăm pe Etan ben Hosaia, redactorul nostru".

Atunci regele a bătut din palme și a zis:

"Aa, da, Etan, despre care se spune că din Dan și pînă în Bersabee că ar fi unul dintre cei mai înțelepți oameni din Israel".

Am plecat capul:

"După cum prea bine știe regele meu, biata mea înțelepciune, pusă alături de a lui, este ca șoarecele pe lîngă elefantul ce trăiește în regatul Saba".

Regele a mîngîiat nestematele fără preț de pe aripile heruvimilor și-a răspuns:

"Să auzim, Etan, ce ai de spus cu privire la includerea unor fapte stînjenitoare în scrierile istoriei și despre căile înfățișării ei".

Am început, arătînd că sunt chiar recunoscător puternicilor stăpîni ce fac parte din comisiune, pentru că au desprins atît de frumos miezul de coajă și au vorbit cu atîta ascuțime a duhului despre asta. În temeiul discuției lor, am zis eu, am alcătuit o listă a diferitelor posibilități de a proceda cu faptele

incomode: a) să relatez totul, b) să relatez cu discreție, c) să nu relatez nimic. A relata totul (posibilitatea a) este pare-se neînțelept; norodul ar trage foarte repede concluzii greșite și și-ar forma tot atît de repede păreri greșite cu privire la persoana cărora li se cuvine o înaltă prețuire. A nu relata nimic (posibilitatea c) ar fi deopotrivă de neînțelept lucru; tot s-ar vorbi despre lucrurile acelea, iar oamenii ar afla totdeauna ceea ce n-ar trebui de fapt să afle. Astfel nu ne-ar rămîne decît posibilitatea b: să relatăm cu discreție. De fapt discreția, am spus eu, nu poate fi pusă cîtuși de puțin pe aceeași treaptă cu minciuna; cel mai înțelept dintre regi, Solomon, cu siguranță că n-ar îngădui folosirea unor minciuni în istoria părintelui său, regele David. Discreția, am mai adăugat, este adevărul strunit de înțelepciune.

"Dacă regele și stăpînii mei îngăduie", am grăit eu, "aș încerca să înfățișez, cum se poate proceda cu discreție în zugrăvirea căilor destul de încîlcite, pe care a umblat alesul DOmnului.

S-a pus aici o întrebare în sînul comisiunii în legătură cu raitele de jaf pe care le-a făcut David din Țiclag. Acu', cînd regele Achiș a vrut să știe de la el pe unde jefuise azi, David a recunoscut singur: în partea de miazăzi din Iuda. Dar ce dovedesc vorbele astea rostite de un bărbat aflat într-o situație ca aceea a lui David? Au nu putea să fie răspunsul lui un șiretlic? Dar oricum, fie că i-a spus adevărul lui Achiș, fie că nu, și într-un fel și în celălalt nu există martori, căci în locurile pe care le-a jefuit, David a poruncit să-i omoare pe toți. Și, atunci, n-am fi oare îndreptățiți să lăsăm să se înțeleagă din textul nostru, cum că David și-a îndreptat raitele de jaf mai curînd asupra semințiilor dușmane din Gheșur sau din Ghezer sau din Amalec decît asupra propriului său norod Iuda?

Mai departe este problema rolului avut de David în bătaia contra lui Saul și a norodului Israel, care a avut loc la Afec. David a fost de față la Afec, împlinind datoria sa de ascultare față de regele Achiș din Gat. Dar a luat el oare parte la bătălie? Nu putem presupune mai curînd că s-a iscat vrajbă între principii filistenilor, cu care prilej aceștia i-ar fi spus regelui Achiș: au nu e ăsta același David desre care se cîntă pe drumurile Israelului *Saul a bătut mii, dar David zeci de mii?* Pune-l să facă degrabă cale întoarsă și să rămînă în

locul pe care i l-ai hotarıt, pentru ca sa nu se întoarcă împotriva noastra în bătalie; caci sîngele trage la sînge și, daca ar vrea sa se împace cu stapînul sau, regele Saul, cum ar putea-o face mai potrivit decıt în temeiul capetelor tăiate ale razboinicilor noștri?... Un lucru este, însa, sigur: în ultimele ceasuri ale bataliei, cînd oastea Israelului a fost împrăștiată prin munții Ghilboa și cînd trupurile lui Saul și Ionatan au fost țintuite la zidurile orașului Bet-șan, David și ai sai au pornit, în marșuri forțate, îndarat spre Ticlag, unde navalisera bande din Amalec. I-au prins din urma pe tîlhari și i-au nimicit și și-au scapat astfel femeile, printre ele și pe Abigail, și-a luat pradă atît de bogata, încît David a putut trimite din ea daruri bătrînilor din Iuda. Iata, le-a trimis el vorba, vă trimit dar din prazile pe care le-am luat de la vrajmașii DOmnului".

Regele Solomon a cătat la mine cu privirea lui sfredelitoare, a rîs fără bucurie și a grait.

"Știi să mînuiești vorba cu șiretenie, Etan, și sa îndrumi gîndurile oamenilor, astfel încît mi se pare ca am ales înțelept și că am pus omul potrivit ca redactor al relatării despre parintele meu, regele David".

Dar eu mi-am zis: daca părintele sau, regele David, a fost un mare ucigaș, asta e un mic tîlhar. Și am răspuns:

"Ce este slujitorul vostru în fața chipului celui mai înțelept dintre regi altceva decît un cacat de musca, un fir de pleavă, o umflătură fara însemnatate".

La care regele a ridicat degetul scurt și gras și a zis:

"Fiecare dupa meritul său. M-aș bucura să te văd astăseară la primire".

Și, milostiv, a făcut semn oamenilor ce-l purtau și a fost dus afară.

Eu, însa, m-am îndreptat spre casa din Ulița Reginei din Saba nr. 54 și am pus-o pe Lilit sa-mi spele picioarele și pe Hulda să-mi curețe barba și i-am povestit Esterei despre cinstea ce mi se făcuse.

"Păzește-ți pașii, Etan," a spus ea și, cînd mi-am pus veșmîntul cel nou cu vîrci verzi și m-am pregătiti să plec, a ridicat mîna, de parcă ar fi vrut să mă binecuvînteze.

Primirea a fost înfrumusețată prin nenumărați muzicanți cu țimbale și laute, cu psalterioane și tamburine și harfe; prin dansatori, care saltau prin aer și se răsuceau și se aplecau

îndemînatec în toate părţile, şi prin cîntăreţi, mai mult sau mai puţin dăruiţi cu har, care cîntau viersuri întru slava DOmnului, pentru slăvirea lui Solomon, cel mai înţelept dintre regi, şi în cinstea faraonului, din ale cărui coapse fusese zămislită frumoasa principesă Hel-ankamen, cu ochii ca nişte nestemate întunecoase şi cu şolduri precum coloanele templului Amon-Ra. Chipul lui Amenhotef strălucea de mulţumire de sine şi, întrucît băuse un strop din viile regeşti de la Baal-Amon, mi-a spus:

"Bun, nu-i aşa? Şi prinţesa va fi a lui Solomon, dacă bineînţeles îngăduie trecerea liberă prin Israel pentru bunurile egiptenilor":

Atunci am băut întru mulţi ani pentru Amenhotef şi i-am zis:

"Mă întreb, stăpîne, dacă eşti mai curînd un mijlocitor de căsătorii sau un om priceput în negoţul dintre noroade".

"Ei, Etan," a răspuns el, "pentru mulţi sunt un toate-celea, dar ţie îţi sunt prieten, pentru că eşti un venetic aici, ca şi mine, şi fiindcă ai o minte deşteaptă". Şi, ghiontindu-mă cu cotul în coaste: "Ştii cine-i omul de colo, care rumegă bucata de coadă grasă?"

Acela era însă întunecat la chip, cu părul ţepos uşor încărunţit, şi ar fi putut trece drept un bărbat frumos, dacă nu ar fi avut bărbia căzînd pieziş în jos.

"Era cît pe-aci să ajungă rege", a spus Amenhotef, "principele nostru Adonia. De la vîrful nasului în sus, aşa se vorbeşte în şoaptă, el este leit părintele său, regele David, dar gura şi bărbia vin de la o căpetenie de arcaşi, după care se aprinsese Haghita, muma lui."

Principele Adonia, cu halca de carne într-o mînă şi cu vin în cealaltă, l-a zărit pe Amenhotef şi a venit în grabă la el.

"Ce face cea mai încîntătoare dintre făpturi", a întrebat el, "doamana Abişag din Sunam? Nu ţi-a dat nici un răvaş pentru mine?"

Amenhotef a făcut o plecăciune:

"Doamana Abişag este bine, ca şi celelalte doamne din haremul regesc".

"Asigur-o de adoraţia mea", a mai spus principele. "Spune-i că robul ei aşteaptă cu dor cuvintele ei sau vreun gaj al simţămintelor ei, o şuviţă din cosiţa ei,

poate și legăturica cu smirnă ce-o poartă între încîntătorii ei sîni."

Și Lilit — mi-a trecut prin minte — poartă o legăturică cu smirnă între încîntătorii ei sîni, de cînd ne-am strămutat la Ierusalim. Totuși, am băgat de seamă cum Adonia a devenit mai reținut. Amenhotef, însă, s-a aplecat pînă la șold și un murmur și o șopoteală s-a pornit în jur, căci regele Solomon se îndrepta spre noi cu întreg alaiul său, printre care marele-grămătic Iosafat ben Ahilud și Natan, profetul, și Țadoc, preotul, și Benaia ben Iehoiada, căpetenia în luptă a oastei.

Regele arăta minunat, în aur și argint. Pe degete îi scînteiau inele, și i-a grăit lui Adonia, fratele său:

"După cum văd, domnia-ta stai de vorbă cu Etan ben Hosaia, a cărui înțelepciune nu e întrecută decît de a mea, și care este redactorul Relatării privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe a părintelui nostru, regele David".

Pînă atunci Adonia nici nu mă băgase în seamă; acum, însă, m-a iscodit cu privirea, din ochii săi mari și cenușii revărsîndu-se raze, așa cum spune că era și felul părintelui său David. Apoi și-a șters buzele unsuroase pe mîneca veșmîntului său și a spus:

"Sunt curios cum va trata chestiunea succesiunii la tron".

La care regele Solomon a tresărit mînios; eu, însă, mi-am plecat capul și i-am spus lui Adonia:

"Slujitorul vostru este în măsură să vă asigure, stăpîne, că fratele vostru Solomon, cel mai înțelept dintre regi, nu dorește să afle în cartea asta decît adevărul lui DUmnezeu".

"Atunci Relatarea privitoare la uimitoarea înălțare va deveni, fără doar și poate, una din cele mai neobișnuite cărți ale lumii", a întros vorba Adonia.

"Asta, firește!" a grăit regele. Și, întors către mine: "Aflu de la prietenul tău Amenhotef că Lilit, țiitoarea ta, este frumoasă la chip și încîntătoare și înțeleaptă întru căile dragostei. Vreau să cred că zugrăvirea lui se potrivește?"

Am simțit spaimă în măruntaie și am răspuns:

"Sluga voastră e ca un vierme în fața voastră, iar înaintea strălucirii voastre tot ce-i al meu este ca un grăunte de nisip, nu merită atenția stăpînului meu".

"Un om umil este plăcut în ochii DOmnului", a grăit regele Solomon. "Eu doresc, totuși, să-ți arăt prețuire pentru

gîndurile adînci pe care le-ai închinat istoriei lui David, părintele meu, și mă gîndesc dacă n-ar fi potrivit, în chip de prețuire, s-o aduc pe Lilit a ta ca soață de joacă a principesei Hel-ankamen, fiica faraonului, pe care o iau de nevastă, bineînțeles dacă voi îngădui trecerea liberă prin Israel a bunurilor egiptene".

Am aruncat o privire către eunuc, care își răsucea mîinile în elegantul lui fel egiptean și m-am gîndit că, dacă boașele nu i-ar fi fost deja zdrumicate, mi-ar fi făcut plăcere să i le zdrumic eu; și am făcut o plecăciune înaintea regelui și i-am spus, că această nouă cinstire e mult prea mult pentru mine, că îmi ajunge din plin cinstirea dinainte, cu care m-a copleșit, făcîndu-mă redactorul Relatării privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe. Dar regele a ridicat mîna sa ciotoroasă și a grăit:

"O să vedem" și s-a întors de la mine și a plecat cu alaiul său.

Principele Adonia, fratele regelui, m-a îmbiat binevoitor cu o parte din bucata sa de miel de soi; dar eu am refuzat, mulțămindu-i totuși.

10

Într-o noapte, cînd dormeam alături de Lilit, mi-a apărut în vis un înger al DOmnului, care avea două capete, una din fețe era plină de bunătate, cealalta era însă groaznică la vedere și pe fruntea ei se încolăceau vipere. Cele două capete au început să se sfădească. Cel prietenos a spus: lasă-l în pace, că doar l-ai chinuit destul. Celălalt, însă, a răspuns: nu, doar l-am pișcat puțintel și trebuie să pun mîna pe bici, pentru ca să scormone și mai adînc și să răzbată pînă la rădăcinile lucrurilor. Atunci primul cap a zîmbit a rîde și a zis: Dar poate oare omul să răzbată pînă la rădăcinile lucrurilor? Desigur că nu, a răspuns capul care era groaznic la vedere, și a mai adăugat: cu toate astea trebuie să încerce. După care amîndouă capetele s-au topit unul într-altul și au devenit unul, a cărui fată era plină de acea mare indiferență, pe care o pot vădi doar chipurile îngerilor. Și acest cap mi-a grăit: du-te la En-Dor, Etan ben Hosaia, și caută muierea care are duh de prezicătoare și întreab-o despre sfîrșitul regelui Saul.

M-am trezit scăldat în sudoare. Lilit s-a mișcat și a spus adormită:

"Te-am auzit vorbind, Etan, prietene, dar nu ți-am înțeles vorbele".

"Nu sunt sigur că erau vorbele mele", am răspuns.

S-a ridicat în capul oaselor și a căutat lung la mine.

Am ogoit-o:

"Vor fi fost totuși vorbele mele. Căci ce altceva sunt visele decît noi înșine în căutarea unui drum?"

Lilit mi-a zvîntat fruntea.

"Maică-mea, odihni-i-ar DUmnezeu sufletul în pace, mi-a povestit că în visele noastre trăiesc zeii care nu mai sunt în ființă, pentru că DOmnul Iahve i-a surghiunit în Șeol și i-a cetluit cu lanțuri grele: zeul tunetului și zeul pădurilor, zeul marii furioase și zeul vîntului din pustiu care îi vatămă omului bojocii; și zeița rodniciei, cu borțul la gură, zeița izvorului care țîșnește din stîncă murmurînd; și toate ielele și duhurile pădurii și stafiile care umblă prin noapte; și Belial însuși, feciorul de tîrfa al focului și al întunericului din adînc - pe toți ăștia i-a surghiunit DOmnul Iahve, dar ei se reîntorc

și trăiesc în visele noastre". Atunci m-am dus cu gîndul la îngerul DOmnului cel cu două capete și la muierea din En-Dor, despre care norodul vorbea înfiorîndu-se, și la regele Saul, care i-a poruncit femeii să cheme din străfunduri duhul lui Samuel, profetul; și din frica dinlăuntrul măruntaielor mele s-a iscat setea de viață și pofta cărnii, astfel încît mădularul mi-a crescut mare întru dragoste și am pătruns în țiitoarea mea Lilit.

Dar, printre membrii comisiunii regești pentru întocmirea Unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoare înălțare și așa mai departe, s-au iscat multă nedumerire și clătinări din cap, din pricina dorinței mele de-a mă călători la En-Dor și de-a cerceta mai departe împrejurările sfîrșitului regelui Saul. Preotul Țadoc a mîrîit că nu va ieși cine știe ce lucru deștept din asta; Natan, profetul, a deslușit că într-adevăr înțelept este cel ce lasă cîinii adormiți să doarmă mai departe; marele grămătic Iosafat ben Ahilud a spus că nu are bani la indemînă pentru vrăjitori și pentru chemarea duhurilor din adîncuri și că trebuie, deci, să scadă cheltuielile de drum din leafa mea; Benaia ben Iehoiada, însă, mi-a oferit o ceată de călărime ușoară ca să mă însoțească. I-am mulțumit foarte și i-am dat a înțelege că oștenii se prea poate să înfricoșeze norodul și că un om învăluit de frică e prea puțin potrivit pentru îmbogățirea cunoștințelor noastre. Benaia, gînditor, și-a mușcat îndelung buza de jos și mi-a zis: "În acest regat, Etan, ochiul legii adastă asupra ta, oricum ai călători". Și astfel, în faptul zilei, Șem și Șelef m-au ajutat să pun șaua pe asinul sur, pe care îl închiriasem; și, după ce au fost rostite rugăciunile și după ce le-am sărutat pe Estera și pe Hulda și pe Lilit, am purces la drum pe poarta de miază-noapte înspre Șila, care se află în Efraim. Nimic nu e atît de liniștitor pentru suflet ca mersul agale pe asin, pe drumurile Israelului. În urma ta rămîne zarva și frămîntarea din Ierusalim. Pe lîngă tine trec, într-o procesiune lentă, colinele acoperite de primăvară cu crini și toporași pestriți; mieii privesc de sub țîțele mamelor lor; femeile de prin sate, cu un coș sau un ulcior cu ulei pe cap, pășesc cu gingășie în drumul lor. Ici negustorii aduc mărfuri, înjură pe cei ce mînă asinii și îi îndeamnă la grabă; sau o ceată de-o sută din oștire vine în lungul drumului, suduită de căpetenia călare pe un cal bălțat. Pe marginea

drumului stau ciuciți milogii, întind mîinile și își tînguie nevoia; povestitorii de istorii strigă să adune ascultătorii; țăranii vînd drumețului ostenit grăunțe prăjite și lapte acru de capră. Ah, și hamurile, întesate de oameni care asudă și duhnesc, rîgîind iz de usturoi și brînză. O odaie? Un pat? Ce-ți închipui, omule, unde crezi că te afli: în palatul lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, unde orice fluieră-vînt și fecior al lui Belial își are șirul lui de cămări cu scoarțe și cu perine și cu un lux păgîn? Intră și te dumirește, oamenii stau lungiți pe jos ca peștii într-un coș, nu e nici o palmă de loc între ei. Cutare și cutare să-mi facă mie DOmnul Iahve, dacă mai pot adăposti măcar unul aici. Se lasă noaptea? Și drumul mai departe e cu primejdie? Drumul, scumpule, a fost cu primejdie încă pe cînd Avraam, străbunul nostru, a mers pe el din Urul Caldeei, iar noaptea a urmat după zi de cînd DUmnezeu a despărțit lumina de întuneric, asta nu cred că e ceva nou pentru tine, că doar pari un om trecut prin multe. Cum? Oo, DOmnul Iahve să-și reverse binecuvîntarea asupra ta și a femeilor tale și a copiilor tăi, născuți și încă nenăscuți, zilele tale să se înmulțească. De ce ai zăbovit să amintești de punga din brîul tău? Păreai a fi unul din cei ce trebuie să trudească pentru pîinea lor de toate zilele și care două zile din trei nici macăr nu apucă s-o aibă între dinți. A, să dau la o parte cîțiva dintre feciorii ăștia de tîrfe, așa ca să-ți facă loc și ție; aici e un colțișor frumușel, plăcut; micile pete negre de pe perete nu înseamnă nimic, gîngăniile au capetele zdrobite și nu mai mușcă. Iar mai tîrziu, la noapte, se vor ivi aici în casă un număr de dănțuitoare moabite, cu niște sîni pe care nu-i poți cuprinde cu amîndouă palmele, și cu niște dosuri dolofane și îndesate; și toate astea se cutremură în timpul dansului, de cad leșinați de plăcere pînă și bărbații care doboară un bou cu o lovitură de pumn. După dănțuială, însă, fata ce ți-e pe plac, ți se va alătura și va bea cu tine și îți va îngădui s-o pipăi, ca să te convingi singur că farmecele ei sunt așa cum le-a făcut DOmnul Iahve, neted și vîrtoase. Du-ți asinul sur în fund, în grajd. Prețul fînului intră în socoteală; dar plătești acum numaidecît, stăpîne.

Cu voia lui DUmnezeu am intrat călare în En-Dor în cea de-a cincea zi a călătoriei mele, după ce mi-am rostit rugăciunea la mormîntul lui Iosif de la Sichem din Manasse și după ce, apoi, am trecut prin En-Gannin din Isahar și am

străbătut valea Izreel înspre soare-răsare, avînd mereu muntele Ghilboa în dreapta; ultima noapte o petrecusem în Sunam, de unde era de fel Abișag, frumoasa domniță care se străduise cu gingășie să-l încălzească pe regele David, întrucît era înaintat în vîrstă și ajuns la adînci bătrînețe și nu se mai putea încălzi. Ziua era luminoasă, nici un norișor pe cer, ciocîrliile se ridicau în zbor de pe ogoare și porumbeii uguiau în crîng. Femeile din En-Dor stăteau la fîntînă sporovăind; stropii de apă de pe găleata cu care scoteau apa scînteiau.

Dar una dintre femei, una dolofană, cu gropițe s-a întors către mine și a grăit:

"Ce te tot holbezi, străine? Ești vreun negustor care caută să vîndă mirosne plăcute sau zeamă de păduchi cu care se boiește pînza ca purpura? Ori ți-e poftă și pîndești pînă ce ne-om apleca peste ghizdurile fîntînii, ca să-ți afli desfătare în asemenea priveliște?"

"Nici una, nici alta, drăgălașo", i-am răspuns eu. "Sunt un biet drumeț care caută sfat și luminare".

"Așa zic toți", a sărit cu vorba alta. "Dar după aia caută pe sub fustele muierilor".

"Dacă mă uit la tine", am întors eu vorba, "nu prea știu ce lucru aducător de lumină ar putea fi sub a ta. Mai curînd aș pofti să aflu aici o femeie înțeleaptă, care să aibă duh de prezicătoare și care trebuie să fie foarte bătrînă, dacă mai e cumva în viață".

Atunci dolofana cu gropițe a zis:

"Eu sunt femeia înțeleaptă, care are duh de prezicătoare; am învățat meșteșugul de la maică-mea și de la muma maică-mi".

"Ca să spun drept, copilă frumoasă", am răspuns eu, "nu văd la tine pielea încrețită, dinții gălbejiți, părul lățos și nici negii de pe nas și de pe pielea capului, care se potrivesc, toate, cu chipul unei vrăjitoare".

"Dacă duhurilor nu le pasă de aceasta", și-a dat ea capul cu trufie pe spate, "de ce te stînjenește pe tine?"

După care a tras găleata fîntînii spre ea, și-a umplut ulciorul de lut și a pornit în calea ei; femeile, însă, chicoteau și arătau spre mine, astfel încît m-am simțit tare nerod și m-am întrebat, dacă nu cumva îl înțelesesem greșit pe îngerul cu două capete al DOmnului și dacă drumeția mea pînă la En-Dor nu se va dovedi o strădanie zadarnică.

Dar, în timp ce adastam încă pe măgarușul meu sur și nu știam încotro să-l mîn, iată ca a venit spre mine un om bătrîn care se sprijinea într-o cîrjă. Mi-a spus că e Șufam ben Hufam și unul din bătrînii din En-Dor și m-a întrebat cine sunt și care este rostul venirii mele. I-am spus numele meu și numele părintelui meu si i-am istorisit că mi-a apărut în vis un înger al DOmnului și ca mi-a spus: Du-te la En-Dor și caută muierea care are duh de prezicătoare si întreab-o. Dar nu i-am dezvăluit care era țelul întrebării mele și nici că îngerul avea două capete. Șufam ben Hufam a plescăit cu limba. În En-Dor, a spus el, n-a fost nici o asemenea muiere de cînd regele Saul oprise cu strășnicie orice vrăjitoare și le surghiunise pe toate cele care aveau duh de prezicătoare. La care i-am răspuns că știam și eu de porunca regească, ca și de alte porunci date de regele David; că era, însă, cale lungă de la sfatul regelui pînă la colibele săracilor și că poruncile celor puternici sunt în gloata norodului ca un pumn de apă, pe care cineva o picura în nisipul pustiului; și l-am întrebat dacă n-a venit chiar regele Saul însuși la muierea cea înțeleaptă din En-Dor, ca s-o roage, să-i prezica cu duhul ei de prezicătoare, atunci cînd DOmnul Iahve a tăcut la întrebările lui și cînd nu i-a dat răspuns nici prin oracolul arșicilor, care se cheamă Urim și Tumim, și nici prin glasul profeților?

Șufam ben Hufam a stat o vreme pe gînduri, apoi a clipit șiret și a grăit:

"Îmi dau seama din răspunsul tău, Etan ben Hosaia, că ești un om de o înțelepciune neobișnuită; cum se face atunci că nu vrei să vezi casele noastre dărăpănate, ogoarele noastre părăginite, coapsele slăbănoage ale vitelor noastre? Oare nu știi că Solomon, cel mai înțelept dintre regi, a chemat toți bărbații tineri, în putere, să slujească în cetele lui de oaste și la meșterii lui ziditori și că vătavii regelui ridică totuși zeciuiala? De aceea bătrînii din En-Dor s-au adunat la sfat și au zis: DOmnul DUmnezeul nostru îi ajută pe cei care se ajută singuri; de ce, atunci, să nu facem ca străinii să vină la noi și să-și lase siclii aici; și au ce alta ar putea atrage mai tare străinii într-un loc, decît o muiere înțeleaptă care are duh de prezicătoare? Vremea ei de robotă să fie de la răsăritul lunii pînă la primul cîntat al cocoșilor, iar plata ei doi sicli de fiecare întrebare, și fară scăzămînt".

Astfel am ajuns oaspetele lui Șufam ben Hufam în casa

lui și am mîncat din pîinea lui și am băut din vinul lui acru; dar, cînd a venit noaptea, și-a luat cîrja și a pornit înaintea mea șonticăind spre coliba de pămînt în care își împlinea vrăjitoarea din En-Dor meșteșugul. Și, în colibă, am dat cu ochii de prietena mea dolofană cu gropițe, iar ea mi-a surîs, arătînd două șiraguri de dinți cum nu se află mai frumoși și a grăit:

"Așadar tot ai venit; așază-te colo pe pernă, în curînd am să mă ocup de tine".

Șufam ben Hufam, însă, s-a sucit pe jos într-un ungher, și-a pus toiagul lîngă el și a tăcut.

Femeia a mai aruncat balegă de oaie pe foc. Fumul a prins să se învălătucească și m-au usturat ochii; ea, însă, mesteca fiertura vîscoasă din cazan și a mai pus buruienuțe și prăfulețe, astfel încît au început să se ridice deasupra bășici care plesneau cu un pocnet ușor;între timp mormăia ceva, dar nu erau vorbe, ci formule magice, și a strigat de cîteva ori duhul. Mi-am zis: cutare și cutare să-mi facă mie DOmnul, dar asemenea nerozii pot prosti pe țărani, regele Saul, însă, avea totuși prea multă minte pentru a lua în serios asemenea sminteală. Vrăjitoarea amesteca mai departe, iar eu i-am zîmbit, căci pentru o muiere meșteră în vrăji și o fiică a lui Belial era nespus de nurlie. S-a întîmplat însă că flăcările aproape s-au stins și nu rămase decît o pîlpîială care arunca umbre uriașe. Atunci vrăjitoarea a vîrît o lingură în cazan și a pus puțină fiertură într-un blid și mi-a adus-o, zicîndu-mi:

"Mestecă asta bine".

Iar eu am întrebat:

"Ce e asta?"

"Este o fiertură", a zis ea. "O fierbea maică-mea și înaintea ei muma maică-mi, și îi zice hașiș".

"Și asta cheamă duhurile?"

"Asta cheamă orice vrei", a răspuns ea și s-a întors astfel, încît rotungimea șoldului ei s-a văzut limpede în lumina aruncată de restul de jăratec.

"Ia-o și mestecă; nu mă face să aștept aici".

Și am luat un pic de fiertură din blid și am gustat-o, avea un gust ciudat, oarecum cam ca miezul de nucă, dar și iute; și mirosea a mirodenii. Și am început să mestec aluatul acela cleios și sucurile din el s-au revărsat cu îmbelșugare și erau îmbătătoare și le-am înghițit.

"Ia tot ce e în blid", a poruncit vrăjitoarea.

Am ascultat-o și am simțit cum povara lumii aluneca de pe umerii mei și am știut că puterea mea nu cunoștea limite și că puteam și eu să poruncesc duhurilor adîncului, care urcau la lumină venind din Șeol. Și i-am spus vrăjitoarei:

"Tu ești îngerul visului meu; dar unde e cel de-al doilea cap al tău?"

Cu toate că rîsul ei era rîsul unei fiice a lui Belial, mi-a sunat plăcut la ureche, și ea m-a privit batjocoritor și a întrebat:

"Pe cine să chem să vină?"

Am spus:

"Adu-mi-l pe regele Saul".

Atunci ea a pălit și a zis:

"Aș face-o fără plăcere; e prea de groază chiar și printre umbre".

De rîndul ăsta am rîs eu de ea:

"Așadar ți-e frică de chiar meșteșugul tău? Eu nu mă tem; dau zilnic la iveală prin descînt umbre din Șeol, doar în ziua de Sabat nu, și o fac fără hașișul tău".

Îndată s-a întors către foc; și flăcările s-au învîlvorat cînd a ridicat mîinile, iar straiele au căzut de pe ea, astfel încît sta despuiată în mijeala luminii gălbui; și a țipat cu glas puternic.

Iar eu am întrebat-o:

"Ce vezi?"

"Văd zei ridicîndu-se din miezul pămîntului", a zis ea și s-a zvîrcolit de durere.

"Dar îl vezi pe regele Saul?" am întrebat. "Cum arată?"

"E înalt de statură", a gîjîit ea răgușit , "mai înalt decît orice alt om; are trupul însîngerat străbătut de cuie lungi și își ține capul sub braț".

Și mi s-a părut că văd ivindu-se printre umbre o făptură uriașă, regele ucis, al cărui cap retezat de filisteni a fost purtat petutindeni prin țara lor pentru a vesti fapta în casa idolilor lor, dar al cărui trup a fost țintuit de zidul cetății Betleem. M-am dus cu gîndul la rege, cum a intrat în coliba asta înaintea ultimei sale bătălii, dar îmbrăcat în alte straie. Adu-mi-l la iveală pe Samuel, îi spune el vrăjitoarei; și duhul lui Samuel se înființează, ca un bătrîn costeliv, înfășurat în mantie, și îl întreabă pe Saul: de ce m-ai tulburat punînd să

mă cheme din adîncuri; iar Saul grăiește: Sunt tare înspăimîntat, căci filistenii se luptă împotriva-mi, iar DUmnezeu s-a depărtat de mine și nu-mi mai răspunde nici prin proroci, nici în vise; și glasul înfundat al lui Samuel a profețit: DOmnul va face ceea ce a grăit prin mine; va lua domnia din mîinile tale și o va da lui David, aproapele tău, iar mîine tu și fiii tăi veți fi cu mine și tabăra lui Israel o va da DOmnul în mîinile filistenilor.

Și atunci i-am strigat vrăjitoarei:

"Adu-mi-l încoace pe Samuel".

Iar de undeva glasul lui Șufam ben Hufam:

"Asta îndoiește prețul".

Și din nou s-au înălțat flăcările învolburîndu-se și chipul vrăjitoarei s-a schimonosit a durere și trupul ei se încolăcea și se scutura înfiorat, iar întunericul din partea de dincolo de flăcări a părut că se desparte în două și un glas de moșneag a cîrîit: "De ce m-ai tulburat punînd să mă cheme din adîncuri?"

"Așadar tu ești duhul lui Samuel?" am întrebat eu și am cercat să deslușesc, printre umbrele șovăitoare, ivirea prooroc-ului.

Dar se pare că anume ceva nu era cum trebuia să fie, căci chipul vrăjitoarei a vădit spaima înfricoșătoare, iar ea și-a cătat scăpare la mine, pitulindu-se în brațele mele. Și am mai simțit prezența cuiva în încăpere și am știut că era David, feciorul lui Iesei, ieșit la fața pămîntului de pe tărîmul morților, și duhul lui David i-a grăit duhului lui Samuel:

"Te-am aflat, în sfîrșit, prietene și părinte al meu. De ce fugi de mine? Căci te-am căutat în cele șapte hăuri ale Șeolului și am mers în cele de șapte ori șapte iaduri și în fiecare din ele mi-au spus că tocmai plecaseși de acolo".

Și duhul lui Samuel și-a acoperit ochii cu mîinile, de parcă ar fi vrut să alunge de la sine un chip al groazei, și a grăit:

"O, fecior al lui Iesei, îl vezi tu pe regele Saul? cu trupul străpuns de cuiele lungi cu care l-au țintuit, își poartă căpățîna sub braț".

"Cum te văd și mă vezi", a răspuns duhul lui David, "tot așa îl văd și pe el".

"Și n-a fost el, oare, unsul DOmnului?" a rostit duhul lui Samuel. "Cu toate astea ai trimis un tînăr din Amalec ca să-i ia viața".

"Uiți, prietene și părinte al meu", i-a întors vorba duhul lui David, "că și eu am fost la muierea cea înțeleaptă din En-Dor înainte de luptă și i-am poruncit să te cheme din Șeol; și ai venit și mi-ai răspuns întocmai precum îi răspunseseși lui Saul. Eu doar m-am îngrijit, prietene și părinte al meu, ca profeția ta să se poată împlini".

Atunci glasul duhului Samuel a exclamat:

"Au cuvîntul DOmnului nu era în destul pentru tine, de te-ai dus acolo și ai tocmit un ucigaș ticălos și ai adus sîngele unsului DOmnului asupra capului meu și asupra celui al tău?"

"Ai și nas să predici despre virtuți, prietene, și părinte al meu", a zis duhul lui David, "Dacă a fost voia DOmnului ca împărăția să fie luată din mîna lui Saul și să-mi fie dată mie, atunci ucigașul ticălos, pe care l-am tocmit eu, a fost unealta DOmnului, iar faptul că l-am tocmit s-a întîmplat întru plinirea voinței dumnezeești. Dar, în ceea ce privește sfîrșitul regelui Saul, n-ai decît să-l întrebi singur, căci e aici de față; cu trupul străpuns de cuiele lungi cu care l-au țintuit, își poartă căpățîna sub braț".

Dar duhul regelui Saul a arătat, mutește, spre locul neobișnuit, unde se află capul, de parcă ar fi vrut să dovedească oarecum că o căpățînă desprinsă de trup nu prea mai poate să grăiască. Și duhul lui Samuel și-a coperit chipul și a oftat de să-ți rupă inima, în timp ce duhul lui David a rîs fără să se audă, de parcă toate astea n-ar fi fost decît o glumă înfricoșătoare, pe înțelesul doar al lui; iar femeia din brațele mele tremura și se cutremura; și apoi a cîntat cocoșul.

M-am trezit. O lumină veștedă cădea prin ferestruica strîmtă și prin găurile din acoperișul de paie. Vrăjitoarea din En-Dor stă goală în brațele mele, lipită de mine; Șufam ben Hufam, însă, s-a sculat anevoie în picioare din ungherul lui, a venit spre mine șonticăind, mi-a întins palma deschisă și a zis:

"Împreună cu slujitul prin făptura ei, face treizeci și patru de sicli".

11

Totuși, taina cu privire la sfîrșitul regelui Saul și la partea pe care o avea David mă muncea tot mai mult.

Estera mi-a spus:

"Ce te neliniștește, Etan? De la întoarcerea ta din En-Dor vorbești cu mine ca un om care e cu gîndul aiurea; cu Hulda n-ai pic de răbdare; iar Lilit se furișează prin casă cu ochii plînși".

Am șovăit. Dar mi se învălmășeau nestăpînit prin cap mai multe gînduri, decît puteau fi cuprinse mai îndelung de o țeastă de om, astfel încît i-am povestit Esterei pînă la urmă, ce-mi dezvăluise femeia care avea duh de prezicătoare. Și am spus:

"După cît se pare, n-am să-mi mai aflu liniște pînă ce nu voi avea răspuns la întrebările ce mă bîntuie: au este adevărat că David l-a trimis pe tînărul din Amalec, pentru a-l ucide pe regele Saul și, tot astfel, pe Ionatan, cu care încheiase un legămînt? Și este, oare, adevărat că ucigașul a făcut ceea ce i-a poruncit David? Și trebuie ca, la tot celălalt sînge din încălțările lui David, să mai punem la socoteală și sîngele lui Saul și sîngele lui Ionatan, la a cărui moarte David a scris:

Jale grea este în mine, frate Ionatane!
Căci mult mi-ai fost de drag.
Mai de preț mi-era iubirea ta
Decît dragostea femeilor.

"Și la ce ți-ar ajuta dacă ai avea răspunsurile?" a întrebat Estera. "Ai putea să le scrii în Relatarea despre regele David sau în vreo altă carte?"

"Nu prea. Dar trebuie s-o știu eu însumi. Trebuie să știu cine era omul David. Era o fiară de pradă, care dă iama? Sau avea înaintea lui un țel, către care gonea cu orice preț? Sau orice strădanie e deșartă, și chiar cei mai mari dintre noi sunt grăunțe de nisip, pe care vîntul timpului le spulberă?"

"Biet om", a zis Estera.

"David?" am întrebat.

"Nu, tu".

Și m-a sărutat pe ochi.

Dar eu m-am dus la casa marelui-grămătic Iosafat ben Ahilud, care se afla în orașul de sus, aproape de locul unde se zidea templul, și am cerut să fiu ascultat.

Un slujitor m-a condus înaintea lui Iosafat; acesta a spus că se bucură să vadă cît arăt de bine și m-a întrebat dacă drumul meu la En-Dor a fost cu folos?

"Stăpîne", am răspuns, "cu cercetarea istoriei, lucrurile stau la fel ca și cu marele drum al copiilor lui Israel prin pustiu; urci o colină de nisip doar pentru a o vedea înaintea ta pe următoarea."

"Dar drumul și-a aflat un sfîrșit și, de pe piscul muntelui Nebo, Moise, conducătorul nostru, a văzut înaintea lui Țara Făgăduinții, cu rîurile și ogoarele și viile și satele ei."

"Cuvintele stăpînului meu sunt pentru slujitorul vostru ca balsamul. Așadar mi se pare adesea că ne rotim în cerc."

Trăsăturile lui Iosafat s-au umbrit:

"Poate că tu te rotești în cerc, Etan, fiindcă rătăcești prin prea multe părți."

"Dacă rătăcesc prin prea multe părți, stăpîne, o fac pentru că buzele, care m-ar putea sfătui, rămîn pecetluite. Dealtfel, regele David era și un om cu complicată alcătuire lăuntrică, ceea ce impune cercetări în multe direcții."

"Regele n-avea decît un singur lucru în cuget", mi-a deslușit Iosafat. "În toți anii, cît l-am cunoscut, nu urmărea decît să fie pe placul DOmnului, clădindu-i împărăția."

Am făcut o plecăciune și am spus, că întocmai asta trebuie spus mai răspicat în Relatarea despre regele David; totuși mai dăinuiau anumite îndoieli și încîlceli, care ar putea umbri măreața imagine și care ar trebui lămurite, pentru a ocoli răstălmăcirile ce ar putea urma.

"Îndoieli și încîlceli?" Iosafat a cătat spre mine cu ochii abia mijiți. "În legătură cu ce?"

"În legătură cu sfîrșitul regelui Saul și cu rolul pe care l-a jucat David cu acel prilej."

Mi-au venit în minte oameni care, pentru vorbe mai neînsemnate, sfîrșiseră prin a fi descăpățînați și a li se țintui trupul la zidul orașului; și m-am gîndit la cei dragi mie, care ar fi putut pierde pe cel ce-i hrănea.

Josafat a prins a rîde:

"Și ce e cu bănuială în legătură cu sfîrșitul regelui Saul?"

"Pentru domnia ta, stăpîne, se prea poate că nimic.

Stăpînul meu a văzut cu chiar ochii lui și a auzit cu înseși urechile lui și nu atîrnă de vorbele altora."

"Uiți, Etan, că am ajuns sfetnic regesc abia după ani și ani de la moartea lui Saul."

"Și nu mai trăiesc oare martori", am întrebat eu, "care să fie chemați înaintea comisiunii regești pentru întocmirea unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe, așa precum au primit poruncă să vină Iorai, Iahan și Meșulam, povestitorii de istorii și legende îngăduiți de dregători?"

"Ar fi unul, de bună seamă", a încuviințat Iosafat. "Ioab, fiul Țeruiei, sora lui David, care a fost căpetenie de oaste în lupte; dar mă tem că n-am afla decît puține lucruri de la el, căci o spaimă de moarte îl scutură în fiece zi și a făcut din el un moșneag care bîiguie."

"Și dacă m-aș duce eu la el și aș încerca să vorbesc cu el în liniștea dintre cei patru pereți ai săi?"

"Socotesc că nu e un lucru recomandabil", Iosafat a întins mîinile în lături. "Sau ai vrea să o faci în pofida lui Benaia ben Iehoiada, care are un ochi de veghe asupra lui Ioab? Poate că e mai înțelept să cauți lămurire în depozitele lui Seraia, grămăticul regelui David, care sunt rînduite în arhivele regești."

Atunci i-am mulțumit marelui-grămătic Iosafat pentru sfatul său bun și pentru îngăduința avută. Nu sunt decît un cîine nevrednic, am mai adăogat, care s-a însorit la mila stăpînului său și acum se furișează de-acolo.

Dis-de-dimineață am purces spre arhivele regești, care erau așezate într-un grajd, ce fusese zidit pentru caii regelui Solomon. Acolo i-am găsit pe grămăticii Elihoref și Ahia, care ședeau la o masă și jucau în zaruri. Ahia avea înaintea lui o grămadă de sicli și mai multe inele și o podoabă pentru braț și o pereche de sandale elegante din piele de Egipet și un veșmînt din pînză de Byssus; Elihoref, însă, ședea doar în cămașă la masă.

Și Elihoref a grăit către zaruri:

"Ah, voi veri de prima mînă cu Urim și Tumim, oracolul, voi oscioare ale fericirii, de ce mă lăsați la ananghie? Uitați-vă la Ahia ăsta, voi îngerașilor, uitați-vă la avuțiile pe care le-a adunat grămadă omul ăsta, care e un buboi pe chipul omenirii, un puturos ce lenevește pe socoteala regelui! De ce

nu vreți să cădeți cum ar fi pe placul lui Iahve; de ce urmați porunca lui Belial, stăpînul tuturor relelor? Veniți, dragele mele zaruri, nu vă întoarceți față de la mine. O singură aruncătură cu priință numai! Nu mă omorîți cum l-a ucis Cain pe Abel, ci văditi adevărata voastră fire nobilă de ajutători ai sărmanilor și de sprijin al celor obidiți. Am să vă dovedesc încrederea mea, dulcile mele zaruri: pun la bătaie pe voi cămașa mea, ultimul lucru ce-l mai am. Nu mă lăsați să umblu despuiat și gol pe ulițele Ierusalimului, întru batjocura fecioarelor lui Israel și întru revolta muierilor bătrîne. Revărsați norocul vostru asupra mea; hărăziți-mi un trei, sau un șapte, sau un doisprezece!"

Și Elihoref ben Șișa a luat zarurile între palmele făcute căuș și le-a scuturat, în timp ce și-a înălțat privirea spre cer, la DOmnul Iahve, creatorul lumii și a tot ce se află în ea. Apoi a lăsat zarurile să se rostogolească: aruncase un doi și un patru. S-a bătut cu pumnii în cap. A blestemat soarele care îl lumina și pe părintele său care îl zămislise și berbecele rîios din ale cărui coarne erau cioplite zarurile; fartele său Ahia, însă, care nici nu clipise între timp, a întins mîna și a zis:

"Cămașa ta!"

La care m-a cuprins mila de Elihoref. I-am împărtășit lui Ahia că venisem la îndemnul marelui-grămătic Iosafat, pentru a afla anumite depozite și însemnări; pentru asta aș avea nevoie de ajutorul lui și al fratelui său, care nu va putea merge să caute fără cămașă pe el.

Ahia i-a aruncat fratelui său cămașa și sandalele. Apoi a clătinat din cap și a spus că nu poate decît să se minuneze cu privire la Iosafat. Au nu știe marele-grămătic că în arhive domnește o harababură deplină, astfel încît nu se poate găsi chiar nimic? Și a arătat cu mîna spre unele despărțituri pentru cai, unde erau stivuite mormane de tăblițe de lut, și spre altele, unde zăceau într-o neorînduială groaznică suluri de piele scrise.

"Și asta încă nu e nimic", a adăogat el, "să fi văzut arhivele regești cînd erau grămădite într-un hambar, unde vîntul sufla nisipul peste hrisoave, iar ploaia șiroia pe ele."

M-a pălit bănuiala, că poate Iosafat ma trimisese încoace, pentru a scăpa de mine în chip elegant, și i-am întrebat pe Elihoref și Ahia, dacă nu știu cumva de niște depozite oare-

care ale lui Seraia, grămăticul regelui David, și unde ar putea să se afle, dacă există cu adevărat.

Amîndoi au răspuns că auziseră deja de asemenea depozite; Elihoref și-a dat cu presupusul că s-ar afla în despărțitura a treia din rîndul întîi, pe partea stîngă a grajdului; dar Ahia a fost de părere că ele ar fi în despășrțitura a șaisprezecea din șirul al treilea, în partea dreaptă a grajdului; după care s-au luat amîndoi la harță.

Am întrebat:

"Dar nu se află nici o listă a cărților și depozitelor din arhive?"

Amîndoi socoteau că o asemenea listă ar fi tare de dorit; și Ahia a spus că aflase cum că o asemenea listă urma șă fie întocmită de-ndată ce arhivele își vor fi aflat locul lor statornic în catul de sus al marelui templu pe care a pus să-l zidească Solomon, cel mai înțelept dintre regi; dar Elihoref a lămurit că omul gîndește și DUmnezeu cîrmuiește și stai numai să sosească noul schimb de cai din Egipet pentru rege și să fie adus aici în grajduri; după care au pornit din nou să se certe.

Eu însă i-am îndemnat să pornim în căutarea depozitelor lui Seraia, grămăticul regelui David; și Elihoref și Ahia s-au sculat și m-au urmat, cu care prilej Elihoref a ales primul rînd de despărțituri din stînga grajdului și Ahia al treilea rînd pe partea dreaptă, iar eu șirul al doilea care se afla la mijloc. Și am răscolit prin tăblițele de lut și prin sulurile de piele cu scris pe ele; și unde s-a stîrnit o trîmbă de nisip asemenea trîmbei de nori ce mergea înaintea copiilor lui Israel, în lungul lor drum din Egipet și prin pustiu. Dar, în timp ce copiii lui Israel au ajuns, după oarecare rătăcire, în țara pe care le-o făgăduise DOmnul, nici Elihoref, nici Ahia și nici eu n-am izbutit să găsim depozitele lui Seraia. Și, întrucît ne tremurau genunchii și ne dureau brațele și eram plini de sudoare și de praf și de pînze de păianjeni, am curmat căutarea, iar Elihoref s-a pornit să tușească de spaimă și a zis:

"Cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu, dacă m-oi mai atinge vreodată de o singură tăbliță de lut din arhivele astea"; iar Ahia a întregit plin de evlavie:

"Amin!"

"Dacă domniile-voastre vor să ierte cuvîntul împotrivă al slujitorului vostru", am răspuns eu, "și eu sunt tot atît de

obosit și de mînjit ca voi amîndoi și mai am două femei acasă, de care trebuie să mă îngrijesc și o țiitoare pe care trebuie s-o mulțumesc. Cu toate astea eu nu cunosc nici istoveală, nici șovăială în slujba lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și a scrierii istoriei; și, cu binevoitoarea îngăduință a domniilor-voastre, mă voi reîntoarce aici într-altă zi, și anume însoțit de doi sclavi, care se pricep la folosirea Alef-Beth-Chimmel-ului și la deslușirea diferitelor feluri de scris."

Ahia, însă, a grăit:

"Cui îi dă dracu' mîncărime se scarpină de-și smulge pielea de pe el".

Iar Elihoref a mai adăogat:

"Nu amîna prea mult căutarea, Etan, altfel s-ar putea să ne găsești sub cerul liber, cu arhivele pradă păsărilor cerului și șoarecilor și furnicilor roșii celor rele."

Dar eu m-am întors îndărăt în casa din Ulița Regina din Saba nr. 54, ca s-o pun pe Lilit să mă îmbăieze și să mă maseze și să mînînc apoi, în tovărășia Esterei, o bucată de pîine cu măsline și cu ceapă.

"Ai de gînd să mai pleci o dată la drum?" a întrebat ea.

"Din păcate trebuie să-l caut pe Ioab, feciorul Țeruiei, care poruncea peste oaste în vremea lui David, și să-l întreb în legătură cu sfîrșitul regelui Saul și dacă David a pus să-l ucidă și pe Ionatan, cu care încheiase un legămînt."

Estera și-a apăsat cu mîna pe inimă:

"Este o ispitire pe care o vei urma veșnic - numele ei este adevărul, vlăstarul soartei."

"Te doare tare rău în piept", am întrebat-o îngrijorat, "și nu pot face oare chiar nimic, ca să te ajut?"

A clătinat din cap.

Și am pornit la drum și am ieșit pe poarta de miazăzi a orașului și am mers prin grădinile de dincolo de poartă, pînă ce am ajuns la o casă ce era zidită din cărămizi de diferite culori. Și unul dintre peletieni sta de pază în fața ușii și a aplecat sulița și a grăit:

"Coropcar din cei ce te îmbie cu marfa lor nu ești, căci n-ai coropcă pe burtă; dar nu ești nici țăran din cei ce aduc zarzavat ori ouă ori struguri dulci. Așa că lămurește cine ești, astfel încît să poți fi crezut, căci Benaia ben Iehoiada, căpetenia în luptă, are un ochi de veghe asupra acestei case."

"DUmnezeu să te binecuvînteze, flăcăule", i-am răspuns,

"căci agerimea minții tale și-a dat seama, că nu sunt nici coropcar care te îmbie cu mărfurile lui, nici vreun țăran care aduce produsele lui; cu toate astea, pun la bătaie cinci sicli împotriva unuia al tău și mă prind că nu ghicești cine sunt?"

"Țin prinsoarea", a zis peletianul și mi-a rînjit în față. "Ești Etan ben Hosaia, redactor - ce-o fi și asta - al unei și singurei relatări adevărate, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe; și stăpînu-meu Benaia a poruncit că, dacă ții cu tot dinadinsul, să te las să intri înăuntru, dar să nu te mai las să ieși iar afară." I-am plătit peletianului cei cinci silci ai mei și m-aș fi răsucit pe călcîie și aș fi făcut calea-ntoarsă, dacă n-ar fi fost glasul din mine care zicea: Ți-ai vîrît gîtul în laț, Etan; acu' poți să te lași spînzurat pentru adevărul întreg. Din care pricină am intrat în casă și am dat peste un moșneag căruia-i curgeau ochii, care sta ciucit într-un ungher aproape întunecos, cu mîini tremurînde, cu barba încîlcită, cu pecingine pe cap.

"Au tu ești oare Ioab", am strigat, "cel care au fost pus preste oaste?"

Omul aproape nici nu s-a clintit și a zis:

"Eu sunt acela". Am cătat uimit la el, căci nu mi se părea de crezut ca acesta să fie viteazul, care a cucerit în iureș Ierusalimul ce nu putea fi luat, astfel încît îl puteau ține chiar și ologii și orbii; viteazul care a înfrînt Siria și Moabul și Ammonul și Amalecul și regii filiștenilor și pe Hadadezer, regele din Saba; cel care l-a omorît pe Abner, cel care poruncea peste oaste sub regele Saul, și pe Absalom, feciorul lui David.

Ioab a zis:

"Ai venit din partea lui Benaia ca să mă chinuiești mai departe?"

Și s-a închis iar în sine, și scîncea ca un copil bolnav.

"Eu sunt Etan ben Hosaia", i-am răspuns, autor și istoric; și am venit de capul meu pentru a te întreba în legătură cu unele puncte care nu-mi sunt limpezi."

"Cum pot eu să știu", a zis Ioab, "dacă nu vii totuși din partea lui Benaia și dacă vorbele mele nu vor fi întoarse împotriva mea, așa încît să-mi înfigă capul într-o prăjină și să-mi țintuiască trupul la zidurile Ierusalimului pe care l-am cucerit de la Iebusiți și i l-am dat în mînă regelui David?"

"Tu însuți te-ai numărat odinioara printre puternicii din regat", i-am întors vorba, "și printre cei care hotărau, dacă unul e dus cu anașina la moarte sau dacă îi e' îngăduit să-și încheie zilele în pace. Eu, însă, hotărărsc cum va continua omul să trăiască după moartea sa, în ochii neamurilor viitoare, și dacă peste o mie de ani el va trece drept un moșneag ajuns în mintea copiilor, căruia îi curg balele pe barbă și pișatul în nădragi, sau ca un ostaș care-și privește soarta în față cu demnitate și îndrăzneală."

Mîinile lui Ioab au contenit din tremurat. S-a sculat și a pășit spre mine, învăluit în duhoare, și a grăit:

"Am fost întotdeauna ostaș și am făcut ce mi s-a poruncit. Dar apoi am aflat că regele David m-a afurisit pe patul său de moarte și că i-a spus lui Solomon: Să faci dar cu Ioab după înțelepciunea ta, ca să nu se pogoare căruntețea lui cu pace în groapă. Închipuie-ți: omul mă blesteamă pentru uciderea feciorului său Absalom și a lui Abner ben Ner și a unuia și a altuia pe care i-am omorît pentru el! Oo, n-a pus niciodată singur mîna pe vreun om; nici un strop de sînge pe brîul ce-i încingea șalele, nici în încălțările ce le purta în picioare. I se părea mai potrivit să ucidă cu mîna altora.

"Au a pus David să-l omoare și pe regele Saul", am întrebat, "și pe Ionatan cu care încheiase un legămînt?"

Ioab și-a scărpinat barba murdară.

"Trage-ți tu învățămintele tale. Eu nu pot decît să-ți istorisesc ce-am văzut și auzit. Cam într-a treia zi după revenirea lui David la Țiclag, a sosit acolo și omul acela tînăr. Hainele îi erau rupte și își pusese țărînă pe cap și se văicărea că oastea lui Israel fugise din bătălie și că mult norod căzuse și murise; și - mai spunea el - era mort și Saul și feciorul său Ionatan. David sta printre oamenii săi și a grăit către el: Ai văzut cu ochii tăi că Saul și Ionatan au murit? Iar omul cel tînăr a răspuns: Stăpînul meu știe, că sunt slujitorul lui credincios și că îi sunt foarte îndatorat și spun adevărul. Din întîmplare m-am dus pe muntele Ghelboa și iată Saul stătea sprijinit pe sulița sa, iar carele și călăreții îl ajungeau. Atunci el s-a întors și, văzîndu-mă pe mine, mi-a strigat: Cine ești tu? Și eu i-am răspuns: Sunt un amalecit. Atunci el mi-a zis: Apropie-te de mine și mă ucide, căci durerea morții m-a cuprins și sufletul meu e încă tot în mine. Așa că l-am ucis; și am luat cununa regească de pe capul lui

și brățara ce era pe mîna lui și le-am adus pe-amîndouă aici, la stăpînul meu; și binevoiască stăpînul meu să mă răsplătească după meritul meu."

"Și ce-a făcut David?" am întrebat eu.

"A luat coroana și brățara", a spus Ioab, "și s-a tînguit o vreme pentru Saul și Jonatan, apoi s-a întors spre tînărul din Amalec și a zis: Cum nu te-ai temut tu să ridici mîna, ca să ucizi pe unsul DOmnului?' Și, cum tînărul om a pălit și a prins a îngăima vorbe fără șir, David i-a grăit: 'Sîngele tău să fie pe capul tău, căci buzele tale au mărturisit împotriva ta. Și a poruncit unuia dintre însoțitorii săi să-l ucidă pe tînărul din Amalec'."

Iar eu m-am cutremurat, căci am văzut limpede că duhul prezicător al vrăjitoarei din En-Dor grăise adevărul cu privire la moartea regelui Saul și la participarea lui David la ea; și i-am spus lui Ioab:

"Așadar lucrurile par astfel, ca și cum sîngele regelui Saul ar fi mînjit încălțările lui David?"

Dar, mai înainte ca Ioab să-mi poată răspunde, s-au auzit glasuri și răsunetul unor pași grei. Ioab a zvîcnit într-o tresărire; mîinile îi tremurau, balele îi curgeau din gură. Și Benaia ben Iehoiada a intrat în încăpere și i-a zis lui Ioab:

"Iarăși cu intrigile tale?"

Și, întorcîndu-se către mine:

"Ți-a povestit istoria tînărului din Amalec?"

După aceea, Ioab s-a aruncat în țarină înaintea lui Benaia și i-a sărutat picioarele. Benaia i-a tras un picior în fund, astfel încît Ioab a zburat pînă-n ungherul lui și a rămas lat acolo.

"Uite", a zis Benaia, "ăsta a ținut cîndva puterea regatului în mîinile sale. Și tu, Etan, cu capul tău înțelept și cu vorbele tale pline de înțelepciune, care au mai mult de-un tîlc, ce ai vrut să afli de la această grămăjoară de putregai?"

Am plecat capul și am tăcut.

"Nu fi încăpățînat", a spus Benaia, "sau vrei să-mi aflu raspunsul de la Ioab?"

"L-am întrebat în legătură cu sfîrșitul regelui Saul", am zis eu, "și al lui Ionatan, cu care David încheiase un legămînt".

"Ioab", a dat glas Benaia, "vino-ncoace!"

Ioab s-a apropiat tîrîș.

"Povestește-ne despre sfîrșitul regelui Saul", a zis Benaia,

"despre cine l-a ucis pe el și pe Ionatan."

"Filistenii i-au ucis pe Ionatan și pe Adinadab și pe Melchișua, feciorii lui Saul, iar lupta împotriva lui Saul ajunsese cumplită și arcașii l-au lovit cu arcurile pe acesta, care a fost greu rănit. Atunci Saul a grăit către purtătorul său de arme: Trage-ți sabia și mă străpunge cu ea, ca să nu vină acești netăiați-împrejur și să mă ucidă și să-și bată joc de mine. Purtătorul de arme, însă, n-a voit, căci se temea cumplit: atunci Saul și-a luat sabia și s-a aruncat în ea. Văzînd purtătorul de arme că Saul a murit, s-a aruncat și el în sabia sa și a murit dimpreună cu el."

"Și de unde știi tu că așa stau lucrurile?" a întrebat Benaia.

"O căpetenie a arcașilor filisteni", a zis Ioab, "pe care l-am luat prins și l-am întrebat mai tîrziu, s-a jurat pe toți zeii lui, că a văzut cu chiar ochii săi, și că a văzut și un tînăr, care a sărit dintr-un tufiș și a jefuit cununa regească și brățara și a luat-o la sănătoasa, mai înainte ca arcașii filisteni să fi apucat să descalece lîngă regele mort."

"Așa încît se pare că încălțările lui David nu sunt mînjite nici de sîngele regelui Saul, nici de cel al lui Ionatan", a mai zis Benaia.

"Și nu-i asta o glumă?" a apucat să zică Ioab.

Atunci Benaia a ridicat pumnul și l-a lovit pe Ioab în față, de l-a podidit sîngele pe gură și a căzut la pămînt. Eu, însă, am făcut o plecăciune și i-am mulțumit lui Benaia pentru marele ajutor pe care mi-l dăduse la căutarea adevărului cu privire la sfîrșitul regelui Saul și al lui Ionatan, cu care David încheiase un legămînt. Benaia a cătat la mine cu niște ochi, care parcă erau de plumb, iar eu m-am rugat lui DUmnezeu să lase să treacă de la mine clipa aceea. Și DOmnul m-a ascultat, căci Benaia a prins să se hlizească și mi-a tras un cot în coaste, de mi-a tăiat răsuflarea, și a zis:

"Dacă știi atît de mult, Etan, precît cred eu că știi, atunci cred că știi prea multe."

12

Slăvit fie numele DOmnului DUmnezeului nostru, care îi binecuvîntează aici pe cei ce caută adevărul lui și care hărăzește uneori cîte-o grăuncioară și găinii oarbe.

S-a întîmplat, însă, în ziua a șasea a căutării noastre în grajdurile regelui, unde se aflau arhivele regești, ca cei doi sclavi, care se pricepeau la folosirea Alef-Beth-Ghimel-ului și la deslușirea diferitelor feluri de-a scrie, să izbucnească în strigăte de bucurie. Și, cînd m-am dus de sîrg la ei, am zărit sub un morman de gunoi un vas de lut, care fusese spart; în jurul lui zăceau o grămadă de cioburi și tăblițe de lut, acestea din urmă în parte vătămate. Scrisul de pe cele mai multe din tăblițe se potrivea cu felul scribilor casei Iuda din vremea cînd regele David domnea în Hebron; cioburile de lut, însă, și cîteva țăblițe erau scrise de-o mînă diferită: unele în felul scribilor din Efraim, iar altele, iarăși în al celor din Veniamin.

La început n-am îndrăznit a crede, că puteam avea aici, înaintea mea, depozitele lui Seraia,grămăticul regelui David în timpul celor șapte ani din Hebron și a celor douăzeci și trei din Ierusalim. De aceea am strigat cît m-au ținut puterile după Elihoref și după fratele său Ahia, și ei au venit acolo, iar eu i-am întrebat de unde era vasul cel vechi.

Elihoref a ridicat de jos un ciob de lut și l-a privit îndelung, și Ahia a zis că nu dăduse încă niciodată cu ochii de un asemenea vas și că, pesemne, ajunsese acolo prin vrăjitorie. La care Elihoref a dat drumul ciobului de lut din mînă, de parcă și-ar fi fript degetele, și a strigat:

"Cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu, dacă voi mai îngădui aici chiar numai o noapte vasul și tot ce ține de el."

Cum era ziua a șasea și ajunul Sabbatului se apropia, cei doi sclavi împreună cu mine am pus cioburile și tăblițele în mai multe traiste; pe acestea le-am cărat în ulița Reginei din Saba nr. 54, unde am sosit tocmai cînd soarele se pregătea să asfințească după valul dinspre soare-apune al orașului.

Iar Estera a binecuvîntat lumina din lampă și casa, în care se afla lampa, și pe toți cei ce adăstau în casă; și mi-a părut tînără și minunat de frumoasă, întrucît o priveam cu

inima plină de iubire; dar, dincolo de asta, eram cuprins de nerăbdarea de-a trece Sabbatul, pentru a putea desface traistele și rîndui ceea ce găsisem.

Eu, Etan ben Hosaia, am ales din depozitele lui Seraia acele documente ce sunt de însemnătate pentru istoria și duhul omului David. Acolo unde o tăbliţa sau un ciob erau vătămate și ceea ce lipsea n-a putut fi pus la loc sau întregit, în ciuda celei mai harnice strădanii, am lăsat textul în forma lui întrunchiată. Toate glosele, întrebările și alte asemenea sunt de la mine.

Depozitele, atîtea cîte s-au găsit, cuprind vremea de la marșul lui David asupra Hebronului, unde trebuia să fie uns ca rege în Iuda, pînă la inclusiv legămîntul său cu Abner ben Ner și cu alții întru dobîndirea lui Ișboșet, singurul fecior în viaţă al lui Saul, care era rege peste Israel la Mahanaim. Întîmplările de mai tîrziu au fost însemnate, fără îndoială, cu aceeași grijă de către Seraia și adunate împreună cu toate scrisorile ce ţineau de ele; dar, fie că vasele, ce le cuprind, zac în altă parte și așteaptă acolo să vină descoperitorul lor, fie că, ferească DUmnezeu,s-au pierdut.

DAVID VORBEȘTE LUI SERAIA

David ben Iesei a grăit către mine:

"Seraia, uite, oamenii ăștia, care au venit la Ţiclag fără un ţel vădit și care iscodesc în jur ce-o fi făcînd fiecare dintre noi, dacă se ascute vreo suliţă sau se făurește vreo sabie. Cu siguranţă că sunt iscoadele lui Achiș, regele din Gat, stăpînul meu, sau ale celorlalţi regi ai filistenilor, care n-au încredere în mine. Și asta nu fără îndreptăţire, căci printre copiii lui Israel lucrurile sunt încîlcite și pline de cele mai felurite posibilităţi. De-o parte este Abner ben Ner cu rămășiţele oștii care a fugit din muntele Ghelboa: Abner i-a adunat pe risipiţi în apropiere de Mahanaim la soare-răsare de rîul Iordanului, în ţinutul neamului Gat, și l-a făcut rege acolo pe Ișboșet, singurul fecior în viaţă al lui Saul. Iar de cealaltă parte stau în Ticlag eu, David, feciorul lui Iesei, cu aproape o mie de oameni înarmaţi. Între mine și Abner, însă, în toţi munţii de la apus de Iordan, pînă către Dan, nu gasești nici o putere sau căpetenie; cel care va da iureș, primul, în acest ţinut, poate să-și agonisească un regat."

"Dacă o vrea DUmnezeu", am zis eu, "și dacă toate merg cu priință."

După aceasta a grăit David:

"Du-te și pune să-mi aducă de la oi parte bărbătească, dar să fie fără nici un cusur, și cheamă-l pe Abiatar, preotul, și spune-i să-și spele mîinile murdare, căci vreau ca el să aducă o jertfă DOmnului."

Am făcut cum mi-a poruncit și m-am întors după aceea la David, care tocmai se spăla și își ungea trupul cu ulei și îmbrăca veșmînt curat. Și l-a urmat pe Abiatar, preotul, în tabernacol, și Abiatar a spintecat beregata berbecului. Cînd, însă, abureala sîngelui s-a înălțat spre Iahve, David i-a grăit lui DUmnezeu și a zis: "O, DOamne, tu ai..."

(Aici se întrerupe tăblița. Astfel nu ne este cu putință să aflăm de la Seraia cum s-a desfășurat vorbirea în doi dintre David și DOmnul. Dar David a pornit spre Hebron și, acolo, bătrînii lui Iuda l-au miruit rege.

De ce, însă, principii biruitori ai filistenilor nu l-au împiedicat pe David să-și întemeieze stăpînirea sa în Hebron? Răspuns la asta e, fără doar și poate, că, prin ruperea lui Iuda de Israel, David le făcea jocul. Și, cînd Iuda și Israel au mai și început să se războiască întreolaltă, filistenii au putut sta liniștiți deoparte.

Plînă de tîlc pentru asprimea, cu care a dus David acest război, este sfada lui Ioab, pe care a însemnat-o Seraia. Sfada cade în vreme de după cunoscutul măcel de la iazul din Ghibeon, unde s-au întîlnit slugile înarmate ale lui Ișboșet, conduse de Abner ben Ner, și ceata de oaste a lui David, condusă de Ioab, și au numit fiecare cîte doisprezece luptători, care s-au apucat unii pe alții de chică și și-au împlîntat în același timp unii altora sabia în coastă și au căzut împreună; apoi s-a dat în ziua aceea bătălia cea mai crîncenă și oamenii lui Ișboșet au fost bătuți de oamenii lui David și au dat bir cu fugiții, iar Abner, care fugea, l-a nimerit cu coada suliței pe urmăritorul său Asael, fratele lui Ioab, sub coasta a cincea, astfel încît sulița a trecut printr-însul și el a căzut chiar acolo și a murit pe loc; apoi a sunat Ioab, în cele din urmă, din trîmbiță și mai mult n-au urmărit pe israeliți, întrucît Abner i-a strigat vorbe de îmbunare.)

... astfel ai încheiat un armistițiu cu Abner. Cu ce drept? cine ți-a dat împuternicire? au a fost acolo un înger al DOmnului care te-a sfătuit s-o faci? Aveai acolo pe Abner în mîna ta; și nu mai trebuia decît să închizi cercul în jurul lui și ar fi însemnat sfîrșitul lui și al lui Ișboșet, feciorul lui Saul; dar a trebuit să te duci tu acolo și să suni din trîmbița ta blestemată.

Să nu-i fie cu supărare stăpînului meu și fratelui mamei mele, Țeruia; cînd i-am văzut stînd pe dealul Amma, am auzit un glas care îmi striga: Uite, Ioab, carne din carnea ta și sînge din sîngele tău; au nu sunt acești copii ai lui Israel asemenea ție și alor tăi?

A fost asta înainte de-a te fi strigat Abner sau după aceea?

Înainte, stăpîne, înainte.

Atunci a fost cu sigur glasul lui Belial, pe care firește că nu l-ai recunoscut, deoarece creierul tău nu e mai mare decît cel al unei păsărele.

Dar nu sunt oare copiii lui Israel din aceeași sămînță? au nu este unirea mai bună decît dezbinarea, nu e pomul mai mare decît crengile lui?

Gîndești ca un om de ieri, Ioab. Mai înainte de-a putea fi unire trebuie să fie dezbinare; înainte de-a putea crește pomul cel nou, trebuie doborît cel vechi și rădăcinile lui trebuiesc desțelenite. Au nu m-a miruit pe mine Samuel, proorocul? Au nu m-a ales Iahve rege peste Israel, peste întregul Israel?

Stăpînul și regele meu are dreptate. Și am să răzbun sîngele fratelui meu Asael, pe care Abner l-a ucis cu coada suliței.

Iar privești lucrurile dinspre partea simțămintelor, Ioab. De aceea nu-ți dai seama că vremea noastră este o vreme a marilor schimbări, în care tot ce se află acum este întors cu susul în jos și se nasc mari regate, astfel încît oamenii nu vor mai trăi mult așa cum le place și nu vor mai merge unde îi ispitesc toanele lor, ci vor munci sub o stăpînire tare și sub o lege nouă. Tu, însă, ori vei înțelege și vei gîndi în felul ăsta, Ioab, și te vei purta cum trebuie, ori vei fi aruncat pe grămada de gunoi a istoriei...

Așa cum DUmnezeu e viu și sufletul meu e viu, nu vreau să fii aruncat pe grămada de gunoi a istoriei. Sunt oștean și ...

(Toată căutarea după bucățica din tăblița de lut, ce cuprindea sfîrșitul sfadei dintre regele David al lui Iuda și căpetenia sa în luptă Ioab, s-a vădit a fi zadarnică. Totuși mă îndoiesc, că Ioab înțelegea deplin felul de-a gîndi al fratelui mai mic al mamei sale.)

RELATARE AFLATĂ ÎNTRE TIMP

...și a fost dușmănie lungă între casa lui Saul și casa lui David. David însă se întărea mereu, iar casa lui Saul slăbea din ce în ce mai mult...

CUM CÎȘTIGI PRIETENII ȘI ÎNTRUNEȘTI OAMENII

... au venit la Hebron doi venetici, chipuri întunecate, ale căror treburi nu erau limpezi, și au fost luați prinși de zbirii lui Ioab și duși înaintea regelui David. Și David a zis: Cine sunteți voi? Ei au răspuns: Suntem Baana și Rechab, feciorii lui Rimon Beeroteanul și căpetenii de oștire în slujba lui Ișboșet, feciorul lui Saul, din Mahanaim. Și David a zis: De ce ați venit aici la Hebron, dacă nu cu gînd rău? Dar Baana și Rechab s-au aruncat la picioarele lui David și au strigat: Cutare sau cutare să facă DUmnezeu cu noi și încă mai mult să facă, dacă n-am venit din cele mai nobile cauze și cu țeluri ce sunt plăcute în fața ochilor DOmnului, și anume să închinăm viața noastră și puterile noastre și sabia noastră lui David ben I e s e i, care a fost miruit să fie rege peste Israel. După care David le-a poruncit lui Baana și Rechab să se ridice și i-a întrebat: Cum vă gîndiți să folosiți viața voastră, puterile voastre și sabia voastră în slujba mea? ȘI Baana a zis că n-ar fi nimic pe care să nu-l facă, iar Rechab a adăogat: pentru un preț corespunzător. ȘI David l-a întrebat dacă regele Ișboșet nu-i plătește corespunzător. Atunci Baana a scuipat jos și a spus: Se poate stoarce ulei din piatră sau se poate scoate mirodenii din căcăreze de oaie? Iar Rechab a adăogat:

Ah, stăpîne, acest fecior al lui Saul aproape că nu mai are nimic, pentru a-și acoperi starea jalnică a goliciunii lui; și-a amanetat sufletul cămătarilor și toată averea lui ar avea loc pe spinarea unui asin. Dar David a grăit: Duceți-vă îndărăt la Mahanaim și rămîneți acolo cu războinicii voștri și urmați, deocamdată, poruncile lui Ișboșet și pe cele ale lui Abner ben Ner; dar dați-mi veste despre tot ce trebuie să știu și despre tot ce o privește pe Micol, nevasta mea, care a fost dată de regele Saul lui Paltiel, feciorul lui Laiș. Și veți fi răsplătiți după meritele voastre. Și David a poruncit să-i aducă pe Baana și Rechab b'nai Rimmon dincolo de porțile Hebronului și să le dea drumul să plece...

(Din cele ce urmează, unele au fost scrise cu pensula și cu tuș pe cioburi de lut. Din pricina păstrării nepotrivite a prețioaselor documente, scrisul a fost pe-alocuri vătămat și în parte e chiar necitet.)

SCANDAL LA MAHANAIM

Către David ben Iesei, unsul DOmnului, leul lui Iuda, de la Baana și Rechab b'nai Rimmon.
Dar-ar Iahve ca sămînța să strălucească la fel de numeroasă ca stelele deasupra Hebronului. Aici sunt ultimele noutăți și anume din izvor de obicei sigur...
...Abner s-a trudit cu tărie pentru casa lui Saul...
...doarme cu Rițpa, care a fost țiitoarea lui Saul și i-a născut doi feciori. Ișboșet este însă cît se poate de nemulțumit, căci cine intră într-una din femeile regelui ridică pretenții la tronul regelui. Ișboșet a băut din vinul dulce care e amestecat cu scorțișoară și a mestecat din buruiana ce-i zice hașiș, astfel încît i s-a umplut capul de îndrăzneală; și i-a zis lui Abner: la ce dormi tu la țiitoarea părintelui meu? au nu sunt destule muieri pentru tine printre fiicele lui Efraim sau Manase sau Veniamin? sau este asta, oare, felul în care te pregătești să ajungi rege în Israel?
...Abner a fost tare mînios din pricina acestor vorbe ale lui Ișboșet și a zis: Au doar sunt eu un cîine plin de purici, ca să-mi găsești azi o vină pentru o muiere?

Aș fi putut să te dau în mîinile lui David; dar ți-am dovedit îndurare pînă în ziua de azi...
...l-am făcut pe unul rege și pot să fac și doi...
...cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu și încă și mai mult să-mi facă, dacă n-am să lucrez precum i-a jurat DOmnul lui David și dacă n-am să iau domnia de la casa lui și n-am să-l ridic pe David în tron peste întreg Israelul și Iuda, de la Dan pînă către Beer-Șeba...
...și n-a putut Ișboșet să-i răspundă lui Abner nimic, căci era, ca un burduf de capră, golit de vinul din el, și fleșcăit și fără cutez, și se temea de Abner...

COPIE

De la Seraia, grămaticul regelui David, către Baana și Rechab b'nai Rimmon, slujitorii credincioși ai regelui Ișboșet.

Iahve să vă hărăzească putere pentru lucrarea cea bună.

Regele meu a primit vestea voastră și dorește să lucrați și mai departe astfel cu folos. Dar n-aveți nici o veste despre Micol, fiica lui Saul, care a fost dată de nevastă stăpînului și regelui meu în schimbul a o sută de prepuțuri de filisteni? De asemenea vi s-a trecut pe numele vostru la vistieria din Hebron, pe numele fiecăruia, cîte o sută de vite: douăzeci de vaci cu lapte și patruzeci de oi și capre în număr de patruzeci. Pentru asta veți...

(Restul scrisului de pe ciobul acesta este șters. Putem să presupunem, totuși, că David n-ar fi plătit două sute capete de vită pentru servicii fără însemnătate.)

ÎNCHEIEREA UNUI LEGĂMÎNT

Către regele David, omorîtorul lui Goliat și iubitul DOmnului, de la Abner ben Ner, căpetenie de luptă a oastei.

Iahve să înmulțească sămînța coapselor tale, fie zilele tale pline de izbîndă și nopțile tale izvor de bucurie. Aici, așadar, e propunerea mea.

...căci au nu e unirea mai bună decît dezbinarea și pomul mai tare decît crengile lui? Și nu te-a făcut DOmnul să fii mai puternic și nu m-a întărit și pe mine, pentru ca să se împlinească cuvîntul lui? Ar trebui să fie un rege peste Israel

și Iuda și o căpetenie în luptă peste cetele lor de oaste reunite...

... Încheie legămîntul tău cu mine și eu voi lua domnia de la casa lui Saul și ți-o voi da ție...

...cu încuviințarea ta, stăpîne, voi veni călare la Hebron cu douăzeci oameni călări înarmați și voi suna din trîmbiță în fața porții tale în semn de pace, de trei ori, și, de-ndată ce trîmbița va da glas de răspuns, iarăși de trei ori...

MICOL SE TOPEȘTE DE DOR

Către David ben Iesei, rege în Iuda, cel mai înțelept dintre oameni, cel mai vrednic de iubire dintre stăpînitori, cel mai darnic dintre principi, de la Baana și Rechab b'nai Rimmon.

Facă Iahve să piară rîndurile dușmanilor tăi și să se înmulțească cetele prietenilor tăi mai tare decît peștii din mare. Micol plînge cu lacrimi de la răsăritul soarelui și pînă la apusul soarelui și se topește de dor după tine. Paltiel, însă, țopăie în jur ca un țap tînăr și o mîngîie și o drăgălește și o giugiulește, încît biata de ea nu mai știe încotro să se îndrepte și se dă învinsă cu chiu și vai, cu multe oftaturi și văicăreli. Dealtfel i-a luat la ea și pe cei cinci feciori ai surorii ei Merab, care trec drept fiii lui Saul, din spița următoare; căci Merab a murit, iar copiii sunt orfani de mamă.

Acum, în ce privește bunurile pe care stăpînul nostru le-a orînduit pentru noi cu atîta milostivire la vistieria din Hebron: cine nu s-ar osteni cu plăcere și de bună voie în scopul ca să se împlinească cuvîntul lui Iahve? Dar noi n-avem avuții și trebuie să ne hrănim și să ne îmbrăcăm singuri războinicii și să-i ținem bine înarmați; astfel încît două sute de capete de vite, sau prețul lor în sicli de argint, sunt pentru noi ca o gură plină de nisip pentru însetat. Dar regele David s-a întărit și chiar și o mie de capete de vită sau două mii înseamnă pentru el mai nimica....

COPIE

De la regele David către Abner ben Ner,căpetenie în luptă.

Am să fac un legămînt cu tine: dar cer un lucru de la

tine și anume: să nu dai ochii cu mine, cînd vei veni să mă vezi la față, dacă nu mi-ai adus-o mai înainte pe Micol, fiica lui Saul.

COPIE

Către Ișboșet, regele lui Israel la Mahaiam, iubitul meu cumnat, de la David ben Iesel

Reverse Iahve binecuvîntarea lui asupra ta și hărăzească-ți sănătate și avuții și urmași din coapsele tale. Dă-mi pe femeia mea, Micol, pe care am luat-o pentru o sută de preputuri filistene, pe care Saul, părintele tău, a dat-o însă...

(E vrednic de luat în seamă faptul că David se și socotea în vremea aceasta destul de puternic, pentru a da porunci cumnatului său regele Ișboșet. Și, într-adevăr, acesta se găsea într-o situație disperată, fie că o știa, fie că nu: fără venituri proprii, cu fidelitatea semințiilor îndoielnică, cu casa plină de iscoade, chiar căpetenia în luptă a lui în uneltiri ascunse cu David, astfel se afla în fața unui potrivnic hotărît la orice care, părea vădit ajutat de mîna DOmnului.)

AFACERILE LUI ABNER BEN NER

Către regele David ben Iesei, steaua lui Iuda care se înaltă spre culmea cerului, alesul lui Iavhve, de la Baana și Rechiab b'nai Rimmon.

Dar-ar Iahve să izbutească toate planurile tale. Ișboșet a trimis stafete și a luat-o pe sora sa Micol de la Paltiel. Iar Abner a avut vorbă de taină cu bătrînii din Israel și a grăit și în urechile neamului Veniamin și a zis: Voi și ieri și alaltăieri ați dorit ca David să fie rege peste voi; acum faceți aceasta, căci DOmnul a zis despre David: prin mîna robului meu David voi izbăvi poporul meu Israel din mîna filistenilor și din mîna tuturor vrăjmașilor lui...

(Aici se întrerupe textul de pe tăbliță. Pe o altă tăbliță de lut, dar cu același scris, se găsesc alte părți din vestea trimisă de Banna și Rechab b'nai Rimmon.)

...Abner însă a mers la regele Ișboșet și a grăit către el: Iată, lucrurile stau rău în ce ne privește și oamenii noștri flămînzesc și colindă țara jefuind; și mulți au fugit la colibele lor și la familiile lor. De aceea trebuie să încheiem un

armistițiu și un legămînt cu David, regele din Hebron, pentru ca într-o altă zi să putem lupta iar împotriva lui. Vreau să merg la el cu douăzeci de oameni înarmați călări și cu o trîmbiță care va suna de trei ori...

... și să ne învoim cu David...

... dar Ișboșet ne-a chemat să venim în casa lui, unde șade între doi heruvimi de lemn, care sunt vopsiți galben, că nu mai are aur defel. Ișboșet a grăit către noi: Știu ca voi și războinicii voștri sunteți slugi credincioase ale casei părintelui meu Saul și că veți face ceea ce a plăcut în ochii DOmnului. Acu 'Abner va merge la Hebron cu douăzeci de oameni călari înarmați și cu sora mea Micol, pe care am luat-o de la Paltiel; urmează să încheie acolo un armistițiu și un legămînt cu David, pentru ca într-o zi să putem lupta iar împotriva lui. Dar cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu și încă și mai mult să-mi facă, dacă Abner nu plănuiește să mă vîndă feciorului lui Iesel; căci am avut schimb de vorbe grele unul cu altul din pricina dragostei lui Rițpa, țiitoarea părintelui meu, și a amenințat să ridice tronul lui David peste întreg Israel și Iuda, de la Dan pînă către Beer-Șeba; el crede că eu am uitat asta; dar eu țin minte tot ce s-a vorbit, căci atît de înțelept ca Abner sunt și eu în fiece zi a săptămînii.

De aceea Baana și Rechab, vă poruncesc acum să porniți călare pe urma lui Abner, cu războinicii voștri, și să cădeți asupra lui și să-l loviți sub coasta a cincea și să-mi aduceți capul lui; după care vă voi numi căpetenii în luptă și voi scrie pe seama voastră zeciuiala neamului Efraim; dar pe sora mea Micol să mi-o aduceți nevătămată îndărăt ...

(În depozitele lui Seraia s-a mai aflat un ciob de lut, care e de mare însemnătate pentru noi. Scrisul și cuprinsul lasă să se înțeleagă că este de la Baana și Rechab.)

...în privința înscrisului către vistieria regească din Hebron pentru cîte trei sute cincizeci de capete de vită: nouăzeci de vaci cu lapte, zece boi, o sută douăzeci și cinci oi și o sută douăzeci și cinci capre, sau prețul lor în sicli, declarăm ca ne învoim; și inimile noastre sîngereaza gîndindu-ne la starea de retriște a feciorului lui Iesei, care îl împiedică să ne răsplătească după toate meritele noastre.

Nu mi se cade mie să aprețuiesc. Eu adun, rînduiesc, împărțesc în părți, un slujitor umil în casa științei; tălmăcesc și încerc să înfățișez starea lucrurilor și să însemnez mersul

lor. Totuși vorba își are viața ei proprie: nu poate fi apucată, ținută, strunită, este cu două înțelesuri, ascunde și dezvăluie, amîndouă deopotrivă; și îndărătul fiecărui rînd te paște primejdie.

DOamne, DUmnezeul nostru, de ce m-ai ales pe mine dintre toți fiii tăi, ca să trebuiască să-l reînviez pe regele mort, din mormîntul lui! Cu cît aflu mai multe despre el, cu atît mai mult se face una cu mine; îmi este ca un buboi pe trup, ca o ghindură rea; aș vrea sa-l ard și totuși nu pot.

13

Ioab ar trebui să știe de ce s-a întîmplat cînd a venit Abner ben Ner să vadă fața lui David. Dar buzele lui Ioab nu se vor mai deschide a doua oară pentru mine; dealtfel nici nu cutez să merg la el fără încuviințarea lui Benaia, iar acesta are bănuială asupra mea.

Astfel rămîne iarăși numai principesea Micol. Micol a călătorit împreună cu Abner de la Mahanaim la Hebron; te poți aștepta ca să-și amintească de cele ce s-au petrecut acolo mai departe. Totuși Micol nu m-a mai chemat la ea și cine sunt eu, ca să pot cere să mă înfățișez înaintea unei fiice de rege, care a fost de două ori soția unui rege?

În cele din urmă am trimis un slujitor la Amenhotef, l-am pus să-i ureze viață lungă și bogății și l-am rugat să-mi îngăduie un pic din timpul lui prețios. Și Amenhotef mi-a trimis vorbă că peste trei zile, la ceasul prînzului, are de gînd să împartă cu mine un dumicat de pîine și o înghițitură de vin, și anume în ospătăria pe care dregătoria regească a caselor pentru oaspeți a rînduit-o pentru fiii lui Israel ce trudesc pe ogorul artelor: cîntăreți și povestitori de istorii și legende, cîntăreți din psalterion și din corn, ziditori de tabernacole și alcătuitori de mozaicuri și scriitori de scrieri învățate cu privire la felul cum terbuie să cînte și să povestească istorii și legende și să cînte la psalterion și să zidească tabernacole și să alcătuiască mozaicuri.

Cînd m-am întîlnit acolo în a treia zi, către ceasul prînzului, am fost condus într-o sală încăpătoare; înăuntru era o învălmășeală de oameni, ce se îmbulzeau spre frigarea în care un bucătar slinos învîrtea un berbec de vîrstă venerabilă; cine izbutea, însă, să rupă o bucată de carne din hoit era asaltat de cei care rămăseseră cu buzele umflate; și răsunau blesteme și strigăte de durere. Unde era îmbulzeala și zarva mai mare, i-am zărit pe Iorai, Iahan și Meșulam, povestitorii istoriei despre marea luptă alui David împotriva lui Goliat. Fiecare din ei rotea cîte un ciolan mare cu cîteva tendoane pe el și loveau fără deosebire în toate țestele care le erau la îndemînă; cînd au dat cu ochii de mine, au venit în goană și au strigat: "Rogu-te, stăpîne, dă mărturie pentru noi înaintea

nemîncaților ăstora de fii ai lui Belial, că am fost chemați ca specialiști înaintea comisiunii regești pentru întocmirea unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe, și că de aceea suntem îndreptățiți să ne împărtășim din darul DOmnului, care este învîrtit colo în frigare; căci anumite persoane de-aici, care sunt de fapt mari la duh, dar mărunte și pizmărețe la fire, ne refuză recunoașterea artistică, astfel încît n-am căpătat decît ciolanele astea bătrîne, care sunt rămășițe de ieri".

Am întărit că Iorai, Iahan și Meșulam cu adevărat fuseseră chemați înaintea comisiunii regești și înfățișaseră acolo istoria despre marea luptă a lui David împotriva lui Goliat, cu care prilej textele lor au fost atît de asemănăroare, încît Natan, profetul, a privit asta ca o minune.

La care Iorai, Iahan și Meșulam au declarat:

"Da, da, voi, bărbați învățați, cu glasurile voastre gingașe și cu purtarea aleasă, care le pismuiți simplilor cîntăreți de povestiri populare pînă și înghițitura din darul DOmnului, uite, noi suntem făcători de minuni! Dar va veni vremea, cînd Iahve vă va izgoni de la oalele cu carne și cînd siclii regilor vor curge în pungile noastre; căci toate întortocherile vorbelor voastre cioplite frumos, limba voastră înflorată, măiestria voastră desăvîrșită ca formă folosesc prea puțin, dacă nu vă potriviți textele voastre și să plăceți unor bărbați puternici ca Natan, profetul".

Atunci mulțimea s-a tras îndărăt cu venerație, iar Iorai, Iahan și Meșulam s-au îndreptat spre frigare. Au smuls coada cea grasă a berbecului și un hartan mare de la șold și s-au întors la mine cu prada lor, s-au ciucit la picioarele mele și s-au pornit să mestece, să plescăie din gură, să înfulece.

Dar s-a făcut că au venit doi alergători-înainte, care au strigat:

"La o parte din drum, bastarzilor! Faceți loc, scursură a omenirii, care spuneți doar 'da' și vă lingușiți, faceți loc pentru puternicul și nobilul Amenhotef, marele-eunuc regesc, care e pus peste femeile regelui și peste țiitoarele lui și peste văduvele părintelui regelui"!

Și toți s-au plecat pînă la pămînt, iar unii s-au aruncat pe jos în țărînă, printre ciolane și gunoaie. Amenhotef a intrat în toată splendoarea. I-a dat binețe chiar marelui-vătaf

al birtului; și, cînd a mers curmeziș prin încăpere și a trecut pe lîngă frigare, și-a ridicat poala brodată a veșmîntului său pestriț și a clătinat cu dezgust capul, cu părul încrețit și țeapăn, scuturîndu-se din pricina obiceiurilor vulgare ale copiilor lui Israel și din pricina duhoarei ce se înălța din hoitul ciopîrțit al berbecului; mie, totuși, mi-a făcut un semn îmgăduitor din cap și m-a poftit să-l urmez. Așa s-a făcut că am găsit loc într-o încăpere deosebită, cu priveliște spre o grădiniță umbroasă, avînd în fața noastră o masă încărcată cu talere, pe care adăstau cele mai minunate mîncăruri, și anume: cepe tinere murate și usturoi proaspăt și sardele gingașe și, în sfîrșit, mîndria bucătarului: ochi de miel ce cătau spre oaspete dintr-un fel de masă piftioasă abia străvezie, căreia egiptenii îi zic aspic. La o bătaie din palme a marelui-vătaf al sălii de mese au venit îndată slujitoare tinere. Acestea erau goale pînă la șolduri, iar sînii lor își legănau tare gingaș vîrfurile, cînd s-au apropiat de noi și cînd ne-au pus dinainte o supă de broască țestoasă și un minunat vin alb din viile regești de la Baal-hamon, și porumbei tineri fierți în ulei și copți în frunze de viță, și pepeni răciți în adîncul fîntînii, și mere cu brînză, și un pocal cu vin dulce cafeniu, care se face din struguri uscați.

Amenhotef și-a șters buzele cu un petec de pînzătură de Byssus și a grăit către mine:

"Asta încă a fost o mîncare acătării, nu-i așa, Etan?"

I-am dat dreptate și am spus, că mîncasem cu multă plăcere și că niciodată nu m-aș fi așteptat să găsesc asemenea servire bună și o atît de minunantă bucătărie într-o ospătărie care era sub privegherea dregătoriei regești pentru birturi.

Dar Amenhotef mi-a răspuns filozofic:

"Asta dovedește doar, Etan, că nu tot ce e făcut de slugile ocîrmuirii trebuie să fie jalnic și mai puțin bun și fără cap. Dacă îl cunoști pe marele-vătaf al întreprinderii și dacă îi ungi mîna cu numărul cuvenit de sicli ca s-o faci catifelată, o să te împărtășești din tot ce-i mai bun și o să fii primit așa cum e plăcut înaintea ochilor lui Iahve. DUmnezeul tău. Dar dacă te lași pe seama iubirii norodului față de rege sau pe seama sîrguinței lor întru cauza cea bună, o să fii slujit tîrziu, dacă oricum vei fi totuși slujit, și o să afli nisip în supă și fire de păr în cîrnați".

"Vorbele domniei-tale mă umplu de mîhnire", am spus eu

și am băut din vinul dulce cafeniu, "căci oare nu sunt aici legea și cuvîntul DOmnului și învățăturile înțelepților și ale judecătorilor și profeților, cele pe care ar trebui să le urmeze norodul"?

Amenhotef m-a privit pe sub pleoapele sulemenite și a zis:

"Zău, Etan, mă uimești. Au tu, care cercetezi de-a rîndul întîmplările istoriei mai proaspete sau mai vechi, n-ai băgat seama că gîndirea oamenilor e ciudat de împărțită în două, precum le este și limba? Că doar parcă am trăi în două lumi: într-una care e zugrăvită în învățăturile învățaților și judecătorilor și profeților și într-una, care e prea puțin pomenită, dar care nu e pentru asta mai puțin adevărată; într-una care e îngrădită prin lege și prin cuvîntul DUmnezeului tău Iahve, și într-o alta ale cărei legi nu sunt scrise nicăieri, dar sunt urmate pretudindeni. Și slăvită fie această împărțire în două a duhului, căci prin ea omul poate face ceea ce pretind legile lumii adevărate de la el, fără a trebui să renunțe, din pricina asta, la frumoasa credință în învățăturile înțelepților și judecătorilor și profeților: și nu sfîrșesc prin a ajunge la disperare decît cei care, cunoscînd marea împărțire în două, se încumetă să potrivească realitatea cu învățăturile. Căci nu se află cale de întors îndărăt la grădina Edenului, despre care am citit în cărțile voastre, și nimeni nu poate face nefăptuit păcatul strămoșului vostru, care a mîncat fructul din pomul cunoașterii binelui și răului; oamenii au învățat să trăiască totuși cunoscînd asta".

"Sluga domniei-tale e copleșită de ascuțimea gîndului domniei-tale", am zis eu. "În afară de asta, ai atins miezul lucrurilor în legătură cu munca mea la relatările despre regele David: și gîndirea mea e veșnic despicată în două, de vreme ce știu una și spun sau încerc să spun ceea ce știu, ori spun ceea ce nu gîndesc, sau gîndesc ceea ce nu spun, sau aș vrea să spun ceea ce nu trebuie să gîndesc, sau aș vrea să știu ceea ce n-am voie să spun, și mă învîrtesc astfel în cerc, precum un cîine ce vrea să prindă puricii care-l mușcă de coadă".

Recunoscusem mai mult decît era bine și am simțit deodată teamă. Dar el mi-a zis părintește:

"Poate că ar fi nimerit, Etan, să-ți faci hadîmbă gîndirea. Făcutul hadîmb te doare doar o dată; după aceea te simți cu atît mai bine: liniștit, aproape fericit. Și

nu uita marele număr de oameni care n-au avut niciodată un gînd bărbat".

Am rîs nesigur și, întrucît mă temeam să nu mă încurc și mai mult, i-am adus la cunoștință rugămintea mea, fără alte ocolișuri: trebuia să mai vorbesc o dată cu principesa Micol, pentru a o întreba despre anumite fapte și întîmplări; și, cum el era pus peste femeile regelui și peste țiitoarele lui și peste văduvele părintelui regelui, nădăjduim că mă puteam bizui pe ajutorul lui.

Ochii săi sulemeniți s-au mijit.

"Știi, Etan, că sunt prietenul tău. Dar a stîrnit nedumerire faptul că principesa Micol a și vorbit pînă acum de două ori cu tine, și încă fără martori. Solomon, cel mai înțelept dintre regi, m-a întrebat cum se face, că încă nu i-ai dat seama despre ce s-a vorbit între tine și principesă. I-am răspuns că, desigur, tot ce s-a vorbit între tine și principesă va sta scris în relatarea despre regele David; dar el a zis, că acela ce se încredințează măgarului călărește prost și că principesa Micol i-a mai pricinuit necazuri și părintelui lui, înaintea lui".

Am privit țintă în pocalul meu gol și m-am întrebat, ce vor fi grăit cu adevărat regele și eunucul.

Amenhotef a făcut semn uneia din slujitoare să-mi umple pocalul din nou. Și am băut mai departe din vinul dulce cafeniu și am ascultat sunetele din gîtlej ale egipteanului.

"Ei, Etan", a început acesta, "alungă umbrele din sufletul tău, căci un înger al lui Iahve, DUmnezeul tău, ar mai putea să schimbe gîndul lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, sau principesa Micol ar putea simți dorința să-și împărtășească și alte amintiri. Dar, între timp, am pentru tine o despăgubire, o surpriză, un fel delicios, cu care gazda îl îmbie pe scumpu-i oaspete după un ospăț bun".

Amenhotef și-a răsucit mîinile cît a putut mai grațios, a zîmbit a taină și a adăugat:

"Te-ai îndeletnicit totdeauna cu istoria, Etan, ai suflat colbul de pe bătrînele tăblițe de lut și ai adunat urmele anilor dispăruți. Eu, însă, vreau să te duc într-un loc, unde poți vedea istoria în desfășurarea evenimentelor".

...o fi vinul basmului florilor arșița sau aromele acestui hadîmb fiu al unei tîrfe egiptene am amețit de tot uimitoare puterea degetelor zvelte îmi zdrobește mîna istoria în desfășurarea

evenimentelor istoria privită printr-o gaură din frunzișul gardului viu o perechiușă puțin înainte de împreunare cîți încă aș vrea să știu pîndesc asta cu încordare și asudînd de plăcere bărbatul DUmnezeule este doar Adonia de la vîrful nasului în sus chip-leit al părintelui său David dar gura și bărbia de la o căpetenie a arcașilor pentru care muma lui Haghita se înflăcărase geme Abișag A-bi-șag întinde brațele plin de dor după ea de parcă ar fi un înger al DOmnului dar este întru totul din carne pîrguită mustind de sevă și atît de neroadă ochii nerozi gura neroadă cea mai neroadă muiere din Israel să vină aici și să se întîlnească cu fratele regelui Solomon dar și Adonia e la fel de nerod ce mai rege ar fi devenit și ăsta cu nimic altceva în cap decît fecioara din Sunam asta n-o are de la taică-său David nu era tot unul subjugat pe pofta coapselor sale David putea ucide din pricina unei femei dar să-și primejduiască pentru ea propriul cap ca idiotul său de fecior niciodată ăla geme iar Abișag A-bi-șag smulge văl după văl de pe ea începe să-și rotească ușor șoldurile respingătorul de eunuc îmi zdrobeșrte mîna ce poate simți el voluptatea e doar spirituală la el o plăcere perversă că doar nu știe ce înseamnă efectele strădaniilor acestui ibovnic deja cam vîrstnic să scape de straiele de pe el o DOamne DUmnezeul nostru au ăsta e chipul și asemănarea ta arătăm cu toții atît de absurd un fiu al lui Israel cu pieptul turtit cu burta țuguiată cu picioare ca de paing geme A-bi-șag o fi oare vinul balsamul florilor arșița mi-e rău de-mi vine să vărs istorie în desfășurarea evenimentelor nu mai bine țin în mine supa de broască țestoasă porumbeii fierți în ulei și copți în frunze de viță pepenele mărul cu brînză slavă DOmnului mîna mi-e liberă uite cîinele puturos al cărui strămoș puturos a rămas în viață printr-o regretabilă întîmplare cînd Iahve a lovit toți întîi-născuții din Egipt uite rîde fără zgomot de Abișag piele trandafirie ca scoica mării sîni plini aleasă dintre toate fecioarele lui Israel să-l îngrijească și să-l slujească pe regele David cînd era deja în vîrstă și ajuns la adînci bătrînețe și nu putea să se încălzească Abișag care îngenunchează și se îngrijește și-l slujește pe Adonia dar el întoarce ochii către DOmnul și geme și se roagă spune o rugăciune de mulțumită și făgăduiește jurîndu-se să jertfească DOmnului doi iezi de capră în plus un tăuraș și geme și cade la pămînt și intră în ea un fiu al lui Israel cu pieptul cu burta țuguiată cu picioare ca de paing

care face unei femei ceea ce i se cade dar ea se încolăcește și se încovoaie în sus și se zgîrie cu unghiile și scîncește cutare și să-mi facă mie DUmnezeu și chiar mai mult dintr-una și mai mult din cealaltă și încă mai mult și înca și încă și încă...

După ce însă Adonia, feciorul lui David, se desparțește cu lacrimi de Abișag, frumoasa domniță sunamiteancă, și fiecare pornise în calea lui, Amenhotef, marele-eunuc regesc, s-a întors spre mine și a zis:

"Aș vrea să îndrept ceva, Etan. Ți-am spus odată ca femeia asta e muierea cea mai proastă din Israel; dar nici o femeie nu e pe deplin proastă, căci cînd creierul ei nu mai poate gîndi, tot gîndește încă poala ei".

Am răspuns:

"E așa cum spune stăpînul meu; dar mă tem de urmările gîndurilor care vin de aici".

Atunci Amenhotef și-a răsucit mîinile, de parcă ar fi vrut să spună că asta deja nu mai ține de domeniul său.

14

"Stăpînă", am zis eu, "urmînd chemarea voastră, sluga voastră a venit la voi în goană, ca pe aripile heruvimului, ochii mei cată la voi cu recunoștință, iar inima îmi zboară ca un miel tînăr".

Principesa și-a strîns buzele într-o schimă de dispreț.

"Propun sa-ți îndrepți recunoștința către prietenul tău egiptean, la rugămintea căruia ți s-a îngăduit să vii înaintea feței mele; în schimb el a fost însărcinat să asculte cu grijă vorbele mele și să relateze tot ce se cade a fi relatat din spusele mele".

Amenhotef s-a înclinat politicos.

"Sunt sigur că stăpîna mea nu va vorbi decît ceea ce sună plăcut la urechile regelui".

Am observat supărarea clocotitoare a principesei și m-am grăbit să deslușesc, că vorbirea între doamna Micol și mine va privi doar vremuri trecute de mult și nu vor putea cu nici un preț să stîrnească nici chiar cele mai sensibile simțăminte ale celor în viață azi.

"Vremuri trecute de mult", a repetat eununcul. "Și tu ești convins că anumite persoane din vremea noastră nu se vor vedea batjocurite sub masca celor vechi și nu vor putea izbucni în mînie din pricina asta? Nu e oare o zicală la norodul Israel: Cine se teme de oglindă, se sperie de orice băltoacă?"

Principesa și-a îngăduit o mișcare nerăbdătoare din mînă:

"Sunt o femeie bătrînă, pe care moartea a cruțat-o din pricini ce nu pot fi înțelese".

"De voi, stăpînă, nu se poate atinge nimeni, și cine din Israel va cuteza să vă asuprească". Amenhotef și-a răsucit mîinile. "Dar de pritenul meu Etan?"

AL TREILEA RÎND DE RĂSPUNSURI ALE PRINCIPESEI MICOL LA ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ÎN CĂMĂRILE LUI AMENHOTEF, MARE-EUNUC REGESC, ȘI DE FAȚĂ CU EL.

Întrebare: Pentru a nu face risipă de timp, stăpînă, aș vrea să reamintesc pe scurt ceea ce cunoaștem din alte izvoare. Vă rog să binevoiți a îndrepta greșelile mele.

Răspuns: Ascult.
Întrebare: În timp ce soțul vostru David era urmărit de regele Saul și în timp ce își făcea veacul la Țiglad, împreună cu oamenii săi, și slujea filistenilor, ați rămas în casa părinetlui vostru în tovărășia tînărului Paltiel, căruia i-ați fost dată.
Răspuns: E așa precum spui.
Întrebare: Și după moartea părintelui vostru și a fratelui vostru Ionatan ați urmat rămășițele oastei peste Iordan și v-ați alăturat fratelui vostru Ișboșet la Mahanaim, ați stat acolo cu Paltiel și ați luat la voi pe cei cinci feciori ai surorii voastre Merab, care murise.
Răspuns: E așa precum spui.
Întrebare: Și în tot timpul, cînd David a sporit în putere și a ajuns rege în Iuda, n-a trimis niciodată după voi și nici n-a dat vreun semn de viață?
Răspuns: Niciodată.
Întrebare: Nici nu i-ați trimis vreo veste?
Răspuns: Nu.
Întrebare: Nu mai simțeați nimic pentru el?
Răspuns: Simțămintele unei femei au puțină însemnătate.
Întrebare: Totuși ați fost fericită, cînd fratele vostru Ișboșet v-a dat de știre că David a trimis soli la el cu cererea: Dă-mi pe femeia mea, Micol, pe care am luat-o de nevastă pentru o sută de preputuri de filisteni.
Răspuns: Mai mult decît fericită... Dar și amărîtă. Și plină de teamă. Și mai era și bietul Paltiel.
Întrebare: Fratele vostru Ișboșet s-a supus fără împotrivire dorinței soțului vostru?
Răspuns: Fratele meu Ișboșet se gîndea, de bună seamă, că va dobîndi o amînare de cîteva luni, dacă mă va da pe mine lui David.
Întrebare: V-a spus David cîndva ce motive l-au împins să pună să vă aducă de la Mahanaim?
Răspuns: Nu.
Întrebare: Care erau motivele, după părerea voastră?
Răspuns: N-aș putea rosti decît bănuieli.
Întrebare: Dar întrucît voi, stăpînă, sunteți unul dintre puținii oameni, care l-au cunoscut pînă-n fundul sufletului pe David în vremea aceea, bănuielile voastre sunt de mare însemnătate.

Răspuns: În călătoria de la Mahanaim am avut răgaz destul să fac presupuneri. Mergeam pe asinul meu prin arșița dogorîtoare; înaintea mea, unde călărea Abner cu oamenii lui, ușor zăngănit de arme, în urma mea însă Palteil gîfîind, care se ținea de coada asinului meu. Mă gîndeam la David și la cele o sută, nu, două sute de prepuțuri pe care le dase ca plată; și mă gîndeam că, acum, vrea să capete îndărăt ceea ce plătise și că ajunsese destul de puternic ca să și-l ia. Și apoi m-am gîndit: poate că mă vrea totuși pe mine, vrea femeia care eram cînd a venit la mine și m-a luat. Dar atunci de ce tăcerea lui îndelungă? Din pricina lui Abigail sau a alteia dintre femeile sale, sau din pricina bărbaților tineri, pe care îi prefera cînd avea poftă de așa ceva? Și mi-a venit în gînd ceea ce-i stăpînea gîndurile în tot timpul: că era alesul DOmnului. Asta era pricina pentru care voia să mă aibă după toți anii scurși. Avea nevoie de mine pentru planurile lui: prin fiica lui Saul dobîndea un drept legiuit la tronul lui Saul.

(Aici a întrerupt-o Amenhotef și a zis: "Îngăduiți slugii voastre, stăpînă, să vă atragă luarea-aminte, că vorbiți despre părintele lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și despre tronul pe care șede el". La care principesa Micol a răspuns: "Vorbesc despre bărbatul meu".)

Întrebare: Poate ne întoarcem îndărăt la întîmplările din călătorie. Ați povestit despre Paltiel, care alerga după voi ținîndu-se de coada asinului.

Răspuns: Bietul Paltiel. Dar era o mîngîiere să știu că acolo, la coada asinului meu, alerga după mine singurul om care mă îndrăgea. De fiecare dată, cînd priveam îndărăt, vedeam cum cată cu nespusă iubire la mine. Nopțile, după ce mi se înălța cortul, se furișa tîrîș la mine și își culca pe umărul meu capul și i se rostogoleau lacrimi pe față, în barba rară. Abner și oamenii săi păreau să nu-l bage de seamă pe Paltiel și nici nu-i dădeau nimic din merindele luate cu ei; el mînca ce-i lăsam eu. Dar, cînd am ajuns la Bahurim, unde ținutul seminției Veniamin se mărginește cu Iuda, Abner s-a întros pe cal către Paltiel și i-a zis: Vino încoace. Și Paltiel s-a apropiat de el și a stat acolo,

cu un umăr, că totdeauna, mai ridicat decît celalalt, și a zis: Aici sunt, stăpîne. Și Abner a grăit către el: Este vremea să te întorci. Și Paltiel s-a întors și nu l-am mai văzut niciodată.

(Principesa a băut din apa amestecată cu mirodenii, care era lîngă ea pe tavă, s-a lăsat pe spate, rezemîndu-se, și și-a închis pleoapele albicioase).

Întrebare: Să continui, stăpînă?

Răspuns: Te rog.

Întrebare: Cei cinci feciori ai surorii voastre Merab, ocrotiți de voi, au rămas la Mahanaim?

Răspuns: Fratele meu Ișboșet și cu mine am fost, amîndoi, de părere că urmașii bărbătești ai părintelui meu Saul sunt cel mai bine feriți cît mai departe de David.

(La aceasta Amenhotef și-a răsucit mîinile nespus de înspăimîntător, astfel încît m-am văzut nevoit să schimb tema).

Întrebare: Și ce s-a întîmplat, stăpînă, cînd ați ajuns la Hebron?

Răspuns: Cînd am pășit în regatul soțului meu David, mă așteptasem să mi se ureze bun-sosit, cum i se cuvine soției regelui, cu un alai de alergători care să alerge înaintea mea și cu o lectică, împreună cu purtatorii cuveniți, și cu daruri. Totuși, deși începînd de la Bahurim, unde am trecut granița dinspre Iuda, am fost ținuți tot timpul sub supraveghere, a trebuit să călătoresc pînă la Hebron, pe asinul meu istovit și cu rosături de la șea. Cînd s-a zărit Hebronul, însă Abner ben Ner a pus să sune din trîmbiță, de trei ori, și dinspre poartă a răsunat răspuns, tot de trei ori, și o căpetenie călare de douăzeci de călăreți au ieșit în galop pe poartă. Au mers pînă la Abner; căpetenia călare și Abner și-au dat bineţe unul altuia, dupa care au intrat împreună, la trap, în oraș pe mine și asinul meu, însa, ne-au lăsat să adastam în plin cîmp, printre milogii care se adunaseră acolo. Și aceștia au întins mîinile și mi-au pipăit veșminetele și sandalele și inelele de pe degete și au zis: Cine ești tu, stapînă, de te-au lăsat singură în urmă pe cîmp, printre milogi? Și eu am spus: Sunt Micol, fiica regelui Saul. Ei, însă, au început a rîde și s-au pornit să țopaie și

să sară în sus și să facă tumbe, iar cei care erau schiloziși aveau bubuoaie în cap mergeau șchiopiș pe lîngă mine, cînd mi-am îndreptat asinul spre poarta orașuluiși strigau: Uitați-o pe fiica regilor printre milogi; ce vremuri mari au venit în Iuda, dacă un fur și tîlhar de drumul mare se sumețește a fi alesul DOmnului, iar o tîrfă se dă drept fiica regelui.

(La aceasta, Amenhotef a bătut necăjit din palme și a spus pe tonul său cel mai din gît: "Șterge asta din însemnările tale, Etan").

Întrebare: Fără îndoială, stăpînă, că pînă la urmă v-a ieșit înainte vreun slujitor de-al regelui David și ați fost dusă înaintea feței soțului vostru?

Răspuns: O, da. Mi s-a explicat că se făcuse o greșeală și că regele își cere iertăciune. Și m-au dus în casa lui David, și am fost îmbăiată și unsă cu alifii și stropită cu esență de trandafiri și de mirt și am căpătat veșminte frumoase. Simțeam cum îmi revine viața în mădulare și bucuria în inimă și am stat culcată și l-am așteptat pe David, dragul meu, care mă luase de femeie pentru două sute de prepuțuri de filisteni. Cînd s-a lăsat noaptea, apoi a venit și el. A intrat în cercul de lumină al lămpii. Era el: cu ochii lui cenușii care străluceau atît de ciudat, cu buzele ce-mi rămăseseră de neuitat; și, totuși, era pentru mine un străin. S-a așezat lîngă mine pe pat și m-a cercetat cu privirea și a zis: fiica lui Saul, nu încape îndoială. Eu am spus: Părintele meu Saul este mort. El a zis: Ai să fii nevasta regelui lui Israel. Am spus: Ișboșet, fratele meu, este rege al lui Israel. David a făcut o mișcare din mînă, de parcă ar fi vrut să înlăture un păianjen de pe veșmînt și a grăit...

(Atunci s-a ridicat Amenhotef și a zis: "Stăpînă, trebuie să încerci din rodiile astea. Le capăt de la negustătorul meu personal, care cercetează, din porunca mea, grădinile din jurul Ierusalimului și cultivatorii de pomi roditori". A desfăcut o rodie și principesa a luat din carnea ei dulce și a mîncat).

Întrebare: Și ce a răspuns David, soțul vostru?

Răspuns: A zis: Am scris în ultima vreme unele stihuri destul de interesante. Poate că ai vrea să le auzi odată. Eu, însumi, abia dacă mai cînt; am un meșter

în coruri și cîntăreți cu voci felurite, înalte precum și joase, care cîntă însoțindu-se din psalterion sau din harfă sau din lăută; o să trimit cu plăcere cîțiva la tine. Așa că i-am mulțumit și i-am spus, că îmbierea lui e cît se poate de milostivă și că el este poetul meu cel mai îndrăgit.

Întrebare: Și apoi?

Răspuns: Apoi mi-a pus patru degete pe frunte și a grăit: DOmnul Iahve să-ți binecuvinteze sosirea în casa asta; noapte bună. Și a plecat.

ÎNSEMNĂRI ALE LUI ETAN BEN HOSAIA SCRISE ÎN GRABĂ ÎN TIMPUL CELEILALTE PĂRȚI A RĂSPUNSURILOR PRINCIPESEI MICOL

două fapte sîngeroase, repede unul după altul, prin care Abner și Ișboșer sunt înlăturați, amîndoi fiind singurii care mai stînjeneau luarea puterii de către David peste întregul Israel.

întrebare: mîna lui Dumnezeu sau mîna lui David

laturi comune

în ambele cazuri faptă cu folos pentru David, care plînge în gura mare pe cei uciși (ceea ce a fost primit cu admirație de norod)

în ambele cazuri, făptașii cu credința că le este asigurată marea milostivire a lui David dar acesta îi blesteamă cu cuvinte aspre în parte

poetice

deosebiri

uciderea lui Abner de către Ioab posibil și răzbunare a sîngelui pentru Asael fratele lui Ioab pe care Abner l-a omorît cu coada suliței (vezi măcelul de la iazul Ghibeon)

fapta ucigașă a lui Baana și Rechab b'nai Rimmon dimpotrivă de dorința din cîștig și spre folosul și binele presupusului care le-a cerut-o și purtarea lui David diferită față de făptași Baana și Rechab petrecuți în moarte pe loc (vezi și tînărul flăcău din Amalec care a mărturisit omorîrea lui Saul)

cu prilejul aducerii capului însîngerat a lui Ișboșet de către Baana și Rechab: *dacă pe cel ce mi-a adus vestea și a zis 'Iată a murit Saul și Ionatan', și se socotea pe sine vestitor de*

bucurie, eu, în loc să-l răsplătesc, l-am prins și l-am ucis în Țiclag, apoi, cum, cînd niște oameni netrebnici au ucis un om nevinovat în casa lui și în patul lui, oare nu voi cere sîngele lui din mîinile voastre și nu vă voi stîrpi de pe pămînt?

în schimb Ioan este blestemat doar în treacăt

David: *niciodată să nu lipsească din casa lui Ioab cei ce pătimesc de scurgere, cei leproși, cei ce merg în cîrji, cei omorîți de sabie și cei lipsiți de pîine*

blestem fără de urmare asupra lui Ioab în cariera lui următoare (Ioab rămîne căpetenia oastei în toate războaiele următoare în afară de unul abia pe patul de moarte (vezi spusele lui Penuel ben Mușí și ale altora) David către Solomon: *să faci dar cu Ioab după înțelepciunea ta ca să nu se pogoare căruntețea lui cu pace în iad*

la sosirea lui Abner în Hebron Ioab absent din pricina unei mici raite de jaf

totuși rămas-bun cordial al lui Abner de la David la poartă îmbrățișări, sărutări deci mai curînd încheierea mulțumitoare a tratativelor

Ioab întors cu pradă bogată află de vizita lui Abner

mare enervare

Ioab către David: Ce ai făcut? Iată a venit la tine Abner; de ce i-ai dat drumul să plece? Tu știi pe Abner, fiul lui Ner; el a venit să te înșele și să afle pe unde intri și pe unde ieși și sà cunoască tot ceea ce faci tu.

neprobabil ca David să creadă asemenea vorbe, dar foarte posibilă schimbare de părere după plecarea lui Abner în sensul că tronul Israelului poate fi cumpărat mai ieftin prin înlăturarea lui Abner

Ioab purcede la fapte

Întrebare: cu sau fără știrea lui David

David despre asta: Nevinovat sunt eu și regatul în veac înaintea DOmnului de sîngele lui Abner; fiul lui Ner; cadă el pe capul lui Ioab. După litera legii David fără vină întrucît fapta e doar a lui Ioab

Ioab trimite gonaci după Abner și l-au întors aceștia de la fîntîna Sira și i-au cerut să vină îndărăt la Hebron

Ioab l-a întîlnit pe Abner în Hebron la poartă și l-a dus deoparte ca și cum ar fi vrut să vorbească cu el în taină și i-a înfipt jungherul sub coasta a cincea care era ținta preferată a lui Ioab ca și a lui Abner dar Ioab mai iute de mînă

David poruncește ca totdeauna îngropăciune cu fală doliu oficial pentru Abner toți oamenii mari din Israel își rup hainele și se încing cu saci

David merge după sicriu la mormîntul cel mai ales din Hebron așezat pe deal cu priveliște și cu chiparoși

CÎNTEC DE JALE AL LUI DAVID, ALCĂTUIT LA PRETIMPURIA SĂVÎRȘIRE DIN VIAȚĂ A LUI ABNER BEN NER

Murit-a Abner, cum moare omul unul fără minte?
Mîinile nu ți-au fost legate, nici picioarele nu-ți erau încătușate
Ci ai căzut ca cei doborîți de tîlhari.

În timpul ultimei părți al celui de-al treilea rînd de răspunsuri, principesa Micol era deja destul de stîrnită.

"Ai băgat de fapt de seamă", m-a întrebat ea și a arătat spre marele-eunuc regesc, "cît de mult seamănă cu unul dintre zeii lui cu cap de pasăre?"

Am tăcut discret.

"Și, tu, Etan, îmi ești deopotrivă cauză de supărare cu veșnicele tale însemnări! Ceea ce poftește să afle Solomon, cel mai înțelept dintre regi, i-o pot spune în față."

Am pus tăblița mea cerată de-o parte; iar Amenhotef a făcut o plecăciune și a întrebat:

"Dacă socotiți mai nimerit să ne îndepărtăm, stăpînă..."

"Rămîneți", a grăit ea înțepat, "vreau să v-o povestesc pînă la capăt".

S-a ridicat, foarte costelivă în veșmîntul ei negru.

"Capul lui mi-e de neuitat. Doar capul; cum arăta în rest, cum își ținea mîinile, cum se mișca și vorbea, aproape că nici nu mai știu. În ziua aceea, la Hebron, David a trimis în casa femeilor și a pus să-mi spună: Regele dorește să te înfățișezi înaintea feței lui. Am fost uluita; dar l-am urmat pe slujitor. Și, în sala tronului, David ședea între heruvimi, iar Ioab sta acolo dimpreună cu mulți dintre cei puternici; și m-am plecat înaintea lui David și am zis: Slujitoarea ta a venit la tine după dorința ta, stăpîne. El a ridicat mîna și a arătat spre un lucru ce se afla pe o masă mică, înfășurat într-o pînză întunecată, și a grăit: Uite, fratele tău, Ișboșet. Un

slujitor a dat pînza la o parte și am văzut capul: părul înnodat ca un laț pentru a putea fi apucat cu mîna, ochii ca două petricele cenușii, barba și gîtlejul o masă plină de sînge închegat."

Principesa a băut o înghițitură din apa amestecată cu mirozne plăcute. Apoi s-a îndreptat spre Amenhotef, cu pasul țeapăn ce-i era caracteristic, l-a lovit cu evantaiul ei peste încheietura mîinii și a zis:

"Dacă este prea mult pentru gingașii tăi nervi egipteni, n-ai decît să pleci."

"Stăpînă", a întors el vorba, "nu prin nervi gingași i-am convins noi pe strămoșii voștri să îmbine la locul lor grelele blocuri ale celor mai frumoase dintre piramidele noastre."

"Dar noi am supraviețuit", a zis principesa. "Suntem o rasă care dăinuie".

Apoi a tăcut, m-a privit încruntînd fruntea:

"Unde rămăsesem? Aa, da — soțul meu, regele David, s-a întors apoi spre doi oameni, ce stau înaintea lui, și a grăit: Ei, Baana și Rechab b'nai Rimmon, aveți bunătatea să repetați povestea voastră în fața soției mele Micol, fiica lui Saul și sora lui Ișboșet. Și Baana și Rechab au pălit și au pierdut ceva din stăpînirea lor de sine și au spus: Dacă nu vă e cu bănat, stăpînă, am mers la casa lui Ișboșet cînd era ziua mai cu arșiță, și am intrat de-a dreptul înlăuntru, fiindcă Ișboșet ne dăduse anumite însărcinări în legătură cu Abner ben Ner, iar slujitorii lui Ișboșet știau că ne așteaptă. Ne-am dus în mijlocul casei, în camera de culcare a lui Ișboșet, care era lungit pe pat și își făcea somnul de prînz sforăind, în timp ce muștele îl bîzîiau pe față. Atunci l-am înjunghiat și i-am tăiat capul și am purces la drum pe calea pustiei și am mers toată noaptea. Și am adus capul lui Ișboșet către Hebron, la soțul vostru David și i-am grăit regelui: Iată, aici e capul lui Ișboșet, feciorul vrăjmașului tău, care a căutat sufletul tău; acum DOmnul a răzbunat pe domnul meu regele împotriva lui Saul, vrăjmașul său, și împotriva urmașilor lui".

Principesa s-a așezat jos pe perna ei și și-a cuprins genunchii cu mîinile. Am văzut expresia din jurul gurii ei și cutele de pe chipul ei și m-am dus cu gîndul la David și la nemaipomenitul lui simț pentru spectacular.

"Dar David s-a ridicat în picioare între heruvimi", a cuntinuat principesa, "și a grăit: Ascultați, feciori ai lui Rim-

mon, și tu de asemenea, Micol, fiica lui Saul. Și a vorbit despre tînărul amalecit, care îi adusese coroana lui Saul și brățara de pe brațul lui Saul, și care crezuse că va dobîndi răsplată pentru vestea lui, și pe care a pus să-l sugrume la Țiclag. Apoi, cu glas ridicat, a grăit către Baana și Rechab și către mine și către toți cei care erau în jurul lui: Viu este DOmnul care a izbăvit sufletul meu din tot necazul; apoi cum, cînd niște oameni netrebnici au ucis un om nevinovat în casa lui și în patul lui, oare nu voi cere sîngele lui din mîinile voastre și nu vă voi stîrpi de pe pămînt? Și, cum Baana și Rechab au strigat către el și s-a pornit o hărmălaie, David a dat poruncă oștenilor lui și i-au omorît pe amîndoi ucigașii și le-au tăiat mîinile și picioarele și le-au spînzurat deasupra iazului din Hebron."

Principesa și-a pus mîinile, cu palmele întinse, în poală.

"Nu știu ce gînd morbid l-a împins pe David să îngroape capul lui Ișboșet în mormîntul lui Abner la Hebron. Au nu fusese Ișboșet în aceeași măsură jertfa lui Abner, cît și a ucigașilor săi Baana și Rechab? Sau era această apropiere în moarte gîndită ca un simbol cu tîlc, ca o pildă tainică înțeleasă doar de David și de DUmnezeu.

15

LUCRURI SCRISE, ÎNSEMNĂRI ȘI CONSIDERAȚII ALE LUI ETAN BEN HOSAIA CU PRIVIRE LA RĂZBOAIELE EXTERNE ALE LUI DAVID, CA ȘI LA DIFERITE ALTE ÎNTÎMPLĂRI DIN TIMPUL DOMNIEI LUI DAVID, CARE AU FOST DISCUTATE, LA NOUA LOR ȘEDINȚĂ, DE CĂTRE MEMBRII COMISIUNII REGEȘTI PENTRU ALCĂTUIREA UNEI ȘI SINGUREI RELATĂRI ADEVĂRATE ȘI HOTĂRÎTOARE, ISTORICEȘTE EXACTE ȘI RECUNOSCUTE OFICIAL PRIVITOARE LA UIMITOAREA ÎNĂLȚARE ȘI AȘA MAI DEPARTE

Totul îi revine celui pe care l-a ales DOmnul; dar cei, cărora le e menit să se prăbușească, sunt făcuți una cu pămîntul.

Așa cum *beth* urmează după *alef*, tot așa a trebuit să urmeze ungerea lui David după uciderea lui Ișboșet. Bătrînii Israelului au venit la David și au grăit: Iată, noi suntem oasele tale și carnea ta; încă de ieri și de alaltăieri, cînd Saul domnea preste noi, tu ai condus în luptă pre Israel și ai adus pradă bogată și așa să fii tu conducător preste Israel. Și regele David a încheiat cu ei legămînt la Hebron înaintea DOmnului; și au miruit pe David rege peste tot Israelul.

După toate pasiunile și pătimirile, vicleniile și crimele, mișcările și contramișcările, încheierea aceasta trebuie să fi fost totuși oarecum nesatisfăcătoare pentru David.

CUVÎNTAREA REGELUI DAVID CĂTRE OASTEA SA ADUNATĂ PENTRU PREGĂTIREA IUREȘULUI ASUPRA CETĂȚII SION; CUM A FOST SUPUSĂ ADUNĂRII DE CĂTRE BENAIA BEN IEHOIADA ȘI CUM A FOST ÎNFĂȚIȘATĂ DE EL MEMBRILOR COMISIUNII

"Așadar, copii ai lui Israel și Iuda, ascultați-l pe alesul DOmnului. Preoții noștri au tăiat berbeci și au întrebat și oracolul Urim și Tummim; ei îmi jură că încă n-a fost vreo

zi mai prielnică pentru a porni iureșul împotriva Ierusalimului, orașul iebuseilor, și a-l smulge păgînilor. În afară de asta, am visat și un vis, în care Iahve, DOmnul cetelor de oaste, mi s-a arătat și a grăit către mine: Iată, am scos pe Israel din Egipet și am mers înaintea lor ziua ca un stîlp de nori, iar noaptea ca un stîlp de foc; așa vreau să merg și înaintea ta și a norodului tău, cînd vor porni asupra meterezelor Ierusalimului."

(Strigăte de ura.)

"Ah, vitejii mei, a căror sabie bagă spaima în inimile dușmanului; voiesc să vă aruncați în țărînă înaintea DOmnului și să-i mulțumiți pentru că v-a ales să trăiți ziua aceasta. Căci veți fi pizmuiți în vecii vecilor, pentru că ați fost aleși dintre toți bărbații lui Israel, să năvăliți asupra cetății Sionului și s-o luați pentru DOmnul DUmnezeul cetelor de oaste și pentru regele vostru David și să vă nemuriți prin asta numele și să agonisiți pe lîngă asta pradă mare, fiecare dintre voi."

(Strigăte puternice de ura.)

"Acu', au fost și unele glasuri, și eu am auz foarte bun pentru glasuri, care au pus întrebarea: Au de ce vrea David, de fapt, acest Ierusalim ca oraș al său? Nu e decît o grămadă de pietroaie, dogorît vara, friguros iarna și la urma urmei neplăcut. Dar, în visul pe care am avut prilejul să vi-l amintesc, Iahve mi-a grăit mai departe și a zis: David, tu ești rege peste toți copiii lui Israel; de aceea orașul tău să nu fie nici în Iuda și nici în Veniamin și nici în Manase, și în nici unul din triburi, ci să fie orașul tău propriu, orașul lui David, și așezat la mijloc; iar eu, DOmnul DUmnezeul tău, voi veni însumi și voi locui în Ierusalim, spre marele folos al locuitorilor lui și al întregului norod Israel. De unde vedeți, luptătorii mei cu inimi de leu, că Iahve, DOmnul cetelor de oaste, are gînduri mari cu rolul Ierusalimului în istorie; nouă nu ne revine decît să cucerim orașul."

(Strigăte de ura.)

"De asemenea s-a spus, și eu am auz foarte bun pentru tot ce se spune, că cetatea Sionului și zidurile Ierusalimului sunt atît de neluat, încît le-ar putea apăra chiar și numai ologi și orbi. Dar ăsta nu e decît un zvon răspîndit de vrăjmașii lui David. Căci, în visul la care m-am referit de repetate ori, Iahve mi-a grăit mai departe și a zis: David, este

acolo o trecere prin stîncă, care duce de la un izvor de-afară, din fața orașului, la o cisternă dinăuntrul meterezelor, și cine urcă prin ea va ajunge în spatele apărătorilor și va împlini astfel, ceea ce este plăcut în ochii DOmnului."

(Uimire, strigăte de ura.)

"De aceea, nebiruiții mei, vă spun: cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu și încă și mai mult să-mi facă, dacă orașul Ierusalim nu va fi al nostru la lăsatul nopții. Și cine va urca cel dintîi prin trecere și va ajunge în cisternă și îi va bate pe iebusei împreună cu ologii și orbii, acela va fi cel mai mare și căpetenia mea în luptă. Trîmbițaș, sună iureșul."

(Uralele nu mai voiau să contenească. Trîmbița sună iureșul.)

Benaia ben Iehoiada sfîrșise. Membrii comisiunii simțeau în mod vădit oarecare stînjeneală; ședeau acolo, unii privindu-și unghiile, alții scărpinîndu-se la nas. Pricina stînjenelii era limpede: căci Ioab fusese cel care urcase primul prin trecere și ajunsese primul la cisternă și îi lovise pe iebusei; în privința lui Ioab, însă, după cum se spunea, regele David îl însărcinase pe feciorul său Solomon: Să faci dară cu el după înțelepciunea ta, ca să nu se pogoare căruntețea lui cu pace în iad.

Dar Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, și-a lipit palmele apăsîndu-le una peste alta și a zis:

"Cum de mai sunt îndoieli în inimile domniilor-voastre cu privire la felul cum e tratat Ioab în relatarea noastră? Au nu scrie în Cartea Facerii întru totul pe față despre șarpe și nu se relatează i ea despre Cain, ucigașul fratelui său Abel? În cărțile ce apar în anumite țări străine, cel care nu e binevăzut de regele său este amintit adeseori doar pe scurt sau chiar deloc, încît un om tratat astfel devine o ne-persoană, iar feciorii lui sunt deodată feciorii nimănui. Dar astea sunt căile celor netăiați împrejur și, pe deasupra, sunt și înțelepte, căci întoarcerea întru totul pe dos a faptelor prostește doar pe proști și face întreaga carte să fie de necrezut; și, de-ndată ce se suie un nou rege pe tron, el poruncește să se scrie totul altfel, cu care prilej ne-persoana regelui trecut este dezgropată din nou, iar favoriții lui sunt dați, firește, la o parte, astfel încît istoria unui norod atîrnă pînă la urmă de ce ediție a ei o citești. Dar Solomon, cel mai înțelept dintre regi, ar fi mai bucuros dacă comisiunea noastră l-ar pune cu îndemînare în lumina potrivită pe cel ce trebuie să fie însem-

nat și dacă, acolo unde adevărul urmează să fie răstălmăcit, îl va răstălmăci doar în măsură neînsemnată și dacă, în general, va proceda într-un fel mai subtil, pentru ca norodul să și creadă ceea ce stă scris; căci regele nădăjduiește foarte, că Una și singura relatare adevărată și hotărîtoare, istoricește exactă și recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe va dăinui mai mult decît toate cărțile celelalte de acest fel.

Am observat sprînceana încruntată a lui Benaia ben Iehoiada. El a pufnit mînios și a zis:

"Ajunge! Cutare și curate să-mi facă mie DUmnezeu și încă și mai mult să-mi facă, dacă nu l-oi chema la judecată înaintea norodului. Am destule dovezi împotriva lui și destule mărturii iscălite în regulă, pentru a-l spînzura de două și de trei ori, pentru a-i reteza capul și a pune să-i țintuiască trupul la primul zid; și, la judecata lui, va spune adevărul înaintea întregului norod și cu toate amărăciunile, încît să nu mai rămînă nimic de răstălmăcit, nici lucru fără însemnătate, nici altceva."

La aceasta marele-grămătic Iosafat ben Ahilud a prins a zîmbi politicos. Începerea unei proceduri de judecată intră întru totul în sarcinile slujbei domnului Benaia, bineînțeles presupunînd încuviințarea regelui Solomon; dar una este să spînzuri un om și alta să scrii despre el.

Iată-l pe regele David în toată splendoarea lui.

Părui i s-a făcut roșu-ruginiu, în barbă s-a ivit prima cărunțeală. Constrîngerea de-a se păzi mereu i-a săpat cute în jurul ochilor, iar privirea a pierdut ceva din strălucirea de odinioară.

(Stăpînul meu Iosafat: Să fie amintit aici faptul că DOmnul l-a pus pe David rege preste Israel de dragul norodului său Israel.)

David locuiește în cetatea Sion și îi dă numele de orașul lui David. Întărește zidurile de apărare. Se învoiește cu Hiram, regele din Tir, care îi trimite cedri și tîmplari și cioplitori de piatră pentru zidirea palatului său.

Din rîndurile fiicelor Ierusalimului și-a mai luat alte femei și țiitoare. Are nevoie de femei noi, are nevoie de feciori mai mulți și trage nădejde că sporirea familiei prin frumuseți din partea locului o să-l facă iubit de norod.

(Stăpînul meu Elihoref: În locul ăsta să se adauge nu-

mele feciorilor lui David, care i s-au născut la Ierusalim.)

Este, vădit, alesul DOmnului. Astfel decît casa lui Saul, care s-a năruit după moartea întemeietorului ei, casa lui David va dăinui multe generații după el. În mîinile lui, puterea e sfințită de țeluri mai înalte. Poezia lui se ocupă pe larg de gîndul acesta; odată cu textele, mai-marele muzicanților regești primește și indicații precise cum să le prezinte. Dar el caută o dovadă durabilă a misiunii sale dumnezeiești.

Și își aduce aminte de chivotul legii.

(Stăpînul meu Natan: Aici e nimerit un scurt capitol despre aducerea chivotului DOmnului la Ierusalim).

Chivotul legii, asupra căruia tronează nevăzut Iahve între heruvimi: să fie adus la Ierusalim și va fi adus împreună cu el și Iahve, DUmnezeul insezisabil și nestatornic al triburilor; iar DUmnezeu într-un anumit loc înseamnă și puterea într-un anumit loc.

Dar unde se află chivotul? Întrebînd de sîrg pretutindeni, află că ultima oară a fost cinstit înaintea norodului în timpul cînd era judecător Samuel, profetul, și anume după ce regii filisteni îl luaseră pradă în război, dar îl trimiseseră îndărăt lui Israel, fiindcă fuseseră bătuți de către Iahve cu buboaie pe mădular și cu trînji. De atunci ședea, acoperit de colb, în șura unui anume Aminadab din Chiriat-Iearim, lîngă Ghibea.

(Stăpînul meu, Țadoc: orice deslușiri, ce pot trezi îndoială cu privire la obiectele de cult, trebuiesc lăsate de-o parte.)

Acu', în timp ce chivotul e curățat de pînzele de păianjen și îl vopsesc din nou, regele David se apropie cu un alai de treizeci de mii de credincioși ca să ia chivotul legii din casa lui Abihadab. Chivotul e pus într-un car nou și Uza și Ahio, feciorii lui Abinadab, sunt sortiți să ducă ei carul cel nou.

David știe ce-i datorează DOmnului: aceasta avea să fie cea mai mare procesiune din istoria lui Israel, cu nenumărați muzicanți care cîntă înaintea DOmnului din harfe, din psalterioane, din timpane, din fluiere, din chimvale, destul ca să înspăimînte și boul cel mai puternic. Și, cînd procesiunea ajunge la aria Nachon, iată că boii se sperie și căruța pornește să se povîrnească, iar Uza și-a întins mîinile sale spre chivotul DOmnului ca să-l sprijine. DOmnul însă s-a mîniat foarte pe Uza și l-a lovit DUmnezeu chiar acolo pentru îndrăzneala lui și a murit Uza acolo lîngă chivotul DOmnului.

(Stăpînul mei Țadoc: Asta trebuie rostit cu grijă, ca să nu

se nască vreo îndoială cu privire la dreptatea veșnică a DOmnului.)

David se sperie: dacă Uza a trebuit să moara numai pentru că a sprijinit chivotul DOmnului, au ce-l paște pe cel care se gîndește să-l folosească pentru propriul său interes?

Așadar, David umblă să se cotorosească de această mobilă primejdioasă. Leșul lui Uza este lăsat în locul acela. Chivotul DOmnului e întors în casa din apropriere a lui Obed-Edom Gateanul, cu scopul de-a fi privegheat mai departe: dacă mînia DOmnului se vădește a dăinui mai mult, atunci va fi lovit pe față și Obed-Edom.

(Stăpînul meu Ahia: Alegerea unui străin ca obiect de încercare trebuie subliniată cum se cuvine, întrucît ea vădește marea dragoste a lui David pentru norodul său Israel.)

După trei luni încheiate, toate veștile sună la fel: nu numai că Obed-Edom n-a fost bătut cu dropică, cu buboaie deschise și cu scurgere de puroi, dar DOmnul a binecuvîntat vădit casa lui Obed-Edom și tot ce era al lui.

Acum David se hotărăște să mai încerce o dată. Pentru a merge mai la sigur, pune să jertfească boi și oi grase, dendată ce acei ce duceau chivotul făceau șase pasi. Apoi se încinge cu efodul de in al preoților și joacă în extaz înaintea DOmnului, întru marea bucurie a norodului, care admiră bine-dezvoltatele lui podoabe dezgolite, și spre neplăcerea lui Micol, care privește de la fereastră săriturile lui în timp ce însoțește chivotul pînă la cortul legii.

(Stăpînul meu Elihoref: Pentru a scoate în relief mărinimia lui David, aici ar trebui intercalat faptul că David a pus în ziua asta să se împartă la toată mulțimea lui Israel, atît bărbaților, cît și femeilor, așadar fiecăruia, cîte o turtă și cîte o bucată bună de carne friptă și cîte o oca de vin.)

LISTA BIRUINȚELOR LUI DAVID ASUPRA DIFERIȚILOR DUȘMANI DIN AFARĂ, ALCĂTUITĂ DE BENAIA BEN IEHOIADA ȘI PREZENTATĂ DE EL CU SCOPUL DE-A FI INCLUSĂ ÎN RELATAREA DESPRE REGELE DAVID

PRIMUL RĂZBOI ÎMPOTRIVA FILISTENILOR:
Filistenii năvălesc în țară prin valea Refaim. Urmînd

sfatul DOmnului, David îi bate la Baal-Peraţim printr-un atac frontal. Filistenii bătuţi lasă acolo idolii lor şi David porunceşte să-i ardă cu foc.

AL DOILEA RĂZBOI ÎMPOTRIVA FILISTENILOR:

Filistenii se reîntorc, din nou prin valea Refaim. DOmnul recomandă o manevră de învăluire, urmată de un iureş asupra spatelui duşmanului; DOmnul va da semnul pentru iureş printr-un foşnet, ca şi cum ar veni pe vîrful anumitor aguzi din dumbrăvi. David face precum i-a poruncit DOmnul şi îi bate pe filisteni de la Ghibeon pînă la Ghezer.

URMĂRIREA CELOR BĂTUŢI:

Împotrivirea trupelor risipite ale filistenilor este înfrîntă; oraşele filistenilor sunt ocupate; cele cinci regate încetează să mai fiinţeze.

SUPUNEREA MOABULUI:

Moabiţii sunt atacaţi de către David şi bătuţi. Din trei bărbaţi în stare să poarte armele, pune să ucidă doi, restul au fost făcuţi birnici.

MARELE RĂZBOI DIN MIAZĂNOAPTE-RĂSĂRIT:

Hadad-Ezer, regele din Ţoba, ameninţă să-şi întindă puterea peste apa Eufratului. David porneşte la luptă împotriva lui, îl bate, ia prinşi douăzeci de mii de pedestraşi şi şapte sute de călăreţi şi face pradă o mie de care de luptă. Scuturile de aur ale ofiţerilor lui Hadad-Ezer, ca şi mari cantităţi de aramă din Tebah şi Berotai, oraşele lui Hadad-Ezer, sunt aduse la Ierusalim.

OCUPAREA DAMASCULUI:

Sirienii din Damasc vin în ajutorul lui Hadad-Ezer, regele din Ţoba. David omoară douăzeci şi două de mii de oameni dintre ei, pune oşti de pază în Siria Damascului, iar sirienii ajung robi şi birnici lui David.

SUPUNEREA IDUMEEI:

La retragerea din Siria, în Valea Sărată,David bate o oaste din ajutor din Idumea, optsprezece mii de oameni. Apoi pun oștiri de pază în Idumea și face întreg norodul birnic

MARELE RĂZBOI TRANSIORDANIAN:

Cuprins de mînie împotriva regelui Anon din Amon, care răsese pe jumătate bărbiile solilor lui Israel și îi silise să se întoarcă cu șezutul gol, David trimite pe Ioab cu toată oștirea de viteji. Într-o bătălie îndoiată, în fața porților orașului Rabat-Amon, oștile siriene de ajutor și amoniții sunt biruiți pe rînd. Sirienii se adună iarăși și sunt întăriți cu trupele regelui Hadad-Ezer. David strînge întreaga oaste a lui Israel, trece peste Iordan și înfrînge la Helam oastea siriană unită sub Sovac, căpetenia de oaste în război a lui Hadad-Ezer. Luptătorii lui David nimicesc patruzeci de mii de călăreți și oștenii din șapte sute de care de luptă; Sovac este rănit în luptă și moare. Diferitele regate siriene se trag îndărăt din luptă. Amon este pustiit de către Ioab; iar capitala Rabat-Amon e asediată și dărîmată. Norodul din ea a fost robit cu sila; coroana regească a Amonului, în greutate de un talant de aur și împodobită cu nestemate, și-a pus-o David pe cap.

CONSTATARE GENERALĂ:

În toate bătăliile și războaiele acestea, DOmnul l-a ocrotit pe David, oriunde mergea.

"Și acum, domnii mei", a grăit Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, "ultimul nostru punct de azi: De ce, cu toate că regele David a adus chivotul DOmnului la Ierusalim, n-a zidit el însuși templul în care să-și afle locul acesta, ci a lăsat asemenea lucrare evlavioasă în seama feciorului și urmașului său Solomon?"

M-am temut că Iosafat îmi va trece mie întrebarea. Templul, ale cărui cheltuieli deveneau fără margini, era o pricină veșnică de nemulțumire publică; și mulți din norod îl slăveau pe David mai presus de Solomon, pentru că bătrînul rege se ferise cu înțelepciune să pună să se înceapă sfînta clădire uriașă.

Iosafat s-a hlizit către mine:

"Etan?"

Eu știam, însă, și Iosafat știa și el, că membrii comisiunii cunoșteau prea bine pricina atitudinii lui David. Nu fusese zgîrcenie. Pentru zidirea propriului său palat, David a cheltuit bani; în general, nu avea mîna strînsă la sicli cînd voia să-și arate strălucirera domniei sale. Neplăcut era faptul că se temea de zavistiile cu preoțimea. Chivotul legii în tabernacolul său din Ierusalim produsese destulă îndîrjire, întrucît asta micșorase veniturile templelor din Șilo și Șechem, cum și cele a sute de sanctuare mai mici, care erau risipite prin întreaga țară și care își hrăneau, fiecare, preoții lor; David era îngrijorat că un templu regesc, bogat în podoabe din lemn de cedru și din marmură și din aramă și din nestemate de preț, ar fi putut preschimba nemulțumirea acestor preoți în dușmănie activă și înmulți greutățile, care îl chinuiau în ciuda biruințelor oștilor sale.

De aceea am spus că li se cade oamenilor lui DUmnezeu să-și spună părerea cu privire la templul DOmnului și la tot ce e în legătură cu el; că eu nu sunt decît un umil vas, care adastă în așteptare, pentru a fi umplut de cuvintele înțelepciunii rostite de ei. La care preotul Țadoc și profetul Natan au prins a se îmbia unul pe altul să ia cuvîntul, pînă ce Benaia ben Iehoiada a vroit să știe, dacă nu cumva comisiunea trebuie să șadă acolo toată noaptea.

În cele din urmă a început Țadoc și a zis:

"Să nu le fie cu bănat stăpînilor mei, dar David a pregătit înainte zidirea templului și a adunat mult fier și piroane pentru porți și balamale, și aramă și lemn de cedru. Apoi l-a chemat la el pe Solomon, pe-atunci încă băiat la vîrstă fragedă, și a grăit către el: Fiul meu, în ce mă privește, am avut la inimă să-i zidesc o casă DOmnului DUmnezeului lui Israel, care să fie plină de măreție neasemuită și vestită în toate țările lumii. Dar a fost către mine cuvîntul DOmnului care a zis: tu ai vărsat sînge din belșug și ai purtat războaie mari; de-aceea nu tu ai să-mi zidești mie casă numelui meu. Dar uite, ți se va naște un fiu și el va fi un om pașnic; și lui vreau să-i dau liniște din partea tuturor dușmanilor săi dimprejur, căci numele lui va fi Solomon pașnicul. Acesta va zidi casă numelui meu și el îmi va fi fiu, iar eu îi voi fi tată, și voi întări tronul domniei lui preste Israel în veci."

Atunci au bătut toți tare din palme și Iosafat a deslușit că istoria este foarte plină de tîlc și de adîncă însemnătate, mai ales cu privire la Solomon, cel mai înțelept dintre regi. Dar Natan, profetul, a încruntat din sprîncene și a pus întrebarea dacă membrii comisiunii socotesc că e înțelept să îndrepte luarea-aminte a norodului asupra multului sînge de pe mîinile lui David.

La aceasta a răspuns Iosafat.

"Poate că domnul meu Natan are în stăpînirea sa alte cunoștințe și binevoiește să ni le împărtășească și nouă".

Cu plăcere, a spus Natan; dealtfel ceea ce știe nu poate fi răsturnat, căci a aflat-o din gura DOmnului. În cartea amintirilor sale, la care lucrează ăst-timp și pe care se gîndește s-o numească Cartea lui Natan, a scris totul: va fi bucuros să le citească membrilor comisiunii din capitolul despre care e vorba.

Atunci Iosafat i-a mulțumit lui Natan și a fost de părere că vorbește desigur în numele tuturor membrilor comisiunii, dacă primește cu bucurie prietenoasa ofertă; Natan, însa, a plesnit din degete, la care doi slujitori au adus înăuntru un coș cu tăblițe de lut; și el a băgat mîna în coș și a început să citească din capitolul ce se numea: Visul lui Natan.

Era un vis frumos și foarte plin de învățăminte. Bineînțeles că DOmnul apărea în el și grăia îndelung către Natan: despre ieșirea din Egipet a copiilor lui Israel, despre așezarea semințiilor, despre vremea judecătorilor. În toți acești ani, continua DOmnul, el a locuit în corturi și în tabernacole, astfel că încă vreo cîțiva ani de locuit incomod nu înseamnă mai nimic.

Și Natan a ridicat glasul puternic, cînd a repetat cuvintele DOmnului, care îi porunceau:

"Mergi și spune robului meu David: cînd se vor plini zilele tale și vei răposa cu părinții tăi, atunci vor ridica dupa tine pe urmașul tău, care va răsări din coapsele tale, și voi întări stăpînirea sa. Acela va zidi casă numelui meu; eu voi fi aceluia tată, iar el îmi va fi fiu; casa ta va fi neclintită, regatul tău va rămîne veșnic."

Natan a tăcut scurt.

Apoi a încheiat:

"Toate cuvintele acestea și toată vedenia asta le-am istorisit lui David întocmai."

Atunci s-au pornit iar să bată tare din palme și Iosafat a

arătat, că visul este cu totul neobișnuit și de adîncă însemnătate, mai ales în ce privește sămînța din trupul lui David. Dar preotul Țadoc a ridicat din umeri și și-a spus părerea cu privire la minune: anume că, în istorisirea pe care a înfățișat-o comisiunii, DOmnul a rostit aproape aceleași cuvinte ca și în visul pe care l-a citit Natan înaintea lor din cartea amintirilor sale.

Iosafat ben Ahilud a înghițit. Apoi s-a întors către mine și a zis:

"Ca un conducător al lucrurilor, Etan, ce anume ai prelua în relatarea despre regele David, povestirea lui Țadoc sau visul lui Natan?"

"Identitatea cuvintelor DOmnului din amîndouă", am spus eu după oarecare codeală, "dovedește origina dumnezeiască a amîndurora. Așa că doar DUmnezeu poate judeca. Slujitorul vostru e de părere, că va trebui să trageți la sorți sau să votați."

"Să votăm", a zis Benaia, "pentru ca să terminăm odată."

S-a întîmplat, însă, că au fost trei glasuri împotriva altora trei, întrucît Benaia ben Iehoiada și grămăticul Ahia și Țadoc ben Ahilud și Elihoref, celălalt grămătic, precum și Natan au fost pentru visul lui Natan. De aceea chestiunea a fost supusă hotărîrii celui mai înțelept dintre regi, Solomon.[1]

[1] *Judecată solomonică, rostită după mai multe luni: Să se preia amîndouă textele.*

16

ÎNSEMNAREA REGELUI DAVID CU PRIVIRE LA CEARTA, PE CARE A AVUT-O CU MICOL, SOŢIA SA, LA ÎNTOARCEREA DIN MAREA PROCESIUNE ÎNTRU SLĂVIREA ADUCERII CHIVOTULUI DOMNULUI LA IERUSALIM

Mersul a fost lung şi ~~prin~~ arşiţă, şi drumul prăfos; iar jocul meu înaintea DOmnului era anevoios. Au nu se poate aştepta un bărbat, după asta, să fie primit în propria lui casă cu vorbe îmbunate şi cu o băutură rece şi cu un lighean cu apă pentru picioare?

Dar Micol, fiica lui Saul, stă în pragul uşii şi îmi dă bineţe cu expresia ei batjocoritoare, care e atît de nesuferită, şi cînd vreu să aflu unde sunt ceilalţi, ea îmi răspunde: Stăpînul meu îi va afla, de bună seamă, în oraş sau la porţile oraşului în preajma povestitorilor de istorii şi a cîntăreţilor din uliţe şi a scamatorilor şi a înghiţitorilor de săbii; că doar nu se întîmplă în fiece zi ca regele să pregătească o serbare a norodului şi asemenea privelişte. Atunci de ce ai stat acasă, am întrebat eu.

Eu sunt fiica unui rege, a zis ea, nu mă amestec cu gloata; dealtfel am şi văzut destul de la fereastra mea.

Aa, zău, zic eu, şi a fost o privelişte frumoasă?

Atunci cată spre mine. Şi văd cum răsuflă adînc şi cum i se ridică pieptii, încă mai are pieptii aceia frumoşi şi vîrtoşi, şi mă ocărăşte: cîtă cinste şi-a agonisit azi regele lui Israel, dezgolindu-se înaintea privirii roabelor nerozilor săi de curteni, neruşinat ca un om desfrînat.

DOamne DUmnezeule! Mînia mi se învolbură din măruntaie pînă-n ţeastă şi mă duc cu gîndul la cele două sute de prepuţuri filistine, pe care m-a pus părinte-său să le plătesc, şi la privirea cu care a căutat la darul meu de nuntă, şi zic: Înaintea DOmnului m-am arătat, pricepi, înaintea DOmnului, cel care m-a ales pe mine în locul părintelui tău, ca să stăpînesc peste Israel: de aceea cînt şi joc înaintea DOmnului. Şi încă şi mai mult decît atît, mă voi smeri şi voi fi încă şi mai mic în ochii lui; iar înaintea roabelor de care ai vorbit nu mi-e ruşine de ce-or să vadă; dar tu să rămîi în

afară de rînd și să n-ai copii pînă-n ziua morții tale.

Ca și cum te-ai fi apropiat măcar o dată cu dragoste de mine, a zis ea răgușit, de cînd m-ai luat de la Paltiel și m-ai ținut în casa ta din Hebron și, acum , din Ierusalim.

La care eu: Și au de ce să înmulțesc cu sămînța mea sîngele lui Saul, care e dușmanul meu?

Oo, David! strigă ea din rărunchi. Și apoi: DOmnul DUmnezeu știe că inima ta e un sloi de gheață, care face să înghețe iubirea celor ce-ți sunt aproape și care e aducătoare de moarte pentru sufletul tău; va veni ziua cînd vei simți cum se lățește răceala în tine și strădaniile gingașe ale oricîtor fete din Israel nu vor mai fi în stare să-ți dăruie căldura...

Dănțuitorii și judecătorii de la porțile orașelor joacă o piesă care vorbește despre spînzurarea la Ghibeon a celor șapte feciori ai lui Saul și despre cum Rițpa, țiitoarea lui Saul, mama lor, a adăstat cu răbdare sub furci, alungînd păsările ziua și fiarele noaptea, de la începutul secerișului orzului pînă ce au venit ploile în sfîrșit, și biruindu-l astfel pe regele David.

Acu', cinci din cei șapte nu fuseseră de fapt feciorii lui Saul și ai Rițpăi, ci erau nepoții regelui Saul, născuți de fiica sa Merab, care a murit de tînără, astfel încît băieții au fost crescuți de principesa Micol, soră cu Merab, și ea le-a fost ca o a doua mumă. Și din nou s-a făcut ca mîna lui Micol să țină lumina care putea lumina bezna; dar calea mea către ea era închisă.

Și din nou m-am sfătuit cu nevastă-mea Estera și am hotărît să mă feresc de-a ajunge să atîrn și mai mult de Amenhotef și să-i cer mai curînd lui Iosafat, marele-grămătic, să-mi îngăduie a mă înfățișa înaintea principesei. Dar acesta m-a chemat la el după cîteva zile și a spus:

"Etan, doamna Micol nu se simte bine; cel mai înțelept dintre regi ne sfătuiește să-mi înfățișezi mie întrebările tale."

Am înghețat pe dată pînă-n rărunchi, căci mi-am dat seama că regele n-avea încredere în mine, iar sfetnicii lui se îndoiau de mine, din care pricină nu-mi îngăduiau să merg la Micol; dar am fost destul de cu cap, ca să-mi exprim îngrijorarea cu privire la starea sănătății principesei; duță care Iosafat a vrut să șite ce gîndeam s-o întreb.

"Stăpîne", am zis eu, "cu întrebările e la fel ca și cu unele plante: cresc una dintr-alta."

"Mi se pare", a răspuns el "că-ți prețuiești prea sus rolul, Etan. Scribul să scrie, nu să gîndească; iar cel care e învățat și are cunoștințe, să se restrîngă la învățătura sa."

"Sluga voastră nu cercetează de dragul cercetării sau din indiscreție", i-am întors eu vorba. "Au nu m-a numit Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și nu mi-a făgăduit ajutor, dacă m-aș clătina sau m-aș afla în neștiință, unde e greșeala și unde e adevărul? Atunci de ce nu mă ajută nimeni să merg mai departe? De ce mi se învăluie și mi se ascunde ceea ce trebuie să știu ca să scriu? Zău, mai bine m-aș întoarce la Ezrah și aș trăi în pace, decît să-mi chinui sufletul cu da și nu și cu poate și însă."

"Atunci întreabă", a icnit el încruntînd fruntea.

"În legătură cu danțul regelui David și cu extazul lui înaintea chivotului DOmnului, prin care s-a iscat neplăcerea lui Micol, care a văzut totul de la fereastră..."

"Știu", a zis Iosafat, "a fost vorba despre asta la ultima ședință a comisiunii. Crezi cu adevărat că o sfadă între soți este vrednică să fie pomenită într-o scriere istorică serioasă?"

"Danțul regelui înaintea chivotului DOmnului este o acțiune sfîntă, de bună seamă vrednică să fie pomenită într-o scriere istorică serioasă; și, dacă femeia regelui se sfădește cu el din pricina asta, este spre rușinea ei."

Atunci Iosafat a oftat șia spus că văzuse venind întrebarea mea și că e pregătit pentru ea; după care a împins spre mine cîteva tăblițe de lut. Acestea semănau a însemnări personale, făcute de mîna pricepută întru ale scrisului, cu literele bine rotunjite și cu multe prescurtări.

Mie, însă, mi s-a părut că parcă aripa sorții îmi atinge ușor fruntea, și am întrebat, cu toate că știam răspunsul dinainte:

"Ăsta e scrisul regelui David?"

Iosafat a aprobat din cap:

"Din depozitele mele."

Mi-a lăsat timp să citesc. Mai tîrziu mi-a fost îngăduit să copiez tăblițele și ceea ce sta scris pe ele am arătat mai sus. Cînd am terminat de citit, m-a întrebat:

"Ce zici despre ele?"

"DUmnezeu singur știe", am zis eu, "ce se petrece în inima unui bărbat și a unei femei, care au fost atît de legați unul de altul, ca David și Micol."

"Asta e tot ce vezi tu în cuvintele lui David?"

Am tăcut.

"Nu simți frica ascunsă în ele și stafiile ce se ivesc din ea? Și stafiile au toate același chip: al regelui Saul."

M-am întrebat de unde venea așa deodată încrederea lui. Au se și hotărîse poate că nu aveam să trăiesc atîta, încît să mă folosesc rău de ea?

"Să mă ierte stăpînul meu", am spus eu, "dar mie mi se pare că David nu era omul care să se ocupe de stafii; mai curînd era în legătură cu îngerii și cu DOmnul Iahve în persoană."

Iosafat a prins să zîmbească:

"Atunci privește asta la lumina soarelui. Întrucît el însuși pusese mîna silnic pe putere, David bănuia că și alții plănuiau același lucru împotriva lui. Statul pe care îl întemeia era trebuitor și de aceea plăcut în ochii DOmnului; dar îndîrjea pe bătrînii triburilor, a căror putere o micșora. Războaiele lui erau costisitoare, dregătoriile lui sugeau din avutul norodului; în curînd copiilor lui Israel a început să le fie dor de zilele lui Saul, cînd regele încă umbla pe brazdă în urma plugului și cînd țăranul păstra pentru sine cea mai mare parte din roadele muncii lui. Ce putea fi mai firesc, decît ca dezamăgiții și nemulțumiții, cei în suferință și cei sărăciți să-și pună nădejdea în duhul lui Saul și în ultimii urmași încă în viață ai lui Saul?"

Și cîtă vreme mai trebuie apoi, am gîndit eu pînă la capăt gîndul lui Iosafat, cîtă vreme pentru ca chiar și un cap potolit și rece să vadă în fiece reunire întîmplătoare o ceată, în fiecare vorbă șoptită, o uneltire? Cîtă vreme pînă cînd statul întemeiat în numele DOmnului să se prefacă într-un moloh hrănit cu carnea nevinovaților?

"Stăpînul meu doar nu vrea să lase a se înțelege", am zis eu îngrijorat de propria mea îndrăzneală, "că David ar fi pus la cale spînzurarea celor cinci feciori ai fiicei lui Saul. Merab, și a celor doi feciori ai Rițpăi, țiitoarea sa?"

"Treaba asta te neliniștește?"

M-am grăbit să-l asigur, că știu bine cum că cei șapte tineri n-au fost uciși de David, ci de către locuitorii orașului Ghibeon, care nici măcar nu făceau parte din Israel, întrucît erau locuitorii străvechi ai țării, rămășițe ale poporului amoreilor; că, totuși, mi se pare greu de închipuit ca un oarecine din

Israel să fi putut fi spînzurat de o haită de băștinași sărăntoci, afară doar cu încuviințarea regelui David.

"Și acum îți dai cu presupusul", a zis Iosafat, "că sfada lui David cu Micol și tot ce se leagă de ea trebuie privit dimpreună cu spînzurarea din Ghibeon."

Pălisem, căci mă iscodea tare ciudat cu privirea.

"Stăpîne", am zis eu, "oamenii cu cuget rău și din cei ce-i vor răul lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, pot răstălmăci asemenea lucruri înlăuntrul întîmplărilor; totuși nu știu cum am putea ocoli o relatare a spînzurării, de vreme ce chiar și dănțuitorii și jucătorii de la porțile orașelor se hrănesc din istoria asta."

"Vai, Etan", a grăit el, "cu toată truda ta, îl cunoști prost pe David ben Iesei, alesul DOmnului; că doar David însuși a dat răspuns tuturor celor ce voiau să-l ponegrească."

Uimirea mea a părut să-l înveselească și el a continuat:

"A fost atunci foametea aceea din zilele lui David, îți amintești. N-a fost o foamete deosebit de grea; a ținut abia trei ani. Dar a fost totuși așa, că s-au ridicat murmure de cîrteală în norod și s-a zis că DUmnezeu pedepsește pe Israel din pricina sîngelui de pe mîinile lui David. Și vorba asta a ajuns la urechile lui David, căci avea urechile lui pînă și în cel mai mic sat, și atunci el a grăit către mine: Iosafat, sîngele care e pe mîinile mele a fost vărsat în numele DOmnului și cu un scop bun; de aceea DOmnul nu va fi pedepsind nodorul Israel din pricina mea. Dar dacă ți-ar trece prin minte vreo fărădelege cu vărsare de sînge care încă nu e răscumpărată și pe care am putea-o răscumpăra, am putea izbuti să punem capăt în același timp foametei și zvonurilor urîte."

Iosafat și-a turnat vin în pocal.

"Atunci mi-am adus aminte", a continuat el, "că regele Saul, cînd era încă nou în slujbă, pornise o raită și, în zelul său, ucisese un mare număr de locuitori din Ghibeon și, anume, călcînd legămîntul de pace pe care copiii lui Israel îl făcuseră cîndva, sub jurămînt, cu ghibeoniții. I-am amintit lui David de acea întîmplare și el a închis ochii și și-a plecat capul, de parcă ar fi auzit glasuri; însă, cînd și-a venit iar în ori din visarea sa, mi-a spus că tocmai i-a grăit DOmnul; că recunoaște glasul DOmnului din o mie de glasuri; și că DOmnul i-a vestit, în legătură cu foametea, că aceasta s-a

abătut din pricina lui Saul și a casei lui mînjite de sînge, pentru că Saul i-a ucis pe ghibeoniți."

Iosafat și-a privit pocalul, de parcă se temea că vinul din el se înăcrise, și a vorbit mai departe:

"Regele mi-a poruncit apoi să chem la Ierusalim pe bătrînii ghibeoniților rămași în viață și să le dau a înțelege că regele are de gînd să dea ispașă pentru răutatea lui Saul. Astfel au venit ghibeoniții înaintea lui David și el i-a întrebat: Ce să fac pentru voi? și cu ce să ispășesc? Iar ghibeoniții au grăit către el: Nu poftim la aur sau argint; omul care ne-a șters de pe fața pămîntului, acum vrem să-l ștergem noi de pe fața pămîntului; poruncește să ne dea în mînă șapte din urmașii lui bărbați; iar noi vrem să-i ridicăm în furci înaintea DOmnului."

Iosafat a bătut și a plescăit din buze. Apoi a zis:

"Au fost unii în Israel care au făcut constatare că ghibeoniții i-au cerut lui David viața a șapte urmași bărbați ai lui Saul pentru că s-a nimerit ca, în afară de Mefiboșet, fiul lui Ionatan, care era schilod și deci nu putea deveni rege, mai erau în viață tocmai șapte dintre ei. Dar cei ce grăiau astfel erau guri spurcate și gloata norodului a ținut-o una și bună, că David trebuia să le împlinească cererea și anume cît mai curînd, din pricina foametei."

"Dar cum s-a purtat principesa Micol față de acest eveniment dureros pentru ea?" am întrebat eu.

"A îndurat cu demnitate", mi-a deslușit Iosafat, "cum îndura toate. Cealaltă, acea Rițpa, ne-a făcut greutăți."

"Sub furci?" am zis eu.

"Au fost dați morții în zilele culesului grînelor", a vorbit Iosafat după oarecare gîndire, "în primele zile, la începutul strînsului orzului. Și Rițpa a luat pînza de sac și a întins-o pentru ea pe stînca de sub spînzurați și a rămas lîngă cei doi feciori ai ei și lîngă cei cinci feciori ai lui Merab de la începutul strînsului pînă ce a venit în sfîrșit ploaia, și a alungat ziua păsările cerului, iar noaptea fiarele sălbatice ale cîmpului..."

Glasul i s-a stins. Abia după o vreme a început iar, de rîndul ăsta supărat:

"Ah, Rițpa era o vicleană, țiitoarea lui Saul. Cunoștea norodul și cunoștea inima slabă a lui David, care avea să se milostivească de-ndată ce avea să înceapă să se șoptească în

norod despre această mamă din Israel, care ședea acolo și alunga vulturii hoitari și șacalii de la trupurile copiilor ei. Și David se temea că, din oasele neîngropate ale feciorilor lui Saul, putea să reînvie încă duhul regelui mort. Dar el mai știa că copiii lui Israel, în afară de o procesiune zgomotoasă și o îndestulare cu hrană a gloatei, nu prețuiesc nimic mai mult decît o înmormîntare cu fală, așa cum rînduise el pentru Abner ben Ner și pentru capul însîngerat al lui Ișboșet. De aceea David a poruncit să se adune oasele lui Saul și ale feciorului său Ionatan, care fuseseră luate de la filisteni și care zăceau acum astrucate la Iabeș-Galaad; în plus și oasele celor spînzurați; și toate osemintele acestea au fost duse în țara tribului Veniamin, la Țela, și au fost puse să odihnească în mormîntul din strămoși ai familiei, în groapa lui Chiș, tatăl lui Saul. Și regele David însuși a ales muzica pentru înmormîntare și mi-a poruncit să stau în fruntea celor întristați; cuvîntarea la mormînt, însă, a ținut-o Țadoc, preotul. Iar norodul striga tare și jelea și plîngea, dar toți, pînă la unul, au fost de părere că David se purtase cît se poate de mărinimos.

"Ca întotdeauna", am întărit eu "ca întotdeauna."

DINTR-O POEZIE A LUI DAVID CU TITLUL

Cîntare de slavă a lui David pentru izbăvirea de toți vrăjmașii lui

Domnul îmi răsplătește după dreptatea mea,
după curățenia mîinilor mele îmi plătește.
Căci urmez căile DOmnului
și nu mă abat întru rău de la DUmnezeul meu.
Toată pravila lui stă sub ochii mei
și de la poruncile lui nu mă abat.
Fără prihană și cu cinste stau înaintea lui
și mă feresc de păcat și nedreptate.
Întru aceea Domnul îmi întoarce după dreptatea mea,
după curățenia mîinilor mele, așa cum se arată ea înaintea ochilor lui.

"Parcă nu ți-e bine, Etan, soțul meu", a observat Estera cînd m-am întors în casa nr. 54 din ulița Reginei din Saba. "Convorbirea ta cu marele-grămătic n-a fost îmbucurătoare?"

"Am vorbit despre spînzurare."

Mi-a cuprins mîna în mîinile ei:

"Au cine e David ben Iesei, ca să te scarpini cînd nu te mănîncă? DUmnezeu îi face deopotrivă pe regi și pe milogi, le rostuiește sorocul lor sub bolta cerului și îi face să cadă precum iarba înaintea coasei. Ce-ar fi, Etan, dacă ne-am duce îndărăt la Ezrah, în liniște?"

"Ah, Estera", am zis eu, "suntem ca oaia în țarc; oriîncotro s-ar îndrepta, tot rămîne prinsă."

Atunci n-a mai spus nimic.

17

Gîndul că va trebui să mă ocup de povestea cu Batșeba, mă apăsa încă de multă vreme.

Căci aceasta era și mai greu de tratat decît spînzurarea celor șapte fii și nepoți ai regelui Saul rămași în viață, că doar îl privea de-a dreptul pe Solomon, cel mai înțelept dintre regi; în afară de asta, regina-mamă Batșeba este încă foarte în viață.

Întregul Israel știe că Urie, heteul, bărbatul Batșebei, a murit tocmai la timpul potrivit, pentru a-i îngădui lui David să se însoare cu văduva și să-i înalțe pe cei dintîi nou-născuți ai ei printre principii de sînge. Se vorbise despre întîmplarea asta în toată țara, mai cu seamă că părtașii la ea se purtau cu o ciudată lipsă de reținere; și, totuși, faptele adevărate sunt greu de despărțit de scorneli.

Natan, profetul, descrie întîmplarea în amintirile lui, și sunt aplecat să-l cred în multe privințe; el a fost martor al primejdioasei legături și a încercat, în felul lui, să dobîndească înrîurire asupra ei. Cu toată neîncrederea care mă bîntuie ca istoric, sunt totuși de părere că ne putem socoti norocoși de a-l avea pe Natan și cartea lui de amintiri; poate fi folosită în cea mai mare măsură, dacă nu uităm ce fel de om este: plin de îngîmfare și socotindu-se buricul pămîntului. Astfel am plecat de-acasă și m-am dus la Natan, profetul, și l-am găsit acasă, unde nu făcea nimic.

"Aa, Etan ben Hosaia! tocmai mă gîndeam la tine și iată-te în fața mea."

"Darul clarviziunii stăpînului meu este o minune a vremii noastre. Nu oricui îi dă DUmnezeu vedenii și vise pline de adînc tîlc, ceea ce trebuie să fie, de fapt, de mare ajutor la scrierea cărților."

"Adevărat. Alți autori trebuie să se gîndească încordat și să folosească alte compendii și să se lupte cu logica; eu aștept pur și simplu iluminarea de la DOmnul."

"Dar amintirile au nu se întemeiază pe fapte?"

"Ce-ar fi faptele fără vedenii și parabole? Dar să nu confunzi astea cu toate îngăimările și bîlbîielile ce se găsesc în operele anumitor contemporani, căci asemenea lucruri nu vin de la DUmnezeu, ci din sim-

pla neputință de-a așterne în scris un gînd cu cap și coadă."

"Presupun că amintirile voastre, ce poartă deocamdată titlu de Cartea lui Natan, relatați și despre dragostea gingașă, care unge la inimă, a regelui David pentru doamna Batșeba, despre acea legătură dulce și binecuvîntată a două suflete la unison, din care a răsărit, după multă strădanie, persoana stăpînitorului de azi al tronului."

"Am avut grijă să povestesc această istorie cu toate amănuntele ei minunate."

"Poate nădăjdui slujitorul vostru că îi veți pune la îndemînă, pentru relatarea despre regele David, faptele așa cum le-ați adunat și îmbinat? De bună seamă că veți fi pomenit așa cum se cuvine."

"Nu am decît un singur rînd de tăblițe de lut. Ai să înțelegi că nu le pot da din mînă."

"Aș putea, oare, să le citesc aici, la voi?"

"Cînd cuvintele DOmnului se abat asupra mea, le pot înregistra doar folosind semne și prescurtări, pe care nu le-ai putea desluși. Dar pot să ți le citesc și să răspund la întrebările tale."

CITIREA LUI NATAN, PROFETUL, DIN CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ȘI CU RĂSPUNSURILE LUI NATAN, PUSE ÎN PARANTEZE

Pentru seara aceasta regele David ne-a poftit pe mine și pe cîțiva prieteni mai apropiați ca să discutăm treburi de stat, cu care prilej eu urma să prorocesc în caz de nevoie. Împotriva deprinderii sale, regele a întîrziat la cină și părea împrăștiat, astfel încît m-am simțit îndemnat să întreb dacă nu cumva în timpul puișorului de somn de după-masă a avut vreun vis care să aibă nevoie de tălmăcire.

Regele a cătat la mine de parcă i-aș fi vorbit de pe altă lume și a grăit: Un vis? Nu, Natan, o vedenie în toată regula!

Abiatar, preotul, și Seraia, grămăticul, și alții au vrut să afle mai multe: dacă regele a avut vedenia în somn și dacă semăna mai curînd cu un înger sau cu un om și tot întrebări de-acestea, multe, astfel încît s-a iscat o adevărată harababură. Regele David, însă, și-a mîngîiat barba și a spus că ar

fi crezut că i-a apărut un înger, dacă persoana nu s-ar fi spalat după cum spune legea, cînd a zărit-o de pe acoperișul casei domnești, în lumina soarelui ce da să apună, tocmai cînd el se sculase din crivat. La care Seraia, grămăticul, a deslușit îndată, ca trebuie să fie vorba de Batșeba, fiica lui Eliam, soața lui Urie heteul, care era căpetenie peste o roată de-o mie de oameni și care lupta pentru conducerea lui Ioab la încercuirea orașului Rabat-amon, căci ea și bărbatul ei se mutaseră de curînd în casele pentru ofițeri dinspre soare-apune de palat. Dacă regele poftește, a mai adăugat Seraia, se va duce la femeie și o va vesti că a aflat prețuire în ochii regelui; tot restul e treabă simplă.

Nu chiar atît de simplă, a zis regele.

Dar Seraia a întrebat: au nu-i aparțin regelui toate fiicele lui Israel, dimpreună și cu acelea care erau căsătorite cu straini ca alde Urie heteul?

Toate, a întors vorba regele, în afară de femeile oștenilor ce se află la luptă. Acestea nu e îngăduit să fie atinse nici de batrînii triburilor, nici chiar de rege însuși; căci cum să-l convingi pe un om să pornească de-acasă și să se bată pentru DOmnul, dacă nu e sigur că femeia și casa lui sunt ocrotite?

Și Abiatar, preotul, a hotărît acest lucru și a spus că e vorba de o lege a DOmnului, care îi privea ca tabu pe cei netaiați împrejur și că regele David este neobișnuit de înțelept și de drept.

Atunci regele a bătut cu pumnul în masă și a strigat: Atunci eu trebuie să mă las ca focul ăsta să-mi mistuie măruntaiele să să nu-l sting?

Abiatar s-a speriat atît de tare, încît bucătura din gură i-a alunecat pe stearpa și au trebuit să-i sară într-ajutor. De-ndată ce a putut să răsufle iar, a zis: Focul, care mistuie măruntaiele regelui, trebuie să fie stins, căci sănătatea alesului DOmnului este legea de căpetenie. Mai mult, au nu și-a vadit Iahve limpede vrerea, făcînd ca spălarea femeii și apusul soarelui și sosirea regelui pe acoperiș să se petreacă în același timp?

Iar grămăticul Seraia a arătat că tabu-ul nu-și află rostul de rîndul acesta întrucît, dacă regele se culcă cu Batșeba, femeia lui Urie heteul, acesta nu-și pierde nevasta; dimpotriva, urie va dobîndi slavă și avuție prin această legătură.

(Aici m-am gîndit că ar fi vremea să mă minunez și am

spus că nicicînd în viața mea nu mi-a ajuns la ureche ceva care să fie scris atît de tulburător și atît de aidoma cu viața! Și, dat fiind că stăpînul meu Natan a fost și el oaspete la masă în seara aceea, n-a rostit nici o părere cu privire la problema tabu-ului?

Natan s-a hlizit și a spus umil:

"Eu am rareori o părere, dacă DOmnul Iahve nu mă învață ce vorbe să rostesc."

Și a citit mai departe.)

Și David a trimis slugile acolo și a pus s-o aducă pe Batșeba. Și ea a venit la el și el a dormit cu ea, căci ea tocmai se curățase de necurăția ei; apoi ea s-a întors la casa ei.

(Din nou l-am întrerupt și am zis:

"Întrucît din unirea amintitei perechi s-a născut Solomon, cel mai înțelept dintre regi, ar trebui totuși să ne ferim ca cititorul să-și închipuie că între cei doi n-a avut loc decît cea mai primitivă împerechere. Au n-a vorbit niciodată, chiar și pe departe, regele David despre giugiuleală gingașă, despre cuvinte de alintare, pe care le-ar fi schimbat între ei, el și doamna Batșeba, în prima lor noapte de dragoste?"

"Regele David mi-a spus odată, că încă nu întîlnise în viața lui un om, fie el parte bărbătească sau femeiască, care să fi fost mai dăruit în această privință decît Batșeba, fiica lui Eliam. Dar, în ce privește cuvintele pe care le-au schimbat amîndoi în noaptea aceea, mă tem că va trebui s-o întrebi chiar pe regina-mamă însăși."

"Stăpînul meu o cunoaște bine?" am iscodit eu cu amabilitate.

"Dacă n-aș fi fost eu, cu sfatul meu", Natan a tăcut semnificativ, "și Benaia cu cheretienii și peletienii lui, n-ar sta azi feciorul ei între heruvimi, ci într-o temniță întunecată și înfiorătoare."

"Așadar, stăpînul meu o poate ruga, fără nici o greutate, pe regina-mamă să-mi acorde o scurtă convorbire și să-mi îngăduie cîteva întrebări?"

Natan a ridicat sprînceana gălbui-vineție:

"Ai s-o afli prea puțin vorbăreață."

Și a citit mai departe.)

Dar femeia a rămas grea și a trimis și a vestit pe David și i-a spus: Voi avea un copil.

Și s-a întîmplat în ziua aceea să fiu la rege și să-i fac unele prorociri mai mărunte. Regele s-a întors către mine și a grăit: Cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu și încă și mai rău să-mi facă, Natan, dar parcă îmi vine să cred, că ea își pusese asta în gînd. L-am întrebat ce-l face să aibă asemenea bănuială. Și el a răspuns: DOmnul știe, căci DOmnul nu vede cum vede un om, DOmnul privește în inimă; dar cam așa simt eu..

I-am spus regelui că încă un fiu ar fi oricînd o binecuvîntare, numai dacă fiul e din sămînța lui.

De asta e cam sigur, a răspuns el; la urma urmei a văzut chiar el cum se spăla după lege și la cîteva ceasuri după aceea a venit la el, spălată de sîngele ei și curățată, iar bărbatul ei Urie era la patru zile de călărit de sîrg, sub meterezele de la Rabat-amon.

Atunci am spus: Așadar se parte că DOmnul îi grăiește robului său David prin cuvinte, ca și prin binecuvîntări de fapt.

Dar regele și-a încruntat fruntea și a grăit: Și ce e cu legea DOmnului, care îi numește tabu pe cei netăiați împrejur? Un bărbat poate tăinui legătura lui cu o femeie, da un copil nu se poate tăinui; și ceva ca o neprihănită concepție se poate întîmpla într-o zi în familia noastră, dar pînă acum nu s-a întîmplat.

Așa că i-am spus regelui: Au l-am înțeles bine pe stăpînul meu că sunt patru zile de călărit de sîrg pînă la Ierusalim de la meterezele orașului Rabat-amon, care e încercuit de Ioab, și că Urie heteul slujește sub conducerea lui?

Și regele a spus că așa este.

După care eu am zis: Așadar sunt tot patru zile de călărit de sîrg de la Ierusalim pînă la meterezele orașului Rabat-amon?

Regele a spus: Dar bineînțeles.

Iar eu am zis: Atunci Urie ar putea ca în răstimp de opt zile să sosească la Ierusalim și să se culce cu nevasta lui, Batșeba, și să devină părintele copilului ei, căci cine poate spune la zi cît timp adastă un prunc în pîntecele mamei lui?

Regele David, însă, m-a ghiontit cu cotul în coaste și a grăit: Natan, prietene, dacă n-aș ști că ești un proroc, aș zice că ești un ticălos.

Mulțumită cuvîntului bun pus cu prietenie de stăpînul

meu Benaia, mi-a fost îngăduit să văd mai multe scrisori, care au fost găsite în depozitele lui Ioab, care comanda încercuirea Rabat-amonului.

Prima din ele spune:

Către Urie, heteul, căpetenie peste o roată de o mie, acum sub meterezele de la Rabat-amon, de la iubitoarea lui nevastă Batșeba, fiica lui Eliam.

Hărăzească Iahve bărbatului meu viață lungă și pradă îmbelșugată. Nevasta ta iubitoare se topește de dor după îmbrățișările tale. Hai, vino! Atingerea coapselor tale e pentru mine paradisul, mă topesc sub tine ca zăpada sub soare. Hai, vino!

Regele David a avut de numele tău și îți este binevoitor; vei ședea la masa lui și vei ajunge puternic înaintea feței lui; dar noaptea vei dormi cu turturica ta. Hai, vino! Dea Iahve ca suspinele mele să ajungă la urechea ta.

Această scrisoare a fost, pare-se, alăturată unei scrisori pe care Urie i-a trimis-o lui Ioab, căpetenia sa, și care sună astfel:

Către Ioab ben Țeruia, de două-ori viteaz al lui Israel, căpetenie în luptă, de la robul său Urie heteul, căpetenie peste o roată de o mie.

Hărăzească Iahve stăpînului meu biruință în toate bătăliile sale. După cum se vede din alăturata, s-au iscat la mine acasă greutăți mari, care cer să fiu acolo eu însumi. Întrucît încercuirea merge înainte după cum a fost plănuită, slujba mea poate lipsi o vreme. Vă rog de aceea cu tot respectul să mă învoiți pentru zece zile. La sosirea mea în Ierusalim mă voi înfățișa la cartierul general.

Cererea lui Urie a fost în aceeași vreme cu o veste pe care Ioab a primit-o de la regele său și căpetenia sa cea mai înaltă:

De la regele David, alesul DOmnului, iubitul lui Israel și leu lui Iuda, către Ioab, care este mai mare preste oaste. Să-ți dea Iahve tărie. Am auzit de un heteu pre numele lui Urie, un bărbat vrednic și viteaz și un ofițer destoinic. Ți-aș fi recunoscător, dacă l-ai trimite pentru cîteva zile la Ierusalim, deoarece aș pofti să-l cunosc.

CONTINUAREA CITIRII LUI NATAN DIN CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ȘI CU RĂSPUNSURILE LUI NATAN, PUSE ÎN PARANTEZE

Dar cele mai cutezătoare planuri ale omului sunt ca pleava în vînt înaintea DOmnului. Și cine ar fi bănuit că Urie heteul avea să se dovedească un asemenea erou al virtuții asemenea model de abstinență, un asemenea luptător pentru principii nobile?

Urie a intrat călare în Ierusalim și s-a înfățișat la palat; dar regele David a poruncit să-l cheme înaintea fetei lui și l-a întrebat ce face Ioab, cum se luptă oastea și cum merge războiul. Apoi a grăit David către Urie: Du-te acasă și-ți spală picioarele. Și Urie a ieșit din casa regelui și după el a pornit un dar de carne de la masa regelui.

Dar Urie s-a culcat la poarta palatului regesc, cu toate slugile stăpînului său, și nu s-a pogorît la casa sa.

Eram la regele David, cînd a venit un slujitor de la Batșeba și i-a spus: Urie, heteul, a fost văzut cînd a intrat călare în Ierusalim și stăpîna mea a pregătit apă caldă pentru picioarele lui și a fript carnea, pe care a trimis-o regele, și a pregătit de asemenea crivatul pentru Urie, ca să doarmă cu ea; dar el nu s-a pogorît în casa lui.

Și regele a trimis slugi și a aflat că Urie doarme la poarta palatului; și a poruncit să vină înaintea lui. Și regele a grăit către Urie: Au n-a fost o călărie istovitoare ceea ce-ai făcut-o de la meterezele Rabat-amonului pînă la Ierusalim în patru zile întregi? Atunci de ce nu te-ai pogorît la casa ta?

Dar Urie a plecat capul și a zis: Dacă îngăduie stăpînul meu, oi fi eu heteu, dar am luat credința cea adevărată, așa că pun principiile mai presus de plăcere. Cînd chivotul și Israel și Iuda locuiesc în corturi și stăpînul meu Ioab și ofițerii stau tăbărîți în cîmp deschis, cum o să mă duc eu la mine acasă, să mănînc, să beau și să mă culc cu nevasta mea? Mă jur pe viața ta și pe viața sufletului tău, că nu voi face aceasta.

Regele David mi-a aruncat o privire întunecată; dar lui Urie i-a zis: Minunat ai grăit, Urie; n-am să uit să i-o spun lui Ioab, mai-marele tău. Dar mai adastă aici o zi sau două, căci vreau să te poftesc la masa mea și vei sta de-a dreapta

mea, lîngă Natan, profetul, care e un bărbat cu mare ascuțime a minții.

(Natan și-a întrerupt citirea și a cătat spre mine.

Am spus că zugrăvirea clipei cînd regele și Urie stau față în față este măiastră și de mare preț pentru relatarea despre regele David, iar amintirea îndeosebi a ascuțimii propriei sale minți este o trăsătură îndeosebi de fină.

Natan a întărit din cap:

"O să mai urmeze și alte surprize!"

Și a citit mai departe.)

Și astfel a rămas Urie la Ierusalim și în ziua aceea și în cea următoare. Dar regele David a grăit către mine: Natan, trebuie să-l îmbătăm pe omul ăsta; el e singura noastră nădejde; căci DOmnul a creat vinul ca un leac împotriva principiilor.

Și, cînd David a poruncit să-l cheme, Urie a mîncat și a băut, și ne-am ținut de capul lui, unul din dreapta, celălalt din stînga; și regele a slăvit-o pe Batșeba, și l-a îndemnat pe Urie să folosească prilejul, căci dacă ajungem înaintați în ani și bătrîni, și nu ne mai putem încălzi, o să fie prea tîrziu. Și eu am stăruit pe lîngă Urie și l-am îndemnat să bea cu mine, pînă cînd mi-am zis că acum trebuie să cadă lat.

Dar n-a făcut-o. S-a sculat în picioare, cît era de lung, și ne-a vestit, cu limba ușor îngreunată, că ar fi trebuit să fie de mult în crivat, căci în zori trebuie să se aburce pe cal și are înaintea lui patru zile de călărit de sîrg pînă la meterezele de la Rabat-amon. După care a ieșit împleticindu-se, fără a spune măcar bună seara.

Regele David a trimis un slujitor după Urie, heteul, pentru ca acesta să-l călăuzească sigur pînă la Batșeba. Slujitorul s-a înturnat curînd și s-a aruncat pe jos înaintea regelui și a spus că Urie, heteul, nu s-a pogorît în casa sa, ci s-a culcat la străjile de la poarta palatului.

Regele i-a azvîrlit pocalul în cap; apoi a țipat să vină Seraia, grămăticul, pentru a-i dicta. Eu, însă, și ceilalți ne-am împrăștiat încotro am văzut cu ochii.

Poate că la punctul acesta ar fi nimerit să citez încă vreo cîteva documente din depozitele lui Ioab, pe care am putut să le parcurg mulțumită cuvîntului bun al stăpînului meu Benaia.

Primul dintre ele e o scrisoare, pe care trebuie s-o înmîneze Urie.

De la regele David, favoritul DOmnului, hrănitorul lui Israel și apărătorul lui Iuda, către Ioab, care e mai mare preste oaste; prin Urie heteul.

Răsplătească-ți Iahve credința prin mereu alte biruințe noi. Du pe Urie unde va fi lupta mai crîncenă, apoi trăgeți-vă înapoi din spatele lui, ca să fie lovit și ucis.

Al doilea este o însemnare din raportul de zi al lui Ioab.

Și i-am poruncit lui Urie să conducă o ceată de iscoadă către poarta a cincea, cu sarcina să ispitească dușmanul a ieși afară la harță, astfel încît să prindem cîțiva și să aflăm de la ei, cum stau lucrurile în Rabat-amon.

Al treilea document, o însemnare de mai tîrziu a lui Ioab în raportul său de zi, cuprinde partea principală din porunca dată unei ștafete pe care a mînat-o la regele David.

După ce vei povesti regelui tot mersul luptei și vei vedea că regele se mînie și-ți zice: De ce v-ați apropiat să vă luptați așa aproape de cetate? Oare nu știați că de pe zidurile cetății pot să arunce în voi? Au nu o femeie a aruncat de pe zid o bucată de piatră de rîșniță asupra lui Abimelec, fiul lui Ierubaal, și l-a lovit de-a murit în Tebeț? Atunci să-i zici: Și robul tău Urie, heteul, a murit.

O ultimă însemnare scrisă de mîna lui Seraia, grămăticul lui David, pare să fie răspunsul regelui către aceeași ștafetă.

Așa să-i spui lui Ioab: Nu-ți fă inimă rea din pricina asta, fiindcă așa mănîncă sabia cînd pe unul, cînd pe altul. Întețește lupta împotriva cetății și cucerește-o.

SFÎRȘITUL CITIRII LUI NATAN DIN CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ȘI RĂSPUNSURILE LUI NATAN, PUSE ÎN PARANTEZE

Și, auzind femeia lui Urie că i-a murit bărbatul, a plîns și l-a jelit. Și a venit Eliam, părintele ei, și mama ei de asemenea, și a venit întreaga familie împreună cu verii și verișoarele, și au șezut în jale și și-au rupt straiele și s-au tînguit și s-au văicărit astfel încît a ajuns la urechile regelui.

Regele a grăit către mine: Ei, și eu sunt pentru cinstirea morților, dar Batșeba parcă prea întrece măsura; și mă tem că gurile rele ar putea spune: Au să nu-l fi cinstit femeia lui Urie pe bărbatul ei în timpul vieții, de se poartă acum astfel

la moartea lui? au să fi avut vreun ibovnic? De aceea, Natan, mergi la văduvă și ogoiește-o și spune-i să se scape de cimotiile cele numeroase, care îi fac casa nesigură.

Am făcut cum mi-a poruncit regele David; și am aflat-o pe Batșeba cu straiele rupte, cu părul strîns într-un nod, dar cu toate acestea arătînd încîntător. Și ea a zis: Da ce să nu plîng și să nu mă tînguiesc și să nu-l jelesc pe Urie și să nu-mi las cimotiile să se văicărească? Au nu port eu copil în pîntec, care se va naște orfan, și care nu va avea niciodată nici părinte,nici moștenire, cu toate că e de sînge regesc? Una e să poruncești să vină la rege biata nevastă neajutorată a unui oștean și s-o silești să se culce cu el și să se străduie pentru el, deasupra ca și dedesubtul lui, dar cu totul alta e să stai alături de ea la nenorocire și să-ți împlinești făgăduiala regească. Și și-a acoperit fața cu mîinile și a țipat tare și a spus, ce îngrozitor lucru ar fi dacă părintele ei Eliam și muma ei și toate cimotiile ar afla de starea ei nenorocită.

Astfel am dus veste regelui despre cuvintele doamnei Batșeba și l-am întrebat, ce făgăduială regească i-a făcut, dacă cumva i-a făcut vreuna. David a dat răspuns: Cum să-mi mai aduc aminte? Un bărbat spune cîte cele, cînd e culcat cu o femeie.

Aveam presimțiri rele, căci DOmnul zice: Și cu femeia aproapelui tău să nu te culci, ca să-ți verși sămînța și ca să te spurci cu ea. Dar regele a grăit: Du-te și spune-i femeii: cînd se va isprăvi vremea plîngerii, poate să se mute la palat și am s-o iau de nevastă, dar fără multă zarvă, căci și așa se face destulă vorbă printre norod din pricina asta.

Și, după vremea plîngerii, Batșeba a venit în casa regelui cu toate lăzile și dulapurile ei, cu covoarele ei, cu oalele de pămînt, cu argintul și cu toate slugile ei; și tot Ierusalimul a vorbit despre asta și despre sărbătorirea nunții, la care a ținut morțiș femeia, căci copilul din ea era acum mare, cînd a pășit alături de David, sub baldachin, și ea se legăna ca o rață.

("Dar de ce s-a arătat regele atît de slab și a făcut în toate pe voia doamnei Batșeba, așa cum a cerut?" am întrebat eu.

Natan a ridicat din umeri și și-a dat cu părerea că regina-mamă îmi va părea și mie o fire tare, care știe să se impună.

"Înseamnă asta că stăpînul meu va încerca să pună la cale o convorbire?"

Natan a făcut, indispus, un semn din mîna.

"Ajungem acum la vestita mea parabolă", a zis el, "și la mustrările pe care i le-am făcut regelui și la prorocirea mea cu privire la viitor, și anume nu o prorocire obișnuită, te rog, cum poți dobîndi pe mai nimic de la prorocii mărunți din poarta orașului, ci una care se potrivește și este adevărată în orice privință.

Și a citit mai departe.)

Curînd după nuntă, Batșeba i-a născut regelui un fecior. Dar fapta, pe care a făcut-o David, nu i-a plăcut DOmnului.

Și DOmnul m-a trimis la David. Am mers la el și i-am zis: Erau într-o cetate doi oameni, unul bogat și altul sărac. Cel bogat avea foarte multe vite mari și mărunte; iar cel sărac n-avea nimic decît numai o singură oiță, pe care el o cumpărase de mică și o hrănise și ea crescuse cu copiii lui. Din pîinea lui mîncase și ea și se adăpase din năstrapa lui, la sînul lui dormise și era pentru el ca o fiică.

Și a venit un drumeț la omul cel bogat și lui i-a venit peste mînă să ia din turmele ori din cirezile sale, ca să gătească ospăț drumețului care venise la el; și atunci a luat oița omului celui sărac și a gătit-o pe aceea omului care venise la el.

Și David s-a aprins atunci strașnic de mînie împotriva acelui om și a zis către mine: Pe DUmnezeul cel viu, vrednic de moarte este omul care a săvîrșit aceasta.

Atunci am grăit către David: Tu ești omul acela.

Dar regele a zis: Mi-am zis eu, de bună seamă, că îndărătul povestirii tale trebuie să fie vreun gînd ascuns; de aceea spune-mi, ți-a apărut cu adevărat DOmnul sau ai ticluit-o tu?

Îmi tremurau genunchii nevoie mare, dar duhul DOmnului se pogorîse asupra mea și am zis:. Așa grăiește DOmnul DUmnezeul lui Israel, eu te-am uns pe tine rege al lui Israel și eu te-am izbăvit din mîna lui Saul, datu-ți-am casa domnului tău și la sînul tău pe femeile stăpînului tău. Datu-ți-am casa lui Israel și a lui Iuda și, dacă aceasta ar fi fost prea puțin, aș mai fi adăugat atîtea și atîtea. Pentru ce ai nesocotit cuvîntul DOmnului și ai făcut ceea ce urgisesc ochii mei? Pe Urie heteul l-ai ucis cu sabia fiilor lui Amon, iar pe femeia

lui ţi-au luat-o ţie de femeie.

Regele, însă, a zis: Ori vorbeşte cu adevărat DOmnul prin gura ta, ori eşti cel mai cutezător om din partea asta a Iordanului, căci au n-ai fost tu de la bun început părtaş la toate astea şi unde a fost atunci glasul tău blajin?

Măruntaiele mi le cuprinsese frica, dar DOmnul a grăit mai departe prin gura mea şi i-a zis lui David: De aceea sabia nu se va depărta niciodată de casa ta. Iată, îţi voi urzi prăpădul chiar din casa ta, căci voi lua sub ochii tăi pe femeile tale şi le voi da aproapelui tău, care se va culca cu femeile tale în văzul soarelui acestuia. Căci tu ai săvîrşit fapta în ascuns, dar eu voi săvîrşi-o la arătare înaintea a tot Israelul şi la lumina soarelui.

Mi-am zis că acum cu siguranţă mă va ciomăgi şi îmi voi pierde locul de la masa lui şi veniturile mele şi titlul. Dar regele a plecat capul şi a zis: Natan, păcătuit-am înaintea DOmnului. Dar este în cea mai mare parte vina Batşebăi, nu ştiu cum şi nici de ce, sunt ca lutul în mîinile acestei femei.

Atunci m-am rugat la DOmnul; şi duhul DOmnului s-a mai pogorît o dată asupra-mi şi a grăit către David: Totuşi DOmnul a iertat păcatul tău; nu vei muri, ci, pentru că prin fapta ta ai dat duşmanilor DOmnului de mai multe ori prilej să hulească, va trebui să moară pruncul ce ţi s-a născut.

După care duhul DOmnului m-a părăsit. Dar, cum regele n-a mai spus nimic altceva şi părea dus pe gînduri, m-am îndepărtat în tăcere şi mi-am văzut de drum.

(Natan a oftat adînc şi a pus deoparte ultima tăbliţă. M-am ridicat şi i-am cuprins mîna şi i-am zis:

"Minunat! Pur şi simplu măreţ! Zguduitor!")

18

Lăudat fie numele DOmnului DUmnezeului nostru, care l-a făcut pe om după chipul și asemănarea sa; dar chipul lui sticlește în multe culori.

Cînd am isprăvit de citit scrisorile din depozitele lui Ioab și am venit să i le aduc îndărăt lui Benaia ben Iohoiada, acesta a pus să mă cheme la el și s-a interesat dacă sunt mulțumit cu cunoștințele pe care le dobîndisem. I-am spus că scrisorile și însemnările sunt de mare însemnătate pentru relatarea despre regele David și că întregesc în chip remarcabil istoria despre iubirea gingașă, care unge la inimă, a regelui David și a doamnei Batșeba, așa cum a scris-o stăpînul meu Natan în cartea sa de amintiri.

"Da' ce-a scris acolo de fapt?" a vrut să știe Benaia.

I-am istorisit pe scurt.

"Și tu crezi toate astea?" a rînjit Benaia, dezgolindu-și dinții. "Mai cu seamă partea ce privește moartea la timp a heteului Urie?"

"În afară de faptul că prea se scoate pe sine în față", am zis eu, "mi se pare că stăpînul meu Natan a istorisit cam tot ce a văzut cu ochii lui și a auzit cu urechile lui."

"Ceea ce dovedește doar", a observat Benaia, "că pe lîngă ochii și urechile sale, omul mai trebuie să folosească și picul de creier cu care l-a hărăzit DOmnul. Nu ți-a bătut la ochi că Urie s-a purtat nespus de ciudat? Iată, se întoarce unul din război. A stat în tabără pe cîmpul de luptă, a umblat călare patru zile, este ostenit și colbăit, dar plin de vlagă, și se codește să meargă la tînăra lui femeie, care i-a trimis o carte așa cum ai citit-o?"

"Stăpînul meu să binevoiască a-l ierta pe slujitorul său: trebuie să fi fost mulți martori pentru faptul că Urie s-a culcat la poarta palatului, lîngă căpeteniile străjii, și că nu s-a pogorît în casa lui."

"Și felul cum a întemeiat cumpătarea sa?"

"Era puțin cam îngîmfat."

"Dar dacă Urie o fi fost la doamna Batșeba?"

"Cînd?"

"Încă înainte de-a fi mers înaintea lui David, pentru a da glas simțămintelor lui alese?"

"Stăpînul meu pare să uite, că femeia a mînat un slujitor la regele David pentru a întreba de Urie și că a pus să-i spună regelui că a pregătit apă caldă pentru picioarele lui și așa mai departe, dar că Urie nu s-a pogorît în casa sa."

"Asta nu e o dovadă că n-a făcut-o totuși."

Benaia avea dreptate.

"Ia să zicem, Etan, că Urie a mers în casa lui și că a aflat de la Batșeba că e grea și de la cine: ce ar fi făcut atunci?"

"Ar fi omorît-o."

"Zău?"

"Măcar ar fi alungat-o de la el."

"Pune-te în situația lui."

M-am dus cu gîndul la Lilit și la pierderea ce mă amenința, de vreme ce regele Solomon voia s-o aibă ca soață de joacă a viitoarei sale soții egiptene.

"Stăpînul meu vrea să lase a se înțelege că Urie a stat liniștit și a îndurat totul?"

"Să presupunem, Etan, că Batșeba i-ar fi grăit bărbatului ei cam așa: Urie, dragul meu, știi că nu-mi rămîne altceva de făcut, decît să mă culc cu regele. Acum, însă, uite că bătrînul iubăreț vrea să se ferească a fi nevoit să-și împlinească făgăduiala și vrea ca pruncul, pe care îl port în pîntec, să-l facă să pară a fi copilul tău, pentru ca să nu putem veni cu pretenții față de el. Dar, dacă te porți cu înțelepciune, Urie, dragul meu, și nu te pogori astă seară în casa ta, pentru a te culca cu mine, n-o să se poată îndoi nimeni, că pruncul e de la David, iar tu te vei înălța în slujba regelui și vei ședea la masa lui printre cei mari ai regatului; iar micul principe, care-l port în mine, o să fie rege preste Israel."

Împotriva voinței mele, a trebuit să-l admir pe Benaia, a cărui ureche ajungea pînă în ultimul ungher al țării și a cărui minte țesea o plasă înțeleaptă din cele mai felurite fire; și am zis:

"Asta ar face să înțelegem vorbirea cu simțăminte înalte dinaintea regelui și de ce și-a scos atît de tare la vedere devotamentul. Dar, au n-a prevăzut Batșeba că David, încolțit prea tare, ar putea să-l înlăture pe Urie?"

"Și dacă ar fi prevăzut?"

Limba mi se uscase în gură.

Benaia rîdea.

"Rămîne întrebarea, de ce Urie a purtat cu el patru zile și patru nopți scrisoarea regelui, fără să o citească. Tu ai fi făcut asta, Etan?"

Speram - am răspuns eu - că nu voi dezamăgi niciodată încrederea regelui și atotputernicilor lui.

"Dar, dacă Urie ar fi citit totuși scrisoarea?" a întrebat Benaia.

"Ar fi nimicit-o."

"Dar altă scrisoare cu același cuprins ar fi ajuns la Ioab printr-un alt sol."

"Atunci ar fi fugit, cît putea goni calul de iute, într-unul din regatele siriene sau în țara străbunilor săi. Oriunde."

"Ar fi fugit de viitorul glorios pe care i-l zugrăvise nevastă-sa Batșeba și care îl aștepta, dacă izbutea măcar să rămînă în viață pînă la nașterea copilului?"

"Un mort n-are viitor."

"Văd că n-ai slujit nicicînd în război, Etan; altfel ai ști, ceea ce pentru Urie era un lucru de la sine înțeles: anume că nici Ioab și nici măcar regele însuși nu puteau să-l trimită în luptă, acolo unde era mai încinsă, afară dacă el însuși ar fi dorit să se ducă. Oștenii de rînd, ca Abimelec ben Ierubaal, trebuiau să meargă în luptă unde era ea mai aprigă și unde li s-a aruncat în cap o bucată de piatră de moară; dar căpetenia unei roate de-o mie putea să stea oricînd dincolo de bătăia aruncăturilor."

"Cu toate astea Urie a căzut în ziua aceea dimpreună cu Abimelec."

Benaia a bătut din palme și un slujitor a venit și mi-a adus o cană de apă, amestecată cu arome plăcute, și mai multe tăblițe de lut.

MĂRTURISIREA LUI IOAB BEN ȚERUIA CU PRIVIRE LA MOARTEA LUI URIE HETEUL, ÎN DOPROSUL LUI BENAIA BEN IEHOIADA

Întrebare: Și Urie heteul ți-a înmînat cartea regelui David?
Răspuns: Da.
Întrebare: Ce-ai făcut atunci?
Răspuns: Am urmat îndreptările cuprinse în ea.
Întrebare: Nu ți-a părut ciudat, că regele ți-a poruncit să jertfești una din cele mai bune căpetenii ale tale?

Răspuns: Regele David era alesul DOmnului.
Întrebare: Așadar l-ai vîrît pe Urie în luptă acolo unde era mai încinsă?
Răspuns: L-am trimis să conducă o raită la poarta 5, întrucît mă puteam aștepta ca dușmanul de-acolo să iasă în iureș afară și să pornească lupta.
Întrebare: Asta a fost tot? Tot ai recunoscut atîtea pînă acuma, ai putea face o mărturisire pînă la capăt.
Răspuns: Am poruncit unei cete de arcași să fie gata să tragă.
Întrebare: Și Urie a murit cu o săgeată înfiptă în spate?
Răspuns: Așa s-a întîmplat. Regina-mamă Batșeba ședea tolănită leneș între pernele ei; doar ochii dintre văluri erau treji și ne iscodeau pe rînd pe Natan și pe mine.

Avusesem de gînd s-o aduc pe nesimțite la punctul care avea însemnătate pentru mine: au nu fusese decît femeia fără apărare a unui oștean, pe care o siliseră să stingă pojarul din măruntaiele regești, sau era ea cauza și puterea călăuzitoare a tuturor fărădelegilor care au urmat după primul păcat, și ea îl condusese pe rege, cu ajutorul trupului ei și al rodului trupului, pînă acolo, încît acum ședea pe tron feciorul ei - nu Ammon, nici Absalom, nici Adonia și nici vreun altul din feciorii mai vîrstnici ai femeilor din căsătoriile mai vechi, ci Solomon al ei, tîrziu-născutul, feciorul unei femei de obîrșie joasă.

Am încercat în toate chipurile. Am vorbit despre suferința ce i-a pricinuit-o moartea timpurie a primului ei soț; a răspuns, odinioară, că sabia mănîncă ba pe unul, ba pe altul. Am vorbit despre marea bunătate a DOmnului, care l-a îngăduit pe Urie să vină la Ierusalim, pentru ca ea să-l mai vadă o dată; a răspuns că necercetate sunt căile DOmnului.

Totuși, cînd am vorbit despre pruncul ce trebuia să moară, pentru că David dăduse, prin faptele sale, atîtea prilejuri vrăjmașilor DOmnului să hulească, atunci pleoapele ei au început să tremure.

"Era atît de micuț", a zis ea, "atît de neajutorat."

"Regele David iubea pruncul?"

"S-a rugat DOmnului pentru prunc și a ținut post și a mas întreaga noapte lungit pe jos."

"Regele David își iubea toți copiii", a amintit Natan.

"Pruncul a murit pentru el și în locul lui", a zis Batșeba,

"de ce, așadar, să nu-l fi iubit?"

"David a chemat milostivirea DOmnului, să lase pruncul în viață", a întregit Natan. "Șapte zile și șapte nopți a stăruit în ruga sa, și bătrînii de la curtea lui au venit la el ca să-l scoale de jos; însă el n-a voit și nici n-a pus nimic în gură."

"Copilul trăgea să moară", a spus Batșeba. "Și David nu se putea hotărî: să-i mulțumească lui DUmnezeu pentru că primea viața copilului drept plată pentru a lui sau să se blesteme singur pentru acest tîrg încheiat cu DOmnul; și simțămîntul vinovăției a sporit peste măsură."

"N-a fost nici un tîrg", a contrazis-o Natan. "A fost menită. Căci David era alesul DOmnului."

"Și pentru asta a trebuit să fie pedepsit pruncul?" a întrebat Batșeba.

"Dar DUmnezeu v-a binecuvîntat cu un alt fecior, stăpînă," a dojenit-o Natan." Iar acesta a fost menit pentru ceva măreț, să fie stăpîn peste Israel."

"David a venit la mine în noaptea aceea." Expresia chipului ei se înăsprise. "Îmbrăcase veșminte proaspete și se spălase și se unsese cu ulei și părea împăcat cu sine însuși. I-am spus: cum poți sta aici și cum îți poți șterge seul de berbec de la gură, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic? David mi-a răspuns: Cînd pruncul mai era în viață, am postit și am plîns, căci mă gîndeam: Cine știe? Poate că DOmnul se va îndura de mine și va lăsa copilul în viață! Iar acum, dacă a murit, de ce să mai postesc? Pot oare să-l mai aduc înapoi? Eu mă voi duce la el, dar el nu se va mai întoarce la mine."

Batșeba a dat, ostenită, din cap. "Într-un anumit fel, David avea dreptate. Am contenit din plîns și am grăit către el: O fi luat DOmnul păcatul de la tine, primind viața pruncului drept răscumpărare pentru cea a lui Urie. Dar cum rămîne cu făgăduiala pe care mi-ai făcut-o înaintea lui DUmnezeu, că feciorul tău și al meu va sta pe tronul tău? S-a dus și asta o dată cu moartea pruncului?"

A cătat țintă la inelele de preț de pe degetele ei. "Și David a grăit către mine: Nu-ți pierde cutezul și pregătește patul. Și a intrat în mine și s-a culcat cu mine; și i-am născut al doilea fecior, căruia i-am pus numele Solomon, de dragul păcii pe care o încheiase DOmnul cu David și pentru ispășire; și DOmnul l-a iubit pe Solomon."

Sfîrșise de vorbit, în mod vădit. I-am mulțumit; dar ea a

făcut o mutră posomorîtă și s-a dus în cămările ei.

Natan a clătinat îndelung din cap.

"O adevărată minune", a exclamat el. "Încă n-am auzit-o niciodată pe regina-mamă Batșeba vorbind despre lucrurile astea, și chiar cu atîtea amănunte! Totuși va trebui să cernem temeinic istoria asta."

Puține zile mai tîrziu a venit în casă un slujitor regesc și mi-a înmînat o chemare să mă înfățișez a doua zi, după ora primirii norodului, înaintea celui mai înțelept dintre regi, și să aduc cu mine toate cele aflate în legătură cu iubirea gingașă, care unge la inimă, a regelui David și a doamnei Batșeba, pînă la - inclusiv - nașterea celui de-al doilea fecior, care a fost numit Solomon, de dragul păcii ce-o încheiase DOmnul cu David. Omul mi-a mai dat și o plăcuță de aramă, în care era săpată pecetea regească; pe aceasta trebuia s-o dau în mîna străjii de pază de la intrarea către partea dinlăuntru a palatului.

Șem și Șelef, feciorii mei, s-au minunat foarte de plăcuță și mi-au povestit că acum se află cheretieni și peletieni în multe clădiri din oraș și că slujitori de-ai lui Benaia ben Iehoiada făcuseră o vizită și în școala lor și-i întrebaseră pe dascăli, ca și pe învățăcei, ce părere au, de pildă, despre Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și despre prețul grînelor și despre templul pe care regele îl înălța Domnului. Și Șem și Șelef voiau să afle de la mine, dacă e adevărat că regele Solomon este bolnav de frică, astfel încît tremură tot și se clatină și doi slujitori trebuie să-l sprijine, unul de-a dreapta și altul de-a stînga; și dacă domnița Abișag sunamiteanca, aceea care odinioară se trudise gingaș pentru regele David, nu se culcă acum cu principele Adonia; și dacă Țadoc, preotul, nu pune să vîndă în piață cea mai bună parte din carnea adusă jertfă pe altare; și dacă Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, nu este părtaș la cîștigurile dobîndite din folosirea muncii silnice întru zidirea templului; și dacă nu cumva comisiunea regească pentru întocmirea relatării despre uimitoarea înălțare și așa mai departe, pentru care lucrez eu, este de fapt o bandă de falsificatori și de răstălmăcitori de cuvinte; și dacă, pe scurt, regatul Israel nu e gata-gata să se ducă de rîpă.

Atunci m-am aprins de mînie și am ocărît ticăloșia feciorilor mei, care se ocupau de zvonuri și de gînduri nemernice,

în loc să se dedea învățăturii legilor DOmnului, așa cum au fost păstrate ele de la Moise, învățătorul nostru. Dar, în adîncul sufletului, eram plin de neliniște; dacă asta e ceea ce se vorbește pe ulițe, ceea ce își spun tinerii, atunci s-ar putea întîmpla ca aceia care umblă pe căile DOmnului să sfîrșească scurtați de cap; căci, dacă atotputernicii se simt amenințați, îi lovesc pe cei drepți.

În dimineața următoare, după ora primirii norodului, m-am dus la casa regească și am fost dus înaintea regelui și l-am găsit acolo pe Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, și pe toți membrii comisiunii, în afară de Benaia ben Iehoiada. Dar cînd m-am ridicat din țărînă, unde mă prosternasem înaintea regelui, nu m-am putut opri să nu arunc o privire pentru a constata, dacă tremura și se clătina, cum îmi zugrăviseră Șem și Șelef.

Însă regele doar bătea cu piciorul în estrada tronului și se juca alene cu sînii heruvimului din dreapta sa și m-a întrebat:

"Ce mă privești de parcă aș fi bolnav? Au sunt ca Saul, care l-a chemat pe părintele meu David să-l tămăduiască?"

Am făcut o plecăciune adîncă și am spus că privirea mi-e plină de admirație pentru strălucirea ce se află pe chipul regelui datorită duhului DOmnului.

"Și eu, care credeam că astăzi arăt tare rău", a zis el mohorît, "că doar toată noaptea am stat treaz și m-am gîndit la planurile pentru împodobirea lăuntrică a templului. Am de gînd să îmbrac tot interiorul cu aur și să fac pe toți pereții casei podoabe cioplite, chipuri de heruvimi săpate, frunze de palmier și flori, iar în Sfînta Sfintelor să așez doi heruvimi din lemn de măslin, înalt fiecare de zece coți, așa ca aripa unuia să atingă peretele acesta, aripa celuilalt peretele celălalt, iar aripile lor să se atingă una pe alta în mijlocul încăperii."

A privit în jur, de parcă aștepta ceva, și m-am grăbit să-l asigur că proiectele sale erau peste măsură de splendide și că vor deveni cu siguranță una din minunile lumii.

"Etan", a grăit el, "tu ești pentru mine la fel de străveziu ca iazurile din Heșbon de la porțile Bat-rabimului, prin a căror apă vezi viermii ce se încolăcesc pe fund. De fapt tu gîndești: au nu zidește regele Solomon acest templu mai curînd pentru propria lui slavă, decît pentru aceea a lui DUmnezeu, și în așa fel încît oamenii să vină de pretutindeni și să zică, iată fala templului lui Solomon? Dar eu îți zic ție,

că veșmîntul de preț al regelui înseamnă pentru omul mărunt mai mult decît o pereche de nădragi, cu care și-ar putea acoperi goliciunea lui, iar un templu strălucind de aur este pentru el mai de preț decît un bănuț de aramă în propria lui mînă; căci așa a zidit DOmnul Iahve duhul omenesc."

A contenit să se mai joace cu heruvimul și și-a adîncit unghiile degetelor în podul palmelor. I-am deslușit că înțelegerea lui pentru firea omenească este fără seamăn și rău sfat ar urma cel care ar încerca să-și ascundă gîndul înaintea înțelepciunii regelui.

"Mai departe te gîndești", a continuat el, "de ce se amestecă regele Solomon în toate treburile, ca un nerod care își vîră nasul în toate oalele? Dar eu îți zic ție, că un conducător, care dorește să-și păstreze capul pe umeri, n-are voie să se preocupe doar de război și de pace și de ascultarea cuvîntului DOmnului, ci trebuie să se sinchisească și de ce floare va fi sculptată și pe care perete, cum și de ce istorie urmează să fie povestită și în ce fel. Căci puterea nu poate fi împărțită: o piatră, care se dezghioacă din lăcașul ei, poate face să se năruie totul."

S-a ridicat și a coborît de pe tron, de parcă ar fi căutat pe cineva; apoi și-a ațintit privirea asupra mea. L-am asigurat de sîrg că o zidire, care e sprijinită de DOmnul ar ține piept chiar și unui cutremur.

"Cum se simte Lilit, țiitoarea ta?" a întrebat el. "După cum se pare, o voi lua de soție pe fiica faraonului și va trebui să-i zidesc o casă și să-i dau slujitori, căci, de bună seamă, n-o pot adăposti alături de celelalte doamne regești."

L-am încredințat că întregul Israel se va bucura nespus de căsătoria cu Egipetul, dar că, desigur, între Dan și Beerșeba se găsesc din belșug slujitoare ce pot fi alese, toate mai încîntătoare și mai gingașe și mai potrivite pentru slujba la fiica faraonului, decît țiitoarea mea Lilit.

Regele m-a împuns în piept cu degetul însint:

"Dar eu vreau să te cinstesc pe tine, Etan. Marele-grămătic Iosafat și profetul Natan și Benaia ben Iehoiada îți laudă toți într-un glas siguranța; și de-aceea..."

Aproape de ușă s-a iscat larmă, glasul lui Benaia ben Iehoiada și zăngănit de arme. Regele s-a întors de grabă într-acolo și a mers zorit înaintea lui Benaia și l-a întrebat:

"S-a împlinit?"

"S-a împlinit", a zis Benaia.
"Ai ridicat mîna asupra lui?"
"Am ridicat mîna asupra lui."
"Și e mort?"
"Mort."
"DOmnul fie lăudat!"
"Amin!" a spus Benaia.

Dar mie mi s-a umplut inima de spaimă, căci bănuiam care nume fusese șters de pe lista pe care regele David o înmînase fiului său pe patul de moarte; totuși Solomon, cel mai înțelept dintre regi, părea să se simtă grozav de ușurat, cînd s-a reîntors la tronul său și s-a așezat, prevăzător, pe el.

"Ei atunci", a vestit el, "de vreme ce întreaga comisiune pentru întocmirea unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe este adunată laolaltă, dimpreună cu Etan, redactorul nostru, atunci hai să purcedem la treabă."

După care Iosafat ben Ahilud m-a pus să-i înfățișez regelui o scurtă schiță a istoriei despre dragostea gingașă, care unge la inimă, a părintelui David și a doamnei Batșeba, așa cum am aflat-o I-am urmat porunca, cu care prilej am lăsat de-o parte tot ceea ce era prea omenesc și mi-am încheiat cuvîntarea cu cuvintele:

"Și David a mîngîiat-o pe femeia sa Batșeba și a intrat în ea și s-a culcat cu ea, iar ea i-a născut un fecior, pe care l-au numit Solomon."

Apoi am mai adăogat, pentru a da întreaga măsură: "Și DOmnul l-a iubit pe Solomon."

Și regele a zîmbit.

Și mi-a trecut prin minte gîndul, cum m-aș purta eu și ce-aș face, dacă mi-ar povesti un martor că părintele meu a pus să-l ucidă pe bărbatul mamei mele și că eu sunt rodul a ceva și mai rău decît preacurvia.

Regele mai ședea tot acolo și zîmbea.

În cele din urmă a ieșit în față Iosafat și a grăit către rege:

"Stăpînului meu îi e cunoscută atitudinea pe care o au membrii comisiunii în privința cuprinderii unor fapte incomode în opera istoriei și anume: să le relatăm și pe acestea, dar cu discreție, și să le înfățișăm astfel încît să fie plăcute înaintea ochilor DOmnului DUmnezeului nostru, de la care

se trage toată înțelepciunea. Dar de rîndul ăsta, părerea noastră a tuturor, în afară de Benaia ben Iehoiada, este că istoria, oricît de discret am povesti-o, ar putea să-l pună pe alesul DOmnului și pe regina-mamă Batșeba într-o lumină cît se poate de îndoielnică. Aceasta ne îngăduie prea puțin să alegem cu privire la un punct atît de însemnat, cum este nașterea și îndreptățirea după lege a lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi: ori nu atingem deloc chestiunea asta, și atunci la ce bun întreaga relatare despre regele David ori născocim o versiune nouă, epurată, a istoriei despre dragostea gingașă, care unge la inimă, așa încît să lăsăm să se înțeleagă că Urie a murit din pricina stomacului stricat sau a înveninării sîngelui și că David a văzut-o pe Batșeba, de pe acoperișul casei sale, după ce rămăsese văduvă. Din păcate, însă, aceste întîmplări nu s-au petrecut în timpuri străvechi; ele au avut loc mai degrabă într-o vreme de care își mai amintesc încă bine mii dintre cei în viață, astfel încît amîndouă, și tăcerea noastră, și o născocire pe măsură potrivită, s-ar izbi de respingerea din partea unora din Israel. De aceea îl rugăm cu toată smerenia pe cel mai înțelept dintre regi să rostească o judecată tot atît de fără greș ca și cea de odinioară în pricina celor două tîrfe pentru prunc."

Regele s-a întors către Benaia.

"Tu ai fost de altă părere?"

"Domniile-lor prețuiesc peste măsură însemnătatea vorbei".

Benaia și-a dres glasul batjocoritor.

"Dacă regele Solomon ar vrea să ridice pretenția că este feciorul - să zicem - al unei fecioare neprihănite și al unui porumbel, care a coborît în zbor din cer, aș trimite pretutindeni șase sute din cheretienii și peletienii mei și mîine întreg Ierusalimul ar jura că așa este."

Regele a făcut ochi mari, mirat, și l-a asigurat pe Benaia de bunăvoința sa și m-a întrebat eu ce propun.

Am spus că aș fi de părere că un bărbat, atît de înțelept ca regele Solomon și atît de înzestrat cu felurite daruri și atît de venerat de norodul lui Israel și un principe al păcii, este, cu înalta sa persoană, dovada vie pentru prețuirea și iubirea pe care DOmnul le-a arătat-o părinților lui.

"Uimitor, Etan", a exclamat regele, "Asta este, de fapt, ceea ce a spus mama totdeauna. Solomon, fiul meu, spunea

ea mereu, părintele tău a păcătuit în ochii DOmnului, cînd m-a luat pe mine, o biată nevastă fără apărare a unui oștean, și cînd s-a culcat cu mine și cînd a pus și să-l ucidă pe bărbatul meu. Dar cine poate judeca asupra căilor DOmnului - zicea ea -, care a pus ispita înaintea părintelui tău, căci pe atunci nu eram atît de diformă și urîtă ca azi, ci eram bine făcută și gingașă și pielea mea era ca foile unei flori de trandafir din Șaron; și el m-a zărit în lumina soarelui ce dă să apună, cînd îmi spălam trupul. Astfel DOmnul l-a pedepsit pe părintele tău, luîndu-i pe sărmanul băiețel, fratele tău mai mare, cu toate că abia împlinise șase săptămîni și era nevinovat de orice rău. Dar tu, Solomon, fiul meu, ai fost zămislit după ce păcatul părintelui tău fusese ispășit și iertat, așa cum se spune, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, viață pentru viață; de aceea tu nu ești un copil menit morții, ci menit vieții; iar numele tău e pace și tu ești binecuvîntat și iubit de către DOmnul.

Regele a înghițit: părea, în chip vădit, mișcat de vorbele mamei sale și de gîndul marelui său noroc, că era al doilea născut.

După aceea a poruncit:

"De ce să n-o scrieți atunci după înțelepciunea mamei? Sau vreți să spuneți că sunteți mai deștepți decît o bătrînă din Israel, care a izbutit să devină mama unui rege?"

Și astfel stă scris în relatarea despre regele David, iar Istoria despre David și Batșeba e cuprinsă în ea.

19

După ședință, însă, regele s-a purat mai departe foarte prietenos și a întrebat membrii comisiunii, precum și pe mine, dacă nu vrem să rupem cu el o bucată de pîine la masa lui. Atunci să fi văzut bucurie îngîmfată pentru asemenea poftire regească; doar Benaia ben Iehoiada a cerut îngăduința să poată pleca, întrucît îndatoriri grabnice impuneau să fie de față la cheretieni și peletieni.

După aceea ceilalți membri ai comisiunii au schimbat între ei priviri pline de tîlc și au mers în camera de mîncare a regelui, ai cărei pereți erau împistriți cu zugrăveli de struguri și de rodii și de alte mîncări gustoase. Regele mi-a poruncit să șed lîngă el și a rupt o bucată zemoasă dintr-o ciozvîrtă de miel de soi și mi-a îndopat-o milostiv în gură. Am mestecat și i-am mulțumit și am spus că furia regelui este ca răcnetul unui leu tînăr, dar milostivirea lui ca roua pe iarbă.

"Asta sună ca un proverb", a zis Solomon bucuros. Și către Elihoref și Ahia, grămăticii: " Scrieți-vi-l frumos și păstrați-l, căci plănuiesc o adunare a zicalelor celor mai vrednice de luat în seamă, drept mărturie a înțelepciunii mele nemaipomenite."

I-am spus că mă simt nespus de cinstit de dorința regelui și, dacă mi-or mai trece prin minte și alte zicale cu tîlc potrivit, i le voi pune de asemenea la dispoziție cu plăcere.

Aceasta l-a mulțumit vădit, întrucît dobîndea ceva pe degeaba, și s-a interesat de mersul înainte al trudei mele și cu ce anume aveam de gînd să ne îndeletnicim mai departe în relatarea despre regele David.

"Cu răscoala lui Absalom", am zis eu. "Absalom..."

Numele părea să aibă un răsunet neplăcut în urechea lui, precum tot ce era în legătură cu năruirea conducerii actuale.

"Și de unde ai să începi?"

Rădăcinile pomului sunt ascunse ochiului, m-am gîndit eu, dar ele ajung pînă la ape. Totuși trebuia să-i răspund lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, într-un chip care să fie pe înțelesul regilor; de-aceea am spus:

"Cred că ar fi cel mai bine să începem cu istoria lui Tamar, sora lui Absalom."

Regele a luat un ochi al mielului, l-a tăvălit prin piper, mi-a spus să deschid buzele și mi l-a vîrît în gură.

Am înghițit și am mulțumit pentru nespus de marea lui bunătate. Apoi am zis:

"Totuși Tamar pare a fi ca îngropată într-o groapă a tăcerii și slujitorul vostru nu știe unde să întrebe de ea, la marele-eunuc regesc sau la marele-gropar regesc."

"Tamar", a spus regele, "a căzut în sminteală, iar familia a dus-o în templul de la Betșan, departe tare de Ierusalim, unde preoții templului o hrănesc și o spală și-i fac tot ce are nevoie."

Se lăsase tăcere în încăpere. M-am dus cu gîndul la Tamar de odinioară, în veșmîntul ei pestriț; căci astea erau straiele pe care le purtau fiicele regelui, cît erau fecioare.

"Ai să afli puține de la ea", a grăit regele. "Oameni ai DOmnului și vrăjitori ce alungă duhurle și doftori s-au îngrijit de ea și au căutat să afle cu adevărat, au ce se petrecuse între ea și fratele meu Ammon; dar ea bîiguie doar lucruri fără înțeles."

"Cheia afirmării adevărului stă doar în faptul de-a o asculta", am cutezat eu să remarc, "căci oare nu grăiește duhul DOmnului adesea și din bîiguiala smintiților?"

Și s-a iscat o dispută între profetul Natan și preotul Țadoc cu privire la nebunie și la profeție, și amîndoi s-au înfierbîntat cît se poate de mult. Dar regele a grăit:

"Fiecăruia calea lui i se pare cea dreaptă; doar singur DOmnul dăruiește inimii siguranța".

Cu cugetarea aceasta a luat sfîrșit masa.

Dumnezeule!

Ierusalimul nu mai era același oraș.

Străjile de la poarta palatului fuseseră întreite; străzile vuiau de duruitul roților și de tropote de copite; în fața clădirilor dregătoriilor și la răscrucile mai de seamă se înființaseră care de luptă împlătoșate.

La cei netăiați împrejur, asemenea scoatere la iveală a forței înarmate ar fi măturat străzile și le-ar fi lăsat goale; nu tot astfel și la copiii lui Israel, care înfloresc atunci cînd se iscă frămîntare. Strigau de-a valma și întrebau și gesticulau; ajungeau sub picioarele cailor și printre cheretieni și peletieni; hoții și pungașii erau pretutindeni, răsturnau tarabele

negutătorilor și o luau la fugă cu mărfurile; slujitorii lui Benaia ben Iehoiada, însă, umblau furiș prin gloată și trăgeau cu urechea și deodată se putea întîmpla ca un om să fie apucat de subsuori și dus de-acolo.

Un nume era pe toate buzele: Adonia, feciorul regelui David cu Haghita, principe de sînge, care fusese ucis. Unii spuneau că nimeni nu mai e sigur în Israel, dacă un fecior al regelui David a putut fi răpus în însăși casa lui și trupul putuse fi aruncat în stradă ca un cîine mort; alții susțineau că nu se poate ca regele Solomon să îngăduie asta și că Benaia sărise de rîndul ăsta peste cal; un preot a ridicat brațele și a vestit că și-a atras singur sfîrșitul ăsta fiindcă preacurvea pretutindeni și se codea și umbla pe căile DOmnului. Dar un schilod, care era îmbrăcat în zdrențe, a scuturat pumnul și-a strigat că toți laolaltă sunt ticăloși și feciori de tîrfe, Adonia și Benaia, și regele Solomon care e cel mai rău dintre toți; astfel că a fost dus și el de-acolo pe sus. Și spaima de lucrurile ce aveau să mai vină era mare în inima mea, așa încît am tresărit, cînd am auzit că m-a strigat cineva.

Cei ce strigau erau, însă, Șem și Șelef, feciorii mei, care s-au ivit acum din mijlocul mulțimii, fluturînd o bucată de pînză murdară și strigîndu-mi:

"Am văzut! Am văzut totul!"

Iar Șem a venit și mi-a întins o bucată de pînză și a zis:

"Iată sîngele lui!"

Și Șelef a adăogat:

"Dintr-o mare băltoacă de sînge!"

Și Șem a deslușit plin de mîndrie:

"Am rupt asta din veșmîntul meu și am muiat-o în sîngele lui, ca dar pentru tine și spre aducere-aminte."

Bucatele pe care le mîncasem la masa regelui s-au răzvrătit în mine și mi-au venit îndărăt pînă-n găt. Dar Șem și Șelef erau încîntați foarte și mi-au povestit cum au aflat la școală despre faptul că se pregătea ceva împotriva principelui Adonia; după care ei și un număr de colegi au pornit-o și au așteptat în apropierea casei lui Adonia; casa, însă, era înconjurată de oameni care umblau în sus și-n jos sau priveau, întîmplător, o crăpătură de zid ori se scobeau în dinți. Și au venit numeroși alergători care purtau toiege albe și strigau: faceți loc pentru Benaia ben Iehoiada, care este mai mare preste oaste; și Benaia a sosit cu carul său de luptă și a intrat în casă.

"Și, să vezi", a spus Șem, "mutra lui era întunecată".

Din casă a răzbătut apoi larmă de glasuri și un strigăt răsunător; după aceea a ieșit împleticindu-se un om scăldat în sînge de la o rană ce se căsca larg; și s-a prăbușit jos.

"Și să vezi", a zis Șelef, "a fost o priveliște de groază."

Totuși, cînd oamenii care umblaseră în sus și-n jos, au vrut să ridice leșul, a venit alergînd o domnișoară, care se jelea tare și striga către DOmnul și către întreg norodul. Cînd l-a văzut pe Adonia zăcînd în băltoaca de sînge, s-a aruncat asupra lui și și-a sfîșiat veșmîntul și i-a sărutat gura și un ochi, căci celălalt îi fusese scos cu o lovitură de sabie. Apoi oamenii, care umblaseră în sus și-n jos, au apucat-o de subsuori și au dus-o de-acolo.

"Și să vezi", a zis Șem, "parcă era o bolnavă."

Leșul lui Adonia, însă, a fost dus în casă. O clipă mai tîrziu a ieșit Benaia. A vorbit scurt cu oamenii, care umblaseră în sus și-n jos, s-a urcat în car și a plecat.

"Și, să vezi", a zis Șem, "se purta de parcă nu se întîmplase nimic."

După care i-am trimis pe Șem și pe Șelef acasă și i-am sfătuit să se ferească tot restul zilei de-a mai face alte năzbîtii.

Vorbele de îmbărbătare ale unui frate sunt pentru inimă ca balsamul; cuvîntul unui înțelept însă poate tămădui suferința.

Mi-am adus aminte de Penuel ben Muși, revizor din cinul al treilea la vistieria regească, care se îngrijise de noul sosit în Ierusalim și devenise vorbăreț datorită unui pic de vin și unei ciosvîrte de miel, omul care mă făcuse să înțeleg unele taine, despre care se vorbea pe șoptite în cercurile celor știutori.

Am ajuns la vistierie pe ulițe dosnice și pe drumuri lăturalnice și le-am făcut un semn alene cu mîna străjilor de la intrare, după felul stăpînilor cu slujbe înalte, care se așteaptă să nu fie opriți. Pe sălile clădirii, însă, era liniște ca într-un mormînt; căci evenimentele mari ațîță norodul, dar slujitorii regelui așteaptă desfășurarea lucrurilor tremurînd.

L-am aflat pe Penuel ben Muși în camera dregătoriei lui; a sărit în sus, cînd m-a văzut, și a întins spre mine degetele depărtate.

"Prietene", i-am spus, "nu sunt un duh rău de la DOmnul; sunt Etan ben Hosaia, redactorul Relatării despre regele David și așa mai departe; și am venit să mă sfătuiesc cu tine

în legătură cu sfîrșitul principelui Adonia, căci te știu ca pe un om care cunoaște bine treburile obștești, ca și cele mai puțin obștești." Totuși, Penuel ben Muși s-a bușit cu pumnii în frunte și a blestemat ziua cînd am intrat în viața lui și m-a implorat să părăsesc odaia dregătoriei lui și să nu destăinui nici unui suflet de om că ne cunoaștem, căci urechile lui Benaia sunt pretutindeni. Nici măcar întîmpinările mele n-a vrut să le asculte; mai curînd m-a apucat de braț și m-a tîrît spre ușă și m-a împins afară.

Am părăsit vistieria ca buimac; ce lepră mă lovise și de ce și de cînd? Am umblat pe străzi, singur în mijlocul gloatei și înspăimîntat. Dar, așa cum un cîine se întoarce mereu la vărsătura lui, gîndurile mele reveneau tot într-una la prevenirea ce mi-o făcuse Benaia ben Iehoiada cu prilejul întîlnirii noastre în casa lui Ioab, cînd spusese; Dacă știi atît de multe, Etan, pe cît cred eu că știi, atunci cred că știi prea multe.

Ce-mi rămînea altceva de făcut decît să mă duc acasă?

Casa se afla acolo scăldată în lumina trandafirie a înserării, iar în fața ei era lectica verde cu stinghii de aur și cu acoperișul roșu, cu ciucuri.

Am chibzuit dacă nu petrec noaptea mai bine într-un han sau undeva în vreun șopron sau chiar sub vreo poartă de intrare. Dar eram prea ostenit și descurajat și am intrat în casă ca o oaie la casap.

Amenhotef, marele-eunuc regesc, mi-a dat binețe cu o voce mai din gîtlej ca orcînd și m-a întrebat de sănătate și de ce mă țin departe de el. Lilit, țiitoarea mea, s-a ivit cu un lighean cu apă și mi-a spălat fața și mîinile și picioarele, în timp ce Amenhotef îi urmărea mișcările grațioase cu o privire binevoitoare; iar Hulda, mama feciorilor mei, ne-a pus dinainte vin și pîine și un taler cu brînză de capră, ce era amestecată cu măsline tocate mărunt și cu nuci rase. Estera, însă, soția mea, a trimis vorbă s-o iertăm: căci ziua fusese lungă, iar inima ei suferea din pricina trudei.

Femeile s-au îndepărtat. Amenhotef a pus pe pîinea sa felioare de brînză și a mîncat în tăcere. În cele din urmă și-a șters mîinile pe un ștergar din pînza de in cea mai subțire și a zis:

"După o zi precum cea de azi, omul se gîndește la sufletul său și își caută prietenii."

Frica s-a încuibat din nou în măruntaiele mele:

"Moartea este o cositoare sprintenă."

El a încuviinţat din cap.

"Cît e de cînd tu şi cu mine l-am privit pe Adonia, cum s-a împreunat cu Abişag după feliuşagul ţapilor şi în alt chip; şi acum Benaia a ridicat mîna asupra lui şi iată-l mort."

A cătat la mine cu înţeles, şi frica din măruntaiele mele a sporit.

"Ca istoric, Etan, tu poţi privi moartea ca o apariţie zilnică; această moarte, însă, vădeşte semnele ei deosebite, şi unul din ele te priveşte pe tine. Presupun că ştii cum s-au întîmplat toate astea?

Am căltinat din cap.

"Adonia trebuie să-şi fi pierdut şi picul de minte din pricina domniţei", a zis Amenhotef, "căci a ales-o tocmai pe regina-mamă Batşeba, să-i vorbească regelui pentru el, şi a mai fost şi atît de nerod, încît să-i amintească: Tu ştii, că regatul era al meu, că eu trebuia să domnesc; acum însă domnia a trecut de la mine şi i s-a dat fratelui meu."

Amenhotef şi-a răsucit mîinile nespus de graţios.

"Poţi să-ţi închipui cum i-a venit asta bătrînei doamne. Au uitase el că Batşeba era aceea care, prin înrîurirea ei asupra regelui David, trecuse domnia de la el? Uitase oare că Abişag, chiar dacă nu-l putuse încălzi pe rege, era totuşi una din femeile lui David şi că faptul de-a ridica pretenţie asupra uneia din femeile regelui înseamnă să ridici pretenţie la puterea lui?"

M-am gîndit la Adonia, cum a intrat în Abişag şi cum ea se răsucea şi se mişca aprinsă de patimă, şi frica din mine a devenit arzătoare şi s-a ridicat pînă-n inimă.

"Batşeba, însă, s-a arătat gata să vorbească regelui Solomon pentru Adonia. Şi regele s-a sculat înaintea ei şi i s-a închinat şi a poruncit să pună acolo un jilţ pentru mama lui, ca să se aşeze de-a dreapta lui. Apoi ea i-a zis: Am să-ţi fac o mică rugăminte, să nu mi-o treci cu vederea. Zis-a regele: Cere, mama mea! N-am să zic nu!"

Acum ea era iar Batşeba, soţia lui Urie: nici o apă, cît de mică, n-o putea tulbura, dar pe vîrful limbii ei şedea moartea.

Ea a zis: Să dai pe Abişag sunamiteanca lui Adonia, fratele tău, de femeie."

Mîinile lui Amenhotef se mişcau precum capetele a doi şerpi care se atacă unul pe altul.

"Am văzut chipul marelui-gramatic Iosafat ben Ahilud și pe cel al lui Benaia ben Iehoiada: era ca de piatră. Dar fața regelui s-a făcut galbenă ca lămîia și el a grăit: De ce ceri tu pe Abișag sunamiteanca pentru Adonia, mama mea? Cere totodată și regatul pentru el; căci el este fratele meu mai mare; pentru el și pentru preotul Abiatar și pentru Ioab ben Țeruia."

A bănuit îndată o uneltire, ce altceva. Întrucît puterea crește din uneltire, stăpînitorii o adulmecă pretutindeni. Batșeba cunoștea gîndurile omului.

"Atunci regele a strigat către Benaia și către mine și a zis: ce slujitori credincioși suntem și cît de nemăsurată e privegherea noastră, dacă fratele său Adonia și domnița Abișag au putut să-și facă mendrele sub ochii noștri? Și unde sunt prietenii regelui și toți sfetnicii săi, dacă trebuie să afle de la mama lui ce se petrece în regatul său? Cutare și cutare să-mi dea mie DUmnezeu, dacă n-a grăit Adonia cuvîntul acesta împotriva vieții mele. Dar acum, pe viul DUmnezeu care m-a socotit pe mine vrednic de cinste și m-a așezat pe tronul lui David, tatăl meu, Adonia chiar astăzi va muri".

Mi-am amintit de petele întunecate de pe bucata de pînză, care erau sîngele lui Adonia, și, cu glas tremurat, l-am întrebat pe Amenhotef, ce aveam eu a face cu uciderea aceasta.

Amenhotef m-a privit lung și ochii lui cu vinișoare roșii s-au bulbucat puțin, cînd mi-a grăit:

"Au nu este datoria oricăruia dintre copiii lui Israel să umble pe căile DOmnului și să înștiințeze dregătoria cu privire la fapta aproapelui său? Au n-ai știut una și alta și încă multe altele, care erau de însemnătate pentru slujitorii regelui?"

"Au n-ai știut și domnia-ta?" am întors eu vorba.

"Dar firește!"

Și-a întors capul de parcă era unul din chipurile pe care egiptenii le încrestează pe columnele lor, ce le zic obeliscuri; și a zîmbit la fel de nepătruns ca și acelea.

GÎNDURI ALE LUI ETAN BEN HOSAIA, CÎND, DUPĂ PLECAREA LUI AMENHOTEF, MARELE-EUNUC REGESC, A ŞEZUT ÎN CĂMARA LUI DE LUCRU ŞI A CUGETAT

DESPRE FIREA DOMNITORILOR

Vezi tu pe oarecine, care se pricepe la treaba sa? acela va sta înaintea regilor.
Precum înălţimea cerului şi adîncul pămîntului, aşa şi inima regilor nu se poate pătrunde.
Cînd stai la masă cu un dregător, gîndeşte-te temeinic la cele ce ţi se pun dinainte; şi pune-ţi un cuţit la gît dacă eşti la com.
Dacă regele se teme, răcneşte ca un leu: cine îl întărîta la mînie, păcătuieşte împotriva însăşi vieţii lui.
Piatra este grea şi cu anevoie de ridicat ni sipul, însă furia nebunului este mai grea decît amîndouă.

DESPRE STĂRILE DIN REGAT

Unde nimeni nu mai visează la viitor, norodul devine sălbatec şi cumplit.
Cînd un stăpînitor ascultă de minciuni, toţi slujitorii lui sunt nevrednici.
Inima lor urmăreşte nimicirea, iar buzele lor sfătuiesc la rele.
Cei însetaţi de sînge îl urăsc pe cel drept.
DOmnul a făcut toate lucrurile cu un scop: ba chiar şi pe mişel pentru ziua fărădelegii.
Chiar dacă cel drept cade de şapte ori, şi tot se scoală; dar cei fărădelege se poticnesc în nenorocire.

DESPRE PARTICIPAREA LA VIAŢA OBŞTEASCĂ

Au poate pune cineva foc în sînul lui, fără ca veşmintele lui să nu ardă? Sau va merge cineva pe tăciuni aprinşi fără să i se frigă tălpile?

Nu te îndesa înaintea regelui și nu sta în locul hotărît pentru cei mari.
Omul înțelept își ascunde știința; dar gura nerodului e pieirea lui, iar buzele lui îi devin' capcană.
Biciul pentru cal, frîul pentru măgar, iar varga pentru spinarea celor nebuni.
În topitoare se lămurește argintul și în cuptor aurul, dar cel ce încearcă inimile e DOmnul.

DESPRE OPORTUNITATEA UNEI CĂLĂTORII DE SERVICIU

Cel nelegiuit fuge fără ca nimeni să-l urmărească, iar omul drept stă ca un pui de leu fără de grijă.
Înaintea prăbușirii merge trufia și semeția înaintea căderii.
Cel cu duh vede nenorocirea dinainte și se ascunde; cei nerozi însă merg drept spre ea și se aleg cu pagubă.
Buna chibzuință va veghea peste tine și înțelegerea te va feri pentru ca să te izbăvească de calea celui rău și de omul care grăiește minciună.
Sorții se aruncă în poala hainii; însă hotărîrea toată vine de la DOmnul.

DESPRE O EXCURSIE LA TAMAR, FIICA LUI DAVID, ȘI DESPRE PUTINȚA CĂUTĂRII DUPĂ ALTE ADEVĂRURI

Chibzuiește, cînd pui piciorul înainte, și vei merge sigur pe drumul tau.
În inima omului se înjghebează unele planuri; dar sfatul DOmnului rămîne în ființă.
DOmnul nu va părăsi în nevoie sufletul celui drept.

"Pe viul DUmnezeu", a zis căpetenia de la poarta orașului, "uite-l pe istoricul nostru. Au istoriile tale s-au vădit a fi fără preț ori caldarîmul orașului Ierusalim s-a încins prea tare pentru tălpile tale, căci ai venit cu asini nenumărați și ne părăsești doar cu unul?"

L-am felicitat pe căpitan pentru neasemuita sa ținere-de-minte și i-am zis:

"Ei da, s-a scurs vreme îndelungată, de cînd am sosit aici cu arhivele mele și cu familia mea; acum, vezi bine, locuiesc la nr. 54 pe ulița Regina din Saba, într-o casă care este a regelui, tocmai mă urnesc la drum într-o călătorie pentru treburile regelui."

Și i-am arătat toate documentele mele.

Între timp se adunaseră milogii și tot soiul de gloată, din cei ce-și fac veacul căscînd gura pe la poarta orașului, și s-au pornit să facă glume pe seama șobolanilor care părăseau casa peste care s-a abătut molima și ziceau că sîngele lui Adonia, care a curs în stradă, nu-i decît începutul și în curînd vor răsări ca din pămînt spînzurători pe colinele Ierusalimului, și de fiecare va atîrna cîte un lingău ce-a supt sîngele norodului și măduva celor ce trudesc.

Atunci căpetenia a rotit gîrbaciul cu mai multe cozi pe deasupra capetelor lor și a strigat:

"Ascultați voi, feciori ai lui Belial, nețesălaților și nespălaților; vă mănîncă fundul și vă arde de vergi, limbii voastre îi e poftă să fie smulsă din gură? DOmnul v-a răsfățat cu prea multă libertate; milostivirea regelui v-a dat mai multă vlagă decît aveți nevoie. Dar creierul vostru s-a sfrijit pînă la mărimea unui bob de mazăre, căci uitați cine stăpînește aici în țară, și anume Solomon, cel mai înțelept dintre regi, prin slujitorul său iubit Benaia și prin cheretienii și peletienii, care cunosc inima fiecăruia și care or să vă învețe ei să vă țineți botul."

Către mine, însă, a grăit:

"Șterge-o de-aici. Nu-ți dai seama, că învățații scrisului sunt pricina de supărare pentru norod și o povară pentru slujitorii regelui?"

Așa că mi-am îndreptat pașii către miază-noapte, spre

Betșan, pe drumul ce duce pe lîngă templul lui Nob și de care s-a folosit cîndva David, cînd a fugit dinaintea lui Saul.

Și sufletul mi-era apăsat de gîndul la Estera, nevasta mea bolnavă pe care o lăsasem acasă, și la țiitoarea mea Lilit, care lipsise cînd mi-am luat rămas bun, și la viitorul meu, care era cît se poate de nesigur; căci, ciar dacă, părăsind Ierusalimul, scăpam de o lovitură nemijlocită, eram totuși prea bătrîn și prea înrădăcinat în deprinderile mele de viață, pentru a mai putea învăța cum se trăiește în peșteri și cum îți poți croi drum în pustiu vreme mai îndelungată.

Cînd am ajuns la piatra cea mare, din care țîșnește izvorul de hotar, căruia i se zice așa pentru că țara iebuseilor se-ntindea pînă aici mai înainte de a-i fi bătut David și a fi pus stăpînire pe ei, iată că la izvor ședea o făptură cu boiul gingaș, înfășurată într-o mantie albă, și ținea o legăturică în mînă.

Și inima mea a zvîcnit, căci am văzut că era Lilit; și deodată mi s-a uscat gîtlejul de tot, astfel încît, cînd am oprit asinul, n-am putut rosti nici un cuvînt.

Lilit și-a dezvăluit chipul și a venit la mine și mi-a prins mîna și mi-a spus:

"Nu mă alunga de la tine, Etan, prietenul meu. Am să merg în urma ta; unde vei mînca tu, voi fi mulțumită cu rămășițele, unde te vei culca, te voi încălzi; căci te iubesc mai mult decît viața mea."

Am atras-o la piept și am ținut-o strîns; și am simțit, cît de greu de îndurat ar fi, s-o pierd în folosul regelui Solomon și să trebuiască să-mi închipui cum ar pipăi-o el cu degetele lui slinoase; dar mai știam totodată că era nesigur pentru un om singur să călătorească pe drumurile lui Israel cu o femeie frumoasă, căci pretutindeni adastau la pîndă tîlharii și oștenii și alt norod întunecat; și ca aceștia puteau să-i facă țiitoarei mele ceea ce, în vremea judecătorilor, i-au făcut țiitoarei unui tînăr levit bărbații din orașul Ghibeea, care au pus mîna pe ea și au siluit-o toată noaptea pînă în zori și-au trimis-o apoi îndărăt; și întregul Israel s-a ridicat ca un om și a pornit să-i pedepsească pe bărbații din Ghibeea, dupa ce levitul și-a tăiat țiitoarea în două bucăți și le-a trimis bătrînilor semințiilor. Dar asta fusese pe vremea judecătorilor; în ziua de azi n-are decît să-și taie cineva logodnica în-

tr-o mie de felii și să le trimită apărătorilor legii din întreaga țară, și nici unul din ei n-ar mișca măcar un deget.

"Lilit, dragostea mea", am zis, "DUmnezeu mi-e martor că nimic nu mi-ar fi mai plăcut decît să te iau cu mine. Osteneala drumului s-ar preface în desfătare și fiecare zi ar fi ca o lună de miere. Dar țara e cuprinsă de tulburări, aceasta e și pricina pentru care mă depărtez de capitală; iar pe șosele s-ar putea să se petreacă grozăvii.".

Dar ea a cătat spre mine cu ochii ei mari și a zis:

"Am dormit la picioarele tale, Etan, dragul meu, și m-am străduit cu gingășie pentru tine în fel și chip. La început, cînd m-ai luat de la părintele meu în schimbul a douăsprezece oi de soi bun și a patru capre și a unei vaci cu lapte, am văzut în tine un om bătrîn, morocănos și mirosind ușor a mucegai; dar apoi m-ai învățat cîntecele tale și mi-ai dezvăluit bunătatea ta, și astfel ai ajuns pentru mine, încetul cu încetul, și iubit și soț și părinte într-o persoană. Să nu gîndești că am venit încoace fără să chibzuiesc; știu bine ce înseamnă pentru o femeie tînără să călătorească în vremurile astea cu un om, care este învățat și e slab de fire și nedeprins cu mînuirea jungherului. Și, dacă mă vei alunga de la tine, nu mă voi întoarce la nr. 54 din ulița Regina din Saba, ci te voi urma și voi fi ca umbra ta; și, așa cum nici un om nu poate smulge umbra de lîngă el, n-ai să mă poți smulge nici tu de lîngă tine, afară doar de mi-ai spune în față că nu ți-s dragă și că ai de gînd, în călătoria ta, să te culci cu alte femei, cu tîrfe și țoline de prin sate, în care caz mă voi ruga DOmnului să te bată cu buboaie pe mădularul vîrtuții tale și cu trînji și cu neputință în toate cele."

Acu', ce să zic, recunosc că-mi trecuse prin gînd să găsesc vreun chip nou în drumul meu, cumva vreo fecioară de la sat, și să mă culc cu ea; căci un om care fuge e precum pasărea în zbor, care iscodește în jur după șoareci de cîmp. Dar marea iubire a Lilitei m-a copleșit și m-am rușinat de toana mea și am zis:

"Lilit, dragostea mea, cum se face că bărbații înțeleg atît de rar adîncimea simțămîntului, de care sunt în stare femeile, și că resping binecuvîntările ce ar fi putut fi ale lor? DUmnezeu să-mi facă mie cutare și cutare, ba încă și mai mult să-mi facă, dacă voi uita cîndva ceea ce m-ai învățat și dacă ți-oi

înșela vreodată iubirea. Nu, nu vreau nici să umbli în urma mea; o parte din timp ai să călărești pe asin și o să împarți pîinea cu mine; iar noaptea ne vom culca sub o velință și ne vom încălzi unul pe altul și ne vom hărăzi unul altuia toate cele ce ne fac plăcere; și apoi vom căta în sus spre ceruri și vom asculta suspinul vîntului."

În a șaptea zi a călătoriei noastre, cînd soarele cobora spre asfințit ca un glob roșu uriaș, am zărit meterezele de la Bet-șan, care erau scunde și pe alocuri dărăpănate, iar turnurile năruite; căci Solomon, cel mai înțelept dintre regi, cheltuia avuțiile țării pentru înălțarea marelui templu al DOmnului și pentru mărirea palatului său și pentru cetatea Millo și zidurile de la Ierusalim, pentru zidirea Hațorului și a Meghidonului și a tuturor orașelor cu grînare ce le avea, și a orașelor pentru călăreți, și pentru tot ceea ce mai avea de gînd să construiască la Ierusalim și în Liban; dar restul țării se dărăpăna și se părăginea.

Și pe poartă a ieșit un om, care ținea o frînghie, de care trăgea un țap bătrîn și năbădăios; și omul striga și-și blestema ziua cînd se născuse și ziua cînd se născuse țapul, dar și mai tare îi suduia pe preoții templului din Bet-șan.

"Cetățene", am grăit eu către el, "după cît se pare acest animal venerabil ca vîrstă este pentru tine un adevărat chin. N-are nici pic de carne pe el și nici vlagă, coarnele îi sunt slabe, și a năpîrlit de păr; biata cornută nu mai prețuiește nimic; atunci de ce nu te milostivești de ea în numele DOmnului și n-o lași să crape în liniște?"

"Nu prețuiește nimic?"

Omul a prins s-o suduie pe mama care mă născuse și pe mama Lilitei, țiitoarea mea, și tot astfel pe muma asinului, pe care călătoream. Apoi a zis:

"Cum adică, țapul ăsta e un ăla zdravăn și focos la simțuri, iar picioarele lui sunt cu sigur mai puternice decît ale tale, străine. Dar, în ceea ce privește sfîrșitul lui, o să moară curînd și aburul sîngelui lui se va înălța către DOmnul de pe altarul templului; căci îl duc preoților ca jertfă."

Atunci l-am lăudat pe om pentru cucernicia lui, la care el a țipat tare și a dat cu picioarele în țap și mi-a deslușit, că la zi-ntîi a fiecărei luni trebuie să ducă preoților de la Bet-șan o jertfă, o capră sau o oaie sau un vițeluș, căci ei îl țin de feciorul lui, care e sărac cu duhul încă de la naștere;

cheltuielile de întreţinere îl aduc în sapă de lemn şi el cu nevasta sa şi cu copiii săi n-au ce pune în gură.

L-am urmat la deal pe om şi pe ţapul lui, lăsînd pe mîna stîngă oraşul Bet-şan, şi am ajuns la templu în vremea aprinsului luminilor, după rugăciunea de seară. Şi ne-am dus la casa de oaspeţi, care se afla lîngă templu şi unde ne-a primit un preot, de pe al cărui chip şi ale cărui braţe jegul se cojea vădit; acesta ne-a întins palma ca să plătim masul peste noapte şi a zis:

"Domnul vede în inimă; dar un om, care se încrede în altul, rămîne curînd cu punga goală."

Mai tîrziu ne-am ospătat dintr-o pită şi un hartan de carne, care era alcătuit doar din zgîrciuri şi vine şi care, de bună seamă, provenea de la un frate mai bătrîn al ţapului pe care îl întîlnisem. Apoi ne-am vîrît sub velinţa mea şi ne-am lipit unul de altul; dar nu puteam adormi de sforăitul cucernicilor, care veniseră de departe pentru a se ruga în sanctuar şi a aduce jertfă DOmnului, şi din pricina ţipetelor şi văietelor şi răcnetelor ce răzbeau din colibele smintiţilor, de parcă toate duhurile DOmnului se vorbiseră să se adune acolo şi urlau la lună. De tîlhari nu mi-ar fi aşa teamă, a şoptit ea, şi nici de oşteni sau de slujitorii lui Benaia ben Iehoiada; dar inima ei se înspăimîntă la gîndul că un duh rău s-ar putea abate asupra ei ca s-o tragă de păr sau s-o ciupească de sfîrcul sînilor sau să-i vîre în trup o stîrpitură de plod.

"Lilit, dulcea mea", i-am şoptit eu, "cunosc un descîntec care va ţine departe de tine duhurile rele, şi am tras în jurul tău un cerc vrăjit, înainte de-a ne culca, aşa că nimic nu ne poate atinge."

Atunci a oftat, doar o singură dată, şi-a aflat culcuş capului pe umărul meu şi a aţipit.

De dimineaţă ne-am înfăţişat marelui preot; acesta era bine hrănit şi trandafiriu la chip, dar la fel de nespălat ca şi subordonaţii săi.

Mi-a fost cu neputinţă să desluşesc din expresia lui, cît credea din cele spuse de mine şi care socotea că sunt gîndurile cu care venisem; dar, cînd am isprăvit de vorbit, mi-a spus:

"Pe scumpii noştri bolnavi nu-i ţinem îndărătul gratiilor sau îndărătul zăvoarelor sau în silnicie; trei lucruri, le spun eu necontenit preoţilor mei, sunt cheia unei îngrijiri cu succes: răbdarea, înţelegerea, iubirea. Fireşte, cînd unul din bol-

navi devine prea îndărătnic, se poate întîmpla, ca să capete o lovitură usturătoare, care îl amețește și îl potolește; dar lovitura e atît de scurtă, că nu produce nici o durere; nu le căşunați durere, le spun eu necontenit preoților mei, rugați-vă împreună cu ei. Avem ore de vizită regulate; oricine dorește se poate apropia de scumpii bolnavi și le poate tălmăci bîiguielile; cunosc oameni cu faimă și avere, care își rostuiesc afacerile după cele ce află din spusele scumpilor noștri bolînzi; e oprit a-i hrăni și a-i necăji. Pentru toate aceste servicii și toată această amabilitate așteptăm ca tu să aduci o jertfă DOmnului; avem în curtea templului o ofertă bogată de vite vii, din care cei cucernici pot alege; leviții vînd vita întreagă sau orice parte din ea ai dori; ai să fii desigur mulțumit și DOmnul te va iubi și îți va împlini toate rugile tale."

Astfel m-am dus cu Lilit în curtea templului, unde mișunau oile și caprele și vițeii și boii care fuseseră dăruiți de către cimotiile iubiților bolînzi. Acum animalele erau vîndute de preoți celor cucernici, care se tîrguiau pentru darurile sortite jertfelor și strigau către DUmnezeu din pricina prețurilor ce erau cerute acolo. Într-un ungher l-am descoperit pe vechiul nostru cunoscut, țapul, care era mai mult mort decît viu; și m-am milostivit de el și i-am spus levitului să-i dea o lovitură scurtă, dar usturătoare, și să-l ducă la altar, căci aș fi gata să aduc jertfă un sfert dindărăt, dacă prețul se înscria în limite rezonabile; și levitul mi-a spus că-mi va face un preț bun, de vreme ce DOmnul m-a îndrumat la el, și că e sigur că și alți cucernici vor vrea să ia cîte-o parte din țap, pentru ca bietul animal să fie izbăvit de chinul său și să poată ajunge plăcut în ochii DOmnului. După care mi-a dat un ciob de lut, care trecea drept adeverire a plății și care mă îndreptățea să-i vizitez pe bolînzi.

La vremea vizitei, însă, m-am dus la colibele nebunilor; și Lilit m-a urmat, cu toate că se temea foarte și pălise pînă la rădăcina părului.

Erau acolo trei colibe: una pentru cei care își răsuceau mădularele și se schimonoseau la față, una pentru cei care stau încremeniți și nu-și puteau ține nevoile și alta pentru toate cazurile celelalte, însumîndu-i și pe cei violenți. În fiecare colibă făceau serviciu cîte doi preoți, a căror mutră oglindea nepăsarea boilor; dar mîinile lor erau tari ca fierul. Se putea vedea că iubiții bolnavi aveau o frică de moarte de

ei; căci, oricare era felul bolii lor, se cutremurau și scînceau cînd dădeau cu ochii de el. Duhoarea din colibe, însă, era atît de puternică, încît te izbea în față de la o depărtare de douăzeci de pași; în colibe era aproape cu neputință să-ți tragi sufletul, iar iubiții bolnavi, mulți dintre ei despuiați sau în zdrențe putrezite, erau mînjiți de propria lor scîrnă și de muci și de bale, și unii zăceau acolo ca morți.

I-am întrebat pe preoți de Tamar, fiica lui David. Și-au căscat gurile ca într-un rîs mut și unul din ei a zis:

"Ce vrea să zică un nume? Avem aici un rege al Persiei, doi faraoni și mai mulți îngeri ai DOmnului, printre care două femei, și alții asemenea, care pretind că sunt profeți și că au vedenii. Să ți-o arăt pe Astarot, zeița iubirii? Sînii i s-au uscat, părul îi e ca pleava, degetele de la picioare i-au putrezit, iar din ochii ei picură puroi. Tamar, fiica lui David! De ce nu Eva, femeia lui Adam?"

Am luat-o pe Lilit de mînă și am fugit cu ea din colibă și din curtea templului, pe deal la vale, pînă am ajuns la ogoare; și acolo Lilit a căzut la pămînt și și-a ascuns fața. Eu, însă, mă gîndeam la căile DOmnului și la cît erau de anevoioase și de întortocheate. Dar, iată, că pe potecă venea o femeie care purta veșmînt pestriț, ca fiicele regelui cînd sunt încă fecioare. Capul îi era plecat în chip ciudat și ea cînta cu glas subțire, copilăresc:

...Sora mea, iubita mea deschide-mi!
Turtureaua mea, mult draga mea, căci iată capul meu e plin de rouă
Și de cosița mea prinsu-s-au picăturile nopții...

Și am văzut că straiul ei pestriț era înjghebat din tot felul de cîrpe și chipul ei era bătrîn și stins de supărare și schimonosit, iar ochii priveau țintă în gol. Lilit s-a sculat de jos și a zis cu venerație:

"Tamar, fiica lui David..."

Dar femeia își tîrșea pașii, orbește, pe lîngă noi și cînta:

Celui drag eu i-am deschis,
Dar iubitul meu se dusese, plecase.
Sufletul meu încremenise, cînd cel drag mie-mi vorbise;
Iată eu l-am căutat, dar de aflat nu l-am aflat;

Pe nume l-am tot strigat, dar răspuns nu mi-a dat.

Și Lilit a alergat după ea și a prins-o de braț: "Tamar, soră iubită, draga mea..."

Femeia a mers mai departe.

"Ascultă-mă, Tamar. Iată-l acolo pe Etan, iubitul meu; este blînd și bun și mîinile lui sunt ca vîntul care răcorește chipul adiind dinspre mare..."

Ceva părea să se schimbe în ținuta femeii.

"Inima mea se întoarce către tine, Tamar. Vreau să te opresc. Colo stă Etan, iubitul meu; el știe o vrajă care va alunga de la tine duhul cel rău de la DOmnul..."

Femeia s-a oprit locului.

"Va trage în jurul tău un cerc vrăjit, și se va reîntoarce liniștea în mintea ta și pacea în sufletul tău. Privește-mă, poți să mă vezi..."

Femeia a dat din cap.

"Și poți să-l vezi pe Etan, iubitul meu, care e înțelept întru căile DOmnului și înțelept întru căile oamenilor..."

Femeia a privit în jur. În ochii ei revenise viața. Am făcut un pas spre ea. A ridicat mîinile, de parcă voia să se ferească de o lovitură; apoi mîinile i-au căzut în jos și schimonoseala cumplită, care îi desfigura chipul, a început să se destrame.

Și Lilit a sărutat-o, ca o soră pe alta, iar femeia ne-a urmat.

CUVINTELE LUI TAMAR, FIICA LUI DAVID, ROSTITE CĂTRE ETAN BEN HOSAIA, CÎND STA CULCATĂ ÎN IARBĂ PE OGOR, CU CAPUL ÎN POALA LILITEI, ȚIITOAREA LUI

...oo, DUmnezeule, nu e ceea ce mi-a făcut și cum mi-a făcut m-a aruncat pur și simplu pe pat și m-a ținut și mi-a rupt straiele de pe trup și mi-a produs durere de asemenea m-a lovit peste față fiindcă țipam asta era destul de rău dar încă nu tot ce e mai rău cu toate că eram fecioară într-adevăr eram și știam că fără pielița feciorei fiica unui rege nu mai prețuiește mult știam și eu cîte ceva numeroasele fiice din casă și toate cu sîngele fierbinte al lui David în vine știau deja cînd erau de opt sau nouă ani și aveau experiență în haremul părintelui nostru fetele se vizitau noaptea una pe alta și beau

vin și gustau hașiș și își făceau mendrele cu slujnicele și se strecurau una în patul celeilalte toate astea le-am văzut și poate aș fi ajuns și eu ca multe din ele și aș fi iubit femei de nu era Maațah mama mea care era fiica regelui din Gheșur și de nu-mi zicea Tamar te bat cu biciul dacă te prind în pat cu una din astea sau de bag seama că pielița ta s-a dus căci tu ești din partea mamei și a tatălui din sîngele regilor și nu din sîngele procopsiților și nou-îmbogățiților ah de cîte ori n-am dorit ca părintele tàu să fi fost mai pretențios în alegerea celorlalte femei ale lui așadar astfel era mama mea și eu nu mă temeam de ea dar fratele meu Absalom era un băiat sălbatec și și-a lăsat să-i crească părul și cînd ea îl dojenea el dădea cu picioarele în ea și o mușca și atunci ea i-a spus părintelui meu și el a pus să-l bată cu biciul unde eram așadar eram încă fecioară cînd Amnon fratele meu de la altă femeie a tatălui meu de la israelita Ahinoam a început să se țină de mine și a vrut să mă ducă în grădină și să mă pipăie dar eu i-am spus așa nu Amnon n-am nimic împotriva unor legături de iubire ca între frate și soră dar să-mi vîri mîna în sîn și să te freci de mine nu de altfel și asuzi și miroși urît asta l-a supărat dar mutra posacă îl făcea și mai neplăcut era palid din fire și avea buzele urît răsfrînte și atunci s-a îmbolnăvit sau s-a făcut doar că e bolnav din care pricină frica de DOmnul a intrat în părintele meu care tocmai pierduse pruncul de la Batșeba pe deasupra și Ahinoam mama lui Amnon se purta de parcă copilul ei preferat era un prunc neajutorat și a umplut întreg palatul cu tînguielile ei și l-a împins pe părintele meu la disperare așa că a venit la mine și mi-a zis Tamar fiica mea cunoști greutățile ce le-am avut pentru că DOmnul s-a mîniat de mai multe din faptele mele și acum Amnon s-a îmbolnăvit și îmi spune că moare de pofta cîtorva turte cum numai tu te pricepi să le gătești din carne tocată mărunt și din anumite mirodenii și totul învelit în aluat subțire și puse pe masă în supă de pasăre și că s-ar însănătoși dacă tu i-ai pregăti asemenea turte atunci am spus către părintele meu că dacă asta e tot am să-i pregătesc cu plăcere turtele și am să i le trimit dincolo în casa lui dar el ar dori să te duci chiar tu și să le pregătești în bucătăria lui mi-a zis tata și să i le pui dinainte chiar cu mîna ta atunci am spus de ce s-o fac el nu e tocmai dintre cei mai drăguți și să se bucure dacă îi voi găti turtele necum să mai pună și condiții

însă a spus părintele meu el e un băiat bolnav bolnavii au toanele lor în afară de asta e fratele tău vitreg de aceea fii pentru el o soră bună și du-te în casa lui și gătește-i carnea ce era să fac m-am dus în casa lui Amnon unde el zăcea în pat și părea bolnav și vorbea atît de încet încît abia îl puteai auzi ah turte și ridică mîna s-o atingă pe-a mea dar mîna îi alunecă în jos și slujitorii clatină din cap și spun cît de slăbit e bietul Amnon din pricina boalei sale și grăbiți-vă cu turtele sau o să ne moară el însă geme oh capul meu bietul meu cap el nu îndură cînd se vorbește zic slujitorii și se scoală și pleacă și iată-mă acolo cu oalele și tigăile mele și cu turtele împreună cu supa Tamar soră dragă suspină el doar un pic la început poate că am să mănînc dacă-mi dai tu cu mîna ta gingașă vino-ncoace vino mai aproape nu nu-mi vărsa supa îi zic eu dar el mă trage spre sine acu' ai făcut-o m-am tînguit eu ce nenorocire și totul s-a vărsat peste învelitoarea patului ce faci de-odată își recăpătă întreaga vlagă și mă trage jos pe patul lui în mijlocul turtelor și zice vino și te culcă cu mine sora mea nu răspund nu nu fratele meu nu mă necinsti căci aceasta nu se face în Israel nu face ticăloșia asta nu se face în Israel nu face ticăloșia asta căci unde mă voi duce eu cu necinstea mea și tu vei fi în Israel ca unul din cei fără de minte de aceea te rog vorbește cu regele și el nu se va împotrivi să mă dea după tine el însă n-a vrut să asculte cuvintele mele ci fiind mai tare m-a silit și s-a culcat cu mine și m-a necinstit cînd s-a săturat și-a întros fața și a zis tu tu nu ești ca o femeie mai curînd ești ca o scîndură de lemn cîtuși de puțin zic eu la ce te aștepți de la una pe care o siluiești să-ți mai arate și pasiune apoi mi-ai produs durere la ruperea pielicioarei mele și în afară de asta eram culcată în supă și pe turte încearcă-mă încă o dată nu mai e încă o dată zice el scoală și pleacă cum asta zic eu tu îți siluiești propria soră și o alungi de la tine ca pe o tîrfa siluit zice el ai făcut-o doar de bunăvoie stăteai culcată aici și m-ai lăsat să fac totul după placul meu asta a fost după ce m-ai bătut cînd eram aproape leșinată Tamar a zis el tu știai ce vreau cînd ai venit și rîde una care se tăvălește cu primul venit nu e o nevastă pentru următorul rege al lui Israel așadar scoală-te și cară-te atunci eu i-am zis a mă alunga e un rău încă și mai mare decît cel dintîi pe care mi l-ai făcut tu mie dar el n-a vrut să asculte de vorba mea ci a chemat slujitorii săi și

le-a zis alungați pe aceasta de la mine afară și încuiați ușa după ea și mi-a aruncat veșmîntul meu pestriț și slujitorii m-au scos afară și am auzit împingînd zăvorul la încuietoare și am țipat și mi-am rupt haina cea pestriță și mi-am presărat cenușă pe cap și o durere s-a iscat în ceafa mea și s-a lățit pînă a cuprins toată țeasta și pînă s-a revărsat din ochii mei și mi-a curs pe față și a crescut mare și m-a sluțit și atunci s-a ivit fratele meu Absalom și a zis au nu cumva Amnon fratele meu a umblat cu tine și eu l-am privit și el a zis taci acum sora mea nu vorbi despre treaba asta căci el este fratele tău eu n-am spus nimic el a zis nu-ți zdrobi inima pentru fapta aceasta și n-am spus nimic și el m-a luat de mînă și m-am dus în casa lui și a zis aici poți să rămîi eu n-am spus nimic dar durerea din mine s-a lățit tot mai mult și n-am spus nimic... nimic....

21

IMPLORAREA MILEI ŞI AJUTORULUI LUI DUMNEZEU LA MARE CUMPĂNĂ UN MAŞIL AL LUI ETAN DIN EZRAH

Aibi milă, o DOamne, de făpturile duhului tău, de cei pe care i-ai făcut din lutul acestui pămînt.

Le-ai dat mintea spre pricepere şi limba ca să vorbească; tu dai şi iei după înţelepciunea ta.

Şi le-ai dat şi inima care se frînge doar o dată; fii milostiv, o DOamne, nu-ţi întoarce faţa de la suferinţă şi tăcere.

Iat-o colo, cum merge în verşmîntul ei pestriţ; ea a vorbit cu tine, dar acum se îndepărtează şi pleacă, cu jalea ei închisă în piept.

Cum e de înjosită fiica celui atotputernic: ochii ei sunt fără viaţă, mîinile se întind să apuce în gol.

Dar eu am ascultat galsurile, care vin de pe malurile întunecoase, şi bîiguiala smintiţilor şi mă rog DOmnului din înălţimi pentru sufletul meu.

Aleargă, o DOamne, să mă izbăveşti; aleargă să mă ajuţi, o DOamne. Fă-i de ruşine şi ocară pe cei ce-mi năpăstuiesc sufletul meu; pe cei ce-mi doresc răul loveşte-i cu rătăcire.

Căci sunt sărac şi părăsit. Aleargă către mine, o DOamne; tu eşti ajutorul şi izbăvirea mea; o DOamne, nu şovăi.

Dar în după-amiaza acelei zile s-a ridicat o trîmbă de colb şi s-au auzit strigăte în cîmpie şi au fost zărite numeroase care de luptă şi călăreţi, care veneau către Beth-şan.

Şi Lilit a zis:

"Nu aştepta, Etan, prieten al meu, pînă ce cheretienii şi peletienii vor ajunge la templu şi în împrejurimile lui, ci hai să punem şaua pe asin şi să ne continuăm drumul."

De aceea am cumpărat pastramă de la leviţi, şi pîine; şi Lilit a încălecat pe asin şi şi-a tras broboada peste chip. La care, levitul care ne cîntărea carnea mi-a zis:

"O fată frumoasă e pentru părintele ei ca un odor; cine îşi tăinuieşte comorile faţă de oşteni e un om cu scaun la cap."

Lilit a chicotit sub broboada ei; dar eu m-am mîniat şi

i-am ars asinului una cu joarda, astfel încît s-a pornit să umble, și i-am deslușit Lilitei că la oameni e la fel ca și la vinuri; unul nou face bășici și pricinuiește dureri de cap; dar un vin care a stat în zăcătoare vremea cuvenită, este cu blîndețe pe limbă și totuși își face efectul.

Peste noapte am dormit lîngă albia secată a unui pîrîu, feriți de priviri străine prin mai multe tufe de grozamă; și în ziua următoare am ajuns la muncele și am sosit în Ghilo, de unde se trăgea Ahitofel, sfetnicul regelui David care s-a dat de partea lui Absalom. Ahitofel stăpînise o casă mare și DOmnul îi hărăzise avuții de tot felul; dar el avea un duh fără odihnă. Am întrebat un vînzător de măsline murate unde se află casa lui Ahitofel; dar acela a întins către mine mîinile cu degetele răsfirate și a zis:

"Casa lui Ahitofel? Mai curînd ai putea întreba de casa lui Belial, care întruchipează tot răul; că, vezi bine, Ahitofel a fost șters din amintirea oamenilor, după rînduiala bătrînilor din Ghilo. Și ulița numită odinioară după numele lui se cheamă azi ulița Slăvitelor cuceriri ale lui David; iar casa pentru orfani, pe care a întemeiat-o și o îngrijea, a fost închisă, așa că în zilele noastre orfanii din Ghilo umblă cerșind și mai tîrziu fug la tîlhari; fetele, însă, se fac tîrfe. Totuși, casa unuia fără nume se află dincolo de măgura de colo, nu poți greși, căci unul din ziduri s-a năruit, iar în curte cresc buruieni, și mai este acolo și un turn în care umblă stafia lui la vreme de lună nouă."

Am urmat îndrumările vînzătorului de măsline murate și am ajuns după scurtă vreme la casa lui Ahitofel. Soarele era sus pe cer, nici o frunzișoară nu se clintea în pustiul care fusese cîndva o grădină și nu se auzea decît țîrîitul greierilor. Am străbătut încăperile goale, însingurate, zgomotul pașilor noștri era răsfrînt de zidurile căptușite cu cahle și de tavanele împodobite cu împistruituri după felul celor din Sidon și din Tir. Și m-am dus cu gîndul la omul care pusese să se zidească toate acestea și care făcuse cauză comună cu răzvrătiții împotriva regelui David și care și-a pus capăt vieții, cînd și-a dat seama că răscoala dăduse greș și că toată strădania sa fusese zadarnică; ce fel de om era acesta? și care erau forțele care îl împinseseră la fapte pe el și pe Absalom și de bună seamă că și pe regele David?

Un tușit ușor, ca pentru dres glasul, a făcut-o pe Lilit să

tresară înspăimîntată.

M-am întors spre partea de unde se auzise. În ușa dinspre grădină se afla un omuleț uscățiv - umbră precis conturată pe lumina vie a amiezii. Omulețul avea ceva de stafie în el, de parcă ar fi fost gata să se destrame la fel de neașteptat precum se ivise. Dar a rămas, și-a scărpinat bărbia și s-a interesat cu umilință de scopul venirii noastre; de cînd, în temeiul hotărîrii bătrînilor din Ghilo, numele lui Ahitofel fusese șters din amintirea oamenilor, nici un vizitator nu mai pusese piciorul în casă.

I-am spus că doamna pe care o însoțeam și cu mine eram în călătorie, în parte pentru afaceri, în parte și pentru plăcere; că văzusem de la depărtare casa și că găsisem locul așezării ei încîntător și felul zidirii interesant și că ne hotărîsem, astfel, să o vedem mai de-aproape.

Omulețul s-a apropiat. Casa nu putea fi așezată mai prielnic, a întărit el, și Ghilo cu împrejurimile sunt vestite pentru aerul lor sănătos. Ar fi nevoie de cîteva lucrări de reparații; dar cine avea de prisos cîțiva sicli putea face din proprietatea asta un adevărat rai, căci asta și fusese înainte ca foștii stăpîni să se fi lăsat ispitiți de către un duh rău de la DOmnul să se dea de partea lui Absalom cel cu părul lung și să se ardice împotriva regelui David. Ținînd seama de mărimea moșiei și de așezarea ei încîntătoare, totul este atît de ieftin că te umflă rîsul; aproape că-i e rușine să numească suma: cu atîta era ea mai mică decît valoarea adevărată. O să punem acu' întrebarea, a mai zis el, cum de e gata să vîndă la un asemenea preț de rîs. Vrea să fie cinstit cu noi; căci arătăm ca niște oameni cu frica lui DUmnezeu; în afară de asta, oricine din Ghilo ne-ar povesti despre singurul curs al casei: despre stafia fostului stăpîn care umblă prin turn la vreme de lună nouă. Totuși, cine se interesează cu adevărat nu trebuie să se teamă, căci stafia e cu totul neprimejdioasă; nici nu zornăie din lanțuri, nici nu strănută și nici nu urlă; se ivește pur și simplu, albă și mută,la fereastra turnului, în care se spînzurase fostul stăpîn.

I-am mulțumit pentru că m-a îmbiat să cumpăr și i-am spus că mă voi gîndi la asta mai tîrziu; dar cine e el și cu ce de drept încearcă să vîndă casa dimpreună cu pămîntul pe care se află?

"Mă ceamă Iogli, feciorul lui Ahitofel." A ridicat din

umeri trist. "Sunt ultimul din familie, care a stăruit să rămînă pe proprietatea noastră; și eu am să plec de-ndată ce totul va fi fost vîndut."

Deodată mi-a trecut prin minte un gînd de la DOmnul.

"Iogli", l-am întrebat, "casa și grădina sunt tot ceea ce a lăsat în urmă părintele tău?"

"Mai era veșmîntul lui de ceremonie și lanțul de aur al slujbei lui și pocalul și tipsia lui și cîteva lucruri de artă frumoase; dar astea s-au călătorit de mult la cămătarii ce împrumută bani." S-a mai gîndit. "Doar în fund, în șopronul pentru unelte, se mai află niște butoaie, care sunt pline de tăblițe de lut. Am încercat să le vînd, dar mi s-a spus că toate scrierile rămase de la Ahitofel trebuie să fie neplăcute în ochii DOmnului și îndreptate împotriva domniei regelui."

"Iogli", i-am zis, "ce întîmplare, eu sunt un adunător de scrieri vechi. Dacă mi-ai arăta butoaiele și tăblițele de lut din ele, s-ar putea să încheiem un tîrg. Dar te previn: s-ar putea să găsesc prea puțin sau chiar nimic să îndrituiască cumpărarea, iar mijloacele mele sunt restrînse."

Iogli ben Ahitofel nici nu mai asculta. Fără să țină seama de curpenii care îl împiedicau, și de stufărișul des și de scăieți, alerga înaintea noastră spre un șopron părăginit, care era năpădit de flori roșii. În șopron erau trei butoaie bine înfundate. Iogli a luat în mînă uneltele și lucra plin de rîvnă; și nici nu deschise bine un butoi, cînd mi-a și dat tăblițele ce se aflau deasupra.

Pe prima sta scris: *Însemnările lui Ahitofel ghiloneanul, sfetnic regesc, cu privire la domnia regelui David și la răsmerița feciorului său Absalom; mai departe cugetări ale autorului despre diferite probleme generale.*

Auzeam cum îmi bătea inima. Lilit m-a întrebat dacă nu cumva nu mă simt bine. Am mormăit ceva despre aerul înăbușitor din șopron și am ieșit la aer curat. De-ndată ce am putut iar să gîndesc limpede, i-am spus lui Iogli:

"Iogli, astea nu sunt ca o ciozvîrtă de miel sau ca o prăjitură, care pot fi aprețuite mușcînd o îmbucătură din ele. Dacă vrei să cumpăr una sau alta din tăblițe, o să trebuiască să le cercetez în liniște și să rămîn aici în casă, într-un iatac care are patru pereți și un tavan, astfel încît ploaia să nu curgă peste tînăra doamnă, în tovărășia căreia drumețesc, iar soarele să nu-i vatăme pielița. De asemenea, vom avea nevoie

de ceva mîncare și de o cană de vin, sau două. Crezi că se poate face rost?"

Iogli ben Ahitofel a făcut o plecăciune și mîinile îi tremurau de emoție. Putem avea casa întreagă cîtă vreme poftim, a zis el; o să aducă paie, ca să dormim pe ele, și va împărți cu noi pîinea și brînza lui și, dacă i-aș da o jumătate de siclu, ar da o fugă pînă jos în Ghilo și ar aduce un burduf de vin foarte de soi.

Astfel nu aflasem doar un refugiu, ci și o lectură de mare însemnătate pentru relatarea despre regele David, așa încît puteam spune că drumul meu slujea și mai departe țelurilor regelui.

Dar, în ceea ce privește apariția lui Ahitofel, am asigurat-o pe Lilit că mai erau încă vreo cîteva săptămîni pînă la luna nouă și că vom fi plecat de mult pînă cînd stafia albă și mută să bîntuie la fereastra din turn.

DIN ÎNSEMNĂRILE LUI AHITOFEL DIN GHILO

DESPRE OMUL DAVID

La început am crezut toți în el.

Era alesul DOmnului, întruchiparea marii prefaceri, din care norodul trebuia să iasă întărit și limpezit și privind spre viitor, pentru ca să se împlinească făgăduiala pe care DOmnul o făcuse învățătorului nostru Moise: anume că va spori pe feciorii lui Israel în toată lucrarea mîinilor lor, în rodul trupului lor, în rodul vitelor lor, în rodul țării lor, astfel încît să le fie spre priință.

Asta însemna să le smulgă prin luptă bătrînilor puterea lor și să le ia privilegiile și îndreptățirile lor; să-i limiteze pe preoți la temple; să tocmească un stat care să pună biruri pe cei avuți, să-i ocrotească pe cei sărmani, să împartă dreptate, să înlesnească comerțul și schimbul și să poarte războaie în afara hotarelor. Asta cerea dăruire deplină din partea tuturor celor ce se juraseră întru cauza DOmnului.

Și abia dacă aveam ceva, de care să ne putem ține. Legea DOmnului, pe care acesta o dăduse lui Moise, fusese vestită în timpuri străvechi, cînd încă nici nu exista proprietatea pămîntului și cînd fiecare făcea ce i se părea drept și cînd

pacea domnea în norod. Dar, de-ndată ce pămîntul a ajuns în mîinile unora, s-a născut nedreptatea și unul a ajuns lup celuilalt. Astfel noi am vestit: *fiecare sub butucul lui de viță și sub smochinul lui, de la Dan pînă către Beer-șeba.*

Acu', unii pretind că David și-a însușit cuvintele astea numai pentru a afla sprijin în norod și că marea prefacere n-a fost pentru el decît un mijloc pentru ca să ajungă el la putere și că nu s-ar fi dat îndărăt de la nici o fărădelege, cîtă vreme ea slujea acestui țel.

Eu zic că asta înseamnă să privim lucrurile prea simplu. Într-o noapte, pe acoperișul palatului său, David mi-a citit un nou psalm pe care îl scrisese:

Mă scufund în mai adînc și n-am unde să-mi proptesc piciorul; mă duc în vîltoarea apelor și șuvoaiele trec peste capul meu.

Cei ce mă urăsc fără cuvînt sunt mai mulți decît părul capului meu; puternici sunt cei ce vor să mă piardă.

Sunt de rîsul celor ce stau la poarta cetății și bețivii îmi scornesc cîntece de ocară.

Sunt istovit de plînset; gîtlejul meu aprins e ca de foc, ochii mei se sting așteptînd ajutor de la DUmnezeu.

Căci pentru tine sufăr batjocură și ocara acoperă fața mea.

Străin sunt pentru frații mei și ca un necunoscut pentru feciorii maicii mele.

Acu', multe sunt fățarnice în poezia lui David; dar stihurile astea nu. Asta e vorba unui om, care a făcut lucruri josnice pentru gînduri înalte.

CONVORBIRI DESPRE DAVID

La început am crezut cu toții în el. Mai tîrziu, cînd s-a văzut limpede că alesul Domnului devenise un despot, și-a urmat fiecare drumul lui.

Iosafat ben Ahilud a zis către mine:

"Te aștepți la prea multe, prietene. Chair dacă David ar fi omul drept care l-ai luat, tot n-ar putea să-ți făurească lumea pe care ți-o dorești. Eu, unul, sunt de părere să primim ceea ce se poate dobîndi în împrejurările acestea: un Israel puternic și indivizibil."

"La ce ne ajută", am zis eu, să "schimbăm o duhoare

mare pe o mie de putreziciuni mărunte? Au nu vezi tu încordările, sub care se va nărui, risipindu-se, regatul? Dacă nu schimbăm lucrurile din temelii, dacă îi îngăduim lui David să se facă tot mai puternic și să-și urmeze mai departe drumul, doar o hotărîre valabilă - a lui, doar un cuvînt care contează - al lui, atunci Israelul tău unit se va sfîrteca precum un copac putred în furtună."

"Mă îndoiesc de asta."

"Sau cauza noastră moare din pricina propriei ei încremeniri; și toate dănțuirile regelui și toate cuvîntările lui și toate rugăciunile și stihurile lui nu vor mai fi în stare să-i insufle iar viață."

"Virtutea i se potrivește miresei", a zis el, "dar în lupta dintre bărbați te poate costa capul."

Ioab ben Țeruia mi-a zis:

"El este capul tău. Capul știe mai multe decît mădularele."

"Dar tu ai ochi, ca să vezi", am spus eu, "și un creier în capul tău căpățînos, ca să gîndești."

"Eu sunt oștean", a zis el.

Hușai din Arah, prietenul lui David, m-a ascultat cu multă înțelegere și a grăit:

"Și eu bag seama, că nu e totul așa cum ar fi trebuit să fie. Ți-aș mulțumi foarte, dacă m-ai înștiința și pe mine la vreme de planurile tale."

NEMULȚUMIȚII SPORESC LA NUMĂR

Eu însă mi-am dat seama că totuși cauza DOmnului cere înlăturarea domniei lui David. Pentru acest scop trebuia făcut un legămînt, care să cuprindă pe toți nemulțumiții din țară, și trebuia pus în fruntea lor un om care să poată înflăcăra inimile norodului.

DOmnul a avut grijă ca, prin însăși faptele lui David, numărul celor nemulțumiți să sporească mereu. Erau întîi bătrînii triburilor cu semințiile și oamenii lor de casă, care au trebuit să vadă cum le scapă din mîini puterea și averea, în timp ce ei erau, însă, datori să-i dea lui David cete de oaste pentru veșnicele lui războaie; erau apoi marii stăpînitori de pămînturi și crescători de vite, care priveau chiorîș cum domeniile regești se lățeau pe seama pămînturilor lor; erau preoții templelor locale, care aflau despre templul cel mare și

se temeau pentru veniturile lor; era gloata uriașă a țăranilor, meșteșugarilor, cărăușilor de poveri, negutătorilor, păstorilor și așa mai departe, care-l aveau pe perceptorul de biruri în spate și ale căror datorii creșteau, pînă ce erau nevoiți să se vîndă pe sine însuși ca iobagi; iar mîinile slujitorilor regelui trebuiau unse cînd se năștea un fecior al lui Israel sau cînd murea, cînd se căsătorea sau cînd se muta, la porțile orașelor și la porțile dreptății. Și mai era tineretul, care creștea în lumea aceasta și care, prin urmare, nu avea decît dispreț pentru învățăturile părinților și pentru marea prefacere făgăduită.

Dar idolul acestui tineret era feciorul lui David, Absalom. Chiar și numai numele lui le transpunea în extaz pe fiicele lui Israel; din tălpile picioarelor și pînă în creștet nu aflai vreo meteahnă la el; și cînd îi tundeau părul din cap, ceea ce se întîmpla de obicei în fiecare an, la sfîrșitul anului, căci părul îi devenea prea greu, atunci părul capului său cîntărea două sute de sicli după cîntarul regelui.

CINE MERGE LA VÎNAT LEI SĂ NU PUNĂ CAPCANE DE IEPURI

Absalom nu era chiar prost; dar vedea de obicei doar pînă-n vîrful nasului și era încăpățînat.

Am mers la el ca să-i iscodesc părerile. Nu avea prea multe, nici chiar despre părintele său, regele David; totuși îi era silă de rege pentru că nu făcuse nimic împotriva lui Amnon, după ce acesta o pîngărise pe Tamar; pe fratele său vitreg, însă, îl ura mai presus de orice. Absalom s-ar fi legat cu jurămînt să fure fulgerul lui DUmnezeu din cer, numai sa-l fi putut izbi cu el pe Amnon; zadarnic i-am deslușit eu ca nu se întind capcane pentru iepuri, cînd mergi la vînat lei și că l-ar răpune pe Amnon laolaltă cu alt vînat mult mai mare, dacă și-ar da osteneala să cugete o dată la aceste lucruri.

Totuși el a născocit marele lui plan. Pe mine nu m-a inițiat în el, dar nenumăratele lui vorbe piezișe m-au făcut să mă tem de tot ce-i mai rău. Întrucît nu doream să ajung a fi bănuit de sprijinirea planului său, fără îndoială necopt și sălbatec, m-am retras o vreme la Ghilo, ca să ma dedic trandafirilor mei, și am aflat abia mai tîrziu despre întîmplările petrecute.

Din cîte am auzit, Absalom a mers la părintele său, regele, și l-a poftit pe el și pe toți feciorii regelui la marea sărbătoare a tunsului oilor, în ocina sa din apropiere de Baal-Hațor, care se află la hotarul cu Efraim. Acu' el știa bine că David avea prea multe treburi pentru a putea veni; totuși regele va ști, pesemne, să prețuiască dovada de prietenie și le va îngădui plăcerea asta feciorilor săi. David se îndoia cu adevărat, dacă prezența lui Amnon la sărbătorire era nimerită; dar Absalom i-a deslușit părintelui său că trecuseră acu' mai mult de doi ani de la întîmplarea cu Tamar și cine poate ști dacă greșeala era numai de partea lui Amnon; iar, în ceea ce-l privea, el nutrea simțămintele cele mai din inimă pentru fratele Amnon. Bine, fie atunci, și DUmnezeu să te binecuvînteze, a zis David; și, în afară de Solomon, care era încă în fașă, toți cei paisprezece fii ai regelui au încălecat pe catîrii lor și au mers la ocina de la țară a lui Absalom, la Baal-Hațor.

Absalom le-a dat un ospăț cum nu s-a mai pomenit. Nu era zgîrcit și voia să-i vadă sătui și amețiți de băutură, mai cu seamă pe Amnon, căci le poruncise slujitorilor săi: Luați seama ca, îndată ce inima lui Amnon se va veseli de vin și cînd eu vă voi zice: Loviți pe Amnon! să-l ucideți și să nu vă temeți; eu vă poruncesc asta, să fiți cutezători și viteji.

Și slujitorii au împlinit treaba lor de sîrg și cu temei; Amnon nici n-a apucat să-și dea seama ce se petrecea. Atunci s-au sculat toți feciorii regelui și fiecare a încălecat pe catîrul său și a dat bir cu fugiții.

A fugit și Absalom; în Siria, la Talmai, regele Gheșurului, bunicul său dinspre mamă.

Eu, însă, pierdusem conducătorul legămîntului plănuit de mine împotriva regelui David, care făcea de ocară marea prefacere și cauza pentru care fusese ales.

TIMPUL ALINĂ TOATE DURERILE

Amnon a fost plîns în felul obișnuit; regele și-a sfîșiat veșmintele și s-a trîntit la pămînt și toți feciorii regelui și toate slugile regelui și-au sfîșiat hainele și au plîns plîngere mare.

Dar foarte puținora le părea rău de Amnon; oamenii îl știau ca pe un prostănac și un soț de blestemății.

"Ahitofel", a grăit David către mine, "inima mea nu mai vrea să se bucure. Am încercat cu rugăciuni și cu poezii și cu plănuirea de noi războaie. Dar nimic nu ajută."

"Timpul alină toate durerile", i-am zis eu. "A sosit o trupă de dănțuitori din Babel și sunt lăudați peste poate. Poruncește să vină la palat; nu te punea și înaintemergătorul domniei tale, regele Saul, să joci și să cînți în fața lui?"

"Nu mi-e numai de Amnon", a răspuns el pe gînduri. "Cum am spus deja la moartea pruncului, întîiul-născut al Batșebăi: au pot eu să-l aduc îndărăt? Dar Absalom! Îmi pusesem toată nădejdea în flăcăul ăsta."

Aștepta acum să vorbesc eu. Dar am tăcut; nu voiam să trec, mai tîrziu, drept cel care propusese reîntoarcerea lui Absalom.

"M-am gîndit să pun să-mi rostească un oracol preotul Abiatar sau Țadoc", a zis David, "sau o prorocire din partea lui Natan; dar cunosc eu căile oamenilor lui DUmnezeu; vor încerca mai curînd să afle dorința mea, decît voința DOmnului."

Așa că am pornit la drum și am mers la Ioab și i-am zis:

"Știi că regele e încă foarte mînios din pricina omorului săvîrșit de tine împotriva lui Abner ben Ner."

"Dar a trecut atîta vreme de-atunci!" a strigat Ioab. "Între timp am luat cu sila pentru el Ierusalimul și i-am adus multe și mari izbînzi și l-am înlăturat pe Urie, ca să se poată culca cu Batșeba; în afară de asta m-a înălțat pe treaptă de căpetenie în război."

"Așa o fi", i-am întors eu vorba. "Dar abia deunăzi a vorbit regele despre asta și era tare supărat. Dar știu cum poți afla îndurare în ochii lui."

Ioab m-a jurat să-i spun cum.

"E foarte simplu", am zis eu. "Trăiește la Tecoa o femeie înțeleaptă. Dacă ai să te duci acolo și ai să-i grăiești așa și așa, cum am să te învăț eu, și dacă o aduci încoace, sunt sigur nu numai că vei dobîndi din nou mila regelui, dar că vei face și o faptă mare pentru norodul lui Israel și pentru cauza DOmnului."

Și Ioab a ascultat ce l-am învățat și a purces la drum și a adus-o la rege pe femeia cea înțeleaptă din Tecoa."

Pilda este față de viață ca modelul față de o zidire împlinită.

Pilda pe care i-am dat-o lui Ioab, cînd a pornit la drum, pentru ca să i-o istorisească femeii înțelepte, astfel încît ea s-o poată istorisi din nou regelui David, era limpede în tîlcul ei. Femeia trebuia să-i spună regelui că era văduvă și că avusese doi feciori; dar unul din ei îl lovise pe celălalt și îl omorîse. Și acum se ridicaseră toate rudele și ceruseră de la ea să li-l dea pe mînă pe cel care ucisese pe fratele său, ca să-l omoare pentru sufletul fratelui său; ceva ce, iarăși, ar fi lipsit-o de ultimul ei fecior și moștenitor și n-ar mai fi lăsat nimic de pe urma bărbatului ei, nici nume, nici urmași pe fața pămîntului.

Era o adevărată ciocnire: vechea lege a răzbunării sîngelui împotriva noului drept de proprietate. Și eu știam bine pentru care din două avea să se hotărască David.

Femeia înțeleaptă din Tecoa nu și-a dezmințit faima. După ce David a declarat că nu va îngădui ca răzbunătorii sîngelui să facă prăpăd și mai mare și că nici un fir de păr din capul feciorului ei nu va cădea pe pămînt, pentru ca să rămînă un moștenitor pentru proprietate și pentru numele bărbatului ei, femeia a ridicat mîinile și a grăit:

"Ei atunci, întrucît stăpînul și regele meu a făcut dreptate în pricina mea, de ce nu face dreptate și într-a lui, aducîndu-l înapoi acasă pe izgonitul său?"

David a fost uimit; și, deoarece l-a văzut pe Ioab stînd prin preajmă și rînjind ca un cotoi sătul, a grăit către femeie:

"Să nu ascunzi de mine, te rog, ceea ce am să te întreb!"

Și femeia a zis:

"Stăpînul meu regele să grăiască."

David a zis:

"Au nu cumva e mîna lui Ioab în tot ce spui tu?"

Femeia înțeleaptă s-a arătat în stare să treacă și peste această dificultate.

"Să trăiască sufletul tău, o, rege!" a zis femeia. "Nu pot să mă abat nici la stînga, nici la dreapta de la ceea ce a zis regele, stăpînul meu: căci într-adevăr, robul tău Ioab mi-a poruncit și el a pus în gura roabei tale toate cuvintele astea. Dar regele și stăpînul meu e înțelept, cum e înțelept îngerul

lui DUmnezeu, și cunoaște tot ce-i pe pămînt."

Îți poți închipui ce înrîurire au avut cuvintele acestea asupra lui David: cine a devenit despot, tăiește din lingușeli. În cele din urmă el a grăit către Ioab:

"Du-te, deci, și adu-l înapoi pe băiatul Absalom."

Atunci Ioab a căzut cu fața la pămînt și a zis:

"Azi robul tău cunoaște că a aflat bunăvoință înaintea ochilor tăi, o, rege, stăpînul meu."

Astfel a pornit Ioab către Gheșur și l-a adus pe Absalom îndărăt la Ierusalim.

22

DIN ÎNSEMNĂRILE LUI AHITOFEL DIN GHILO (CONTINUARE)

ÎNSINGURAREA REGELUI DAVID

În vremea aceea regele David era plin de neîncredere față de oricine; neputincios în fața mîniei ce clocotea oriunde se arăta în țară, David se simțea sigur doar de cheretienii și peletienii săi, care nu erau feciori ai lui Israel și de aceea erau feriți de stările de spirit din norod. Astfel s-a văzut singur în ceea ce socotea că e cauza DOmnului și s-a îndîrjit și s-a retras în sine; cînd Absalom, după reîntoarcerea din Gheșur, a venit să se arunce la picioarele părintelui său, David s-a împotrivit ca el să vadă fața regelui:

"L-a ucis pe fratele său Amnon; ce l-ar putea împiedica să ridice mîna și asupra mea?"

Dar Absalom se temea să facă vreun pas, mai înainte de-a fi dobîndit din nou întru totul bunăvoința regelui.

"Ai auzit de noua căpetenie pe care a ales-o părintele meu ca s-o pună peste cheretieni și peletieni", a zis el către mine. "Acest Benaia ben Iehoiada e viclean și fără scrupule."

"Hotărăște-l pe Ioab să vorbească pentru domnia-ta la rege", am propus eu. "Am mai făcut-o o dată."

"Întrucît sunt încă tot ținut departe de către părintele meu", a zis Absalom, "Ioab se ferește de mine, cu toate că am trimis de două ori după el."

"Au nu se învecinează ogoarele tale de la Baal-Hațor cu cele ale lui Ioab?" am zis eu. "Acu' e vremea culesului orzului. Pune slugile tale să ardă unul din ogoarele lui Ioab."

Și Ioab s-a urnit din loc și a mers de sîrg la casa lui Absalom, unde a vrut să știe:

"De ce au dat foc slugile tale holdei de pe țarina mea?"

Răspuns-a Absalom lui Ioab:

"Am să-ți plătesc orzul. Dar de ce n-ai venit cînd am pus să te cheme? Rogu-te mergi la rege și vorbește-i în numele meu: De ce am venit din Gheșur? Au s-a înăsprit inima regelui față de feciorul său Absalom? Ci acum vreau să văd

fața regelui; și, dacă îmi găsește vreo vină, să mă dea morții."

Deci s-a dus Ioab la rege și a grăit către el și cuvintele lui trebuie să fi fost convingătoare, căci David a poruncit să vină Absalom la el.

Și Absalom a mers înaintea părintelui său și s-a închinat cu fața la pămînt înaintea lui; și David era atît de mișcat, încît nici nu putea vorbi. L-a ridicat pe Absalom și l-a sărutat și a suspinat: "oo, feciorul meu Absalom, feciorul meu, feciorul meu."

ABSALOM SE FACE IUBIT

L-am căutat pe Absalom la el acasă și i-am spus că situația din țară se înăsprește repede; e vremea, i-am zis, să-și facă un nume bun și printre cei din Israel, care îl socoteau un om ușuratic și un cap șturlubatec.

"Norodul trebuie să înceapă să vadă în tine pe înainte-luptătorul său", l-am sfătuit eu, "pe un om, a cărui inimă bate pentru dreptate și pentru omul mărunt și care e înzestrat cu prevederea și înțelepciunea conducătorului încercat. Învață cum se strînge mîna cuiva și chiar cum se sărută un obraz mîncat de buboaie, apleacă urechea și la cele mai neînsemnate tînguieli și făgăduiește, astfel încît să fie toți mulțumiți. Vorbește pe limba oamenilor de rînd, dar fă-le cu ochiul celor ce sunt înstăriți. Zîmbește întruna și nu te zgîrci la îndemnuri, așa încît cei ce le urmează să prospere."

Absalom nu era prea meșter în privința asta, dar s-a străduit. Și, cînd cineva avea o pricină cu care să vină înaintea judecății regelui, Absalom îl chema și-i grăia: Din care cetate ești tu? Iar acela îi răspundea de bună seamă: robul tău e din cutare trib al lui Israel și a venit cu pricina aceea sau aceea. La care Absalom da din cap plin de înțelegere sau ridica privirea către DOmnul și îi grăia omului: iată, pricina ta e bună și dreaptă, dar la rege n-are cine să te asculte. Și mai zicea Absalom: oo, de m-ar pune pe mine judecător în țara asta, ar veni la mine oricine are neînțelegeri și pricini de judecată și eu l-aș judeca drept. Și, de se apropia cineva să i se închine, el îi întindea mîna și îl săruta. Uneori însă se retrăgea în cămara de deasupra porții și își spăla gura cu apă bine-mirositoare și își clătea gîtlejul și scuipa apoi totul.

După un anumit timp mi s-a istorisit că, de la Dan și pînă către Beer-șeba, se vorbea ce om de ispravă era totuși Absalom, și că și coroana lui Israel s-ar potrivi tare bine cu chica lui îmbelșugată. Dar, printre cei, pe care Absalom îi sărutase la poartă, se aflau și unii slujitori ai lui Benaia ben Iehoiada; și am aflat că Benaia se pregătea să vorbească cu regele David despre treaba asta, cum și despre faptul că Absalom cumpărase care și cai și tocmise cincizeci de alergători, care să meargă în fugă înaintea lui.

După ce am cîntărit avantajele și dezavantajele, m-am hotărît astfel să mă pun în mișcare.

CA UN FOC ÎN CRÎNG

Ne vorbisem să meargă la Ghilo și să aștept acolo, în timp ce Absalom avea să facă rost de la rege de încuviințarea de-a se duce la Hebron, de unde David însuși pornise odinioară lupta pentru puterea preste întregul Israel. Absalom trebuia să-i deslușească părintelui său că, pe cînd era fugar la Gheșur în Siria, făcuse o juruință care suna astfel: de mă va întoarce DOmnul la Ierusalim, mă voi închina lui în templul său din Hebron și îi voi aduce jertfă pe altarul pe care străbunul nostru Avraam l-a înălțat acolo DOmnului.

Și David s-a încrezut în vorbele lui Absalom și a grăit către el: "Du-te în pace."

Absalom a luat cu el două sute de oameni înarmați, în drumul pe care l-a făcut călare. Acestora nu li s-a spus dinainte nimic cu privire la pricina și țelul călătoriei, pentru ca nici unul din ei să nu vîndă taina slujitorilor lui Benaia ben Iehoiada; totuși, după ce au trecut hotarul spre Iuda, li s-a spus despre ce era vorba și au rămas cu toții alături de Absalom: așa s-a vădit, cît de puțin se putea bizui regele pe credința trupelor sale, în afară de cheretieni și peletieni și gateeni, care erau deopotrivă lefegii.

La Habron, Absalom a adus jertfă lui DUmnezeu; și a trimis după mine, de asemenea a trimis iscoade la toate semințiile lui Israel, cărora le-a poruncit: cînd veți auzi sunetul trîmbiței, să vestiți: Absalom s-a făcut rege în Hebron.

Cînd am sosit la Hebron, am găsit orașul în mare fierbere: oamenii din țară aflaseră că Absalom aduna oameni; și s-a revărsat puhoi mult de norod către Hebron, a tăbărît în

fața meterezelor și s-a înghesuit în oraș; Absalom, însă, nu mai contenea să grămădească vite pe vestitul altar și să se roage DOmnului.

"În chipul ăsta ai să pierzi bătălia mai înainte de-a o fi început", i-am zis eu. "Fii sigur că Benaia a vorbit de mult cu părintele tău; și te-ai întrebat oare vreodată, cîți dintre cei ce bat drumul prin ținutul Hebronului au fost trimiși de Benaia și lucrează pentru el?"

"Atunci ce trebuie să facem?" a întrebat el, în timp ce-și lega în sus părul, care era din nou gata pentru tuns.

"Să pornim."

"Să pornim?..." a repetat el, de parcă ar fi auzit pentru prima oară cuvîntul ăsta.

"Cînd s-o crăpa de ziuă, să pornim."

Astfel am purces din Hebron, o mie cinci sute pe jos și cîțiva, puțini, călare și ca la vreo douăsprezece care împlătoșate; dar, așa cum se răspîndește focul în crîng, tot așa am sporit la număr cu fiece leghe de drum. Cînd am ajuns la Bet-Țur, eram șase mii, și zece mii în Betleem, locul de naștere al regelui David, unde am făcut popas ca să hrănim și sa adăpăm animalele și ca să rînduim oamenii noștri în cete de-o sută și de-o mie și să punem căpetenii preste ei; și Absalom m-a îmbrățișat și a grăit:

"Înțelepciunea ta, Ahitofel, este ca înțelepciunea unui înger al DOmnului."

Iar eu i-am răspuns:

"Te rog să nu uiți nicicînd că ai rostit vorbele astea."

Și au venit la noi tot mai mulți oameni; flăcăi, precum și bărbați la vîrstă coaptă, cei mai mulți oameni sărmani, dar plini de nădejde și de credință în cauza DOmnului.

O ÎNFĂPTUIRE CU ADEVĂRAT REGEASCĂ

Cînd ne-am apropiat de Ierusalim dinspre Betleem, iată că au sosit soli din oraș. Aceștia au relatat că David fugise; trecuse deja peste pîrîul Chedron, dimpreună cu cherețienii și peletienii și cu cei din Gat; și că luase cu el chivotul legii, dar lăsase acasă zece din țiitoarele sale, ca să păzească și casa și tot ce se afla în ea.

I-am întrebat pe soli:

"Orașul poate fi ținut fără greutate; au n-a încercat regele

nimic pentru a apăra Ierusalimul?"

"Nu, nu", au răspuns ei, "regele şi-a dat seama că norodul a trecut de partea lui Absalom; şi s-a sfătuit cu Ioab şi Benaia ben Iehoiada; şi erau cuprinşi de mare frică, precum că ar putea avea duşmanul în afara meterezelor, ca şi înăuntrul lor."

Atunci l-am sfătuit pe Absalom:

"Pune să răsune trîmbiţele."

După aceea s-au deschis porţile Ierusalimului şi am intrat înăuntru în sunetul cornurilor şi în duruitul darabanelor şi cu ţambale şi tamburine şi clopoţei şi harfe. Oamenii ieşeau din case şi ne întîmpinau cu bucurie, ca pe nişte eliberatori ai lor; iar fecioarele oraşului i-au îmbrăţişat pe tinerii bărbaţi. Cînd am ajuns la palat, i-am spus lui Absalom:

"Pune să aducă cele zece ţiitoare pe care părintele tău, regele David, le-a lăsat în urmă, pentru ca să te poţi adeveri în locul lui înaintea norodului lui Israel."

"Trebuie să fie neapărat?" a întrebat Absalom. "Sunt ostenit de drum şi de bineţele primite şi fundul meu e numai răni din pricina călăritului pe asin."

"Cine ia în stăpînire femeile regelui, ia în stăpînire şi tronul lui", i-am răspuns eu. "Doar cunoşti obiceiul."

Astfel au fost aduse cele zece ţiitoare. "Dumnezeule!" a strigat Absalom, cînd a dat cu ochii de ele, căci regele îi lăsase feciorului său răsculat numai pe acelea dintre ţiitoare, care erau mai în vîrstă şi neplăcute la vedere; cele gingaşe şi binefăcute, însă, le luase cu el. Totuşi, Absalom a făcut ceea ce trebuia să facă şi s-a dus împreună cu ţiitoarele pe acoperişul palatului, unde era ridicat un cort în văzul tuturor, nu departe de locul din care David o văzuse pe Batşeba, nevasta lui Urie, cînd se spăla.

Şi, înaintea ochilor întregului Israel, Absalom a pătruns în ţiitoarele tatălui său. Dar s-a lăsat o tăcere mare peste gloată, întrucît timpul trecea; cînd Absalom a ieşit apoi din cort şi s-a arătat mulţimilor, norodul a strigat: "Lăudat fie DOmnul!" şi "Fie ca tăria inimii tale să se arate la fel cu tăria coapselor tale!"

Absalom a căzut cu faţa la pămînt înaintea lui DUmnezeu şi i-a mulţumit.

Deodată, Abiatar și cu Țadoc, care fugiseră cu regele, s-au înființat iar acolo și s-a întors la Ierusalim și Hușai archianul și s-au închinat toți lui Absalom.

Absalom nu mai putea de bucurie.

"Iată", a grăit el către mine, "au adus cu ei chivotul legii, pe care l-a luat părintele meu din tabernacolul DOmnului. Chivotul DOmnului e ca și DOmnul însuși și pentru asta norodul va prinde inimă. Mai departe, Țadoc și Abiatar pot să ne dea oracole, astfel încît să ne putem da seama, cînd și în ce parte trebuie să lovim."

"Eu am oracolul meu în cap", i-am zis, "și în tot ceea ce te privește s-a adeverit mereu întru totul."

"Tu ești înțelept ca un înger al DOmnului", a recunoscut el.

"În afară de asta", am mai zis eu, "au n-ar trebui să te întreb de ce s-au întors îndărăt cei doi preoți și de ce a venit Hușai înapoi, cu toate că mai întîi au fugit toți cu părintele tău? Nu i-a tirimis oare regele, ca să împlinească slujbă de iscoadă și să-i dea veste despre planurile și gîndurile tale? Sau trebuie să-ți dea sfaturi mincinoase, care să te ducă la pieire?"

"Am să vorbesc cu Hușai", a zis Absalom.

Și Hușai a venit la Absalom și i-a dat binețe:

"Noroc bun, stăpîne și rege, noroc bun, stăpîne și rege."

"Erai cunoscut ca prieten al regelui", a zis Absalom. "Asta ți-e credința față de prietenul tău? Cum de nu te-ai dus cu prietenul tău?"

Răspunsul lui Hușai a sunat sincer:

"Credința mea nu e îndreptată asupra unuia singur. Ci vreau să fiu al celui pe care îl alege DOmnul și norodul și toți bărbații lui Israel și la el vreau să rămîn."

Am văzut cum Absalom a început să șovăie.

"Apoi", a grăit Hușai mai departe, "pe cine să-l slujesc? Să nu-l slujesc eu oare pe feciorul prietenului meu? Așa cum l-am slujit pe părintele tău, așa te voi sluji și pe tine."

Asta l-a convins pe Absalom. Simțise plăcerea clipei, cînd toți oamenii se buluceau către el, și credea că nimeni nu se poate împotrivi farmecului său.

"Domnul îi ajută pe cei ce se ajută singuri", i-am spus lui Absalom, "dar cine adastă locului, șezînd pe fund, este pierdut în curînd."

"De ce te frămînți?" a răspuns el. "Părintele meu rătăcește prin pustiu cu o mînă de oameni și este despărțit de norod, în timp ce întregul Israel se întoarce către noi și strigă: Absalom, conducătorul nostru! Absalom, regele nostru!"

"Un lup, care urlă de la depărtare, e totuși un lup", am zis eu. "Am pierdut zile prețioase stînd în Ierusalim; vrem oare să ne irosim biruința? De aceea lasă-mă să aleg douăsprezece mii de oameni și să mă ridic și să mă duc noaptea asta în urmărirea lui David; voi năvăli asupra lui cînd va fi vlăguit și forțele lui puțin numeroase; toată gloata care e cu el o va lua la fugă, așa încît voi putea omorî numai pe rege. Și, cînd va fi înlăturat din cale, am să pot aduce înapoi toți oamenii lui și Israel va avea pace."

Bătrînii semințiilor, care se alăturaseră lui Absalom, mi-au dat dreptate; se temeau de David, voiau să-l știe repede înlăturat. Dar Absalom simțise ce gust dulce are puterea și se temea că va rămîne fără apărare îndestulătoare în Ierusalim, dacă eu porneam goana după David cu douăsprezece mii de oameni pe alese.

În nesiguranța lui, a propus:

"Hai să-l chemăm și pe Hușai archianul și să auzim ce zice și el."

Hușai a venit și Absalom i-a împărtășit ce sfat dădusem eu. Apoi l-a întrebat:

"Oare să facem după sfatul lui Ahitofel? De nu, grăiește!"

Hușai și-a mîngîiat barba.

"Sfatul pe care l-a dat Ahitofel pare înțelept, dar la vremea asta nu e bun. Îl cunoști pe tatăl tău și pe oamenii lui; sunt viteji și foarte îndîrjiți, ca ursoaica pustiului cînd i se răpesc puii în cîmp. Și apoi, ca om încercat în războaie, părintele tău nu cred că va sta laolaltă cu oamenii săi, ci se va dosi în vreo peșteră sau în vreun alt loc tăinuit."

Absalom a căzut pe gînduri și bărbații din jurul lui încuviințau din cap.

"Și s-ar putea întîmpla", a grăit Hușai mai departe, "ca unii dintre ai voștri să întîlnească războinici încercați de-ai

lui David și să fie respinși; atunci, toți cei cărora le va ajunge la urechi asta, vor ridica strigăte: ce măcel e printre cei care îl urmează pe Absalom! Și atunci pînă și cei mai viteji, care au inimă de leu, își vor pierde cutezul; că doar tot Israelul știe cum că tatăl tău e vajnic războinic și oștenii lui viteji încercați."

Absalom își mușca buza, iar bărbații din jurul lui, posomorîți, cătau țintă înaintea lor.

"De-aceea sfatul meu este", a vorbit Hușai, dîndu-și importanță, "să se adune la tine întregul Israel, de la Dan pînă către Beer-șeba, la număr întocmai ca nisipul mării, și să mergi tu însuți, în mijlocul lor, la luptă. Atunci vom merge asupra lui David, oriunde s-ar afla, și vom năvăli asupra lui, cum cade roua pe pămînt, și nu-i va mai rămîne pe lîngă el nici un om din cei ce se află acum cu el. Iar de va intra în vreo cetate cu ziduri, atunci tot Israelul va aduce frînghii acolo și va tîrî cetatea în rîu, încît nu va rămînea din ea nici pietricică."

Și Absalom a grăit:

"Amin și dea DOmnul DUmnezeu să se adeverească."

Iar oamenii au răsuflat ușurați.

Zadarnic i-am îndemnat să se gîndească, cum că vor trece luni pînă ce se va aduna asemenea puhoi de norod; între timp David și-ar făuri tabără întărită, ar aduce ajutoare și ar pregăti lovitura de răspuns.

Dar Absalom a zis:

"Sfatul lui Hușai e mai bun decît sfatul lui Ahitofel."

Și nu mai puteam spune nimic, căci acum avea preț cuvîntul lui Absalom.

DOMNUL HOTĂRÎSE ASTFEL

Am făcut o ultimă încercare.

Am adunat în jurul meu un număr de tineri vajnici, care știau să se miște fără a bate la ochi, și le-am poruncit să-l urmeze ca umbra pe Hușai archianul în toate drumurile lui.

Curînd s-a întors unul din flăcăii mei și mi-a spus:

"Hușai a plecat și s-a întîlnit cu preotul Abiatar și cu Țadoc la loc de taină; apoi a ieșit o slujnică din casă și a părăsit Ierusalimul pe poartă și s-a dus la fîntîna En-Roghel. Acolo, la fîntînă, s-a întîlnit cu Ionatan, feciorul lui Abiatar,

și cu Ahimaaț, feciorul lui Țadoc; după care aceștia doi au pornit înspre rîul Iordan; noi însă i-am urmărit pas cu pas."

"Ai slujit mult cauzei", i-am zis eu. "Ați pus slujnica la popreală?"

"Așa am făcut", a zis el.

Fata a fost adusă înăuntru. Arată cam prăpădită din pricina ghiontelilor, de care avusese parte, și se temea.

"Ei, ce le-ai spus lui Ionatan și Ahimaaț, feciorilor de preoți, cînd te-ai întîlnit cu ei la En-Roghel?" am întrebat-o eu.

Ea s-a aruncat la picioarele mele și a scîncit:

"Slujnica voastră a făcut jurămînt înaintea lui DUmnezeu și în fața preoților Abiatar și Țadoc."

Și nu s-a lăsat convinsă nici de purtarea prietenească, nici de argumentele raționale; de-aceea am chemat să vină cîțiva slujitori, care erau voinici de statură, și le-am poruncit s-o facă pe fată să vorbească. Aceștia au stat cu ea toată noaptea; dar ea nu voia cu nici un preț să vorbească, iar către dimineață au amuțit țipetele și fata a murit.

Totuși, pe la prînz s-a întors un altul dintre flăcăii mei și mi-a spus:

"I-am urmărit pe feciorii preoților pînă la orașul Bahurim, care se află la hotarul cu Iuda, unde au intrat într-o casă. Am încercuit casa și am pătruns înăuntru și am scotocit-o peste tot, și nu i-am aflat; femeia casei ne-a spus, însă, că ar fi trecut peste pîrîu. Cum era noapte, am adăstat pînă dimineața, pentru a găsi urmele pașilor lor, și n-am văzut nici o urmă, iar oamenii au rîs de noi și au spus, că slugile lui David i-au apăsat, dar ticăloșii lui Absalom le iau totul; de-aceea ne-am întors să dăm seama."

Mai tîrziu s-a stabilit că amîndoi feciorii de preoți se ascunseseră în fîntîna casei aceleia din Bahurim, peste care femeia întinse o scoarță și presărase pe ea niște uruială. Astfel a ajuns, așadar, solia lui Hușai peste Iordan la Mahanaim, unde se statornicise David; dar eu n-aveam nici un fel de dovadă înaintea lui Absalom împotriva lui Hușai sau chiar și împotriva preoților Abiatar și Țadoc.

Iar eu am văzut delăsarea cu care se aduna oastea lui Absalom și că era acolo ceartă și vrajbă și merinde puține, astfel încît razboinicii cădeau asupra satelor și luau de la norod și jefuiau și se îmbătau și preacurveau; și mulți se

duceau acasă, fiecare la cortul său. Și, cînd un altul vorbea în sprijinul cauzei DOmnului, îi spuneau că e un smintit și un dobitoc și rîdeau de el.

Din toate semnele acestea am deslușit că DOmnul hotărîse astfel, că sfatul meu bun avea să se spulbere în vînt, sfîrșind prin aceea că DOmnul avea să abată nenorocire asupra lui Absalom. Și, în timp ce Absalom, în fruntea cetelor lui pestrițe, făcea în sfîrșit pregătiri să treacă peste Iordan, am pus șaua pe asinul meu și am pornit la drum și m-am dus acasă, la Ghilo. Mai aveam de scris unele lucruri și de rînduit cîteva măruntișuri și de luat cîteva hotărîri, înainte de a-mi căuta o frînghie bună, tare.

Am pus deoparte ultima tăbliță; mă simțeam de parcă trăisem acele zile alături de Ahitofel.

"Văd că ai isprăvit", a spus Iogli. "Vrei să ai, de bună seamă, tăblițele?"

Și cum aș mai fi vrut să le am! Ele îmi dădeau răspuns la multe, care îmi erau nelămurite în privința lui David. Dar suma de sicli ce-o aveam la mine nu era mare și trebuia să-mi ajungă încă o vreme. Și, în situația mea dificilă, cum să mă îngrijesc de căratul unor scripte atît de rare și gingașe?

"Îți fac un preț bun", a zis Iogli. "Două sute cincizeci de sicli."

Am zîmbit cu mintea aiurea.

El a șovăit: "Două sute douăzeci."

Am privit spre tavanul încăperii.

"Mă jefuiești. Două sute."

"Iogli", am zis eu, "ai vrea să păstrezi pentru mine tăblițele, dacă ți-aș da o mică arvună?"

A făcut o mutră lungă:

"Cît de mică?"

"Douăzeci."

"Douăzeci! Părintele meu Ahitofel, DUmnezeu să-l aibă în pază, ar ieși din groapă. Douăzeci! Ne-ar bîntui nu numai pe lună nouă, ci în fiecare noapte, în afară de Sabat...."

Și-a curmat deodată vorba.

"Ce-a fost asta?" a zis Lilit.

"Cai", am răspuns eu. "O ceată de călăreți."

Buzele Lilitei se mișcau într-o rugăciune mută.

"Dă-mi cei douăzeci", a spus Iogli.

Călăreții se apropiau.

"Dă-mi cincisprezece. Repede. Ascund tăblițele pentru tine. Am să acopăr butoaiele, ca să nu le vadă nimeni. Dă-mi zece. Dă-mi..."

Călăreții, în fața porții, strigau:

"Unde e Iogli? Unde e feciorul celui al cărui nume a fost șters din amintire în temeiul hotărîrii bătrînilor din Ghilo?"

"Aici sunt", a îngăimat Iogli.

Plini de colb, cîțiva oșteni au intrat înăuntru tropăind.

"Cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu", a strigat cel din frunte, "dacă n-am aflat pasărea care i-a zburat regelui, fără să-i fi spus măcar 'piu' prietenului său Benaia ben Iehoiada. Dar stăpînul meu Benaia a poruncit slujitorilor săi și a zis: Cutreierați țara de la Dan pînă către Beer-șeba și să mi-l aduceți încoace pe Etan, feciorul lui Hosaia, din Ezrah; și, oricine mi l-o aduce, să fie răsplătit cum se cuvine. Așadar, hai să mergem."

Mi-a legat mîinile la spate; dar mîinile țiitoarei mele Lilit n-au fost legate, și ea m-a urmat.

23

Lăudat fie numele DOmnului, care-l cîntărește pe om cu greutăți ce se cheamă durere și necaz și disperare. Zbirii mei m-au dus înaintea feței lui Benaia ben Iehoiada și m-am aruncat la pămînt înaintea lui.

"Stăpîne", am zis eu, "uită-te la încheieturile mîinilor slugii tale, cum sîngerează, și la picioarele mele, care sunt spintecate pînă la os, și la trupul meu care e mai greu și vînăt decît e culoarea firească a pielii lui. Căci s-au purtat cu mine cu cruzime și a trebuit să alerg la trap pe lîngă cai și n-am primit decît un pahar de apă puturoasă și pîine cît să poți păstra cu ea în viață un cîine; și, cînd cădeam de slăbiciune, eram lovit și bătut și suduit. Țiitoarea mea Lilit, însă, a trebuit să călărească pe asin și au rîs de ea și i-au spus cuvinte pe care, după lege, nici o fiică a lui Israel n-ar trebui să le audă; și asta tot drumul pînă la Ierusalim."

Benaia și-a încruntat fruntea de mînie împotriva căpeteniei oștenilor care mă însoțiseră.

"Nu ți-am poruncit să te porți cu crutare fată de Etan și după meritele sale?"

"Într-adevăr", a răspuns omul, "așa a grăit stăpînul meu; și ne-am purtat cu el după meritele unei persoane din grupa învățați ai scrisului cu fel de-a gîndi îndoielnic."

Benaia i-a poruncit să-mi scoată cătușele de la mîini. Mie, însă, mi-a îngăduit să mă ridic în picioare și m-a îmbiat cu mîncăruri de carne alese, cu dulciuri și cu apă plăcut mirositoare, apoi a grăit:

"Cît de ușor pot fi, totuși, răstălmăcite cuvintele celor puternici de către slujitorii lor! Dar privește asta ca o încercare folositoare, după cum spune zicala: Dă-i înțeleptului învățătură și se va face și mai înțelept; învață-l pe cel drept și va spori în învățătură."

Mi-am strunit limba și mi-am zis în gînd: o hienă care zîmbește, își arată și colții.

"Ei, acum", Benaia a făcut semn să plece toți din jurul lui, "ia loc pe pernele de-aici, Etan, și ascultă-mă bine, căci nu din toană am pus să te caute de la Dan pînă către Beer-șeba și să te aducă îndărăt la Ierusalim."

"Slujitorul tău ascultă cuvintele tale", l-am asigurat eu.

"Dacă îmi aduc bine aminte, am mai spus cîndva, într-o ședință a comisiunii, că am de gînd să-l aduc pe Ioab în fața judecății." Măcina cu fălcile. "Acu', după ce Adonia, fratele regelui, a primit ce i se cuvenea, regele Solomon a încuviințat gîndul meu."

"Înțelepciunea celui mai înțelept dintre regi e neasemuită", am întărit eu.

"Și, întrucît Ioab a avut cîndva încredere în tine", a vorbit el mai departe, "și deoarece ai luat parte la legătura neîngăduită a lui Adonia cu doamna Abișag din Sunam, dar te-ai făcut vinovat de pedeapsă cu acest prilej, pentru că ai pierdut din vedere să-mi împărtășești cele văzute, am de gînd să te folosesc ca martor în această pricină."

Mă observa, de parcă eram o muscă, ce se prinsese în sirop.

"Dar Ioab nu mărturisește tot ceea ce doriți de la el?" am întrebat eu și am încercat să par liniștit. "Cine mai are nevoie de martori la un asemenea culpeș?"

"Cine are nevoie de martori!" a repetat Benaia mînios. "Mărturisiri avem prea multe în ultima vreme. Aducem pîră împotriva cuiva pentru gîndirea unor gînduri neîngăduite: omul îndată și mărturisește. Aducem pîră împotriva lui pentru abatere din calea dreaptă, pentru înjghebare de grupări, rătăcire a neștiutorilor, pentru uneltire, pentru revoltă, din nou mărturisește. Norodul Israel nici nu se mai îndoiește de toate mărturisirile astea; dă pur și simplu din umeri. Unde ajungem astfel cu legea DOmnului și cu toată împărțirea dreptății noastre? Aceasta e pricina pentru care regele are nevoie de un martor, al cărui nume încă n-a ajuns de batjocură la porțile orașelor, un martor care să aibă deopotrivă faima de om învățat și de om cinstit."

"Au nu trebuie ca un martor înaintea judecății să fi fost martor și al presupusului fapt sau să aibă cunoștință de el din izvor de mîna întîi?" am întrebat eu umil. "Căci stă scris: să nu aduci mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău."

"Nici pentru mîntuirea sufletului meu n-aș cere de la tine să aduci mărturie mincinoasă", a zis Benaia. "Tu afli de la mine întreaga ta mărturie și vei relata, după măsura adevărului ceea ce ai auzit de la mine. Asta e tot ce ți se cere."

"Și care ar fi mărturia pe care slujitorul vostru ar trebui s-o facă după măsura adevărului?" am întrebat.

Benaia ben Iehoiada a strigat să vină grămăticul său și acesta a sosit cu cîteva tăblițe de lut, pe care mi le-a pus dinainte. Benaia, însă, a luat o bucată de gumă aromatică de mestecat, care era făcută din felurite rășini, și-a vîrît-o în gură, s-a rezemat comod de pernele sale și mi-a zis: "Citește!"

MĂRTURIA PREVĂZUTĂ A LUI ETAN BEN HOSAIA ÎMPOTRIVA LUI IOAB BEN ȚERUIA, CARE FUSESE PUS CĂPETENIE PRESTE OASTE ÎN VREMEA REGELUI DAVID, CUM A FOST EA GÎNDITĂ DE BENAIA BEN IEHOIADA ȘI ARĂTATĂ ÎNAINTE LUI ETAN, ÎN PLUS GÎNDURILE LUI ETAN PUSE ÎN PARANTEZE

Înaintea înaltei judecăți și a norodului Israel aduc aici mărturie precum urmează:

Cînd David a ajuns la Mahanaim, a pus să numere norodul care se afla la el și a pus căpetenii la cîte o sută și căpetenii la cîte o mie, și și-a împărțit oastea în trei cete: o treime a pus-o sub porunca lui Ioab, o treime sub a lui Abișai, fratele lui Ioab, și o treime sub porunca lui Itai Gateanul, conducătorul lefegiilor din Gato.

Și regele a zis oștenilor: Vreau și eu să pornesc cu voi la luptă.

(O trăsătură frumoasă, ținînd seama de faptul că, în ultima vreme, David și-a condus războaiele din palatul său de la Ierusalim).

Dar norodul a răspuns: Nu se cade să mergi cu noi în luptă. Tu prețuiești cît zece mii alde noi; drept aceea e mai de folos să stai în oraș ca să înflăcărezi de acolo. Astfel regele a stat în dreptul porții, cînd oastea ieșea rînduită pe sute și mii. Și i-a poruncit lui Ioab și lui Abișai și lui Itai astfel: Purtați-vă blînd cu băiatul, cu Absalom.

(Chiar presupunînd că un om atît de neîndurător ca David devenise în asemenea clipă un părinte grijuliu față de feciorul său răsculat, de ce felul acesta bătător la ochi de-a da porunca? Sau nu este oare aceasta mai curînd o chezășuire oferită dinante nevinovăției sale în moartea lui Absalom?)

Înalta judecată și norodul Israel cunoaște sfîrșitul bătăliei, care a avut loc în cadrul lui Efraim; douăzeci de mii din oamenii lui Absalom au căzut în ziua aceea și codrul a

mîncat mai mulți decît a doborît sabia. În ce-l privește pe Absalom, el a fugit călare pe catîrul său; catîrul a intrat sub rămurișul unui stejar bătrîn și chica lui Absalom s-a încîlcit în stejar, așa încît a rămas spînzurat între cer și pămînt, pe cînd catîrul de sub el s-a tot dus înainte.

Văzînd aceasta, un oștean a vestit pe Ioab. Ioab a zis: Ei! Dacă l-ai văzut de ce nu l-ai doborît acolo la pămînt? Ți-aș fi dat zece sicli de argint și o cingătoare de preț.

(Răspunsul lui Ioab, foarte firesc în împrejurările acelea, devine aici prima dovadă a vinovăției numai a lui singur.)

Dar oșteanul a răspuns lui Ioab: Chiar de mi-ai fi numărat în palmă o mie de sicli de argint, tot n-aș fi ridicat mîna împotriva fiului regelui, de vreme ce în auzul nostru regele ți-a dat ție și lui Abișai și lui Itai porunca aceasta: Fiți cu grijă,să nu facă nimeni rău tînărului Absalom.

(Nevinovăția lui David dobîndește o nouă chezășie.)

La asta, însă, Ioab a întîmpinat: N-am la ce să mai zăbovesc cu tine. Și a luat trei săgeți în mînă și le-a înfipt în inima lui Absalom, care era încă viu în crengile stejarului. Apoi l-au împresurat pe Absalom zece tineri care purtau armele și semnul lui Ioab și l-au lovit pînă l-au ucis.

(Armele și semnul pot sluji, la nevoie, drept altă dovadă a vinovăției lui Ioab.)

Și au luat pe Absalom și l-au azvîrlit acolo în pădure într-o groapă adîncă și au aruncat deasupra o grămadă mare de pietre; iar cetele lui Absalom s-au împrăștiat toate, ducîndu-se pe la colibele lor. Însă cînd regele David, care adăsta la poarta orașului, a aflat de la sol că DOmnul îl răzbunase în ziua aceea împotriva celor ce se ridicaseră asupra lui și că tînărul Absalom era mort, s-a urcat în foișorul de deasupra porții și a plîns, iar în timpul mersului zicea: Fiul meu Absalom, fiul meu, fiul meu Absalom! De-ar fi dat DUmnezeu să mor eu în locul tău, oo, Absalom, fiul meu, fiul meu!

(Acum pare să-l fi copleșit cu adevărat durerea. Tînguirea lui David sună adevărat, cu toate că, de fapt, se deosebește doar puțin de cele pe care le-a intonat la moartea lui Saul și Ionatan sau la moartea lui Abner ben Ner ori la moartea tuturor celorlalți, care erau stînjenitori pentru alesul DOmnului și, de aceea, fuseseră înlăturați.)

Benaia ben Iehoiada a mers atît de departe cu milostivirea sa, încît a pus să mă ducă cu o lectică în ulița Regina

din Saba nr. 54. Și parcă ochii mei nu mai văzuseră de mult ceva mai plăcut decît căsuța aceea povîrnită, cu zidurile coșcovite pe-afară și cu un acoperiș ce sta să se năruie, pentru care îi plăteam regelui o chirie mult prea mare.

Și acolo mă așteptau țiitoarea mea Lilit, care sosise acasă înaintea mea, și feciorii mei Șem și Șelef și Hulda, mama lor; dar Estera, soția mea, nu era în pragul ușii pentru a-mi da bineţe.

Am întrebat de ea și am fost dus la crivatul ei. Zăcea și surîdea către mine; dar cum se mai sfrijise în timpul cît lipsisem! Plapuma abia de se boltea deasupra patului, atît de firav i se făcuse trupul.

"Estera", am zis eu, "n-ar fi trebuit să te las niciodată singură."

M-a mîngăiat pe mînă.

"Am să mă duc la tabernacol", am mai spus, "și am să duc acolo un berbec de rasa cea mai aleasă; și am să iau de la leviți băuturi și alifii, care îți vor ajuta fără îndoială."

Le-a făcut semn celorlalți să ne lase singuri, iar mie să mă așez lîngă ea, și m-a întrebat:

"Cum a fost? Povestește!"

Am făcut să pară totul ca o petrecere plăcută: templul din Bet-Șan cu preoții lui vicleni; turtele cu carne care se vădiseră a fi nenorocirea Tamarei, fiica lui David; afacerile cu care m-a îmbiat Iogli, feciorul lui Ahitofel; și marea descoperire, pe care am făcut-o în șopronul pentru unelte. Dar despre judecata, pe care Benaia ben Iehoiada gîndea s-o poarte împotriva lui Ioab, n-am vorbit nimic. Și Estera, iubita mea soție, m-a ascultat și în ochii ei a revenit un pic din lumina care strălucise cîndva în ei. Am început să trag nădejde din nou, ca și cum s-ar fi putut însănătoși iar și ar fi și făcut-o; și i-am spus-o.

"Am să apuc s-o văd?" a întrebat ea deodată cu glas subțire, de copil.

Acesta, însă, era glasul cu care vorbea cînd eram încă tineri și cînd ne făuream iluzii unul altuia, cum că ni se va îmtîmpla ceva măreț și minunat din partea DOmnului.

"Am să apuc s-o văd?" a mai întrebat ea o dată.

"Desigur", am zis eu.

A vrut să rîdă, fericită, ca odinioară, dar n-a ieșit decît un hîrîit din gîtlejul ei. Viața, care fusese pe chipul ei, făcea

loc spaimei cenușii; mi-a cuprins mîna:

"Estera!" am strigat.

Se lupta să-și tragă răsuflarea. De mai multe ori capul ei s-a aplecat pe-o parte, părînd să-și piardă cunoștința. I-am pipăit pulsul; bătea sălbatec.

"Aer!" a gîfîit ea.

Am deschis oblóanele, întrucît am stat la gînduri, dacă s-o duc pe Estera pe acoperiș. I-am mînat pe Șem și Șelef la un doctor levit, care avea faima că se slujește mai mult de cunoștințele sale asupra trupului omenesc, decît de vechile rugăciuni sfinte.

"Zoriți-l să vină îndată", le-am spus eu, "plătesc cît cere, în argint."

Apoi am așteptat alaturi de Estera, a cărei iubire pentru mine era mai adîncă decît fîntînile marei adîncimi; i-am șters sudoarea de pe frunte și balele de pe buze și priveam neajutorat, cum se lupta cu îngerul întunericului.

A venit levitul, un om mărunt și soios, care s-a uitat mai întîi prin casă, de parcă prețăluia mobilele. După aceea a cercetat mișcarea ochilor bolnavei; apoi a apăsat urechea lui groasă pe pieptul slăbit de boala.

"Are aplă la plămîni", a spus el în cele din urmă.

"Poți s-o ajuți?"

"Are nevoie de aer."

"Va trăi?"

"Trebuie s-o ducem cu grijă în aer liber și s-o ridicam în șezut și să-i punem perne la spate."

"Va trăi?"

"Roagă-te DOmnului", a dat el raspuns,"și roagă-te zdravan."

RUGĂCIUNE PENTRU AJUTOR LA MARE NEVOIE A LUI ETAN BEN HOSAIA

O, DOamne, DUmnezeul meu, tu carele ești înveșmîntat în lumină, carele desfașori cerurile ca pe un covor și mergi pe nori ca într-un car și care te ivești pe aripile vîntului.

Apleaca-ți urechea la robul tău, care e plecat pîna la pamînt înaintea ta.

Inima mea se înspaimînta în trupul meu, frica morții s-a abatut asupra mea.

Spaima și tremuratul m-au cuprins și groaza m-a copleșit.

O, DOamne, nu te ascunde de rugăciunile slugii tale, care te roagă să-i dai un pic din mila ta veșnică, să-i dai atît numai cît e nevoie, pentru ca să fie ușurată suferința roabei tale, a cărei iubire pentru mine e mai adîncă decît fîntînile marii adîncimi, și pentru ca să afle ajutor ca să treacă noaptea aceasta.

Tu ești mare, o, DOamne, și mari sunt lucrările tale și tu faci minuni: atunci de ce nu și aceasta una, care este măruntă și n-are nevoie decît de un semn din degetul tău?

Eu, însă, vreau să mă feresc, ca să nu păcătuiesc cu limba mea; vreau să pun frîu gurii mele, cîtă vreme trebuie să văd în fața mea pe cei fără DUmnezeu.

Am păstrat tăcere mută, m-am ținut liniștit; și grija din mine a sporit.

Inima din piept mi s-a încins; în timp ce tot mai șovăiam, a ars focul.

De aceea vreau acum să pun limba să-i vorbească celui care e amenințat de cei fără DUmnezeu și să-l previn să fugă de ei, pînă ce nu-l judecă; astfel vreau să mă curăț înaintea ochilor DOmnului și să fac cum e drept și să dau de rușine lucrarea dușmanilor mei.

Și acum, DOamne, pe cine mai aștept? Nădăjduiesc în tine.

Ascultă rugăciunea mea, o, DOamne, și auzi strigătul meu; nu tace în fața lacrimilor mele; căci sunt doar un pribeag pe pămînt, un călător în trecere, ca toți străbunii mei.

Cruță flăcăruia care e scumpă inimii mele și care mai pîlpîie doar slab și fă-o să lumineze mai departe; și cruță-mă, ca să mă întăresc, înainte de-a pleca de-aici și de-a nu mai fi.

Cînd, însă, prima roșeață firavă a vestit zorile, Estera, soția mea, răsufla mai ușor, iar bătaia inimii ei s-a încetinit și a devenit mai puternică, iar ea a adormit. Am căzut la pămînt înaintea DOmnului și i-am adus mulțumită; și i-am plătit levitului cinci sicli de argint pentru sfatul său și pentru alifia cu care a frecat pieptul Esterei și pentru picăturile pe care i le-a dat să le bea. Apoi am băut puțin lapte încălzit și am pornit la drum și am ieșit din oraș pe poarta de la miazăzi, înspre casa din cărămizi de diferite culori, în care

Ioab se tîra pe jos. Și s-a iscat în mine o ciocnire de glasuri, dacă trebuia să-l înștiințez cu adevărat și să-l hotărăsc să fugă înaintea zilei judecății; au nu era el oare un răufăcător la fel de mare ca și ceilalți? În afară de asta mă temeam de străjile din fața casei și de mînia lui Benaia. Dar glasul, care îmi amintea de juruința mea și de marele ajutor al lui DUmnezeu, glasul acesta s-a dovedit mai puternic.

Cînd m-am apropiat de casă, iată că era acolo mare alergătură și un du-te-vino de oameni; și am fost apucat de un slujitor al lui Benaia ben Iehoiada, care voia să știe cine sunt și ce caut acolo. Am răspuns că sunt dintr-unul din triburile lui Israel și că am venit la Ierusalim cu cîțiva prieteni; și că ieri am pornit îndărăt pe drumul spre casă, fiecare spre orașul lui, și că am fost într-un han de pe drum ca să bem pentru despărțire; dar după un pahar a urmat altul și a domnit mare veselie; dimineața, însă, m-am trezit în șanț, pe marginea drumului, singur și în cea mai proastă dispoziție din viața mea, căci am îndeobște nume bun și sunt un soț cumsecade și plătesc dările și birurile foarte cinstit.

La care slujitorul m-a poftit să mă duc dracului; și am luat-o degrabă la picior. La poarta de miazăzi se adunase între timp o mulțime de oameni, care vorbeau între ei întărîtat; se zicea că Ioab fugise din casa lui și fusese văzut cum alerga spre marele tabernacol al DOmnului, pe care îl înălțase regele David. Și se făceau prinsori, dacă Ioab va ajunge la tabernacol sau dacă slujitorii lui Benaia ben Iehoiada vor pune mîna pe el încă pe drum.

Eu, însă, m-am gîndit cu recunoștință la înțelepciunea DOmnului, care primise cu bunăvoință juruința mea și chemase îndărăt pe îngerul întunericului și care făcuse ca evenimentele ce-au urmat să se desfășoare astfel, încît să fiu scutit de dificultăți inutile.

Așadar m-am alăturat mulțimii, care se tălăzuia pe lîngă schelăria templului către marele tabernacol; și pretutindeni muncitorii puneau uneltele jos, iar negutătorii își închideau dughenele și mergeau și ei.

Porțile tabernacolului erau larg deschise; și acolo era Ioab care se încleștase de coarnele jertfelnicului, straiele îi erau zdrențuite, părul vîlvoi, privirea ca de nebun; și lîngă el adăstau Țadoc și alți preoți și nu știau ce trebuie să facă. Și Ioab s-a întors către norodul lui Israel și a strigat:

"Ascultă, Israel, adevărată mărturisire a lui Ioab, fiul lui Ţeruia, cîndva un bărbat și jurat cu legămînt întru cauza DOmnului, acum însă o făptură zdrobită, o jertfă a domniei, pe care el însuși a ajutat-o s-o întemeieze."

Ţadoc și ceilalţi preoţi au ridicat mîinile și au strigat către Iahve și au încercat să acopere glasul lui Ioab; și m-am gîndit la faptul, cum această întorsătură a lucrurilor încurca socotelilor lui Benaia în privinţa procedurii împotriva lui Ioab.

"Am fost bătut, oo, Israel", a strigat Ioab și mai tare decît preoţii, și schingiuit la trup și la minte, pînă cînd am ajuns slăbănog înaintea DOmnului și am mărturisit cele mai rele fărădelegi și am luat asupra-mi vina altora și asupra capului meu sîngele care mînjea mîinile altora mai mari decît mine. Acum am aflat, însă, că urmează să fiu judecat înaintea regelui de către Benaia ben Iehoiada și că se vor înfăţișa martori mincinoși..."

Atunci au venit alergători, care își croiau drum prin mulţime cu toiegele lor albe; și în urma lor duruia un car împlătoșat, tras de cai albi. Benaia a strunit caii și a coborît greoi din car; purta coif și platoșă pe piept și o sabie lungă.

La poartă i-a ieșit înainte Ţadoc, care l-a prevenit:

"Nu cu sabia! Nu în sanctuarul lui DUmnezeu și înaintea altarului său și a chivotului legii!"

Benaia părea să șovăie. Apoi a strigat spre lăuntrul uriașului cort:

"Ioab! Așa poruncește regele! Ieși afară!"

Și Ioab a zis:

"Nu ies, mai bine vreau să mor aici."

Atunci s-a lăsat o liniște, ce se întindea de la poarta cortului DOmnului pînă către schelăria templului; doar ciorile, care stau totdeauna prin apropierea jertfelnicului, mai croncăneau. Benaia, însă, s-a întors, și s-a urcat în carul său și a plecat.

Mîinile lui Ioab erau încă încleștate de coarnele jertfelnicului.

"Ascultă, Israel", a continuat el, "îmi iau îndărăt toate mărturisirile care mi-au fost smulse în singurătatea casei mele, sub cisma lui Benaia și sub pumnii slugilor lui. Firește, sîngele războiului îmi mînjește mîinile și brîul și încălţările, și chiar și sîngele celor pe care i-am ucis, după cum credeam,

în slujba cauzei. Dar sîngele acesta îl întorc îndărăt asupra capului lui David, care a poruncit omorurile, și asupra capului urmașilor săi în vecii vecilor; căci n-a fost vărsat pentru cauza DOmnului sau pentru vreo altă pricină nobilă și necesară, ci pentru sporirea puterii lui David și pentru a-l pune pe grumazii lui Israel și pentru a întări stăpînirea lui."

Dar acum Țadoc își venise în fire și, împreună cu ceilalți preoți, au umplut încăperea cu invocările lor și cu rugăciunile lor și cu un vuiet general; iar norodul cerea să-l asculte pe Ioab și îi striga îmbărbătîndu-l; și larma era puternică.

Apoi s-au ivit iar alegătorii și loveau cu toiegele lor în oameni și strigau:

"La o parte din drum, mișeilor! Faceți loc pentru Benaia ben Iehoiada, care e mai mare preste oaste și preste cheretieni și peletieni, straja regelui!"

Încă o dată i-a ieșit Țadoc înainte și i-a adus aminte de curățenia sanctuarului și că altarul DOmnului și toți cei ce se încleștează de el nu pot fi atinși.

Benaia, însă, a scos sabia și a grăit:

"Au n-a zis Ioab însuși că vrea să moară aici? I-am spus regelui vorbele lui; și regele mi-a zis: Du-te și fă așa cum a zis, omoară-l și îngroapă-l și ia de la mine și de pe casa tatălui meu sîngele nevinovat pe care l-a vărsat Ioab. Să-i întoarcă DOmnul în capul lui sîngele nedreptății lui, pentru că a ucis pe doi bărbați nevinovați și mai buni decît el, omorîndu-i cu sabia, fără de știrea tatălui meu. Pe capul lui Ioab și pe capul seminției lui în veci să se întoarcă sîngele lor; iar David și seminția lui și casa lui și tronul lui să aibă întotdeauna și în veci pace de la DOmnul. Așa a grăit regele Solomon."

Benaia ben Iehoiada a pășit pe lîngă Preotul Țadoc și pe lîngă ceilalți preoți și, cu sabia în mînă, a mers la altarul DOmnului; preoții, însă, s-au grăbit să lase în jos marile draperii, pentru a închide astfel tabernacolul și a feri de privirile norodului tot ce era înăuntru.

24

După omorîrea lui Ioab la altarul DOmnului, întregul Israel tremura. Nimeni nu ştia cine putea fi următorul la popreală şi ce fărădelegi ar trebui să mărturisească şi ce soartă ar avea de îndurat; unii ajungeau în minele de la Marea Roşie, de unde se scotea arama şi minereul de fier al regelui; alţii în carierele de piatră, pentru a ciopli acolo blocuri pentru zidirea marelui templu şi a noilor oraşe menite pentru caii, călărimea şi merindele regelui; alţii, iarăşi, sfîrşeau descăpăţînaţi şi cu trupul ţintuit la zidul oraşului.

Mie îmi rămînea să-mi aştept soarta mea, Benaia însuşi se exprimase faţă de mine că ştiu prea multe: prea multe, vezi bine, asupra căilor celor puternici, care năzuiau să le ascundă. Am aflat de asemenea că şeica regească a Egipetului, ducînd pe prinţesa Hel-Ankamea, fiica faraonului, în ea, pornise deja în largul mării, căci regele Solomon se hotărîse totuşi, în cele din urmă, să îngăduie mărfurilor egiptene trecerea liberă prin Israel. Se apropia ziua cinstirii mele, cînd regele avea s-o numească pe ţiitoarea mea soaţă de joacă a principesei străine şi să caute apoi în braţele Lilitei mîngîiere pentru recile dovezi de iubire ale miresei sale, care avea faima că doreşte mai mult femei decît bărbaţi.

Şi mai era şi suferinţa Esterei, soţia mea, a cărei inimă nu avea să mai învingă nici măcar primul atac.

Astfel lucram pînă ce cădeam istovit în aşternut, cu nădejdea de-a scăpa în felul ăsta de grijile zilelor mele şi de fricile nopţilor mele. Mă îndoiam, de bună seamă, că avea să-mi mai fie hărăzit să desăvîrşesc lucrul la Relatarea despre regele David şi mă temeam că un altul, încă şi mai uşor de cumpărat decît mine, avea să fie chemat să încheie cartea şi să şteargă din ea cele cîteva adevăruri, pe care nădăjduiam să le transmit urmaşilor; totuşi, îmi petreceam cea mai mare parte a orelor în grajdul unde zăceau şi tăbliţe şi suluri de piele, pentru a-mi întregi astfel cunoştinţele despre ultimii ani ai domniei regelui David.

ÎNSEMNĂRI PRESCURTATE ALE LUI ETAN BEN HOSAIA ASUPRA ULTIMILOR ANI AI DOMNIEI REGELUI DAVID

Înăbușirea răscoalei lui Absalom nu înlăturase nici una din pricinile care stătuseră la temelia ei: nici mînia mulțimilor sărăcite împotriva bogăției în creștere a stăpînilor de pămînt și a casei regești, nici împotrivirea bătrînilor triburilor și a preoților din țară împotriva puterii crescînde a dregătorilor și administratorilor regești - de-aceea răscoale noi împotriva lui David, de cele mai multe ori mărunte și fără legătură între ele - dintre care cea mai însemnată, condusă de un anume Șeba (lozinca lui: n-avem nici o participare la cauza lui David și nici cîștig de pe urma fiului lui Iesei), va fi sprijinită o vreme de toate triburile, în afară de Iuda - de rîndul acesta David stăpînește Ierusalimul și tot ținutul dintre oraș și Iordan - întrucît îi lipsesc, ca și lui Absalom înaintea lui, războinici încercați și căpetenii mărunte, Șeba e silit de către Ioab să se retragă în localitatea Abel, de lîngă Beet-maaca, împrejmuită de valuri de pămînt - Ioab pune să umple șanțurile, să ridice parapete, să ia valurile în iureș - orașul este izbăvit de către o femeie înțeleaptă, care se tînguie cu Ioab și îl îmbie cu capul lui Șeba - capul lui Șeba, retezat de sîrg de către locuitorii orașului, este aruncat lui Ioab pe deasupra zidurilor cetății; sfîrșitul răscoalei lui Șeba - David îl răsplătește pe Ioab cu rangul de căpetenie în luptă, pe viață, și echilibrează această favoare cu întărirea în același timp a lui Benaia ca neîngrădită căpetenie a cheretienilor și peletienilor - pregătirea prefacerii de către David a armatei (a cărei adunare atîrna, pînă atunci, de bunăvoința bătrînilor triburilor) și a administrației (care fusese pînă atunci stînjenită de nesigurele arătări în cifre cu privire la populație, la condițiile proprietății, la producerea bunurilor, la negoț, la ridicarea birurilor și așa mai departe) - hotărîrea lui David de a pune să-i numere pe supușii săi îl aduce în contradicție cu marele tabu (străvechea dorință a norodului de-a afla ocrotire în mulțimea fără de nume este îmbrăcată de către Iahve în următoarele cuvinte: "Să fie însă numărul copiilor lui Israel ca nisipul mării, *care nu poate fi nici măsurat, nici numărat*") - David poruncește conducerii oastei să facă numărătoarea - căpeteniile în luptă sunt împotrivă; Iaob către David: Stăpîne

și rege al meu, au nu sunt toți slujitori ai stăpînului meu? Atunci de ce cere stăpînul meu asemenea lucru? De ce să cadă vina asta asupra lui Israel?" - David a stăruit în voința sa - după nouă luni și douăzeci de zile norodul e numărat, în afară de tribul Veniamin (locuitori ai munților care scapă celor ce numără) și de tribul Levi (ai cărui oameni n-au voie să poarte arme și nici să stăpînească pămînt) - rezultatele, punînd la socoteală și unele inexactități: Israel de unsprezece sute de ori o mie de oameni care pot trage sabia; Iuda de patru sute șaptezeci de ori o mie de oameni - încălcarea tabu-ului de către David cere pedeapsa lui DUmnezeu - un profet mai mărunt, Gad (Natan se ferește să se amestece în cazurile mai grele), cu solie de la Iahve: îți arăt trei pedepse, alege-ți una din ele să vină asupra ta: (a) șapte ani de foamete în țara ta sau (b) să fugi trei luni de vrăjmașii tăi și ei să te urmărească sau (c) timp de trei zile să fie ciumă în țara ta - David alege ciuma, întrucît aceasta va bîntui mai puternic în orașe decît în rîndul populației de la țară, iar orașele (în afară de propriul său oraș Ierusalim) sunt locuite încă în cea mai mare parte de străvechea populație canaaneană a cărei pierdere e fără însemnătate pentru norodul Israel - în timp ce trei zile pier de molimă de la Dan pînă către Beer-șeba șaptezeci de mii de suflete - dar iată, cînd îngerul ciumei ajunge la aria de treerat a unui anume Ornan și (după spusa lui David însuși) "stă între cer și pămînt cu sabia goală în mîna întinsă deasupra Ierusalimului", lui Iahve începe să-i pară rău de năprasnă și poruncește îngerului: "Destul! Oprește acum mîna ta !" - din nou apare profetul Gad cu o nouă solie a lui DUmnezeu: David să ridice un jertfelnic pe aria lui Ornan - David dobîndește aria și pămîntul care o înconjură, viitorul loc de zidire a marelui templu al DOmnului, în schimbul a cincizeci de sicli de argint, după o însemnare din arhivă (stănoaga a unsprezecea din rîndul al treilea, pe partea dreaptă a grajdului), sau a șase sute de sicli de aur, după o altă însemnare (stănoaga a douăsprezecea din rîndul al treilea, tot din partea dreaptă: aceasta fiind probabil o însemnare mai tîrzie, drept dovadă a mărinimiei lui David în afacerile sale cu DOmnul, căci nici un pămînt din Ierusalim sau de prin preajmă n-a prețuit vreodată șase sute de sicli de aur) - după dobîndirea locului de zidire a templului David vădește, ca mulți alți despoți, o mare iubire pentru arhitectură - David

veghează el însuși asupra planurilor templului, pune zeci de mii de osîndiți la muncă silnică să cioplească pietre, îngrămădește rezerve pentru construcție: lemn de cedru, fier, aramă, cuie, scoabe - în același timp alte schimbări în administrație pentru ca, prin împărțirea abilă de slujbe și venituri bisericești, să făurească noi legături față de casa regelui - numeroși preoți și toți slujitorii regelui sunt rînduiți din nou și puși în slujbă în diferite locuri (din totalul de treizeci și opt de ori o mie de leviți douăzeci și patru de mii pentru lucru în casa DOmnului, șase mii ca ispravnici și judecători, patru mii ca portari și patru mii să slăvească pre DOmnul cîntînd din strune) - se creează o vestierie (sub Șebuel ben Ghersom), o dregătorie pentru treburile din afară (sub Henania ben Ițhar) - bătrînii triburilor și semințiilor sunt înlocuiți prin slujbași numiți "părinte suprem", care erau toți aleși din seminția lui David, Iuda (o mie și șapte sute sub conducerea lui Hașabia din Hebron pentru triburile de la soare-apune de Iordan și două mii șapte sute sub conducerea lui Ieria din Hebron pentru triburile lui Ruben și Gad și pentru jumătate din tribul lui Manase de la soare-răsare de Iordan) - reorganizarea oastei este desăvîrșită: David are acum la dispoziție o oaste permanentă din lefegii (cheretieni, peletieni, straja regească și alții) pentru asigurarea înlăuntru și pentru trimiterea pe dată la luptă, și cetele de oaste ale vitejilor, împărțite în douăsprezece ordine a cîte douăzeci și patru ori o mie de oameni, care erau chemați în vreme de pace cîte o lună în fiecare an pentru deprinderea meșteșugurilor armelor - pentru acoperirea cheltuielilor mereu mari ale strălucirii regești se măresc domeniile regelui iar sfera activității lor este lărgită: sădirea de grîu și de viță de vie, crame, tescuirea uleiului din măsline, creșterea vitelor (în Șaron și în văi), prăsirea cămilelor de soi și a asinilor - David devine cel mai mare întreprinzător din Israel - partea din avuția lui personală menită a sluji la împodobirea viitorului templu: după înșiruirea din arhive (stănoaga a doua din rîndul întîi de pe partea dreaptă) șapte mii de talanți de lamură de argint și trei mii de talanți de aur (din aurul adus din Ofir) pentru sfeșnice și lămpi, pentru mesele menite arătării pîinilor de jertfă, pentru furci, ligheane și căni, pentru potire, pentru heruvimii de pe chivotul legii și pentru împodobirea pereților - înrăutățirea sănătății regești: se plînge de oboseală, frig,

neputință; în plus iritabilitate, proastă dispoziție - se caută fecioară, ca să stea în fața regelui, să-i facă bine, să se culce cu el, să-i ațîțe sîngele - Abișag Sunamiteanca nu izbutește, cu toate strădaniile ei gingașe - David către DOmnul: "Călători suntem înaintea ta și pribeigi, ca toți părinții noștri; ca umbra sunt zilele noastre pe pămînt și nimic nu-i statornic."

Lectica verde cu șipci aurite și cu acoperișul roșu cu ciucuri a fost așezată jos în fața ușii casei, un slujitor a vestit vizita lui Amenhotef, marele-eunuc regesc. Am simțit că mi se taie picioarele cînd Amenhotef a coborît din lectică, mi-a întins mîinile și mi-a dat vestea:

"Solie îmbucurătoare, Etan, prietene, de la Solomon, cel mai înțelept dintre regi."

Mirosind a cele mai gingașe mirosne ale Egipetului, a intrat înăuntru și i-a copleșit pe toți cu amabilitatea întrebărilor sale: pe Estera cu privire la starea sănătății ei, pe Hulda cu privire la bucuria dinspre partea vlăstarelor ei, pe Lilit cu privire la scurta ei călătorie, pe Șem și Șelef cu privire la progresele lor de la școală; și tuturor le-a vorbit bucuros despre marea cinste de care urma să am parte.

Apoi s-a întors către mine și mi-a zis:

"Te aud murmurînd încetișor cu ochii lăsați în jos; spui vreo rugăciune către zeul tău Iahve?"

Mă rugasem cu adevărat: dar ca DOmnul să-l facă să cadă mort pe loc și tot astfel și pe cel mai înțelept dintre regi și întreaga Comisiune pentru alcătuirea *Unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la marea înălțare și așa mai departe.*

Dar Amehotef m-a cuprins cu brațul pe după umeri și m-a împins cu blîndețe în cămara mea de lucru, unde mi-a împărtășit că, avînd în vedere apropiata sosire a fiicei faraonului, se dorește s-o aduc pe țiitoarea mea Lilit la palatul regesc încă înainte ca soarele să mai apună o dată, pentru ca regele Solomon să mă poată cinsti, numind-o soața de joacă a viitoarei sale soții.

"Și acum spune-i domnișoarei despre marele ei noroc", a încheiat el, "căci cred că se va bucura foarte."

I-am spus că ar fi poate mai bine s-o pregătesc pe Lilit pe îndelete; că doar se știe că unele femei ar fi suferit vătămări prin asemenea veste neașteptată, unele pierzîndu-și

glasul, altele începînd să bîţîie sau ajungînd chiar neroade de tot. Dar eunucul şi-a răsucit mîinile într-un fel care nu îngăduia părere opusă, iar eu m-am ridicat şi m-am dus la uşa cămării de lucru şi am strigat-o pe Lilit să vină.

Şi Lilit a venit, iar eu i-am luat mîna şi am dus-o la Amenhotef şi i-am vorbit cu un glas, care parcă era glasul unui străin:

"Cînd te-am luat în primire de la părintele tău, Lilit, draga mea, am dat ca despăgubire douăsprezece oi de soi bun şi patru capre şi o vacă cu lapte; tu, însă, ai devenit dragă inimii mele şi bucuria coapselor mele, astfel încît nu te-aş mai da nici pentru toate turmele din Israel. Dar acum a venit unul, care este mai puternic decît mine şi care te cere de la mine. De aceea pregăteşte-te, fiica mea, şi pune smirnă pe tine şi ulei de trandafiri şi închide-ţi inima faţă de mine, căci tu şi cu mine trebuie să ne despărţim şi să mergem fiecare pe drumul nostru, eu către o bătrîneţe fără bucurii, tu însă..."

"Etan!" a strigat ea.

"... tu însă la palat."

"Etan, iubitule", a zis ea, "cînd, într-altă zi, ai plecat din Ierusalim şi eu te-am aşteptat la piatra cea mare, care se înalţă lîngă drum, atunci am grăit către tine şi ţi-am spus că voi fi precum umbra ta; şi cum nici un om nu se poate smulge de umbra lui, tot aşa nici tu n-ai să mă poţi smulge de lîngă tine, afară doar dacă mi-ai spune în faţă că nu mă iubeşti. Au nu mă mai iubeşti?"

I-am vorbit despre foloasele vieţii în palat, unde se va bucura de ocrotirea fiicei faraonului şi va fi veşnic aproape de faţa celui mai înţelept dintre regi.

"Au nu mă mai iubeşti?"

I-am deslușit că aceea ce avusesem noi doi va rămîne veşnic în ochii DOmnului şi în inimile noastre; că firea omenească, însă, stă în prefaceri necontenite, de care nimeni dintre noi nu se poate feri.

"Au nu mă mai iubeşti?"

I-am arătat pe larg ce trebuia să însemne pentru mine faptul de a-i face o plăcere regelui Solomon şi că ea, dacă mă iubeşte cu adevărat, n-are voie să se gîndească numai la ea şi la simţămintele ei.

"Au nu mă mai iubeşti?"

"Nu te mai iubesc", am spus eu.

"Atunci am să mă omor", a zis ea liniștit, "căci abia prin tine mi-a fost dată viața."

"M-am temut de așa ceva", a făcut Amenhotef. "Sunt și asemenea femei: nu multe, slavă zeilor Egipetului și zeului tău Iahve, dar destule pentru a fi supărătoare și a umple butoaie întregi de tăblițe de lut cu poveștile lor pline de simțăminte. Te fac răspunzător, Etan, prietene, să nu i se întîmple nimic domnișoarei pînă se va afla în mîinile mele, în palatul regal."

Astfel trebuia s-o împiedic chair eu pe victima trădării mele de a se sustrage duhorii trădării. Astfel am ajuns un vierme, care își mănîncă propria-i scîrnă.

Și ce cîștigăm din asta?

Atunci m-am dus la casa lui Natan, profetul, și am șezut în fața ușii lui, ca un milog, pentru a ajunge în fața lui.

Totuși slujitorul mi-a zis:

"Stăpînul meu are treabă altundeva."

I-am spus:

"Spune-i că am avut un vis de la DOmnul, referitor la el."

După o vreme, slujitorul s-a întors și a spus:

"Intră."

Natan ședea ciucit în odaia sa și părea bolnav; pielea altădată atît de întinsă a fieței era acum flescăită; ochii fugeau în toate părțile ca doi șoareci în cursă. Și am ghicit că și el se temea de slujitorii lui Benaia ben Iehoiada.

"Ce fel de vis ai avut?" a întrebat el. "Era și un înger al DOmnului în el? Și, dacă da, s-a ivit dinspre dreapta sau dinspre stînga? Și aripile lui erau întinse sau strînse? Și purta sabie? Căci și eu am avut un vis, în care îngerul negru al DOmnului a coborît din înălțimi asupa mea, cu o sabie de foc în mînă, întinsă spre mine."

"Binevoiască DUmnezeu să fie milostiv cu stăpînul meu", am exclamat eu, "căci un asemenea vis poate înspăimînta de moarte pe cineva. Dar visul meu a fost un vis al vieții, iar participarea ta, stăpîne, la el a fost îmbucurătoare, căci în visul meu te duceai la regele Solomon cu vestita ta pildă."

"Adevărat?" a întrebat el a îndoială.

"Și îi grăiai regelui așa cum i-ai grăit și părintelui său David; anume despre bogatul care avea multe oi și vite și despre săracul care nu avea decît o singură oiță; și cum

bogatul, vrînd să pregătească un ospăț pentru un oaspete venit de departe, nu s-a îndurat să ia din oile sale, ci a luat oița omului sărac și a pregătit-o pentru omul care venise la el."

"Și pot presupune", a zis Natan, "că, în visul tău, Solomon, cel mai înțelept dintre regi, s-a mîniat tot așa ca și părintele său David, la vremea lui, și a grăit: Pe DUmnezeul cel viu, omul care a făcut asta să moară, pentru că n-a cunoscut milă; la care eu i-am răspuns regelui, în visul tău, că de rîndul ăsta lucrurile mai pot fi îndreptate, din fericire, dacă o să renunțe la plăcerea de-a o face pe Lilit, țiitoarea lui Etan, soața de joacă a fiicei faraonului."

L-am felicitat pe Natan pentru marele său dar profetic și pentru felul cum pătrunde în adîncul inimii oamenilor.

Dar Natan a zis:

"Ești un nerod, Etan. Chiar dacă aș scorni o pildă, care să fie de zece ori mai bună și mai originală decît cea cu singura oiță mică și dacă i-aș povesti-o regelui Solomon, tot m-ar trimite dracului plocon. Părintele său, David, era un poet și avea forța de închipuire a unui poet. Așa se face că se vedea într-o anumită relație față de DUmnezeu: ca ales al DOmnului și, totuși, ca slujitor al lui DUmnezeu, slujitor care era chemat să trudească în slujba cauzei lui. De aceea regele David putea să-l priceapă pe omul sărman cu singura oiță mică. Dar ăsta? ". - Natan a scuipat, "ăsta e doar unul care maimuțărește, fundul, fără să fie iluminat, visurile lui sunt mediocre, versurile lui lîncede, crimele lui doar rodul fricii lui, nu al măreției lui. Tînjește după recunoașterea însușirilor sale. Mereu trebuie să dovedească cît e de însemnat. De aceea adună: aur, zidiri, oști, solii străine, muieri. Are nevoie de Lilit a ta. Trebuie să-și dovedească lui însuși nu numai că e mai înțelept decît tine, dar și că e bărbatul cel mai bun."

Natan se ridicase în picioare ca un adevărat profet al lui DUmnezeu. Dar aprinderea lui nu era din cele ce dăinuie. Orice o fi fost ceea ce l-a îndemnat să-l osîndească pe regele Solomon, s-a destrămat îndată și n-a mai rămas în urmă decît un om mărunt, jalnic.

"Să nu repeți cuvintele mele nimănui, Etan", s-a milogit el. "Căci voi tăgădui că le-am rostit vreodată. Voi pretinde că tu mi le-ai insuflat. Erau gîndurile tale, așa voi jura, pe care

un duh rău al DOmnului le-a împlîntat în mintea mea; căci mintea mea nu e decît un vas care așteaptă să fie umplut."

L-am rugat să nu se neliniștească, m-am sculat și mi-am văzut de drum.

Fiica faraonului a sosit la Ierusalim cu mare alai, cu cămile ce duceau aur și nestemate și pînzături de in din Bisus și alte veșminte și mirodenii; și a adus cu ea și femei care se străduiau s-o slujească. Regele Solomon a primit-o la poarta orașului, împreună cu bărbații săi atotputernici și cu tobe și surle, cu țimbale și cornuri de tot soiul, încît larma s-a auzit de la un capăt al Ierusalimului pînă la altul. Iar norodul s-a bulucit în fugă spre poartă și sta pe laturile drumului ce ducea la palat, pentru a slăvi înțelepciunea celui mai înțelept dintre regi și puterea lui: dar toate astea le învățase cu muștru de la slujitorii lui Benaia ben Iehoiada și de la leviți.

Estera, nevasta mea, a zis către mine:

"E vremea s-o îmbrace pe Lilit."

Așadar, Lilit s-a spălat și și-a uns pielea cu ulei; părul, însă, i l-a dichisit Hulda, astfel încît strălucea ca lumina lunii pe apele lacului Chineret. De asemenea i-au sulemenit pleoapele și buzele, iar obrajii i-au fost dați cu pudră roșie, ca să prindă culoare. Și Lilit și-a puso legăturică de smirnă între sînii care erau ca două căprioare gemene; și s-a stropit cu apă de trandafiri amestecată cu scorțișoară. Apoi și-a pus veșmînt roșu și purpuriu și sandale din piele moale, care fac să se vadă mai bine forma frumoasă a gleznei și a degetelor. Dar, cu toate acestea, chipul ei era rigid și privirea fără expresie, astfel încît îmi părea mai mult un leș sulemenit decît o femeie vie.

Acum Amenhotef, marele-eunuc regesc, trimisese lectica după Lilit și ea a luat loc în lectică și au purtat-o pe sus. Eu, însă, mergeam pe lîngă ea, pentru a petrece împreună cu ea aceste ultime clipe și pentru că Amenhotef mă făcuse răspunzător pînă cînd avea să se afle în mîinile lui, la palatul regelui.

Ne-am croit drum prin mulțimea de oameni care se întorcea de la poarta orașului și de la palat, unde o întîmpinaseră pe principesa egipteană. Dar eu nu vedeam nici norodul, nici purtătorii lecticii; mai curînd cătam țintă la ciucurii roșii, pentru a nu trebui s-o privesc pe Lilit, țiitoarea mea, care mă iubise și pe care o vindeam în schimbul bunăvoinței nesigure a regelui Solomon și pentru un termen de grație. Mă simțeam,

de parcă mergeam într-un conoi de înmormîntare. O parte din viața mea era dusă la groapă, împreună cu demnitatea mea de fiu al omului.

Dar, din mila DOmnului, slăvit fie numele lui, am darul de-a mă putea observa singur, în vreme de zdruncinare lăuntrică, ceea ce e foarte folositor, dacă vrei să rămîi cu mintea întreagă. Și, cu toate că nu oferearn o priveliște frumoasă, întrucît îmi tîrșeam pașii pe lîngă lectică, mi-am dat totuși seama cît eram de prins în timpul meu și neînstare să-i străpung limitările. Omul este ca piatra din praștie și e aruncat înspre ținte pe care nu le cunoaște. Ce altceva mai mult poate face, decît să încerce la gîndurile lui să dăinuie ceva mai mult decît el, ca un semn, ca unul nelămurit, către generațiile viitoare. Eu am încercat s-o fac.

Lumea să mă judece în chip corespunzător.

25

DOmnul Iahve, însă, i-a trimis Esterei, soția mea, un somn liniștit; a dormit toată noaptea, fără întrerupere, și s-a trezit dimineața înviorată și a spus că se simte aproape bine.

Atunci m-am legănat cu gîndul, că rugăciunile mele către DUmnezeu și leacurile și alifiile levitului și dorința dîrză de viață a Esterei, toate laolaltă, au învins pe îngerul întunericului, astfel încît a plecat de-acolo. Căci, oricît am ști că moartea trebuie să vină, totuși ea ne rămîne de neînțeles și nici chiar cel mai înțelept om nu se împacă ușor cu ea.

Estera a grăit către mine:

"Lucrarea ta se apropie de sfîrșit, Etan, soțul meu, iar *Relatarea despre uimitoarea înălțare, viața cu frica lui DUmnezeu, isprăvile de vitejie* și așa mai departe va fi curînd încheiate, astfel încît ne putem întoarce fără zăbavă la Ezrah, în casa noastră, care este acolo la umbra măslinilor ce i-am sădit. Mi-e dor de o înghițitură din fîntîna ei, căci apa după ea e dulce la dust și sănătoasă și leacul cel mai bun."

I-am răspuns că ne vom întoarce curînd acasă și că vom sta sub măslini și sub vița învîrtejită și că vom asculta clipocitul fîntînii.

"În luna zif aș vrea să fiu acolo", a spus ea pe gînduri.

Dar deodată s-a iscat huiet ca de pumni care loveau în ușă și Șem și Șelef au dat buzna în odaie și au strigat că veniseră slujitorii lui Benaia cu săbii și cu cai și cu un car. Mîna Esterei, pe care încă o țineam într-a mea, a tremurat.

"Deschideți-le", le-am spus eu lui Șem și Șelef, "vin numaidecît."

Am băgat de seamă că eram foarte liniștit și că vedeam toate lucrurile cît se poate de limpede: petele de pe perete, sfeșnicul, plapuma care abia se boltea peste trupul măcinat de boală al Esterei.

Cînd m-am sculat, însă, ca să plec, Estera mi-a spus cu glas subțire:

"Nu vrei să mă mai săruți o ultimă dată, Etan?"

M-am întors degrabă spre ea:

"Dar asta nu e ultima dată, Estera, am să fiu curînd iar aici; slujitorii lui Benaia care vin să ridice pe cineva, bat la ușă înainte de revărsatul zorilor."

Am sărutat-o cu blîndețe, cu care prilej m-am simțit oarecum rușinat, că gîndurile mele aveau atîta preț pentru mine însumi în clipa încercării; Estera, însă, a ridicat mîna și m-a mîngîiat pe sprîncene și pe tîmple.

Apoi am plecat să înfrunt ceea ce mă aștepta.

Acum slujitorii lui Benaia goneau prin Ierusalim cu iuțeli ce depășeau toate limitările; între timp pocneau din harapnice și scoteau un răcnet înfiorător, pentru ca să li se facă loc. Și cine nu sărea la timp într-o parte era răsturnat la pămînt sau călcat, astfel încît fiecare car tîra după sine o trenă de strigăte de durere și de blesteme.

Sus, în car, doi oameni înarmați mă țineau bine, în timp ce coteau cu scîrțîieli pe după colțuri și duruiau la vale și apoi iar la deal, pînă ce am ajuns în sfîrșit să oprim în fața uneia din porțile laterale ale palatului regesc. Apoi am fost tîrît de aceiași doi oameni înarmați pe scări și prin coridoare, pe lîngă străji mute, și dus într-o odaie, care își primea singura lumină de la o deschizătură îngustă aflată lîngă tavan. Și acolo am rămas, așa mi s-a părut, vreme îndelungată.

Și am grăit către DOmnul Iahve: Întinde mîna ta și condu-mă prin prăpastie, pentru ca să văd iar soarele și lumina zilei tale. Nu mă lepăda; nu lua în seamă păcatele mele și greșelile mele, ci gîndește-te cu blîndețe la mine și la strădaniile mele. Căci ce este omul în ochii tăi și ce altceva e sufletul lui decît o răsfrîngere a ființei tale; în tine, o DUmnezeule, atingem noi măsura noastră deplină, fără tine suntem totuși pierduți ca un fir de nisip în mare. Nu mă părăsi, o DOamne, nu mă lăsa să mă scufund în adîncuri, ci ridică-mă în înălțimile tale și în sanctuarele tale, pentru ca să pot sta sub cerul tău și să cînt slava ta.

Deodată s-a auzit un zgomot scîrțîitor și o parte din perete a lunecat într-o parte și un glas a vorbit:

"Înfățișează-te, fiul lui Hosaia."

M-am pomenit într-o încăpere de dimensiuni mai mari. Nu-mi venea să-mi cred ochilor și am clătinat din cap, căci mi se părea că mai văzusem totul o dată: regele Solomon pe tronul său între heruvimi; lîngă el Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, apoi preotul Țadoc și profetul Natan și Benaia ben Iehoiada; și Elihoref și Ahia b'nai Șișa, grămăticii, care ședeau ceva mai de-o parte cu tăblițele lor cerate și cu condeie, pentru a scrie ce urma să se spună. Aici și întocmai la fel

începuse totul; doar regele se făcuse mai gălbejit la față și privirea lui mai pătrunzătoare, iar gura mai strîmbă, astfel încît chipul lui semăna cu una din acele măști care erau folosite de către netăiații împrejur pentru a alunga duhurile rele venite de la DOmnul; într-adevăr, timpul lăsase urme pe fiecare din cercul acela; doar Benaia era o excepție, precum spune zicala: cine nu simte nu îmbătrînește.

Eu, însă, m-am aruncat la pămînt înaintea regelui Solomon și am spus:

"Iată, stăpîne, slujitorul tău este în fața ta ca un scăunel pentru picioare, pe care poți să calci; dar nu mă nimici cu totul și cu totul, căci ți-am fost de folos și aș putea să fiu iarăși."

Cînd am ridicat privirea, am văzut că regele și atotputernicii săi rămăseseră întru totul neclintiți și mi-am dat seama, că aceasta era o curte de judecată și că eu eram pîrîtul și că talerele balanței se aplecau împotriva mea.

Iosafat ben Ahilud mi-a poruncit să mă ridic și a zis:

"Te rog nu face aici pe nevinovatul, Etan, căci Solomon, cel mai înțelept dintre regi, a străvăzut meșteșugurile și vicleniile tale. De aceea mai bine mărturisește. O mărturisire deplină, care nu trece nimic sub tăcere și dezvăluie numele conjuraților tăi, nu poate decît să te ajute și îl poate îndupleca pe cel mai înțelept dintre regi să-ți arate milă."

"Dacă stăpînului și regelui meu și stăpînilor de aici le este pe plac", am răspuns eu, "aș mărturisi îndată totul, dacă ar fi ceva de mărturisit. Dar slujitorul vostru se simte fără vină, căci am lucrat cu sîrg și în conștiință la alcătuirea și redactarea relatării despre regele David și m-am ținut în privința asta, în spiritul buchilor și al tîlcurilor, de îndrumările ce mi-au fost date de către stăpînii mei și de către Solomon, cel mai înțelept dintre regi."

"Etan", a grăit regele, "de la tine m-aș fi așteptat la ceva mai de duh; căci în ziua de azi toți răufăcătorii îmi arată că sunt gata să mărturisească de bună voie." Și întorcîndu-se spre Iosafat: "Citește învinuirea."

Învinuirea era un document mai lung, plin de referiri la cuvintele DOmnului și la înțelepciunea celui mai înțelept dintre regi și se întortochea printr-o încîlcitură monstruoasă de cuvinte dregătorești, dintre care ieșeau mai în evidență cîteva expresii ca defăimare și muncă răzvrătitoare și hulire și

falsificare și inducere în eroare și înaltă trădare literară.

Cînd Iosafat a isprăvit, regele și-a mijit ochii și a întrebat:

"Fecior al lui Hosaia, te recunoști vinovat, în înțelesul învinuirii, de înaltă trădare, săvîrșită cu vorba și în scris prin presărarea de îndoieli și de gînduri nedorite și de concepții nelegiuite în *Una și singura relatare adevărată și hotărîtoare istoricește exactă și recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare, la viața cu frica lui DUmnezeu, precum și la isprăvile de vitejie și la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de șapte ani și peste amîndouă semințiile, Iuda și Israel, vreme de treizeci și trei de ani, alesul DOmnului și părintele regelui Solomon,* una și singura cum și de înveșmîntarea amintitelor îndoieli și amintitelor gînduri nedorite și amintitelor concepții nelegitime într-o limbă, care se pretinde fără primejdie și plăcută ochilor DOmnului?"

"Nevinovat", am zis eu.

După aceea tăcere. Benaia măcina cu fălcile, Natan mă privea temător, iar regele se juca cu nările heruvimilor. În cele din urmă a grăit:

"Vorbește."

M-am gîndit că, dacă tot urma să fiu spînzurat, atunci cel puțin să vorbesc, și am început.

"Trăia odinioară un om înțelept la Ur în Caldeea; de unde se trage străbunul nostru Avram. Acest om era atît de înțelept, încît putea să dovedească tot ceea ce era pe pămînt și sub pămînt și în ceruri; iarba, buruiana care se însămînțează, pomii care dau rod, fiecare în felul său, balenele cele mari care înoată în mare și păsăretul cu pene care zboară deasupra pămîntului, și tot ce e viu și se mișcă. Putea să dovedească chiar ceea ce era nevăzut, gîndul din cap, dorința din inimă, frica din măruntaie. Și a venit un înger al DOmnului pentru a-l ispiti și a zis către el: Au poți tu dovedi tot ce este aici? Omul înțelept a spus: Stăpînul meu adevăr grăiește. Îngerul a zis: Au poți tu însă dovedi ceea ce nu este? Poți tu dovedi gîndul care n-a fost gîndit nicicînd, dorința ce n-a fost nutrită niciodată, teama care n-a fost simțită nicicînd? Atunci omul înțelept a căzut cu fața la pămînt înaintea îngerului și a strigat: DUmnezeu singur poate dovedi ceea ce nu este; fie ca acela care te-a trimis să se îndure de mine, căci nu sunt decît un om. Acu', dacă stăpînului și regelui meu și

stăpînilor mei le este pe plac, cum să facă un biet fiu al lui Israel, ca mine, ceea ce omul înțelept din Ur n-a putut face înaintea îngerului DOmnului? Cum să pot dovedi eu, spre mulțumirea voastră, îndoiala care nu s-a îndoit niciodată, gîndul care n-a fost gîndit niciodată, planul care n-a fost plănuit niciodată?"

"Noi știm să citim", a zis Benaia, "ba chiar și printre rînduri."

"Cuvîntul DOmnului a fost călăuza mea", am răspuns eu, "precum și dorința regelui de-a dobîndi o relatare care să înfățișeze pentru noi și pentru toate vremurile ce vor veni, un singur adevăr și care, prin aceasta, să pună capăt tuturor nepotrivirilor și certelor și să înlăture orice necredință cu privire la David ben Iesei."

"Pari că vrei să dai a înțelege, cum că există o nepotrivire între cuvîntul DOmnului și dorința regelui", a observat Iosafat.

"Cuvîntul celui mai înțelept dintre regi este lege pentru slujitorii săi", am zis eu, "și au n-a arătat chiar stăpînul meu Iosafat însuși, într-una din primele ședințe ale comisiunii, că regele dorește să procedăm într-un fel mai subtil, și că pe un om, al cărui nume trebuie nimicit, să-l facem bănuielnic cu îndemînare, iar adevărul, dacă trebuie să fie strîmbat, să fie strîmbat doar foarte puțin, pentru ca norodul să și creadă ce stă scris acolo?"

"Ceea ce tu privești, pare-se ca pe o scrisoare ce-ți dă mînă liberă să-ți împletești gîndurile tale vătămătoare", a sărit preotul Țadoc, "pentru ca astfel să prilejuiești zaviste, să trezești necredință, să iști îndoieli și, în general, să lucrezi împotriva scopului mărturisit al scrierii."

"După cum bine știu stăpînii mei", m-am apărat eu, "am rîcîit de pe fapte cîte ceva, ce mi se părea prea colțuros și care mirosea urît și care putea să nu placă ochiului regelui. Dar nu poți despărți istoria întru totul de fapte și să te aștepți să rămînă vrednică de crezut. Au cine poate găti bucate fără foc? Cine poate spăla pe altcineva fără să-l ude?"

"Sunt și eu deopotrivă un fel de istoric", a zis Natan, "totuși cartea amintirilor mele, cuprinde doar simțămintele cele mai alese și mai înălțătoare. Important este punctul de vedere al celui ce scrie și dacă gîndește însuflețitor sau peste măsură de critic."

"Au nu contează și punctul de vedere al cititorului?" am atras eu atenția. "Ceea ce unuia i se pare potrivit, altuia poate să-i pară rău".

"Există un fel de a scrie", a spus Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, "care nu îngăduie interpretări."

"Stăpînul meu adevărat grăiește", am încuviințat eu, "dar asemenea scrieri sunt ca peștele stricat din piață, pe care nimeni nu vrea să-l cumpere și care este aruncat la gunoi; Solomon, cel mai înțelept dintre regi, însă, voia să aibă o carte care să viețuiască mai mult decît toate celelalte."

Fălcile lui Benaia s-au liniștit:

"Ești gata, Etan, să juri pe numele DOmnului și pe viața nevestei tale Estera, că nicăieri în relatarea despre regele David nu se află nici măcar o aluzie în sensul că lucrurile nu erau chiar așa cum stau scrise?"

M-am gîndit la Estera, care zăcea bolnavă și istovită și la marea milă a DOmnului: dar îi vedeam și pe bărbații în fața cărora mă aflam și aceia erau fără milă.

"Ei?" a întrebat Benaia.

"Așa cum soarele răzbate prin nori", am spus eu ridicînd din umeri, "tot așa și adevărul va lumina prin toate cuvintele."

"Cred că asta ajunge", a zis Iosafat.

"Atitudinea lui", a grăit Natan, "este oricum altfel, dar nu înălțătoare."

Preotul Țadoc și-a ridicat privirea spre cer și a spus:

"Iar noi vom trebui să stăm aici luni în șir, ca niște despăduchetori, pentru a scotoci prin această încîlcitură după observații răzvrătitoare și după alte ticăloșii."

Și Benaia a grăit zîmbind:

"A ști este o binecuvîntare de la DOmnul, dar cine știe prea multe este ca o boală care face puroi și ca o duhoare urîtă din gură. De-aceea îngăduiți să-l ucid pe acest Etan, pentru ca știința lui să se cufunde odată cu el în mormînt."

Dar eu m-am aruncat încă o dată la picioarele regelui Solomon și am sărutat degetele lor groase și am zis:

"Ascultă-l pe robul tău, o tu, cel mai înțelept dintre regi, că strig după ajutor către tine, nu numai ca la un stăpînitor, ci și ca la un poet. Lasă-mă, rogu-te, să citesc din psalmul meu *Întru preamărirea DOmnului și întru slava lui David,* și apoi rostește judecata asupra persoanei mele, dacă merit să fiu ucis de către Benaia."

Mai înainte ca regele să poată spune da sau nu, am scos din veșmîntul meu o fîșie de piele subțire, pe care îmi scrisesem versurile, și am început să citesc.

ÎNTRU PREAMĂRIREA DOMNULUI ȘI ÎNTRU SLAVA LUI DAVID, UN CUVÎNT DE ÎNVĂȚĂTURĂ A LUI ETAN EZRAHITUL

(glasul DOmnului:)
Eu am făcut legămînt cu alesul meu
și m-am jurat lui David sluga mea:
Întărească-se pînă în veac seminția ta
și dăinuiască tronul tău din neam în neam.
Aflat-am pe David, robul meu,
cu untdelemnul meu cel sfînt l-am uns pre el.
Pre el îl va sprijini mîna mea și brațul meu
îl va întări.
Nici un dușman să nu-l copleșească și nici un fiu al răului să nu-i facă rău.
Ci voi tăia pe vrăjmașii lui
și pe cei ce-l urăsc pre el îi voi lovi cu plăgi.
Și îl voi face pre el Cel-dintîi-născut al meu
și îl voi înălța preste toți regii pămîntului.
De-a pururi îi voi păstra mila mea
și legămîntul meu cu el fi-va nestrămutat.
Seminția lui rămîne vie în veacul veacului
și scaunul lui dăinuiască cît zilele Soarelui,
și fie apărat cîtă vreme va fi luna, care stă,
ca martor credincios în nori.

Solomon a aplaudat politicos, la fel și ceilalți; iar gărămăticii Elihoref și Ahia au vrut să știe, dacă pot primi o copie a poeziei, pentru a o pune alături de însemnările lor.

Le-am arătat că le voi face cu plăcere o copie, în măsura în care voi mai rămîne destulă vreme în viață. La care, regele Solomon și-a dat pe frunte tichia cusută cu aur, și-a scărpinat pielea capului și a rostit judecata sa, precum urmează:

JUDECATA SOLOMONICĂ
Ținînd seama că anumite cuvinte împletite de învinuitul Etan ben Hosaia din Ezrah în *Una și singura*

relatare adevărată și hotărîtoare, istoricește exactă și recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare, la viața cu frica lui DUmnezeu, precum și la isprăvile de vitejie și la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de șapte ani și peste amîndouă semințiile, Iuda și Israel, vreme de treizeci și trei de ani, alesul DOmnului și părintele regelui Solomon n-au plăcut ochiului regelui și dregătorilor după lege,
Și ținînd seama că învinuitul a fost găsit vinovat de fărădelegile înșirate în cartea de învinuire,
- Pentru aceasta eu Solomon, cel mai înțelept dintre regi, în temeiul puterii ce mi-a fost dată prin legămîntul cu DOmnul, îl osîndesc pe numitul Etan ben Hosaia la moarte.
"Foarte bine", a zis Benaia și a scos sabia. Dar regele Solomon a ridicat mîna și a grăit mai departe.

JUDECATA SOLOMONICĂ

(continuare)

Întrucît moartea trupească a pîrîtului Etan ben Hosaia nu i se pare potrivită regelui, deoarece ar putea da oamenilor porniți a gîndi rău prilej să afirme că Solomon, cel mai înțelept dintre regi, înăbușe gîndurile, persecută pe învățații scrisului și așa mai departe,

Și întrucît, din amintita pricină, i se pare la fel de nepotrivit să-l trimită pe pîrîtul Etan ben Hosaia în ocnele sau carierele noastre de piatră ori la preoții din Bet-Șan sau în alte asemenea așezări,

Pentru aceasta poruncește să fie trecut sub tăcerea morții; nici unul din cuvintele sale să nu ajungă la urechea norodului, nici pe calea vorbei, nici pe aceea a tăblițelor de lut; pentru ca numele lui să fie uitat, de parcă nici nu s-ar fi născut și n-ar fi scris niciodată vreun rînd;

Dar psalmul, pe care l-a citit înaintea noastră, *Întru preamărirea DOmnului și întru slava lui David*, și care este scris în spiritul și felul tuturor celor ce scriu

ca slugile cele mai de jos, adică searbăd și plin de rostiri fără duh și lipsit de orice putere de plăsmuire, acest psalm să poarte numele lui și să fie păstrat pentru vecii vecilor.

"Precum poruncește stăpînul și regele meu", a zis Benaia și a împins sabia la loc în teacă. "Totuși eu încă socot procedura directă ca fiind cea mai bună."

În noaptea aceea îngerul întunericului a pășit în casa noastră și și-a întins aripile, iar umbra lor a căzut asupra Esterei, nevasta mea iubită.

Am văzut prefacerea pe care îngerul a adus-o pe chipul ei și am strigat de durere și am căzut la pămînt alături de patul ei; știam ce se întîmplase și, totuși, n-o pricepeam.

DUmnezeul meu, DUmnezeul meu, i-am grăit eu DOmnului, cum se poate ca surîsul ei să nu mai fie și nici sunetul glasului ei și nici atingerea degetelor ei. Au cum poate să fi pierit iubirea ei cu totul în întunecimea Șeolului și să se fi stins marea lumină a sufletului precum o feștilă de seu? Fără ea, am să fiu ca un pîrîu fără apă, ca un os căruia i s-a scos măduva. Ia mai bine, o DOamne, una din mîinile mele, ia-mi ochiul, ia jumătatea inimii mele, dar fă-o să învie și să se scoale iar din acest pat și să trăiască fie numai cinci zile, sau trei, sau chiar și una. Tu ai făcut lumea și toată viața din ea: ce înseamnă pentru tine să dai îndărăt această singură viață? Căci am dat greș în chip trist, iubirea mea pentru ea fiind prea mică, pusă alături de cea pe care mi-a dat-o ea: cum să i-o răsplătesc și cu ce bani, dacă a murit? În pom sălășluiește nădejdea să mugurească din nou, chiar dacă l-a doborît securea; au femeia aceasta, a cărei inimă era ca un izvor de apă limpede, să fie mai puțin pentru tine decît unul din copacii tăi? Mă rog ție fierbinte, gîndește-te, că tu ai făcut-o pe ea, precum și orice gînd, pe care l-a gîndit, și orice simțămînt al inimii ei; de ce vrei să prefaci toate astea din nou în țărînă. Ai dăruit-o cu piele și cu carne, i-ai dat în ochi lumina care mi-a luminat calea; au de ce vrei să nimicești opera mîinilor tale, DOamne, chipul și asemănarea ta? Dacă am păcătuit, atunci pedepsește-mă pe mine; nu mă dezvinovăți de nedreptatea mea. Dacă am făcut ceva rău, vai mie; dar de ce să iei viața ei, care a fost dreaptă și plăcută oamenilor; de ce s-o trimiți în adîncuri de unde nu mai revine nimeni?

Astfel mă luptam cu DOmnul; Iahve, însă, și-a înfășurat mantia tăcerii în jurul său, iar chipul Esterei, nevasta mea, îmi era deja străin.

Apoi au venit Șem și Șelef, feciorii mei, și Hulda, mama lor, și m-au însoțit în cămasa mea de lucru. Mi-am rupt veșmintele și mi-am presărat cenușă în păr. Mai tîrziu, casa s-a umplut de vecini și de leviți. Au învăluit chipul Esterei și bietul ei trup măcinat de boală și au prins să jelească; în afară de asta, mîncau și beau și mă băteau pe umăr și îmi vorbeau de voința DOmnului și că fiecare dintre noi trebuie să se ducă în țara întunericului și în umbra morții; dar toate astea lunecau pe lîngă mine.

A doua zi, însă, au luat-o pe Estera și au pus-o pe o cotigioară trasă de două vaci tinere și au dus-o pe poarta Ierusalimului afară și au coborît-o într-o gaură în pămînt.

26

Nimic nu mă mai reținea în Ierusalim: în afară de asta, dregătorii regești mă zoreau să părărsesc casa cu nr. 54 din ulița Reginei din Saba. Nu mai ești în slujba regelui, ziceau ei, de aceea grăbește să te muți. Astfel mi-am vîndut puținele boarfe sau le-am dăruit; dar însemnările mele și arhivele le-am ascuns la loc tainic.

Și m-am mai dus o ultimă oară la mormîntul Esterei, nevasta mea, pentru a mă ruga acolo DOmnului. La priveliștea lespezii mi-au venit în gînd cuvintele lui David, pe care le-a rostit la moartea întîiului său născut de la Batșeba; și am grăit încetișor:

" Tu nu te mai întorci la mine; eu însă voi veni de bunăseamă la tine."

Apoi am mers la cortul DOmnului. Pentru o parte din puținii sicli, care îmi mai rămăseseră, am cumpărat o ciozvîrtă de miel și am pus-o pentru ardere de tot pe altarul în fața căruia de curînd Ioab fusese ucis de Benaia ben Iehoiada. Fumul s-a învîrtejit către ceruri și mi-am dat seama că DOmnul Iahve primea jertfa mea și că avea să-mi hărăzească o călătorie sigură.

Pe drumul de întoarcere am zăbovit o vreme pentru a privi cum înaintează lucrările la templul pe care regele Solomon punea să i-l înalțe Domnului; și am văzut uriașele blocuri de piatră, care erau cioplite după măsură și stivuite unele peste altele, am văzut pridvorul și capetele coloanelor împodobite de rodii și crini cioplițí în piatră; dar am văzut și spinările jupuite ale oamenilor care zideau toate acestea și chipurile lor secătuite și ochii chinuiți.

Dar Domnul a trimis un înger la mine, acela s-a așezat lîngă umărul meu și a grăit.

"Au ce este piatra, ce sunt fierul și arama și ce sunt scaunele regilor și săbiile celor atotputernici? Țărînă se vor face, zice DOmnul; dar cuvîntul și adevărul și iubirea rămîn de-apururi."

Ne căram avutul în spinare; cu toate acestea am fost ținuți la poarta orașului întocmai ca și cum am fi venit cu patruzeci de asini de povară încărcați cu sipete și covoare și cu lăzi pline de arhive. Straja cheretiană l-a chemat afară pe

căpitanul lui și căpetenia porții a venit și a exclamat:

"Să fie oare cu putință, istoricul nostru! Și încă în asemenea rînduială, pe jos și cu legăturica în spate!"

I-am îndreptat atenția asupra documentelor mele, asupra peceții regești, asupra încuviințării de a părăsi orașul și l-am rugat să ne lase să trecem fără multă zarvă, întrucît ziua părea să fie fierbinte, iar noi voiam s-o pornim la drum.

"Văd că ești gata cu lucrul tău", a zis căpetenia mai puțin pentru urechile mele, cît mai ales pentru toți vagabonzii și pierde-vară și ticăloșii și alte haimanale de la poartă, "și le-ai dat acestor oameni ceea ce le trebuia mai mult: o istorie."

S-a întors către gloată:

"Mulțumiți-i aici lui Etan ben Hosaia, căci prin strădania lui neobosită aveți acum pe lîngă buboaiele și duhoarea gurilor voastre, și o zugrăvire a virtuților voastre."

Ei se băteau pe coapse și se tăvăleau pe jos de plăcere; și se îmbulzeau lîngă mine și lîngă cei doi feciori ai mei, Șem și Șelef, și lîngă Hulda, mama lor.

"Ia povestește-le oamenilor", mi-a zis căpetenia, "au i-ai înfățoșat ca pe poporul ales, care trăiește după cuvîntul DOmnului Iahve și după legea lui, sau ai scris despre răutatea lor și despre prostia lor?"

"Norodul", am zis eu, "este începutul binelui ca și al răului."

"Auziți, mă, cît sunteți de simțitori", a făcut căpetenia pocnind din harapnic pe deasupra capetelor gloatei, "dar regele este de la DUmnezeu, și același lucru e și cu căpeteniile regelui și cu toți slujitorii lui."

N-a luat seama defel la murmurele ce s-au pornit și s-a întors din nou către mine:

"Atunci ce ești tu oare? Nu faci parte din norod, nici al lui DUmnezeu nu ești. Nu te numeri printre cei stăpînitori și nici nu te află omul printre cei stăpîniți. Ești ca un șarpe care îmbie cu fructul din pomul cunoașterii; și tu știi că șarpele a fost blestemat de DUmnezeu, DOmnul, să se tîrască toată viața pe burtă și să mănînce pulbere, iar omul trebuie să-i strivească oricînd capul cu piciorul."

La cuvintele acestea, gloata, învinsă și duhnind, s-a îmbulzit către noi. Am văzut ură în ochii plini de scursori și cioturile de brațe ridicate amenințător. Șem și Șelef au început să țipe; Hulda i-a zgîrîiat pe față pe cei ce s-au apropiat prea mult de

ea; iar eu, cunoscînd ineficacitatea pumnilor mei, am cătat cu ochii în jur după ajutor. Și am văzut apropiindu-se niște alergători, care purtau toiege albe, și, la un pas după ei, lectica verde-aurie cu ciucuri roșii la acoperiș.

Și iată că milogii și gură-cască și furii au luat-o din loc și s-au risipit ca păsările, cînd cheretienii și peletienii au curățat poarta de norod. Condus de căpetenia porții, a coborît treptele Amenhotef, marele-eunuc regesc, și a venit și s-a plecat în fața Huldăi, și i-a apucat în glumă de bărbie pe Șem și Șelef; către mine, însă, a zis cu cea mai grațioasă înclinare a mîinilor:

"N-am vrut să te las să pleci, Etan, prietene, fără să-mi iau rămas bun de la tine. Noi amîndoi am fost străini în Ierusalim în mai multe înțelesuri. De-aceea am privit cu bunăvoință la tine și la activitatea ta, iar acum, cînd ne părăsești, am să resimt golul. Dacă-ți poate fi o mîngîiere, pot să-ți spun că Lilit, fosta ta concubină, s-a obișnuit cu viața de la curte și se simte bine, străduindu-se cu gingășie pentru regele Solomon și totodată pentru noua lui soție, fiica faraonului. Apoi Lilit cîntă în fața regelui cîntecele de dragoste care ai învățat-o și regele este foarte încîntat de ele și a dispus să fie scrise, adunate și publicate sub titlul *Cîntarea Cîntărilor a lui Solomon*. Astfel nădăjduiesc să primești de la mine darul meu de despărțire în spiritul în care a fost gîndit și ca un semn de prietenie."

Din cutele veșmîntului său a scos o butelcuță.

"Primesc asta de-a dreptul de la cel care o face" a amintit el, "de la o casă foarte bună din orașul zeului Soarelui Ra din Egipet. Fie ca mireasma ei să te înviorеze mereu și să-ți aducă aminte că, într-o lume de eunuci, nu merită să te porți ca un bărbat."

Am luat butelcuța și m-am întors și mi-am urmat calea.

Însă, după ce am trecut peste pîrîul Chedron și am urcat pe măgura din partea cealaltă, m-am oprit locului, pentru a arunca o ultimă privire asupra orașului lui David. Și l-am văzut așezat pe colinele lui și am vrut să-l blestem; dar n-am putut s-o fac, căci o mare strălucire a DOmnului plutea peste Ierusalim în lumina dimineții.

MULȚUMIREA MEA

i se cuvine domnului prof. dr. doc. în teologie ***Walter Beltz*** pentru sugestiile sale bune și de mare ajutor.